

מבית עלוני השבת

פינחס	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	7:09	8:25	8:39	9:01
בני ברק	7:24	8:28	8:37	8:59
חיפה	7:17	8:29	8:40	9:02
אשדוד	7:24	8:27	8:37	8:59
בית שמש	7:08	8:26	8:38	9:00
קרית גת	7:25	8:26	8:38	9:00

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי

חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	7:09	8:25	9:01	תל אביב	7:25	8:28	8:59
אשדוד	7:24	8:27	8:59	אנטוורפן	9:30	10:53	10:22
מנשסט	9:11	10:39	39!10	וינה	8:33	9:46	10:27
מונטריאול	8:22	9:31	9:48	טורונטו	8:39	9:45	10:06
לייקוואד	8:08	9:10	9:34	בלטימור	8:15	9:16	9:33
לוס אנג'לס	7:48	8:45	9:15	סאן פאולו	5:21	6:15	6:35

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

פינחס בחו"ל בלק	הנץ	סו"י קר"ש	סו"י תפילה	הצות היום	מנחה גדולה	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעת ההמה
ירושלים	5:42:08	9:13	10:24	12:45:29	1:21	4:53	6:21	7:48:29
תל אביב	5:48:04	9:17	10:27	12:47:17	1:23	4:52	6:19	7:46:11
חיפה	5:45:29	9:15	10:25	12:46:25	1:22	4:52	6:20	7:47:00
אנטוורפן	5:49:53	9:49	11:08	1:48:42	2:29	5:47	8:08	9:46:41
לונדון	5:06:28	9:06	10:26	1:06:56	1:47	5:47	7:27	9:06:34
מנשסט	5:05:20	9:10	10:31	1:15:26	1:56	6:01	7:43	9:24:37
וינה	5:14:53	9:07	10:25	1:01:03	1:40	5:33	7:10	8:46:32
ציריך	5:49:20	9:40	10:57	1:32:15	2:11	6:02	7:39	9:14:30
מונטריאול	5:24:45	9:12	10:28	1:00:40	1:39	5:27	7:02	8:35:59
טורונטו	5:54:12	8:42	10:16	1:23:54	2:02	5:46	7:20	8:53:03
ניו יארק	5:41:39	9:21	10:35	1:02:28	1:39	5:20	6:52	8:22:48
לייקוואד	5:44:13	9:23	10:36	1:03:16	1:40	5:19	6:51	8:21:51
בלטימור	5:56:05	9:34	10:47	1:12:52	1:50	5:28	6:59	8:29:11
שיקאגו	5:32:43	9:14	10:28	12:56:54	1:34	5:16	6:49	8:20:35
לוס אנג'לס	5:55:54	9:27	10:38	12:59:24	1:35	5:07	6:35	8:02:31
סאן פאולו	6:46:45	9:29	10:24	12:12:52	1:24	3:24	4:32	5:39:09
מלבורן	7:30:14	9:58	10:47	12:26:28	1:24	3:20	4:22	5:22:59

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי ערכין תמורה	דף היומי ירושלמי חלה	משנה יומית פרק, משנה עדייות עבודה זרה	הלכה יומית שו"ע או"ח סימן, סעיף	עמוד יומי משנה ברורה	רמב"ם פרק יומי
ז'	יו תמוז	לד	יח	ח,א-ב	תקמ"ב-ד	חלק ג' קלה:	שאר אבות הטומאה י"ג
א'	יח תמוז	ב	יט	ח,ג-ד	תקמ"ה-ו	חלק ג' קלו:	שאר אבות הטומאה י"ד
ב'	יט תמוז	ג	כ	ח,ה-ו	תקמ"ז-ח	חלק ג' קלו:	שאר אבות הטומאה ט"ו
ג'	כ תמוז	ד	כא	ח,ז-א,א	תקמ"ט-א	חלק ג' קלו:	שאר אבות הטומאה ט"ז
ד'	כא תמוז	ה	כב	א,ב-ג	תקמ"ט-ה	חלק ג' קלו:	שאר אבות הטומאה י"ז
ה'	כב תמוז	ו	כג	א,ד-ה	תקמ"ט-א	חלק ג' קלה:	שאר אבות הטומאה י"ח
ו'	כג תמוז	ז	כד	א,ו-ז	תקמ"ט-ד	חלק ג' קלה:	שאר אבות הטומאה י"ט

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

י"ד תמוז	ר' יצחק יעקב ב"ר חיים
י"ד תמוז	ר' מאיר ב"ר איתמר זאב קליין
י"ד תמוז	ר' שלמה פישל ב"ר יהודא הערש
י"ד תמוז	מרת פנינה צפורה ב"ר יהושע
י"ד תמוז	מרת רבקה לאה ב"ר חיים
י"ד תמוז	מרת שרה ב"ר צבי אביגדור זרקובסקי
ט"ו תמוז	הג"ר אלעזר בהג"ר אלימלך "משנה למלך" מרישא
ט"ו תמוז	רבי חיים בהג"ר משה "אור החיים"
ט"ו תמוז	ר' אברהם יהושע בן ליאון
ט"ו תמוז	ר' משה מאיר ב"ר אלכסנדר רוזנברג
ט"ו תמוז	ר' צבי ב"ר יצחק יודא רגנבוין
ט"ו תמוז	הג"ר יוסף יוזפא בהג"ר משה "החתם סופר" סופר
ט"ו תמוז	רבי אלכסנדר יו"ט ליפא ב"ר יצחק אייזיק מדאלינא
ט"ו תמוז	ר' יוסף ב"ר שמואל טורנר
ט"ו תמוז	ר' משה ב"ר יצחק צבי ליפשיץ
ט"ו תמוז	ר' שרגא פיייוויל ב"ר מרדכי בינד
ט"ו תמוז	מרת אסתר ב"ר בן ציון
ט"ו תמוז	מרת בת' ב"ר אליעזר כץ
י"ז תמוז	הג"ר מרדכי לייב הג"ר נפתלי הערץ "לבושי מרדכי" ממאד
י"ז תמוז	מרת נאלדא רבקה ב"ר חנני יו"ט ליפא
י"ז תמוז	מרת רחל ב"ר משה
י"ח תמוז	ר' אלתר משה ב"ר לוי הלוי
י"ח תמוז	ר' פנחס ב"ר מנחם ברקוביץ
י"ח תמוז	מרת מירל ב"ר כתיאל שלום לעוו
י"ח תמוז	מרת רחל לאה ב"ר ישראל
י"ט תמוז	ר' חיים יעקב צבי ב"ר אהרן שיינפלד
י"ט תמוז	מרת חנה בת שבע ב"ר יעקב הלוי
כ' תמוז	הג"ר הילל בהג"ר ברוך בענניש "כוונת הלב" ליכטענשטיין
כ' תמוז	ר' אברהם אבא ב"ר יוסף בירבויים
כ' תמוז	ר' אברהם נתן נטע ב"ר משה יוסף ווייסביין
כ"א תמוז	רבי אברהם מתתיהו בהג"ר מנחם נחום "משטעפענעשט"
כ"א תמוז	ר' ישכר דוב ב"ר אלטר יצחק אייזיק ינקוביץ
כ"א תמוז	מרת געלא ב"ר משה רוזן
כ"א תמוז	מרת הינדל ב"ר יוסף דאקס
כ"א תמוז	מרת רייזא ב"ר צבי כץ
כ"ב תמוז	ר' אברהם יוסף ב"ר משה יוסף נוסבוים
כ"ב תמוז	ר' יהודה ב"ר יואל
כ"ב תמוז	ר' משה זאב ב"ר יחזקאל יודא הכהן קאהן
כ"ג תמוז	ר' יודא ב"ר אליעזר בוים
כ"ג תמוז	ר' פליקס אורי בן סולטנה
כ"ג תמוז	ר' שרגא פייבל ב"ר משה יעקב זילברשטיין
כ"ג תמוז	מרת אסתר מלכה ב"ר יעקב טייטלבוים
כ"ג תמוז	מרת ח' מרים ב"ר יוסף יודא רויזמן
כ"ג תמוז	מרת חנה הענטשא ב"ר אברהם ניימן
כ"ג תמוז	מרת יענטא ח' שרה ב"ר יצחק יוסף זיגלמן

תורמים למען חסד של אמת וזוכים ליטובות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

שבוע הספר בחגות הספרים המבחרות סדרת "שבת טיש" בחמשה פרכים במחיר מיוחד!

גיליון מס' 360

פרשת פינחס, י"ד בתמוז תשע"ט

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

הנני נתן לו את בריתי שלום (כה, יב) - ה"אור החיים" הקדוש מפרש את התבות 'נתן לו' בלשון שבועה, שהקב"ה נשבע לפינחס שגם אם בני לא יהיו ראויים, לא יבטל את הברית שקרת עמו. ורמז לזה בתבת בריתי שהיא בגימטריה ברשעים, שגם בהם תתקיים השבועה. (מגדנות)

סופי התבות בריתי שלום והיתה לו הם היום, שמיד באותו יום זכה בברית שלום. (אור החמה)

קצבי בתיצור ראש אמות ביתאב במדין הוא (כה, טו) - מפרש רש"י, שצור היה מחמשת מלכי מדין, ולפי שהפקיר בתו מנאו שלישי. ודבריו מרמזים בפסוק, שפאשר היתה נקראת עדין בתיצור והיתה ברשותו, אז מתאר אביה בראש אמות, אולם פשעוזה את ביתאב לאחר שהפקיר אותה, אז במדין הוא - נחשב הוא רק כאחד ממלכי מדין ולא הגדול בהם. (מגדנות)

ויהיו בנייהודה למשפחתם (כו, ט) - בתולדות השבטים נאמר ויהיו רק אצל יהודה ובנימין, מפני שהם לא גלו עם עשרת השבטים ומחלציהם יצאנו, אל תקרי ויהיו אלא ויהיו עד ביאת המשיח. (מגדנות)

לאלה תחלק הארץ בנחלה במקספר שמות (כו, נג) - לאלה ראשי תבות לאבק לשון הרע שמביאה לשנאת חנם שבשטות גלינו מארצנו, ונחלתנו נכבשה במקספר שמות של עמים שונים באלפים שנות הגלות. (וישיע ציון)

לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעיט נחלתו (כו, נד) - לרב, למי שמחזיק עצמו בגאון, תרבה נחלתו מלשון מכה בנאמר בירמיה נחלה מפת; ולמעט, למי שממעט את עצמו ומתנהג בענוה, תמעיט נחלתו ולא יהיו לו יסורים בעולם הזה. (ששון ויקר)

כיביתאוי מת (כו, א) - נחלקו רבותינו מה היה חטאו של צלפחד, ולדעת רבי עקיבא היה מקושש העצים. ורמז לזה, שהתבות הוא לא היה בתוך העדה הנועדים, בגימטריה מקושש היה. וכן התבות בתיצור מראשי תבות ובגלל הטיבה בשבת אבינו מת. (מגדנות)

ספורים בפרשה

לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום. והיתה לו ולזרעו אחריו (כה, יב) - ביקמו של רבי מאיר מפרמישלו, פרצה פעם מחלוקת קשה בין פרנסי אחת מקהלות ישראל לאחר פטירת רבם, עקב חלוקי דעות מי ימלא את מקומו. אף בשעה שלוו את הרב למנוחות, לא שקטו הרוחות והצדדים התנצחו והתנגחו זה בזה. אמר על כך רבי מאיר: "עכשו התבררה לי משמעות הברכה שברך ה' את פינחס בראלעזר הנני נתן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו. ומעודי תמהתי, מה ענין שני חלקי הברכה זה לזה? אלא שהשטן מרקד ביותר בשעה שמגיעים לזמן של "ולזרעו אחריו", בעניני רישה ומלוי מקום. לכן ברך ה' את פינחס, שברית השלום שקבל, תהיה גם לזרעו אחריו, ולא תפרץ מחלוקת לאחר פטירתו, בשאלת ממלא מקומו".

ליצר משפחת היצרי לשלם משפחת השלמי (כו, מט)

המתיק פעם ה' חפץ חיים" לבאר פסוק זה. 'ליצר' - מי שמבקש ללכת אחר יצרו הרע, מוצא הוא מיד את 'משפחת היצרי', את משרתיו של היצר שמוכנים לסייע לו ולהוליכו בדרך העקלתון. אף פאשר מבקש הוא ללכת בדרך של 'לשלם' - בדרך השלמות והטוב, זוכה הוא ל'משפחת השלמי', למלאכי השלום של היצר הטוב אשר מסייעים בידו ללכת בדרך התורה, כי בדרך שאדם רוצה לילך מזליכים אותו.

ויקרב משה את משפטן לפני ה' (כו, ה)

כשהיה רבי יוסף באב"ד בעל ה"מנחת חנוך" ברבנות העיר טורנפול, הגיעו אליו שני תושבים מסניאטין, בה שמש קרב קדם לכן. בשיחתם, הזכירו לו האזרחים שבשעתו פעלו למען בחירתו קרב עירם ועמדו לצדו כנגד מתנגדיו, ועתה באו אליו כדי להתדיין אצלו בוכוה שהתגלע ביניהם ולקבל את פסק דינו על-פי התורה. סרב ה"מנחת חנוך" לשבת בדין ואמר: "פסול אני לדון אתכם, שכן נהגתם כמו גנות צלפחד. פאשר באו אל משה לדון תורה על הנחלה בארץ ישראל, הזכירו תחלה ש"אבינו מת במדבר, והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח". הזכירו גנות צלפחד את העבדה שאביהם עמד לצדו של משה רבנו ולא נטל חלק במחלוקת קרח ועדתו, ולאחר דברים אלו הודיעו לו שבאו אליו לדון תורה. אך מפני דברי התנפה, לא רצה משה לשבת בדינם ומיד ויקרב משה את משפטן לפני ה'. מכאן שפסול אני לדון אתכם".

וביום השבת שנייכבשים בניישנה תמימם (כו, ט)

מנהג קדום הוא, להתחיל את תפלת השחר בשבת-קדש, בשעה מאחרת יותר מאשר בימי החל. בספר "חצי מנשה", בו מובאים פרושים מחכמי צרפת ואשכנז הקדמונים בעלי התוספות, מביא ש"שמע רבי יצחק בר יהודה בעיר רומא מפי רב האי גאון" טעם לזה, שבעתל תמיד של שחר נאמר "בבקר בבקר", ולאזו בעלת תמיד של שבת לא נאמר אלא "וביום השבת", שהוא לשון אחר בעצמו של יום, ומפני שתפלת שחרית היא כנגד עולת תמיד של שחר, מאחרים את זמן תחלתה.

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי
ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 7.09 צאת השבת 8.25 רבנו תם 9.01

לכלת הגיליון והנחיות
5806777@gmail.com :7'א"ח

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזכור הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו
לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אחיו. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה
ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט.
ולרפואת: החבור גבראל זנטי בן חנינה שיחי, חוקיה בן כפי שיחי ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי

היה היה

הגני נתן לו את-בריתי שלום

במדרש רבה מובא על פסוק זה: "הגני נתן לו את-בריתי שלום, בדין הוא שיטל שְׁכָר". צדיק הוא ה' ונאמן לשלם שכר כל מצוה אפלו לאדם שלא כל מעשיו נעשים כרצון ה' והבְּרָה, כי אין הקב"ה מקפח שְׁכָר כל בְּרִיה.

מעשה בשני קרובי משפחה שגרו בעיר אחת, שהיו דומים זה לזה בקומתם ובצביונם, ואף שמם היה זהה בדיוק, יחזקאל לוי. פניהם ושמותיהם היו שונים, אך במעשיהם ובהליכותיהם היו שונים זה מזה כרחוק מזרח ממערב. בעוד יחזקאל לוי האחד היה עשיר מכל, אך רחוק מדרך התורה והמצוות וכופר בעקר, היה בן דודו יחזקאל השני, איש פשוט וישר, ירא שמים מרבים ובעל מדות ודרך ארץ, שמצא את פרנסתו מאטליו לממפר בשך פשוט. ביום שרבי אחד, באשר השמש הפכה בעז על הארץ, חזר העשיר מסוירו בפרדס הגדול שבדשנותו שעמד מחוץ לעיר, ולפתע נדהם לגלות כי יהודי בלתי מוכר מוטל על אם הדרך. התעורר בו הניצוץ היהודי שבלבו, והוא פנה כדי לבדוק את שלומו של ההלך, אך עד מהרה גלה כי הלה נפח את נשמתו זה מכבר, מרב טרח הדרך וחלשת גופו. תחלה בקש העשיר להמשיך בדרך ולא התעלם ממות המצוה שמוטל לפניו, אלא שפאמור התעוררה בו זהותו היהודית, והוא מהר להעמיס את המת על שכמו ונשא פורת דרך הגונה בחם המתיש. בהמשך הדרך פגש כמה סוחרים ערבים עם חמורים, ובכסף מלא שכר את אחד מהם ובקש ממנו להוליך את הנפטר אל ביתו של רב העיר, כדי שהלה יקבר אותו בקבר ישראל. פשהגיעו הערבים אל ביתו של הרב וספרו לו על הנפטר שהביאו, תמה ושאל: "מי שכר אתכם כדי להביא את הגופה אלי?" וכששמע שיחזקאל לוי העשיר עשה זאת, התפלל מאד ואמר בלבו: "אם נפתח לבו מעט ורחמיו נכמרו על ההלך, אולי יעלה בידי להרחיב את פתחו לבו ולהחזירו אל אבינו שבשמים". מהר הרב לשלח את שמשו אל העשיר כדי לזמנו לפניו, אלא שהלה פער את פיו כנגד הרב וזלזל בשאט נפש בה' ובמשיחו. פשוטע הדבר לרב, קנא את קנאת ה' ומהר לנדונו ברבים. בני הקהלה קימו את דבר הנדוי במלואו והתרחקו מיחזקאל המוכר, עד שהוא חש עצמו בודד ועזוב. גאוןו של העשיר לא הניחה לו לנסות לפים את הרב ולהבטיח לו להיטיב את דרכו, והוא החליט להתישב ברחוק מקום מהשכונה היהודית ולהתבדל מהם לחלוטין.

עברו ימים וחדשים, ויחזקאל העשיר שבק חיים לכל חי. בני המשפחה לא ידעו את נפשם מרב מבוכה היכן יקברוהו, שכן היהודים ודאי לא יואילו לקבורו בקבורתם, ולפתע ראו את בן-דודם יחזקאל לוי הקצב, פשהוא נכנס אל הכפר כדי לרכוש בהמות לאטליו. יצאו לקראתו, הזמינוהו לנחם מעט בביתם, והשקוהו בסם שנה עד ששקע בתרדמה עמקה. הפשיטו את בגדיו העליונים של הקצב והלבישו בהם את אביהם המנוח. שכרו גוי אחד ובקשו ממנו לשאת את המת על גבי חמור אל שכונת היהודים, וצוהו לספר לכלם כי הגופה נמצאה על אם הדרך. הידיעה על מותו הפתאומי של הקצב ישר הדרך, הכתה בתרדמה את פלם וכבוד גדול עשו לו במותו. הרב נשא עליו הספד מר והוא נקבר בקבר מכבד בבית העלמין היהודי שבפאתי העיר. בינתיים, הלבישו בגיו של יחזקאל העשיר את הקצב בתכריכים שהכינו לאביהם המנוח, הרכיבוהו על חמור ולאחר דלת הליכה הניחוהו על אחת המצבות בבית הקברות. קרירות הליכה חדרה אל עצמותיו של יחזקאל הקצב והוא התעורר בבקהלה כשהוא מוצא את עצמו לבוש בתכריכים ומטל בגפו בבית הקברות. הוא פתח בריצה בהולה, אחז בעתה ותלחלה, ובאישון לילה התדפק על דלת ביתו. אשתו 'האלמנה' נבהלה לשמע הדפיקות, ולשאלתה מי הדופק נענתה: "זה אני, יחזקאל. פתחי נא את הדלת!" אימה נפחד נכלו על האשה והיא מהרה לשאל: "מהיכן אתה בא?" והדופק עונה: "מבית הקברות" ... נקל לשער את הפחד שאחז אותה, וכאשר הביטה מבעד חור הדלת וראתה את בעלה עומד עם תכריכים צחורים, נפלה בעלפון כבד. השכנים היו מבעתים לא פחות, והאמיצים שבהם שלחוהו אל הרב, בהשקם שהוא בא לבקש תקון לנשמתו. גם בבית הרב נבהלו למראהו והרב בקש ממנו לעלות לעזרת הנשים שבבית הכנסת, שם ימתין עד הבקר ואז יטיבו לנשמתו.

הבקר אור, והמתפללים שהשכימו קום נבהלו לראות את הקצב שנקבר אמש עומד למולם כשהוא לבוש בתכריכים, וחששו להתקרב אליו. פשהגיע הרב אל בית הכנסת, החל יחזקאל לספר את הקורות אתו בביתו של יחזקאל העשיר בן דודו, והרב חריף השכל הבין מיד את הקנוניה שטוו בגיו של העשיר, וידע כי אמש קברו את יחזקאל העשיר הפופר בהשקם כי הוא הקצב ישר הדרך, בעוד הקצב עומד לפניו בריא ושלם. צוה הרב להביא מביתו של יחזקאל הקצב את בגדיו, והסביר לקהל המתפללים את אשר ארע. הספור הפליא את כלם ולאחר שהתעשתו מעט שאלו את הרב: "מדוע זכה העשיר הרשע ללון בה מה מכבדת ולמקום קבורה בה נכבד? הרי ראוי היה להקבר בגזיון מאחורי הגדר?" השיב להם הרב: "האם לא הבנתם? ודאי זוכרים אתם שלפני זמן מה מצא יחזקאל העשיר מת מצוה ודאג להביאו לקבר ישראל, משום כך זכהו הקב"ה להקבר בכבוד, מדה כנגד מדה, לכלמד שאין הקב"ה מקפח שְׁכָר כל בְּרִיה."

מאורות

הגאון רבי מרדכי לייב וינקלר ממאד ז"ע ליום ההולא י"ז בתמוז תרצ"ב

מגדולי רבני הנגרה, גדול ההוראה וגאון התורה בדרו ומגדולי מעמידי הדת עליה. מרביץ תורה לרבים ומחבר ספרים פורה, ביניהם השו"ת המפורסם "לבושי מרדכי". בעצירתו קבל תורה מפי שלשה מתלמידי החת"ם סופר, ודמותו הייתה נר לנגליו כל ימיו. התבטל בכשרונות גרוכים, עד שפגיל י"ב פבר היה בקי במסכתות קבא קמא ובבא מציעא וחדש בהם הדושים נפלאים. בהן גרונות פמה קהלות בישראל, ומשנת תרס"א עמד בראשות קהלת מאד במשך ל"ב שנה עד פטירתו. פשהתבקש תתנו (בוזוגו הראשון) מהר"ץ דוינסקי, לתאר את דרכי חזונו, הגדירו בקצרה: "לכתב אודות מנהגיו מי יכול לפורטם, ואין בפרט אלא מה שבכלל, בלו קדש ועשה פמה תחבולות להיות הענין לכת, דרבו בקדושה הלוכו בקדושה". ספר רבי יהושע בורקסוניס מגלנטא, שפעם נסע אליו כדי להבחין ולקבל תעדת הוראה, ובקשה אצלו הגיע מקתב מאחד מחשובי הרבנים שבקש עצה על קהלה אחת, שבמה מתושביה בקשו למנות עליהם רב נוסף, אך הקרא דאתרא אינו מסכים לכה. בקש הרב מאורחו לערוך תשובה בנידו, ולאחר שבוע הגיש לו רבי יהושע קנטרס בן ארבעים דפים על הענין. ערו בו הרב ואמר: "אני הייתי משיב תשובה קצרה, שאלו הדבר היה מתרחש עמי וכמה מתושבי עירי היו רוצים למנות עליהם רב נוסף עלי, הייתי מבקש מיד מראש הקהל שינכה חצי משקלתי להבטחת קיום הרב השני, שמקל מעלי את על הרבנות" ...

יוסיף דעת

סיפור מעניין מובא בספר "שם הגדולים החדש" וממנו הועתק במקורות רבים. פעם ביקר רבי אפרים זלמן מרגליות מבורד אל "האוב ישראל" מאפטא וזה האחרון ביקש ממנו להסביר לו את דברי הירושלמי: "ר' חייא נפק לביתא, חזי דמחלי מעצתא. אמר למחר אכתוב בפתקא אל תקרא 'עצרת תהיה לכם' אלא 'תחיה לכם', ומי האיש החפץ חיים ולא יחללו עו"ד". ותמה הרב מאפטא, מדוע לא יצא רבי חייא מיד לדרוש זאת, ולמה המתין למחר כדי לכתוב אותו בפתקא תוך כדי דיבור הזכיר לו הרב מבורד את דברי הגמרא במגילה שרבי שמעון רבי אמר לבנו לומר לרבי חייא, שכשהוא קורא את הפסוק "וחיית לה" הוא מחרף ומנדף, ופירש רש"י שרבי חייא התקשה להגות את האות ח"ת והיה קורא אותה כעין ה"א, ולכן היה נראה כאילו הוא קורא 'וחיית לה', חלילה, זו הסיבה שרבי חייא לא יכול היה לצאת לדרוש 'עצרת תחיה לכם', שכן לא יכול היה להגות את האות ח"ת, ולכן אמר להם שיכתוב להם למחר את הדרשה בפתקא. התשובה נעמה מאוד באוזני ה"אוב ישראל", ויש שהוסיפו לכה נופך שהוא קינח את יעתו של הרב מבורד ונשקו על מצחו. מקור קדום יותר לתירוץ זה, בשינוי נוסח ה'ירושלמי' מובא בספר מפעלות אלוקים שנדפס בשנת תפ"ה, בשם המתרגם רבי יואל בעל-שם מאמושטש. היו שתמחו, שהרי הפסוק 'עצרת תחיה לכם' מוסב על שמיני עצרת ולא על חג השבועות, וגם הלשון 'מעצרתא' תמוה שהוראתו תמיד היא היקב שדורכים בו את הענבים ואין המ"ם אלא שימושית, וכן תמוה כיצד נעלמו מהם דברי התוספות שם במגילה כשתבו שאם היה מתכוון ומתאמץ לקרוא ח"ת, היה עולה בידו לבטא אותה כראוי, ואם כן למה לא התאמץ רבי חייא לדרוש את הפסוק עם האות ח"ת, כדי להציל יהודים מחילול יום-טוב? אך התמיהה העיקרית היא, שאין שום מקור לדברים אלו בכל הירושלמי, וכל המאמר לא היה ולא נברא, וכשל עוזו ונפל עזו ויחידו קלם וכליו.

ביצירותיהם הם לְכֵם בְּנֵי־לֵבָב אֲשֶׁר־נִבְּלוּ לְכֵם

פְּנִינֵי אֹרֶךְ הַחַיִּים

מודברי האור החיים הקדוש על הפרשה

לפנה משפחת הפוני - יש להעיר למה הוסיף אות שאינה נמנית מאותיות השם, היה לו לומר משפחת הפוי, אלא רמז לשאר מעלות המנויים שם ב'מ"ה, שהם מעוט שיחה מעוט שחוק ושאר הענפים הדומים לאלו, והוא אומר לפנה משפחת הפוני פרוש פנה הוא לשון פה, והוסיף לו אות ו' שהוא סוד עץ חיים שהוא עוסק בה יתר על שאר הפיות. גם רמז בסמיכות אות הו"ו לאות ה"א, לומר סוד חבור המדות באמצעות עסק התורה.

ואמרו משפחת הפוני, פרוש, שצריך לפנותו כמוהרות המנושות, גם מהשחוק ומדברים בטלים, כי הם מונעים קיום התורה באדם, ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו כי פה של לומדי תורה דינו בכלי שרת אשר ישרוהו עם בקדשו, כי אין קדשה בקדשת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חל הגם שאין בהם דברים האסורים, והוא מה שרמז במאמר לפנה שהוא פה העמל בתורה שבו שוכן חצי שמו ותורה; משפחת הפוני, פרוש, צריך לפנות מפיו כל, חוץ מהגות בתורה, ובה נכללים חלק אחד מהמ"ח מעלות שהם מעוט שיחה מעוט שחוק מעוט הענוה וכדומה להם שבפני המותרות:

וביום השבת שני כבשים וגו' - טעם שמוסף שבת הוא מעט מכל מוספי ראש חודש ומוספי יום טוב והמועדים, הוא סוד לחם משנה, ולזה מוספיו שני כבשים על שני כבשי המיד, וסוד השביעיות רמזו ביום עצמו כי הוא שביעי, מה שאין השביעיות מסים לא בראש חודש ולא בשאר ימים טובים, והגם שיש שביעי של פסח, אין השביעיות קבוע בו כיום השבת והקב:

דְּבַרֵי הַיָּמִים

בי"ז בתמוז א"תר"ו, בסיום שנת המבול, שלח נח את היונה כדי לראות הקלו המים מעל פני האדמה.

בי"ז בתמוז ב'תמ"ח, הסתיימו ארבעים הימים שמשה רבנו היה בהר סיני, ובאותו יום עשו את העגל ומשה ירד ושיבר את הלוחות. ב"ח בתמוז ייסר את העם על חטא העגל וציווה להענישם.

חמישה דברים אירעו שבבעה עשר בתמוז, שחל השנה בשבת קודש והתענית נדחית ליום ראשון. השתברו בו הלוחות בשנת ב'תמ"ח, בוטל התמיד בימי מלחמת האחים מבית חשמונאי בערך בשנת ג'תריצ"ט, הובקעה העיר בשנת ג'תתכ"ח לפני חורבן בית המקדש הראשון, ולפי הירושלמי גם בקיעת העיר שבבית ראשון בשנת ג'של"ח אירעה בי"ז בתמוז ולא בט"ו, אפוסטמוס שהיה שר רומאי שרף בו את התורה, והוא גם העמיד צלם בהיכל, ויש אומרים שהכוונה לצלם שהועמד בהיכל על ידי מנשה בן חזקיהו מלך יהודה ששלח 55 שנה משנת ג'רכ"ח עד ג'רפ"ג.

בי"ז בתמוז מתחילים ימי 'בין המצרים' על שם הפסוק "כל רודפיה השיגוה בין המצרים", ובהם מתאבלים על חורבן בתי המקדש הראשון והשני.

בי"ז בתמוז קנ"א, נערכו פוגרומים קשים ביהודים אשר בספרד, ובניהם נהרג רבי יהודה בן הרא"ש ואשתו שהיתה בת אחיו רבי יעקב בעל הטורים. ונתנו סימן לשנת הפורענות: "א"ל קנ"א".

י"ז בתמוז שנת רח"צ, נקבע כ'פורים קנדיאה, לאחר שיהודי קנדיאה ('כרתים') נחשדו בסיוע לתורכים וניצלו, ונהגו נשות העיר שלא לעשות בו מלאכה.

קרוב לשנתים ימים, ישב הסבא קדישא רבי ישראל מרוזין, בבית האסורים הרוסי שבקניב, באשמת שוא פאלו צוה להעביר מן העולם שני מוסרים יהודים, אשר עליהם נפסק להלכה "מורידין ולא מעליין" בדין רודף, עקב הלשנתם לשלטונות על העלמות מס בקרב הקהלה היהודית ועל משתמטים מהגזים לצבא הרוסי. בשושן פורים שנת ת"ר, שחרר הצדיק ממאסרו שבע יסורים ותלאות, לאחר זכיון מהאשמה להריגת המוסרים, אולם עדין לא תמה מסכת תלאותיו. הממשלה הרוסית התרשמה, כי הצדיק מבקש להמליך את עצמו על יהודי המדינה והחלה להצר את צעדיו, ואף בקשה להגלותו למקום נדח. בעזרת שלמונים ושתדלנות רבה, עלה בידי חסידיו להבריחו אל מחוז בוקובינה שמעבר לגבול הרוסי, ושם השתקע בעירה סדיגורא הסמוכה לעיר טשורנובויץ.

במהלך אותם ימים קשים, עמוסי טרדות ומצוקה, הסתגר לפתע הצדיק בחדרו ובמשך שמונה שבועות רצופים לא הניח לאיש להכנס אליו. גם אל אמו הרבנית מרת חנה, אצלה נהג לבקר מדי יום, פסק מלבוא, והרחוח בקרב עדת החסידים סערו. מקדבי הצדיק ובאי ביתו לא ידעו לשית עצה בנפשם, ואף אחד לא הצליח להבין מדוע מסתגר הצדיק בחדרו ומסר לראות פני איש. באחד הימים, הגיע לרוזין חסיד התיק רבי יוסף מוטרוב, שמנהג של קבע היה לו לבקר מדי תקופה ברוזין ולחלות את פני רבו הערץ. רבי יוסף זה היה בר אורן ובר אבהן, וכנה בפי החסידים 'ר' יוסף ל'יב'ל', פנראה על שם זוגתו. אביו היה רבי ישראל מליטשיניץ בנו של רבי יוסף מימפלא בנו של המגיד רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב, ואמו היתה בתו של זקן צדיקי דורו ה'איהב ישראל' מאפטא. רבי יוסף היה מחשובי החסידים שהתפרסם בעבודת התפלה הנלהבת שלו, בדרך רבו הקודם 'השרף' רבי אורי מסטרליסק, לאחר הסתלקותו, החלו חסידיו להסתופף בצלו של הצדיק מרוזין, אך התקשו להסתגל לדרך של הרוזינאי שתפלותיו היו במתינות ובעבודת הלב, בלי לגלות כלפי חוץ את התבערה הפנימית. מאמץ ההבלגה עלה לו לרבי יוסף בדמים מרבים, עד שבאחת התפלות לא עמדו לו כחות הנפש, והוא פרע ונפל תחתיו ופרחה נשמתו בטירה.

בשהגיע רבי יוסף לחצר הקדש, גלה מיד את העננה שעל פני הגבאים והללו ספרו לו על הסתגרותו התמוהה של הרבי. "מבקשים אנו ממך", פנו המשמשים בקדש לרבי יוסף, "לנסות להבין את פשר הדברים ולראות כיצד נתן להמתיק את הדינים, שכן חביב אתה בעינינו וחולק הוא לך תמיד כבוד רב". הספים רבי יוסף לבקשתם, ועד מהרה התדפק על דלתו של הסבא קדישא. "מי שם?" נשמע קולו של הצדיק מבפנים, ורבי יוסף ענה בהרדת קדש: "יוסף בן דינה". שוב נשמע הקול מתוך הבית: "ומה הצעד?" ורבי יוסף השיב: "מבקש אני להכנס". הדלת נפתחה כדי סדק צר, ורודף העדינה של הרבי הושטה לעבר החסיד לנתינת שלום. בקש הרבי לסגור את הדלת, אלא שרבי יוסף הפקח והזריז מהר לתחב את געלו במרוח שפיו הדלת והמזווה והצדיק התנדף בעל כרחו. הוא פתח את הדלת לרווחה והזמין את החסיד הנאמן פנימה. בדרך ארץ ובכבוד ראש בקש רבי יוסף להבין מדוע מסתגר הרבי בחדרו זה קדשים ימים, והצדיק החל לספר: "לפני זמן מה, הגיע לביתי משפיל פלוני מתושבי טשורנובויץ ששנה ופרש, מכיר את בוראו ומתנון לקורד בו, ובדיו תכירך כתביו. מבקש הוא להוציא לאור את ספרו המשקף, הגדוש במינות ודעות נפסדות, ודו"ש ממני שאכתוב לו הספקה נלהבת לספרו כדי ששומעי לקחי ירפשו את ספרו בכסף מלא. מוכן שסרבתי לבקשתו ובקשתיו לצאת מביתי, אלא שהאיש החציף פניו ופתח בדברי איום והתראה שאם לא אעשה כדבריו, יפעל לפתח מחדש את תיק הערעורים המונח בבית המשפט המחוזי, ושוב אצטרף לעבר מסכת יסורים ותלאות שרק זה עתה הצלחתי להשתחרר מהם".

על אתר השיב רבי יוסף בדברי טעם: "מדוע מבקש אותו רשע להדפיס את ספרו? כדי שיהיו שפתותיו דובבות בקבר בשעה שיעניו בספרו, וכי אין בכחו של הרבי לדובב כבר מעקשו את שפתותיו בקבר? נהנה הצדיק מההברקה ובקש לזמן לפניו את המשפיל הנאלח. מהר רבי יוסף לשלח את בנו לטשורנובויץ, ובששמע המשפיל כי הצדיק מרוזין מבקש לראותו, קרא בשחצנות: "רואים אתם? הרבי נכנע אלי והסכים להעניק לי את בקשתו". בהגיעו לרוזין, נסה הצדיק שוב לדבר אל לבו ושאל: "לשם מה זקוק הנך להספקת? אולי מותר אתה עליה?" אך הלה השיב בעזות מצח והזכיר שוב את תיק הערעורים שתלוי ועומד על צוארי הרבי. "אם כן, לך והדפס את ספרך, וטרם תסיים את ההדפסה אתן לך את הספקתי". יצא המשפיל לדרפו שמח וטוב לב פשהו בטוח בנצחונו. באישון לילה עשה את דרפו לטשורנובויץ, וכאשר עלתה העגלה על הגשר שמעל הנהר, קרס הגשר הרעוע תחתיו בשאגה אדירה והמשפיל מצא את מיתתו המשנה בין גלי הנהר השוצף.

בשנודע ברוזין סופו המר של המשפיל הרשע, מהרו החסידים להעיר את רבי יוסף משנתו כדי לבשר לו את הבשורה המרעישה, אך הוא מרר לומר: "לא היה מן הצורך להעיר אותי משנתי, שכן כבר ביצאתי מחדר הרבי ידעתי שלא יעלה בידו של הרשע לבצע את זממו וסופו כמבטח"...

משבח

מטעים

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (כהן-סא)

התבות מטעמות בטעמי קדמא ואזלא מנח רביעי, ובספרים מצאו לך רמזים שונים.

יש שכתבו עליהי דברי חז"ל שפינחס זה אליהו, ולכן הקדים פינחס והלך כדי לקנא את קנאת ה', מפני שבו מנח רביעי, שהוא נשמת אליהו הנביא עליו אמרו חז"ל במסכת ברכות שהוא פורח את העולם בחרב פריחות, ולא כמיקאל באחת וכנבריאל בשתיים. (צנזני צנזני)

בזהר מובא שבשעה שהרג פינחס את זמרי, התעברו בו גם נשמותיהם של נדב ואביהוא, ולכן קדם ואזל בגלל שהיו מונחות בו ארבע נשמות פינחס ואליהו, נדב ואביהוא, ורמז לזה ב"ויקהל משה" שתבת אופן שנאמרה באליהו, היא ראשי תבות אליהו, פינחס, נדב ואביהוא. (אמרי קדוש)

וגם הנגינה מרמזת לזה, שהטעמים קדמא ואזלא הם הנגינת המיחה, האם סבור אתה שפינחס הוא בן אלעזר? לא, אלא בן אהרן הכהן! שנעשה כמו נדב ואביהוא בני אהרן עצמו ולא נכדו. (אמת לעיני)

רש"י מביא את דברי הגמרא בזבחים, שלא נתפחה פינחס עד שהרג לזמרי. נמצא שעד אז היו רק שלשה פתנים, אהרן אלעזר ואיתמר, וזה שפינחס הקדים והלך להרג את זמרי, אז מנח רביעי, והפך להיות הכהן הרביעי. (בר תמיד)

מדגש

אמרו חז"ל בקדושים "י' דשלוס קטיעה היא", ובספרים מצאו לך רמזים שונים. הרמב"ם ופוסקים נוספים השמיטו דיו זה לגמרי, ובעקבות זאת לא נהגו בתמין לקטע את הא"ו. כשמונה דעות יש בצורת הקטיעה. בעל הטורים, מהר"י בירב והמהרש"א מפרשים שיעשה את הא"ו בצורת יו"ד; הרמב"ם מפרש שיכתב או"י ויהיה חלקה באמצע, וצריך להגיה ספרי תורה שהיא פתיחה בדרבה; רבנו בחיי מפרש שצריך לכתוב ו' זעירא, אך תמה עליו באור תורה שנאמר קטיעא ולא זעירא, אלא שיחתך את הא"ו באלכסון. הרמב"ם כתב שהא"ו פסוקה לשמים ומחברת כחוט השער, או שיעביר חוט דיו בשתי אותיות; לתשב"ץ חלקה עליון יו"ד ובצורה התחתון תהיה וא"ו; ורבי עקיבא אגף פתב שלמעלה תהיה וא"ו קצרה ויניח מעט חלק ולמטה ירשם קו קטן.

ממלכה

ביש מזל אחד התחלף פעם בשעת בין הערבים ולבו הקה בקרבו כחלילים מרב רעב. בדרך עבר ליד אולם התנות ובדלתו נכתב שמשפחה בשם בנימין עורכת כאן שמחת נשואין לבנם. נכנס האיש בשערי הבית, ולשאלת שומרי הפתח השיב "אני ממשפחת בנימין", ונכנס אחר כבוד פנימה. בשעה שאכל לשבע והשקיש את רעבונו, שאלו אחד המקסבים: "אתה ממשפחת החתן או הפלה?" השיב: "אני ממשפחת בנימין", שאחד מצאצאיו היה בלע, ועליו נאמר בפרשת פינחס 'בלע משפחת הבלע', שכן באתי לבלע פאן מזון כדי להשביע ועבובי..."

רבי צבי הירש מזידיטשוב, נסע להתחזקת אחר מעשי הצדקה והחסד של רבי משה ליב מסוב, שנודע בלבו הרחום ובאהבת ישראל שפעמה בו כל ימיו. לילה אחד גלה רבי צבי הירש, כי הרבי יוצא מביתו אל הדרך הקר שבו, קשה הוא לכוש בבגדים גסים של אפרים נכריים ועל כתפו גרזן משנו. עקב אחריו התלמיד וראה נכנס ליער הסמוך, שם חטב עצים ואספם לחבילה אחת. משם המשיך בדרך לכפר קטן, ונכנס לבית משפחה יהודית עניה ומעוטת ובלת, שאם המשפחה נלדה זה עתה, ומרב עינים לא היה בגדים אף לרפש עצים להספת התנור. הקר חדר אל תוך הבקתה העלובה, שהפרוץ היה מרובה פה על העומד, והספנה לזולת ולולד היו מוחשיים. התדפק רבי משה ליב על פתח הבקתה, ובשפה הפולנית הציע להם לרפש ממנו את חבילת העצים להספת התנור. השיבו בני הבית פי הם זקוקים אמנם לעצי הסקה, אלא שאין בכתם לשלם את מחירם, אולם האבר הפולני הרגיעם שאין הוא זקוק לכסף באופן מדי, ויכולים הם לשלם לו לאחר זמן. השם רבי צבי הירש את אָזנו, והנה הוא שומע כיצד אומר בעל הבית לאשתו: "שלא יהא נחשב לו לערל זה, המעשה שהוא עושה עמנו כמצוה וחסד ולא יקבל עליה שכר". בטוחים היו שהאבר לא מבין את שפתם, בעוד הוא גוזחן אל התנור ומסיק בו את העצים, עד שחמימות נעימה השתררה בבית. מיד לאחר מכן אמרה האשה: "אולי תציע לו מעט יירשרף שנותר לנו, ובכך נקח ממנו את המצוה?" ומיד שאל האבר, פאלו לפי תמו: "אולי יש לכם מעט יירשרף כדי להרטיב את גרוני", מהרה בני הבית לכבדו במעט משקה, ושקחו על שהצליחו להוציא מהערל את מעשה המצוה שלו. ברבות הימים, ספר רבי צבי הירש את אשר ראו עיניו על מעשה החסד של רבו, וקרא עליו את הפסוק בתהלים: "גים דרך ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נדעו".

מנהגו של החוזה מלבין היה, להעניק מדי יום מטבע לאחד מילדי באי ביתו, כדי לשמח את לבו. מששאלוהו פעם על סבת הדרך השיב: "מבקש אני לגרם קרת רוח יהודי ולחטיב עמו, אלא שבדי להצליח לשמח יהודי מבגד בשנים, קשה הדרך למאד, שכן כל אחד מקפד בפרדות והלאות ואין לבו שלם עליו. מצאתי עצה לדרך, מעניק אני מטבע בערך קטן לילד רך בשנים וגורם לו בכך קרת רוח אמיתית, שכן דאגות וצער מנין לו? וכך אני מקים מצוה משלמת".

רבי משה חיים, אחיו של החדושי הרי"ם מגור, הצליח במסחרו עד שנעשה עשיר מכל. ברשותו היתה מרכבה הודיה רחוקה לארבעה סוסים אפורים, והיה מפז מהונו לצדקה וחסד. פעם בקר בעיר ורשה והלך לבקר את הריו הישנים שהתגוררו בעירה גור הסמוכה. עם התקרבו לעירה, הבחין באשה זקנה המשרכת את רגליה בכבדות ועל גוה הפופה מוטלת ערמה גדולה של קש. פשהתקרבה העגלה, נהלה רבי משה חיים לגלות שהזקנה אינה אלא אמו הרבנית, ומיד קפץ בבקלה וקרא: "מדוע סוהבת את את אלמת הקש בכוחותיך הדלים?" התחזקה האם ואמרה: "לצרכי פלה ותומה מיעדת האלמה, וכי רגלי פטוורת מן המצות?" קרא רבי משה חיים בבאב ואמר: "אמי ה'קרה, מוכן אני לתת לך מעות שיספיקו לרכישת עשרה מזונים, ונבלד שתשליכי את התנן עתה ותעלי אל מרכבתי כדי להגיע לביתך". השיבה לו האם: "אלךרה, הוסף לי גם את המעות, שכן גם למעות זקוקה היתומה למענה אני טורחנת, ובנוסף למצוה ולמקב"..."

על רגישותו של רבי שלמה זלמן אוירבך לכבוד הגריות והזדירות שלא לפגע בהם, מספרים ספורים רבים שמהנים ספר מוסר ולקח לדורות. אחת מקרובות משפחתו נפלה למשקב ורבי שלמה זלמן הלך לבקרה ולהקל בכך את יסורי הקשים. היא התגוררה בקומה חמישית בבנין מגורים, וכשמעו דברי הבנין על בקורו הקרוב של גאון ישראל, הניחו פסא בכל קומה כדי שיוכל הרב לנוח קמעה מטרח העליה במדרגות. פשהגיע רבי שלמה זלמן וראה את הפסאות שהניחו השכנים, התישב על הפסאות בכל קומה ובכך שפח את לבם של הדיירים שבקשו להיטיב עמו. לאחר מכן אמר למקורבו שלמה בבקורו, כי הדרך לא הביא לו תועלת כלל, ולמעשה קשה היה לו יותר להתישב ולקום בכל פעם מאשר לעלות את כל הקומות בבת אחת, אך פשראה את הפסאות שהניחו השכנים, חשש שמא יותרו פפחי נפש שלא עשה את רצונם, ולכן התאמץ על אף חלשתו הרבה, ובכל קומה ישב מעט על הפסא שהניחו דברי הדיירה הסמוכה, על מנת לגרם להם קרת רוח.

רבי ישעיה מפרגה היה אומר: "תמוה היה לי על הנאמר וצדקה תציל ממות, והרי שנותיו של האדם קצובות מראש ומה תועיל הצדקה? אלא שמי שנותן צדקה מעל עשרו הקצוב אצלו, יכול הוא לבקש מהקב"ה שיתן לו גם שנים למעלה מן הקצוב לו".

למה נקבעה 'פרשת המועדות' שבה מנויים כל הגי השנה ומועדיה בפרשת פינחס? מפני שבדרך כלל נקראת הפרשה בימי בין המצרים, בימים בהם מתאבלים על חרבן בית המקדש, ועתידים ימים אלו להיות 'לששון ולשמחה ולמעדים טובים והאמת והשלום אהבו' (בני יששכר)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת פינחס תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום. (כה, יב)

עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס (סוטה כב, א)
מעשה שהיה בימי הרה"ק רבי פנחס בעל ההפלאה בפרנקפורט, הגיע איזה חזן חדש לעיר, ביום מן הימים נודע לו ששכר משכורתו של הרב יותר גבוה ממשכורתו שלו, בא בדרישה אל ראשי הקהל שיש ליתן לו שכרו כמו הרב, נענה אחד הגבאים למול חוצפתו, שעל כגון דא אפשר להמליץ, "עושה מעשה "זמרי" (החזן שמזמר בקהל) ומבקש שכר כ"פנחס"..."

בני גד למשפחתם לצפון משפחת הצפוני לחגי משפחת החגי לשוני משפחת השוני (כו, טו)

בספר מאור ושמע כתב לבאר פסוק זה בדרך רמז למצוות הצדקה, 'בני גד' מרמז למצוות הצדקה כדאיתא בגמ' 'ג' ד' גמול דלים" ובא הפסוק לעורר על ג' נקודות בזהירות מצוות הצדקה, האחד, שיתננה בצנעה ובהסתר כדי שלא לבייש את העני, המעלה הב' ליתנה בפנים מאירות ובשמחה "ולא ירע לבבך וגו'", והג' עוד יש בחז"ל 'נתון תתן לו' שיתן ויחזור ויתן.

וג' דברים אלו רמוזים בפסוק זה כך, "בני גד" ר"ת ג'מול ד'לים, "לצפון משפחת הצפוני" היינו שיש ליתנה בהסתר ובצנעה לשון צפון, "לחגי משפחת החגי" לשון חג ומועד שיתנה בפנים שמחות, "לשוני משפחת השוני", שיתן וישנה שוב ושוב.

(מאור ושמע)

לפוח משפחת הפוני (כו, כג)

כתב בספר אור החיים הק': "ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו (רבינו יונה, אבות) כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו במ בקודש, כי אין קדושה כקדושת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חול, הגם שאין בהם דברים האסורים:

והוא מה שרמז במאמר לפוח, שהוא פה העמל בתורה, שבו שוכן חצי שמו יתברך, משפחת הפוני פירוש צריך לפנות מפיו כל חוץ מהגות תורה, ובוה נכללים חלק אחד מהמ"ח מעלות, שהם במיעוט שיחה, במיעוט שחוק, במיעוט תענוג, וכדומה להם שבענף המותרות:

ואומרו לישוב - ירמוז צריך להרבות בשיבה, ולא דרך עראי, גם צריך להתיישב בכל פרט ופרט מהתורה עד שיעמוד על עיקרו כמצטרך בעומק הלכה, כי הוא זה "עיקר התורה" ובוה נכללים חלק אחד מהמ"ח מעלות שהם בישוב, ומתיישב לבו בתלמודו, שואל ומשיב, המכוין את שמועתו וכו', גם מה שמנו שם, שמיעת האזון, עריכת שפתים, בינת הלב וכו', וכדומה לזה שבענף הבנת השכליות:

ואומרו לשמרון משפחת השמרוני - ירמוז לתוספת השמירה, המתחייב עשות בן תורה יתר על ההמון, כאומרם ז"ל (יומא פו) היכי דמי חילול השם אמר רב כגון אנא אי שקילנא בשרא וכו' ולא יהיבנא דמי לאלתר, עד כאן: מזה יקיש כמה צריך להשתמר בן תורה בכל פרטי המצות, ואמרו ז"ל (חובת הלבבות שער ז') כי חסידים הראשונים היו שומרים חמשים שערי היתר לכל יכשלו בשער האיסור, והוא אומרו לשמרון משפחת השמרוני:

(אור החיים הק')

ותקרבה בנות צלפחד ... למשפחת מנשה בן יוסף (כו, א)

כתב רש"י, "למה נאמר, והלא כבר נאמר בן מנשה, אלא לומר לך יוסף חיבב את הארץ שנאמר והעליתם את עצמותי וכו' ובנותיו חבבו את הארץ שנאמר תנה לנו אחוזה"

לכאורה היינו מבינים ששבחו של אדם גדול יותר אם הוא משיג מעלה מכח עצמו, ולא בגלל שלמד מאבותיו, ואילו כאן משמע ששבחו של בנות צלפחד היה בכך שחיבבו את הארץ כיוסף זקנו, רואים מכאן שעל פי דעת תורה שבח גדול יותר הוא לאדם העושה מחמת שלומד מאבותיו מאשר מי שעושה מעצמו, כיון שהעושה מעצמו מסתפק בעצם עשיית המעשה,

במדרש [רבה כא, א] בדין הוא שיטול שכרו. ונ"ל הנה מיחס הקרא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכבר הרגיש רש"י וכתב שהיו קוראים לו בן פוטי זה שפטם אבי אמו עגלים לע"ז, לכן יחסו הקרא שהוא בן אהרן. ונ"ל הלא גם הם ידעו זה וגינאו אותו במשפחת אמו, ומה פועל התייחסו אחר אביו. וי"ל דהנה מדת בני אברהם שהם רחמנים, ומכ"ש בני אהרן רודפי שלום אוהבים את הבריות, ופנחס הראה כאן אכזריות גדול, שעשה מעשה ודקר איש ואשה יחד והמיתם. ולכן אמרו ראייתם בן פוטי זה וכו', שיען שהוא בן פוטי יש בו מדות אכזריות, כי מצד אביו היה לו להיות רחמן. ובאמת פנחס בוודאי אחז במדת בני אברהם וזקינו אהרן, אוהב שלום ואוהב את הבריות וזה היה בטבעו, אבל עשה נגד טבעו והתחזק לעשות כזה לכבוד ה' ותורתו לקנאות קנאת ה' צבאות. וכיון שפנחס באמת בא מזרעו של אהרן שהיו רודפי שלום ואוהבים הבריות ביותר ומ"מ התחזק עצמו נגד טבעו לקנא קנאת ה' בדין ובראוי ששכר הרבה יטול. וזהו שאמר, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, שהוא מורגל להיות רחמן ולא אכזרי, והוא השיב את חמתו, ומי שבטבעו הוא כעסן ורגזן אין חידוש אם פעם לכבוד ה' ינקום ג"כ ויכעוס על עוברי עבירה, אבל פנחס שאין זה בטבעו וקנא את קנאתי לכן אמור לו הנני נתן לו את בריתי שלום, ובדין הוא שיטול שכרו, כי היה מתאמץ ומתחזק לכבוד ה' כל כך לעשות דבר שטבעו מתנגדת, כנ"ל נכון.

(כתב סופר)

פנחס הוא אליהו (ילקוט שמעוני ריש פנחס)

יש לומר מלתא בטעמא שפנחס נעשה אליהו וזכה לחיי עוה"ז כל כך עד אשר דורות שנים עשר ראו עיניו דהנה אמרו בחגיגה (ה, א) "ומי איכא איניש דאזיל בלא זמני? [וכי יש אדם שמת קודם זמנו?] ומשני [אין כן]. כי הא דרב ביבי בר אבבי הוי שכיח גבי מלאך המות א"ל לשלוחי זיל אייתי לי מרים מגדלא שער נשיא [מלאך המות אמר לשלוחו שיביא לו את נשמת מרים המקלעת שיער נשים] אזל אייתי לי מרים מגדלא דרדקי [הביא לו השליח את נשמת מרים המגדלת תינוקות] א"ל אנא מרים מגדלא שער נשיא אמרי לך א"ל אי הכי אהדרה [שאל השליח: האחזירנה?] א"ל הואיל ואייתתה תיהוי במנינא וכו' [אמר לו מלאך המוות, כיון שהבאת אותה כבר, שתישארא כאן] א"ל רב ביבי בר אבבי וכו' סוף סוף שני מאי עבדת להו [מה עושה אתה בשמים בשנים אלו של מי שאינו משלים שנותיו] אמר: אי איכא צורבא מרבנן המעביר על מדותיו מוסיפנא ליה. והנה לא מצינו מי שהיה אוהז במדה הזאת להיות מעביר על מדותיו יותר מפנחס, כי ידוע שהכניס את עצמו בסכנה עצומה בעצם הריגתו של זמרי שנתאספו כל שבט שמעון להרגו, וביותר, במה שהביא מבזין אותו ולא ענה דבר. ולכן, מן הדין שיקבל כל אותם שנים של אותם שמתו במגיפה (שהרי מתו קודם זמנם), ואף אם כל אחד מהעשרים וארבע אלף לא היה לו לחיות כי אם שנה אחת, כבר יש לו עשרים וארבע אלף שנות חיים.

(מהר"ם שיק)

לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום (כה, יב)

במדרש רבה: "בדין שיטול שכרו".

יש להבין למה בדין הוא שיטול שכרו, והרי כלל הוא בחז"ל ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא? מתרין החתם סופר, שהטעם ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא הוא מפני ש"שכר מצוה מצוה", דהיינו שהצדיק שעובד ד' אינו מתאוה לשום שכר כלל רק מקוה מתי יזכה שתגיע שוב מצוה זו לידו, והנה כאן שהמצוה היתה שהרג בועל ארמית ודאי שלא בקש פנחס שיבא עוד מצוה כזו לידו שיעל נשיא בישראל ארמית, א"כ בדין הוא שיטול שכרו דשכר מצוה מצוה לא שייך כאן.

(תורת משה לחת"ס)

שלא יהיה להם רועה, והלא באמת אינו כן. ואמר הה"צ רבי יחזקאל ז"ל משינאווא דהענין בזה הוא, דהנה זאת ידע משרע"ה היטב שהקב"ה ימנה מנהיג על ישראל, אבל ביקש שימנה הקב"ה מנהיג על ישראל שלא יכוין כלל לטובת עצמו, ולא יהיו ישראל כצאן אשר אין להם רועה פ"י כמו הצאן אשר יש להם רועה אבל הרועה אין מכוין לרעות את הצאן רק לרעות את עצמו ולהנאתו ולטובתו ליהנות מחלבם ומגזית עורם ומבשרם ולזה כוון משרע"ה במתק שפתיו ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה ודפח"ח.

(דברי יחזקאל - החדש).

מאוצרות המגידים

צרו את המדינים והיתם אותם כי צורים הם לכם (כז, יז)

כתוב במדרש תנחומא: מכאן אמרו חז"ל הבא להורגך השכם להורגו. ר' שמעון אומר מנין אתה אומר שכל המחטיא את חברו קשה מן ההורג, שההורג בעוה"ז יש לו חלק לעוה"ב, והמחטיא הורגו בעוה"ז ולעוה"ב. שתי אומות קידמו את ישראל בחרב ושנים בעבירה, מצרים ואדומים בחרב וכו' ושנים בעבירה מואבים ועמונים, על אלו שקדמו בחרב נאמר לא תתעב אדומי וגו' לא תתעב מצרי (דברים כג), אבל אלו שקדמו אותן בעבירה להחטיא את ישראל נאמר לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי וגו', ובעוה"ז לא יצאו ידיהם שנאמר צרו את המדינים וכו'.

ממשיך המדרש: אתה מוצא במי שבא עמהם במדת הרחמים לסוף בא לידי בזיון, מלחמות, וצרות, ומיהו זה דוד, שנאמר "ויאמר דוד אעשה חסד עם חנון בן נחש" (שמואל ב, י) א"ל הקב"ה: אתה תעבור על דברי שאני כתבתי "לא תדרוש שלומם וטובתם" ואתה תעשה עמהם גמילות חסד "אל תהי צדיק הרבה" שלא יהא אדם מוותר על התורה וזה שולח נחם בני עמו ולעשות עמו חסד וטובה. לבסוף בא לידי ביזיון ויקח חנון את עבדי דוד ויגלח את חצי זקנם וגו' ואח"כ לידי מלחמה עם ארם נהרים ועם מלכי צובה ועם מלכי מעכה ועם בני עמון ארבע אומות, וכתוב "וירא יואב כי היתה אליו פני המלחמה מפנים ואחור" מי גרם לו? שבקש לעשות טובה עם מי שאמר הקב"ה לא תדרוש שלומם וטובתם, לכן כתיב צרו את המדינים.

ללמדנו: הסוטה מצוות התורה אפילו למטרה נעלית נוהל רק הפסדים! להלן מעשה נפלא המלמדנו בינה כי מקיום התורה אין מפסידים, ואדרבה הסוטה - מפסיד.

מסופר על הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל בהיותו רב ברוסיה, התגורר בעירו יהודי שהיה מלשין לקג"ב על יהודי העירה. והיו היהודים סובלים ממנו צרות צרות, יום אחד חלה אותו מלשין ומת. טרם מותו השאיר מכתב לחברא קדישא, ובו כתב, היות והוא מתחרט על מעשיו הרעים ומחפש כפרה על כל הצער שגרם, חפץ הוא שיקברוהו מחוץ לבית הקברות, ועוד שיקברוהו קבורת חמור בניול ובזיון - ועי"כ יכופר לו עוונותיו.

הלכו החברא קדישא לרבי משה שהיה רב העירה, ושאלוהו כיצד לנהוג, ענה להם, ע"פ הדין - אדם אינו בעל הבית על גופו, מחמת כן אינו יכול לצוות מה יעשו עם גופו לאחר מותו, ולכן תנהגו כפי שההלכה מחייבת ותקברוהו ככל יהודי שמת.

התפלאו ואמרו: הרי היהודי התחנן במכתבו שינהגו בו כן, על מנת שתהא לו כפרה על עוונותיו, ומדוע לא נרחם עליו וננהג עמו כן? השיב רבי משה: מתפקידנו לשמור ולקיים מה שאומרת ההלכה, ולא מה שהוא אומר, ומתפקידו כרב בישראל לדאוג שאכן ההלכה תבוצע כהלכתה, ולכן אנחנו מחוייבים לקבורו כדת וכדין, ולענין חטאיו ועוונותיו, בשמים כבר ידונו אותו על מעשיו הרעים. ואכן כדבריו עשו החברא קדישא.

חלפו מספר ימים והנה רואה שומר בית הקברות, שהגיעו מטעם השלטונות לבדוק את קברו של אותו מוסר מלשין, הם פתחו את הקבר ובדקוהו, לאחר שהייה קצרה חזרו וסגרוהו. לפליאת השומר על מעשיהם, השיבו שהם קבלו מכתב מאותו מלשין טרם מותו, שבו כתב - היות והוא יודע שאנשי עירו שונאים אותו שהוא נאמן לשלטון והלשין עליהם, ודאי יקברונו בבזיון, ולכן עליכם לבדוק אם אכן קברו אותי ככל בן ישראל או כקבורת חמור. וכדבריו עשינו אך נוכחנו בטעותו.

שומר בית הקברות בתמימותו בא לבית הכנסת וסיפר את הדברים הללו לפני הקהל הקדוש, וראו כולם את זכותו של רבי משה זצ"ל שדיקדק בהלכה ללא סטיות ולא התחשבות ברגשות ודעות אחרות, שעל ידו ניצלו כולם מעונש כבד.

(אוצרות התורה)

וחש כאילו כבר יצא ידי חובה, אך מי שלומד מאבותיו, אינו מסתפק במעשה עצמו, שכן חש הוא כמחוייב לעשותו, על כן הוא מוסיף בו חביבות יתירה והנאה מושלמת והרי זה מעשה מושלם יותר.

(רבי משה פיינשטיין - מובא בטל"א)

אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח וגו' (כז, ג)

שמעתי בשם הגאון הקדוש בעל מנחת חינוך זי"ע, כשנתמנה לאבד"ק טארניפאל, מיד בסמוך אחרי התמנותו בא אליו איש אחד מתושבי עירו וסיפר לו איך הוא לחם בעדו בעת הבחירה עד שזכה שהוציא הדבר לפועל שימנוהו לרב, יען היו הרבה שונאים ומתנגדים לדבר הזה וכיוצא, והגאון בעל מנחת חינוך זצ"ל השיב לו יישר כח, לאחזוקי טיבותיה בעד אהבתו כראוי, ואחרי זמן קצר בא האיש הזה לדון לפני עם אחד, ומיד הכירו ואמר לא אשב בדיןך ולא אזדקק אני לזה, יען שספרת לי כי היית לוחם בעדי שימנו אותי לאב"ד נגד המתנגדים לי בדבר הזה, והרי זה כשוחד דברים מעיקרא, (ואולי וכנראה היה זה כונת הבע"ד בתחלה לבא זמן מה מקודם לספר הגדולות והנפלאות אשר עשה בעד הבחירה כנ"ל)

ואמר הגאון הנ"ל כעת נתיישב לי הכתובים בפרשת פנחס שבאו בנות צלפחד אל משה רבינו ואמרו אליו (כז, ג) "אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח", ולכאורה קשה מה זה נפקא מינה אם היו בעדת קרח החולקים על משה או לא, הא כיון שמת מגיע לבני ירושה ומה נ"מ במעשי האיש הנפטר בחיים חיותו לענין ירושת בניו או בנותיו, אלא כיון שאמרו למשה רבינו הדברים האלו שאבינו לא היה מהחולקים ומנגדים עליך בעדת קרח שהיה להם מפלה, ע"כ החשיב זה משה רבינו לשוחד דברים, ולא נזדקק לדינם עוד, ע"כ נאמר שם ויקרב משה את משפטן לפני ה' עב"ד הגאון הנ"ל. ודפח"ח.

(דברי תורה - מונקאטש)

ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחות מנשה בן יוסף (כז, א)

רש"י הקדוש שואל מדוע הוזכר ביחוסן של בנות צלפחד: "למשפחות מנשה בן יוסף", והרי כבר נאמר כי צלפחד היה "בן מנשה", ויודעים אנו כי מנשה היה בן יוסף. מתרץ רש"י: "אלא לומר לך: יוסף חיבב את הארץ שנאמר "והעליתם את עצמותי", ובנותיו חיבבו את הארץ, שנאמר: "תנה לנו אחוזה".

ירשה נא לי לשאול שאלה: אני מבקש לקבל מגרש גדול בצפון תל אביב. מגרש ששוה מליוני שקלים. שואלים אותי: מדוע אתה רוצה את המגרש הזה? ואני משיב: אני אוהב את ארץ ישראל, לכן אני רוצה מגרש. בודאי כולם יצחקו עלי, וכי בגלל ארץ ישראל אני רוצה את המגרש? אני רוצה מליונים...

כיצד אפשר, אם כן, להוכיח כי בנות צלפחד חבבו את הארץ מבקשתן: "תנה לנו אחוזה". היכן כתוב כאן שהן מחבבות את הארץ, אולי הן רצו נחלה כדי שיהיה להן רכוש ממוני?

אומר לכם תירוץ, פלאי פלאים. הרי למנשה היו שני חלקים בירושלם הארץ, חלק אחד בארץ ישראל וחלק נוסף בעבר הירדן, אולם בנות צלפחד בקשו דוקא לקבל את חלקן בארץ ישראל, מכאן שהן חבבו את הארץ.

תירוץ נוסף לשאלה הזו, אומר ה"אמרי אמת". היה זה כאשר אמו, הרעבעצין של ה'שפת אמת' נסעה להבראה, ועמה נסע בנה ה"אמרי אמת". בדרך היא שמעה אותו לומד פרשה זו עם רש"י, והיא שאלה אותו את מה ששאלנו: היכן יש ראייה מבקשתן לקבל נחלה, שהן מחבבות את הארץ.

השיב לה ה"אמרי אמת" תירוץ מתוק מדבש: מי היה צלפחד? לדעה אחת היה זה המקושש. מתי התרחשה פרשת המקושש? בשבת השניה לצאת בני ישראל מארץ מצרים, היינו בשנה הראשונה לאחר שיצאו ממצרים. ומתי בקשו בנות צלפחד לקבל נחלה? בשנת הארבעים לפני כניסת בני ישראל לארץ. מדוע שתקו בנות צלפחד כל השנים הללו? וכי לאביהן לא היה ירושה מממונית, אותה הן בקשו לרשת? אם, אכן, בנות צלפחד רוצות כסף, הן היו צריכות לבא למשה רבינו מיד לאחר מות אביהן, ולבקש לרשת את כספו.

העובדה שהן המתינו ארבעים שנה, מעידה שלא תאוות הממון היתה חפצן ולא לרשת את ממון אביהן הן בקשו, אלא רצונן היה לקבל נחלה בארץ ישראל, מכיון שהן חיבבו את הארץ.

(יחי ראובן)

ולא תהיה עדת ישראל כצאן אשר אין להם רועה (כז, יז)

לכאורה קשה א. תלה דבר גדול בדבר קטן, תלה ישראל ומנהיגם בצאן ורועה. ב. אומרו אשר אין להם רועה דמשמע דדבר הנהוג הוא אצל צאן

"הלכות קנאות" הן הלכות גדולות ועמוקות. נלמד.

"ויכפר על בני ישראל" שואל המדרש "וכי קרבן הקריב שנאמר כפרה! אלא ללמדך שכל השופך דמן של רשעים כאילו הקריב קרבן" ועליו נאמר "ישמע צדיק כי חזה נקם, פעמיו ירחץ בדם הרשע".

"כי חזה נקם" - נקמה. כידוע הנקמה היא מהמידות המגוננות ביותר, אבל כאן לא. פנחס קיים בעצמו "תחת אשר קנא לאלוקיו" וזכה ל"ויכפר על בני ישראל".

כידוע ליודעין: מהותה של ה"קנאות" אינה בידיים, ברגלים, קנאות אינה נערכת בזריקת אבנים, או בצעקות. קנאות הינה בלב: כאשר הלב מטהר ומתקדש ומקנה קנאת ה' בלבד, באותה שעה הוא יכול לקחת רומח בידו - ולהרוג את זימרי בן סלוא.

וכאן טמון הסוד. מדוע הקנאות של פנחס, מוגדרת כ"הלכה ואין מורין כן" מדוע "אין מורין כן" והרי זו מצוה גדולה כל כך עד שהיא כפרה על בני ישראל שאל הרבי, והשיב:

כי במצות קנאות לא שייכת הוראה ופסק הלכה, הרי קנאות היא מצות הלבבות וכיון שאין אדם יודע מה בליבו של אדם, כיצד יכול הרב להורות לאחרים "צא והרוג", רק ה' חוקר לב ובוחן כליות הוא יודע עמקי הלב, כך, שההלכה נמסרה לקנאים עצמם "קנאים פוגעים בו".

היינו מי שמידת האמת מתנוצצת בו, בלבבו וכליותיו, להיות מאוהבי ה' ושונא שקר ורע, עד כדי למסור את נפשו על כבוד שמים, הוא יכול ליטול רומח ולהרוג את בועל הארמית.

אבנים שזרקו על אחרים

שמעו נא. דברי מדרש עמוקים שנבארם פלאי פלאים. ונקדים.

בני אדם, בדרך כלל, מחפשים לבנות את עצמם - לעלות ולהתעלות, משקיעים מאמצים וגייעה - להתקדם בעבודת ה' לפי תכונותיהם. יש הזוכה ללמוד, או ללמד, ישנם בעלי חסד וגם אנשי עבודה, יראה, תפילה וכהנה - כל איש לפי חלקו שה' נתן לו.

אך לפעמים, אפשר למצוא אנשים מסוג אחר. ליבם חם לדברים שבקדושה, אלא שקשה להם עם עצמם, אינם מתקדמים בעבודת ה' האישית, הפרטית. ומאחר ועם עצמם קשה להם, כתחליף, החליטו להתמודד עם אחרים - לעמול על תיקוננו של הזולת... הבנו? לדאוג לעבודת ה' של אחרים.

אותם יהודים, מגלים מהר מאד נפילות של יהודים, לומדים היטב את חטאיהם של אנשים אחרים, ומה עושים? מתחילים בפרסום מודעות מחאה (יש מעשר געלט, כספי צדקה...) וה"קנאות" מתחילה בכל עוז - לקנא לכבוד ה'! הם מפנים את יראת השמים שלהם כתנובת אחרת (לא כלפי עצמם אלא כלפי אחרים) זועקים, משמיצים את החוטאים, רומסים אותם. ובדרך כלל, גם עושים שטייגן במצוות המחאה, מחדשים הידורים והידורי הידורים במצוות הקנאות וקוראים - מי לה' אלי! קנא קנאתי לה'...

אתם יודעים, פעם שאלתי פלוני למה אתה מדבר על אלמוני בהשפלה כל כך ומדוע ביזית אותו ברבים, האם שאלת מורה הוראה? האם כל כך פשוט בעיניך כי מותר לרמוס את כבודו עד כדי כך בלי הוראת חכם? מה השיב לי?

"א' מצוה א'הם בגראבן" = וכי רק מותר, הרי מצוה לרומס ולקוברו אחת ולתמיד! הבנתם? מצוה לקבור את השני... גמרונו. הבנתי שאין על מה לדבר עימו - הוא עוסק במצוה (וגם, פטור ממצוות אחרות כדין עוסק במצוה הפטור מן המצוה).

שמעו. על הפסוק "הן כולכם קודחי אש מאזרי זיקות לכו באור אשכם ובזיקות ביערתם" המדרש מבאר במשל למה הדבר דומה, לאותם אנשים שגרמו לעצמם את הבעיה ומתלוננים על הקב"ה והנמשל הוא כך כלשון חז"ל: "לעתיד לבא הרשעים ינדינו לגיהנם והן מתרעמין על הקדוש ברוך הוא הרי שהיינו מציפין לישועתו של הקב"ה וכך יהיה עלינו, אומר להם הקב"ה בעולם שהייתם בו לא בעלי מחלוקת ולשון הרע וכל רעות הייתם? ולא בעלי מריבות וחמסים אתם הייתם? הדא הוא דכתיב (ישעיה נ) הן כולכם קודחי אש מאזרי זיקות לפיכך אתם הולכים באור אשכם ובזיקות בערתם, ושמא תאמרו מידי היתה זאת לכם? לא! אלא אתם עשיתם אתם לעצמכם לפיכך למעצבה תשכבו מידכם היתה זאת לכם"

אפשר להבחין כי מוזכרים כאן רשעים שלהם עבירות של בין אדם לחברו, משמע כי המדובר בסוג בני אדם שבשאר חלקי התורה אינם רשעים, רשעותם מצוינת רק במחלוקת, לשון הרע, מריבות וחמסים. הם אינם מזלזלים חלילה בתורה, אינם קלי דעת לכל דבר שבקדושה, אדרבה בטוחים הם בצדקותם, כי הרי מתרעמים על הקב"ה מדוע לא הגיע להם שכר ככולם, הרי קיימו מצוות ופעלו נצורות, אך משום מה, עם הצדקות הגיעו רחמנא ליצלן עד לגיהנום, במקום לדפוק על שערי גן עדן דפקו על עברי פי שחת בגלל עבירות מסוימות בבין אדם לחברו. והדבר הוא פלא. בעלי ריב ומדון גדולים, ועם כל זאת לא נכשלים בחטאים אחרים - וכי אין להם יצר הרע לעבירות אחרות?! במה עסקינן? התשובה, בדרך דרוש:

אלו האנשים, טועים בדרכם, בסך הכל טועים. ועל ידי טעות זו נאבדים מן העולם ה' ישמור ויציל. תוהים ותועים! באיזו טעות? שהזכרה לעיל: הם זרקו אבנים על אחרים. קדחו אש מחלוקת רק כלפי אחרים, במקום על עצמם.

נסביר את דברי חז"ל. המלך אמר שכל אחד יכין לעצמו כסא, וכסא לעולם הבא לא בונים מעצים, כסא לעולם הבא - בונים מעצמיותו של האדם. המהדרין הללו - בלתקן את אחרים, הביאו אבנים, אלו אבנים שזרקו על אחרים, הם בטוחים כי אבנים אלו יהיו להם ככסא מהודר לעולם הבא. אך אינם יודעים כי הכסא אמור להיות מאבנים שאדם בנה את עצמו - לא מאבנים שזרקו על אחרים. ואז ה' מגלה להם את פנימיותם כי לא קנאה לכבוד ה' בערה בהם, אלא מחלוקת לשון הרע ומריבות בערה בקרבם "הן כולכם קודחי אש מזרי זיקות" שבו נא על אותם האבנים "לכו באור אשכם ובזיקות בערתם" קדחתם אש, חיפשתם מחלוקת מתחת לאדמה, שם תשכבו... בגיהנום. עמוק.

רבתי. היו קנאים שביום שעשו מעשי קנאות התענו מבוקר עד ערב, היו ששפכו ליבם בתפילה כי יכנסו ויצאו בשלום, רבי חיים לייב מסטוויסק היה קנאי גדול והרב לאפיאן אמר כי הוא צם תמיד ביום בו ערך קנאות.

"אין בין גן עדן של קנאים פוגעים בו, לגיהנום של שפיכות דמים אלא טפח בלבד!", היה אומר הרבי שלי באזונינו, כי כל מה שחסר במחשבת קדש לה' מתמלא במקומו בלב - אכזריות של השני, חלילה.

לזכות לקנאות אמיתית היא מן העבודות הקשות שבמקדש. (לפעמים ישנו גדול המדריך את האדם: כאן מותר לך לפעול גם אם אינך נקי בעצמך, פעולה זו מחובתך לעשותה גם אם אינך פנחס, ואז אפשר להיכנס ולצאת בשלום).

וה' יושיענו שלא ניפול בגיהנום של "קודחי אש". (להגיד)

וכי אפשר להתפשר?!

מה לימד אותנו פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.

אתם יודעים כי "פנחס זה אליהו". אליהו הנביא היה בתקופה קשה, בימים העכורים כאשר איזבל הרגה את נביאי ה' - "ואוותר אני לבדי" (מלכים א' פ"ט). תקופה קשה ואיומה עד כדי - שאליהו הנביא היה צריך להתחבא כדי שלא יהרגו אותו. [אחאב קרא לו לאליהו הנביא - עוכר ישראל].

בסופו של דבר, הרעב הציק לאחאב והוא נכנע מעט, והסכים לדבר עם אליהו. ואז, לבקשת אליהו נאספו כל עם ישראל להר הכרמל. קרא אליהו ואמר להם: "עד מתי אתם פוסחים על שני הסעיפים - אם ה' הוא האלוקים לכו אחריי, ואם בעל לכו לבעל", כלומר? אל תרמו את עצמכם לחיות בחצי חצי... אם רצונכם לבעד את הבעל תלכו, ואם רצונכם להיות עבדים לה' תפרדו לגמרי מן האלילים. לקפוץ גם כאן וגם כאן, זו דרך בלתי אפשרית.

האדם מטבעו מחפש פשרות. רצונו להיות גם יהודי וגם גוי, ללכת לבית הכנסת וגם לראות טלוויזיה.

האסון הכי גדול, כאשר מתחיל לחפש פשרות. ואתם כבני תורה, יודעים היטב מה התוצאות. אם מתחילים בפשרה קטנה מהר מאד מגיעים לפשרה גדולה...

שיכור שהחל עם פשרות

בנובהרדוק היה שיכור שדברו על ליבו להפסיק משתיה מרובה אך לא יכול היה להפסיק. החליטו לבקש ממנו "רק תבטיח לנו כי לא תשתה לבד, אלא עם עוד אחד". (הם ביקשו באופן כזה, כיון שחברותא לשתיה לא מזדמן כל פעם, כך, ימעט בשתיית היין). הסכים והבטיח.

נו, הוא ישב וחכה ולא ראה לפניו - חברותא לשתיה. התחיל לעשות פשרות ולהתקרב ליין "להוריד את הבקבוק מותר, רק לשתות אסור" חשב לעצמו. ואכן, הוריד את הבקבוק מהארון הניחו לידו.

"להכין שתי כוסות מותר בכדי שכאשר החברותא יבוא יהיה הכל מוכן", כך עשה. ישב קרוב ליין ולכוסות ותאוותו בערה בו.

"לשפוך לתוך הכוסות גם מותר, על זה הרי לא הבטחתי". התקרב עוד אל היין. פתאום נפל זבוב לתוך אחת הכוסות, "לחיים! לחיים! יש עוד אחד..." לא אמרו עוד "בן אדם", הבטחתי על "עוד אחד" - ויש כאן. והחל שותה במהירות "הרי אמרו שמותר בשנים..."

עד כדי כך האדם יכול עם שכל עקום לחפש עצות, להשיג דרכים והוא נופל ונחבל. וכשתדבר איתו הוא בטוח כי הוא בסדר. "האם אתה יכול להגיד לי מה לא בסדר?!" לא מבין.

וכי זמרי בא סתם?! לא! היתה לו שיטה שלמה של פשרות, אי אפשר להיות קיצוני. ואת ה"אי אפשר" הזה בא פנחס וסתר "בקנאו את קינאתי לכן הנני נתן לו את בריתי שלום ברית כהונת עולם" ונאמר "שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו". ממי אפשר לדרוש חינוך? מזה שהוא כהן משרת לפני ה' מלאך "כי מלאך ה' צבקות הוא" כי מלאך אין לו פשרות.

שמאל שהוא ימין...

אחד בא ושאלני: "כיצד אני יכול לשמוע לרב גם כאשר אומר על שמאל שהוא ימין? למשל, כאשר אני יודע ששם צד מזרח והוא יגיד לי ששם זה מערב, וכי אפשר לקבל מימרא כזו, וכן על ימין שהוא שמאל?!"

אמרתיו לו: "אני רואה שאינך מבין את הפשט, לא כתוב אפילו שיאמר לך על מזרח שהוא מערב, אלא על ימין שהוא שמאל. תחשוב, כאשר אתה עומד מול אדם, השמאל שלך הוא הימין שלו... כלומר הבעיה שלך כי אינכם עומדים באותו צד בכלל, נכון שבצד שלך זה ימין, אבל מעבר השני של המתרס זה שמאל... עליך להבין כי אינך עומד טוב, אם היית עומד עמו, היית גם רואה כי הימין שלך הוא השמאל, נכון."

אדם הולך בהשקפות שלו וממילא מחשבותיו בצד ההפוך, הרב יודע זאת, ומורה לו הוראה הפוכה ועליו לקבלה, להפוך את עצמו שהשמאל שלו יהיה במקום הנכון. בקיצור, ראשית כל, תעמוד נכון..."

זה נושא שני שלימד אותנו אליהו - פנחס. כיצד נופלים. ואיך קורים אסונות לבני אדם? - כאשר הם מתחילים לפסוע לפי השכל הפרטי, ולא מקיימים את דברי התורה "ועשית ככל אשר יורוך אפילו יאמר לך - על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין".

"אמונת חכמים". דורשים מבן תורה שיהיה מסור לגמרי לתורה, מסור למחנכים, מסור למה שאומרים לו. בן תורה צריך להיות מסור למי שמחנכו ומנהיגו, ואת השכל שלו הוא צריך לבטל, "בטל רצונך מפני רצונו".

בדורות הקודמים ראינו מי הצליח, אלו שעזבו את שכלם הפרטי, כפי שחז"ל אומרים: "אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שערומים מדעת ומשימים את עצמם כבהמה לפני הקב"ה" - אני לא מבין כלום, אם התורה אומרת, "נעשה ונשמע" זה הסוד שמלאכי השרת משרתים בו. "מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו" היינו ללא חכמות וחשבונות. (כי לא הוא עושה את החשבונות, אלא הנגיעות שלו, התאוות שלו...) ובעשיית החשבונות יראה בסוף כי הוא אבוד, אך יהיה כבר מאוחר.

כל אחד יתחזק ויעשה את כל המאמצים, ונזכור הקב"ה מתחשב בקשיים "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער". "אנו עמלים ומקבלים שכר", כלומר אנו מקבלים שכר גם בשביל העמל עצמו ולא רק בעקבות התוצאה. אכ"ר.

דורות הקודמים ראינו מי הצליח, אלו שעזבו את שכלם הפרטי, כפי שחז"ל אומרים: "אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שערומים מדעת ומשימים את עצמם כבהמה לפני הקב"ה" - אני לא מבין כלום, אם התורה אומרת, "נעשה ונשמע" זה הסוד שמלאכי השרת משרתים בו. "מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו" היינו ללא חכמות וחשבונות. (כי לא הוא עושה את החשבונות, אלא הנגיעות שלו, התאוות שלו...) ובעשיית החשבונות יראה בסוף כי הוא אבוד, אך יהיה כבר מאוחר.

כל אחד יתחזק ויעשה את כל המאמצים, ונזכור הקב"ה מתחשב בקשיים "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער". "אנו עמלים ומקבלים שכר", כלומר אנו מקבלים שכר גם בשביל העמל עצמו ולא רק בעקבות התוצאה. אכ"ר.

(להגיד)

ולא תהיה עדת ה' כרועה אשר אין להם רעה (כו טז- יז) שמעתי מרבי שלום זצ"ל שהקשה: מדוע משה אומר "כצאן אשר אין להם רועה" ולא אומר ביתר פשטות "כצאן בלי רועה"? רבי שלום אומר על כך הסבר נפלא: יש רועים ויש רועים...

יש רועים שכל מטרתם וכוונתם היא כדי שתהיה להם פרנסה. הם רועים את הצאן כדי שיהיה להם כסף. לעומתם, יש כאלה שרועים את צאנם, ואמנם הם לא עושים זאת למען כסף, אלא למטרה אחרת - כדי שיהיה להם בשר לאכול. הם מגדלים צאן כדי שבבוא היום ישחטו אותו ויאכלו מבשרו.

המשותף לכל אלו, שהם רועים "בשביל עצמם", בשביל האינטרס שלהם, ואין להם רועים "בשביל הצאן".

לעומת זאת, יש כאלו שאוהבים את הצאן. הם רועים "בשביל הצאן". כל מעינים נתון אך ורק כדי שלצאן יהיה נעים וטוב.

משה רבינו פונה להקב"ה ומבקש: כשם שיש כמה סוגים של רועים כך יש כמה סוגים של מנהיגים! אני מבקש, אומר משה, שהמנהיג שיתמנה על עם ישראל יהיה מנהיג שידאג כל העת למען האינטרסים של העם, לרווחתו ולטובתו, כמו רועה צאן הרועה למען הצאן!

משמעות המילים: "כצאן אשר אין להם רועה", היא שהרועה דואג לצאן! הוא לא דואג לעצמו! וכך גם מבקש משה, שהמנהיג יהיה מנהיג שדואג לכלל ישראל ולא לאינטרסים של עצמו.

בכל הדורות זכה עם ישראל למנהיגים אמיתיים כאלה.

"ונדע ביהודה" היה שומע את צרותיהם של האנשים שהיו פוקדים את חדרו מידי יום ושופכים לפניו את מרירותם. אך לאחר שעזבו את החדר היה פורץ בבכי מר. ליבו לא עמד לו להכיל את את סבלם של צאן מרעיתו. כך נראה מנהיג אמיתי.

"בית הלוי" היה באמצע שיעור בישיבת וולוז'ין, כשלתע נכנס לחדר יהודי לא מוכר. חזותו מוכיחה עליו שהוא מפורטי העם, בור ועם הארץ. בידו החזיק את בנו הקטן. אמר היהודי: "כל הילדים שלי בורים ועמי ארצות, אינם יודעים קרוא וכתוב, חוץ מהילד הזה. הכנסתי אותו לחיידר. כעת אני רוצה שהרב"ה יבחן אותו ויראה אם הוא באמת יודע".

התלמידים נעצו את מבטם באורח הבלתי קרוא; זאת לא התנהגות! אי אפשר להיכנס בלי רשות לחדר השיעורים ולהפריע באמצע השיעור!...

אך ה"בית הלוי" ראה את הדברים אחרת. הוא קרא לאותו אדם ואמר לו בנחת: "בוא, תשב בבקשה". הוא הושיב את הילד על ידו, וליטף אותו בחום. "למדת חומש?"

- "כן".

- "איזה חומש למדת?"

שאלו רב העיר, הגאון בעל "בית הלוי" זצ"ל: "איך העזת לסטור לשוטר?"

הצטדק רבי דוד: "האמינו לי, שלא עשיתי זאת בכונה תחילה! אבל, הלא תבינו – עומדים אנו בהסברת דברי התוספות, באמצע התוית מהלכם, ולפתע נכנס איזה גוי, ותופס ילד, ומוציאו –

יבין מר, היה זה באמצע ההסבר, והוא הפריע. וכי העולם הפקר?!!... (והגדת)

בקנאו את קנאתי בתוכם (כה, יא)

להרב יעקב הלפרין ז"ל התערור דין תורה עם יהודי אחד שקנה מקומות ב"בית החיים" והתגלע ויכוח ביניהם בנוגע לתשלום.

השניים פנו ל"חזון איש" והרצו לפניו את טענותיהם.

"חזון איש" שמע את שני הצדדים, פנה ליהודי השני ואמר לו: "אתה חייב, אין כל צדק בטענותיך! בדרך כלל נוהג הדיין לעשות פשרה בין הצדדים. אך כאן אין מקום לפשרה! הדין עם ר' יעקב באופן ברור!"

והלה: תשמעו רבותי! תשמעו איזה בן אדם. למרות דבריו הברורים של חזון איש, הלה החל לצעוק: "מה פתאום! הצדק איתו! מדוע כבוד הרב'ה פוסק לרעתו?"

שב חזון איש ואמר לו: "על פי דין תורה חייב אתה לשלם! אין כאן מקום לפקפוק!"

והלה בשלו: "לא! לא! אשלם! מה פתאום אשלם? הצדק איתי!"

באותו רגע נכנס לחדר, רבי אהרן לייב. באותה התקופה הוא התגורר בכפר סבא והגיע לחזון איש לביקור.

פנה אליו החזון איש ואמר לו: "הו, רבי אהרן לייב טוב מאוד שבאת עכשיו. יש כאן לפני דין תורה בין שני יהודים אלו. זה טוען כך וכך וזה טוען כנגדו... שמעתי את שני הצדדים ופסקתי באופן ברור ונחרץ שהיהודי השני חייב. דא עקא, היהודי לא שמע לדברי בפעם הראשונה וגם לא בפעם השנייה... עכשיו, איני יכול להגיד לו את הפסק בפעם השלישית, כי חושש אני שאם אומר לו פעם נוספת שהוא חייב – אומר זאת מתוך 'נגיעה'... אני מרגיש כי יש בי בתוך תוכי, איזשהו רצון לחייב אותו... הוא פגע בכבודי, התחצף אלי ופעמיים לא ציית לדברי. אני לא יכול להגיד לו..."

"רבי אהרן לייב – המשיר חזון איש' ואמר – אני מבקש ממך שתאמר לו אתה! תאמר לו את דין התורה שהוא חייב! אתה אינך נוגע בדברי..."

אי! אי! אי! "בקנאו את קנאתי!" כל נקמה צריכה שתהיה, כל כולה, "לשם שמים!" אסור שתהיה מעורבת בה 'נגיעה אישית'!

עולת תמיד

תנו רבנן ארבע צווחות צוחה עזרה ראשונה צאו מכאן בני עלי שטימאו היכל ה' ועוד צווחה צא מכאן יששכר איש כפר ברקאי שמכבד את עצמו ומחלל קדשי שמים דהוה כריך ידיה בשיראי ועביד עבודה היה אסטניס ושם כפפות בעבודה, וזה איסור לעבוד ככה ...

שואלת הגמרא – מאי סלקא ביה ביששכר איש כפר ברקאי מה קרה לבסוף עם יששכר איש כפר ברקאי ?

אומרת הגמרא – אמרי מלכא ומלכתא (רש"י – ממלכי בית חשמונאי) **הווי יתבי המלך והמלכה ישבו יום אחד, לשתות כוס קפה ... יש להם דיון אסטרטגי בינלאומי: איזה דבר יותר טוב, לאכל גדי או לאכל כבש ? מלכא אמר גדיא יאי המלך אמר לדעתי גדי יותר טוב ומלכתא אמרה אימרא יאי והמלכה אמרה: "לדעתי כבש יותר טוב". אמרו מאן מוכח מי יכריע בסוגיה הקשה ? כהן גדול דקא מטיק קרבנות כל יומא** - הכהן הגדול - יששכר כפר ברקאי, והוא יכריע!

רבותי, אני לא מבין את הגמרא הזאת – אם אני רוצה להכריע מה יותר טוב – פילה מס' 5 או מס' 7 ... את מי אני שואל?

את הקצב, לא !?

יושבים מלך ומלכה, ודנים מה יותר טוב – בשר של גדי או בשר של כבש, מי המרא דאתרא שפוסק מה יותר טוב !?

כהן גדול ! למה ?

אומרת הגמרא – דקא מטיק קרבנות כל יומא - הוא מקריב קרבנות כל יום !

אני לא מבין... אם הוא מקריב קרבנות כל יום, זה אומר שהוא מבין איזה בשר יותר טוב !?

הוא מבין בבשר !? איזה מין תשובה זאת !?

טוב... מגיע הכהן הגדול, יששכר איש כפר ברקאי, ושואלים אותו – תגיד, מה יותר טוב, גדי או כבש ?

אומרת הגמרא – אתא איהו אחוי בידיה אי גדיא יאי הרים את ידו ואמר: בטח כבש !!! למה ? פשוט מאוד... אי גדיא יאי יסק לתמידיא אם אתה חושב שהגדי יותר טוב, למה הקב"ה לא לוקח אותו לקרבן תמיד ?

אם הקב"ה לוקח כל בוקר, קרבן התמיד של שחר מכבש... וקרבת של בין הערבים מכבש, אז מה הראיה ? הראיה שכבש יותר טוב !

נשאלת השאלה - תגיד, הקב"ה אוכל לארוחת בוקר כבש !? איזה מין ראייה זאת !?

מה קרה איתו ?

אומרת הגמרא – אמר מלכא הואיל ולא הוי ליה אימתא דמלכותא ניפסקו לימיניה היות והמלך אמר שגדי יותר טוב, ויששכר כפר ברקאי הרים את ידו, ואמר שכבש יותר טוב, יוצא שהוא פגע בכבוד המלך... לכן צויה המלך להוריד את ידו הימנית. **יהב שוחד ופסקיה לשמאליה** – הלך יששכר כפר ברקאי למוריד הידיים של המלך: "תעשה טובה, לא את יד ימין, יש לי עליה שעון... קח מעטפה... זה בשבילך... תוריד לי את היד השמאלית..." "הוריד לו את יד שמאל."

שמע מלכא ופסקיה לימיניה יום אחד הולך המלך ברחוב, וראה אותו עם פרוטזה ביד שמאל, ויד ימין מתפקדת... אמר לו: בא רגע לכאן... אני אמרתי שיורידו לך את יד ימין, איך היא נשארה !?

אתה יודע... יש לפעמים טעויות ...

טעויות !? תורידו לו גם את יד ימין ! הורידו לו גם את ימין וגם את שמאל. **אמר רב יוסף בריך רחמנא דאשקליה ליששכר איש כפר ברקאי למיטרפסיה מיניה בהאי עלמא** ברוך הוא הקב"ה, שתבע את העונש מיששכר כפר ברקאי, כאן בעולם הזה, ולא חיכה עם העונש שלנו לעתיד לבוא.

זה העונש שהוא קיבל, על זה שהוא לבש כפפה בזמן הקרבת הקרבנות !

ישנה גמרא (מסכת בכורות לה, א) שאומרת – כאשר אתה רוצה לפסול בכור, לפני שהוא יצא מרחם אמו, אתה יכל להטיל בו מום ... אחרי שהוא יצא החוצה, אסור לך להטיל בו מום.

אומרת הגמרא – א"ר יהודה מותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם **אמר רבא גדיא באודינה אימרא** שה בשפוטניה – [אם יוצא גדי החוצה, אתה יכל לעשות לו מום באוזן, אם יוצא שה החוצה, אתה יכל לעשות לו מום בפה ...] למה ? כי הגדי מוציא קודם את האוזן, והשה מוציא קודם את השפתיים.

אומרת הגמרא (מסכת שבת פח, א) – אמר רבי אלעזר בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לפני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו איך מלאכי השרת משתמשים בו דכתיב (תהלים קג-ב) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ברישא עושי והדר לשמוע ... אז הם אומרים 'נעשה ונשמע'.

ממשיכה הגמרא – ההוא צדוקי דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבה אצבעתא ידיה תותי כרעא וקא מייץ בהו וקא מבען אצבעתיה דמא א"ל עמא פיזיא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו רבה ישב ולמד, והיו אצבעותיו מקופלות, הם כנראה נגעו בחפץ חד, ונחתכו לו האצבעות... עבר שם צדוקי אחד, וראה כיצד דם נוטף מהאצבעות של רבה... אמר לו: אתם עם פיזי, שהקדמתם את הפה שלכם לאוזן !

איבעי' לכו למשמע אי מציתו קבליתו ואי לא לא קבליתו הייתם צריכים להקדים 'נשמע' ל'נעשה' ולא להיפך.

קודם כל, הייתם צריכים לשמוע אם אתם יכולים לקבל ... אם כן תקבלו, ואם לא, אל תקבלו ! **אמר לו רבה אנו דסגינן בשלימותא** אנחנו הולכים בתמימות אחרי הקב"ה **כתיב בן (משלי יא-ג) תומת ישרים תנחם**. עד כאן דברי הגמרא.

רבותי, מה עשו עם ישראל ?

דקדמיתו פומייכו לאודנייכו ... הם הקדימו פה לאוזן !

אם עם ישראל הקדימו פה לאוזן... איזה בעל חיים מקדים פה לאוזן ? כבש. איזה בעל חיים מקדים אוזן לפה ? גדי.

עם ישראל אמר 'נעשה ונשמע'... דקדמיתו פומייכו לאודנייכו, אז הוא נקרא בשם **כבש** !

אומות העולם, שאמרו 'נשמע ונעשה'... נקראים בשם **גדי** !

אומר המהרש"ם מברעזן – עכשיו תשימו לב, מה הולך כאן :

יושבים המלך והמלכה לארוחת בוקר, יש להם דיון. אשר מלך מצוה דבר מסוים, האם הנתינים שנמצאים תחתיו, יכולים להגיד לו - קודם נשמע מה אתה אומר, ואז נחליט אם אנחנו מקבלים את זה או לא ...

או שאנשים שנמצאים תחת מלך, והמלך אומר דבר מסוים, צריכים לשמוע מה שהוא אומר, גם אם לא מבינים ?

אמר המלך – גדי, יותר טוב...

הם לא שאלו לגבי סטייק של גדי, או סטייק של כבש מה יותר טוב ... זה לא דיון אצלם... על מה הם דנו?

הם דנים האם נכון מה שאמרו אומות העולם: "קודם כל נשמע, ואחר-כך נעשה" או שנכון מה שאמרו ישראל: "נעשה ונשמע".

המלך טען – גדי... למה גדי יותר טוב ?

כי הגדי קודם כל שומע, ואחר-כך עושה, וזה מה שאמרו אומות העולם – 'נשמע ונעשה'.

אמרה המלכה – כבש יותר טוב... למה ?

כי קודם כל רוצים לעשות, מה שהמלך אומר... לא שואלים שאלות !

יוצא שהמחלוקת בין המלך למלכה, על מה היתה ???

אם נהגו נכון אומות העולם, שאמרו – 'נשמע ונעשה' או נהגו נכון ישראל, שאמרו –

'נעשה ונשמע' ?

את מי שואלים שאלה כזאת ?

לא את הקצב של הילטון... את מי שואלים ?

את יששכר איש כפר ברקאי - תביא לנו ראייה, מי יותר טוב.

אמר יששכר איש כפר ברקאי - אם אתה רואה שהקב"ה מקריב את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים... פירוש הדבר, שהקב"ה רוצה לזכור בכל בוקר, את מעמד הר סיני! הקב"ה רוצה לזכור בכל בוקר, אז זה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע!

איך הוא יזכור כל בוקר !?

מצוה הקב"ה כל בוקר מקריב את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים, ואז מה אני אזכור !?

אני אזכור שעם ישראל הקדימו, נעשה לנשמע! אלה דבריו הנפלאים, של המהרש"ם מברעון.

עפ"י זה, נוכל רבותי להבין דבר נפלא :

יוצא, שמה שמזכיר לקב"ה כל יום את מעמד הר סיני, שישאל היו האומה היחידה שאמרו נעשה ונשמע, הוא זוכר את זה באמצעות את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים.

אומרת התורה בפרשת השבוע (כח, ו) עולת תמיד העשויה בהר סיני מה זה עולת תמיד העשויה בהר סיני? עולת תמיד שמחזירה אותך להר סיני... ששם עם ישראל קיבל תורה !

(ברוך שאמר)

וידבר משה אל ה' לאמר: יפקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה: אשר יצא לפנייהם ואשר יבא לפנייהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה:

כתב הש"ך על התורה [רבינו מרדכי מתלמידי תלמידי האריז"ל] שראה משה רעיא מהימנא, שפעם אחת עלה לשמים ואיחר לרדת בכמה שעות לפי חשבונם, תיכף נכשלו בחטא העגל, הרי שבני ישראל אין יכולים רגע אחד לחיות בלי מנהיג. כמו שאמרנו שכשאין מנהיג, השטן מנהיג ח"ו. לזאת אי אפשר להשאירם כצאן אשר אין להם רעה. עתה שאמר לו הקב"ה עלה אל הר העברים הזה ונאספת אל עמך, ועדיין לא צוה הקב"ה מי ינהיגם לאחרי. דאג משה רבינו שמא יהיו כמה רגעים בלי מנהג, ותוצאותיו מיישורנו. לכן ביקש מהש"ת שעוד לפני שיסתלק המנהיג הראשון כבר יכהן המנהיג השני תחתיו בחייו, 'שבת של דיווג' היינו ששני המנהיגים רואים זה את זה, וסמך משה את ידיו על יהושע, כדי שלא יהיה רווח בין מנהיג למנהיג. וכן נהגו קהילות גליציע להכתיר את הרב החדש כשהראשון עדיין בין החיים. וכן כשהיה החת"ס על ערש דוי באו קהילת פרשבורג לפניו והראו לו כתב קבלת הרבנות של בנו הכתב סופר, ביום כ"ה תשרי בעלות השחר קרא החת"ס את כתב מינוי בנו הכת"ס והיה לו לנחת, ונהרו פניו לראות שאין רווח בין גברא לגברא.

אמנם בפולין לא נהגו כך, שאילו היו מכתירים רבי חדש לפני הלוייה, חשוו שלא היה מנין בלוייה של הרבי הקודם...

אחד אמר לרבי גדל אייזנר שהוא נוסע להר הזיתים, לאחר הסתלקות הבית ישראל, שאל אותו רבי גדל, הרי הרבי נמצא כאן איתנו, מה קרה, הרבי החליף זוג משקפיים?... בשנת תרי"ט הוכתר החידושי הרי"ם לאדמו"ר מגור, והוא כהיום - תשל"ט- בן מאה ועשרים שנה, פעמים יש לו משקפיים כאלה, פעמים משקפיים אחרות, הכל רבי אחד.

וכן כתב הרמב"ם 'ממשה ועד רב אשי'. כי זהו משה אחד, אלא שאתפשוטויה בכל דרא ודרא, וכ"כ החזו"א במכתבו, אנו מתייחסים למשה רבינו ורבינו הקדוש ורב אשי, הכל אחד. הארה אחת עם כמה כלים.

פעם אחת בתורה יש לשון כזה 'וידבר משה אל השם לאמר', לא כתוב 'ויתכן' או 'ויתפלל', אלא 'וידבר', כך פעל אצל הש"ת שלא יהיה הפסק להנהגת ישראל. וכן אמרו חז"ל 'משמנת, נולד' כך אצל כל מנהיגי ישראל.

והוא חידוש גדול שחידש משה, שהרי אמרו חז"ל אין מלכות נוגעת בחברתה אפי' כמלוא נימא, ובגמ' ר"ה אמרו 'שמא תאמר שתא לבי תרי לא חזיאי' שאי אפשר שנה אחת לשני מלכים. אך משה רבינו פעל אצל הקב"ה שכן תיגע מלכות בחברתה, כי כמו שמשה רבינו היה מלך, ויהי בישורון מלך, גם יהושע היה מלך שנאמר 'כל איש אשר ימרה את פיך יומת' כדון מורד במלכות. כך פעל משה שיגעו שני מלכויות זו בזו.

יפקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה: פרש"י: 'יפקד ה' - כיון ששמע משה שא"ל המקום תן נחלת צלפחד לבנותיו (במ"ר) אמר הגיע שעה שאתבע צרכי שיירשו בני את גדולתי. א"ל הקב"ה לא כך עלתה במחשבה לפני. כדאי הוא יהושע ליטול שכר שמושו שלא מש מתוך האהלה. וזהו שאמר שלמה (משלי כז) נוצר תאנה יאכל פריה'. כך רואה יתפלא היתכן שמשה רבינו יחשוב שהגיעה שעה שיתבע צרכיו, שלא כדעתו של הקב"ה שיהושע ינהיג את ישראל? ובמדרש הוסיף 'נוצר תאנה יאכל פריה - אמר הקב"ה למשה, בניך ישבו להם ולא עסקו בתורה, יהושע הרבה שירתך, הואיל ושירתך בכל כוחו, כדאי הוא שישמש את ישראל.' וצ"ע מה חשב משה רבינו על בניו, הרי ידע שלא עסקו בתורה. כך הקשה המגלה עמוקות בפרשת ואתחנן באופן

הראשון. ותיריך ע"פ הפשט שביקש משה שיהיו שני הנהגות בני ישראל, שהוא כלל שני הנהגות, מצד אחד הביא את התורה, מאידך יצא ללחום בראש מערכות ישראל, ובמהלך הדורות אינו כך, כדאי' במדרש 'אמר הקב"ה כל מה שבראתי בעולם לא בראתי אלא זוגות, שמים וארץ זוגות, חמה ולבנה זוגות, אדם וחיה זוגות, עוה"ז ועוה"ב זוגות, שמעיה ואבטליון, שמאי והלל, רבי ורבי נתן. הכל זוגות, אחד אחד ספר ואחד אחד סייף.

במלחמת עמלק כתוב שאמר משה ליהושע 'בחר לנו עמלק וצא הלחם בעמלק', היינו ששלח את יהושע ללחום אע"פ שידינו של משה הן עשו את המלחמה, אבל בפועל יצא יהושע לקרב. כלשון חז"ל 'ועכשיו שחטאו היו צריכים כלי זיון' הרי שצריך סייפא. לכן ביקש משה שהנהגה אחריו תהיה מחולקת לשני אנשים, אחד

בבחי' ספר והשני בבחי' סייפא. לכן ביקש יפקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה: אשר יצא לפנייהם ואשר יבא לפנייהם - במלחמה ואשר יוציאם ואשר יביאם - בדברי תורה. כדפרש"י. כי רק משה לבדו זכה למתנה מיוחדת שהיה כלול משני המדרגות.

והשיב הקב"ה למשה שתלמידו יהושע כמותו, כמו שמשה היה מחובר משניהם כך יהושע, אמנם מיהושע והלאה התחלקה הנהגת ישראל לשנים. מלך ונביא. מלך יצא למלחמה, ונביא מסר דבר ה' לעם ישראל. וכן הרמב"ם כשמונה שלשלת מסירת התורה אינו מזכיר מלכי יהודה שבכל אותם הדורות, פרט דוד המלך לבדו. אחיה השלוני קיבל מדוד, ואחריו הנביאים, ירמיה ישעיה וכו'. לא המלכים אלא הנביאים. משא"כ משה ויהושע היה בהם חידוש, הן מלך והן נביא.

אלא שמשה רבינו חשב שאחריו תתחלק ההנהגה לשנים, הוא מסר את התורה ליהושע, וביקש שיהושע ימשיך למסור את התורה לבני ישראל. ואילו בעסקי המלחמה ביקש למנות את בניו אחריו. כך ביאר המגלה עמוקות.

אמנם רבינו בעל ההפלאה כתב בפנים יפות, שמשה רבינו היה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה, אם הקב"ה יכל לקחת 'גארנישט' כמוני ולעשות ממני נביא ומלך, א"כ יכולים גם בני אחרי להיות כך. גם שבני לא עסקו בתורה, הרי גם אני לא עסקתי בתורה. כשאדם הוא כלום, יכול הקב"ה לעשות מכלום הכל. משה רבינו היה בטוח בעצמו שהוא כלום, ממילא אם שפל כמוני יכול להנהיג את ישראל, מדוע שבני לא יוכלו?... הוא לא ראה בעצמו מדה אחת יותר טובה מבניו. אמר לו הקב"ה אני יהיב חכמתא לחכימין, קח את יהושע איש אשר רוח בו.

כתב החקל יצחק בהקדמתו הידועה לספר אמרי יוסף 'תשעה מאמרות', ששמע מאביו האמרי יוסף לבאר דברי רש"י שאמר משה 'הגיע שעה שאתבע צרכי'. שלכא' הוא סותר לדברי רש"י בפסוק הקודם: 'וידבר משה אל ה' וגו' - 'להודיע שבחן של צדיקים שכשנפטרו מן העולם מניחין צרכן ועוסקין בצרכי צבור'. ממה נפשך, הם 'מניחין צרכן' או 'אתבע צרכי' 'ובאמת הם שני מדרשים חלוקים, זה במדרש רבה וזה בספרי. ורש"י חיבר שני המדרשות לפונדק אחד. והלא דבר הוא.

הקב"ה מראה לכל צדיק וצדיק שהדרך שלו היא האמיתית

וביאר האמרי יוסף כי כל צדיק וצדיק בורר דרך לעבוד את ה', אברהם עבד את ה' במדה שלו, יצחק עבד את ה' במדה שלו, וכן יעקב עבד את ה' במדה שלו. וכמו שכתוב בפנים מאירות לרבי רבי מאיר אייזנשט [חלק א' סימן לט] שלכן מזכירים בכל יום 'אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב' שכל צדיק וצדיק עבד את הש"ת באופן שלו. והש"ת ברוב חסדיו מראה לכל צדיק וצדיק שהדרך שלו הוא אמיתי ומאד נעלה כדי לחבבו בעיניו. כך הראה הקב"ה לכל מנהיגי ישראל, הקב"ה הראה לבעל התניא שהדרך הזאת היא דרך האמיתית בעבודת ה', וכן הקב"ה בכבודו ובעצמו הראה לרבי מנדל'ע ויטבסקער שהדרך שלו היא הדרך האמיתית בעבודת השם. וכבר נודע מש"כ האהבת ישראל מיוזנין שהצדיקי אמת יודעים שכשם שהראה לי הקב"ה שהדרך שלי הוא אמיתי, כך הראה לצדיק אחר שהדרך שלו הוא האמיתי, ולכן אע"פ שיש חילוקי דעות ביניהם מהו הדרך האמיתי, מ"מ אין פירוד לבבות ח"ו. כי יודע שכשם שהראה לי כך, הראה לו כך.

ולכן כל צדיק וצדיק רוצה שהדור יתנהג לפי דרכו, כי הוא הדרך המובחר בעיניו. וחשוש משה שאם יבא איש אחר וישב על כסאו אחריו, הוא ינהיג את ישראל באופן אחר, שלא כדרך שהוא הנהיג אותם. לכן אמר משה 'הגיע זמן שאתבע צרכי' כי הבין שאם בניו ישבו על כסאו, ידעו הם היטב איך להמשיך הנהגת ישראל בדרכו של אביהם משה. וזהו 'צרכי' מה שאני הייתי צריך לעבודת ה'. באופן שיירשו בניו את גדולתו שהם בוודאי ידעו דרכו.

מדוע חושב החת"ס שהכת"ס צריך לישב על כסאו, כי הקב"ה הראה לחת"ס שהדרך שלו היא הדרך האמיתית, ומי כמו בניו יודע איך להמשיך בדרך אביו. וידוע שאמר החת"ס לבניו היה לכם סבא רבי עקיבא אייגר, ואני אומר לכם שלא ללמוד בדרך הלימוד שלו אלא בדרך הלימוד שלי. כנודע לכל בר בי רב שיש חילוק ביניהם בדרך הלימוד. ועק"א אמר לבנו רבי שלמה שילך בדרכו, והחת"ס אמר לכת"ס שילך בדרכו. כך מנהיג הקב"ה את צדיקיו. הגם ששניהם יודעים שהקב"ה הראה גם לשני שהדרך כמותו, אך כיון שהראה לחת"ס שדרכו אמת, לכן נהרו פניו כשקרא כתב רבנות של הכת"ס בפרשבורג.

כי עליו אומרת המשנה באבות - הלל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה הפרשה הקודמת כותבת - פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח ביזו

באו אנשים ואמרו - לא ייתכן שמצד אהרון הכהן, הוא עשה את המעשה הזה, כי אהרון הכהן הוא בדיוק להיפך. אהרון הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום, אז אם הוא בא מצד אהרון הכהן, את המעשה הזה, הוא לא היה עושה. הוא היה יושב בצד ולא עושה כלום. מוכרח שאת המעשה זה, הוא עשה מצד יתרו, ולא מצד אהרון הכהן.

מבאר הספר דודאי ראובן, את הדברים באופן נפלא ביותר :

באה התורה ולימדה אותנו, שמה שכתוב במשנה, שאהרון הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום, לא הדברים כפשוטם, אומר הכתב סופר, כשאהרון הכהן היה רואה כינוס של הרשעים, שעליהם כתוב רע להם ורע לעולם, הוא היה רודף את השלום, מה הכוונה?

הוא היה מפרק את השלום בניהם. כשהוא היה רואה שאנשים, מתאחדים לדבר רע, אז הוא היה מפרק את השלום הזה.

כתוב בפרשת שבוע שעבר פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח ביזו .

אמרו אנשים - ויקח רמח?? איזה יכל להיות, נכד של אהרון הכהן, לוקח רמח ומפרק שלום בעם ישראל???

באה התורה, בפרשת השבוע ואומרת - כן כן, תדע לך פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן - זו המידה של אהרון הכהן בכבודו ובעצמו. כשאהרון הכהן לוקח רמח מתי שצריך, והורג את מי שצריך, כדי שלא יהיה שלום, בין עושי רשעה.

אם רואים מצב כזה, שזמרי בן-סלוא, גורם כזה פירוד בעם ישראל, שהוא מכניס את המדיינית בתוך כרם ישראל, זו היתה מידתו של אהרון הכהן, להיות רודף שלום.

אם זו מידתו של אהרון הכהן, זו הסיבה, שבא הכתוב וייחס אותו פעם נוספת, כיון שאנשים הביעו פליאה - לרדוף שלום, ולפגוע בשלום של כלל ישראל!?!?

התשובה היא - כן! בא הכתוב וייחס פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן, לומר - רבותי, זוהי אכן מידתו של אהרון הכהן.

אלה הדברים, שרבותינו עומדים כאן, בתחילת הפרשה, מדוע ייחסו את פינחס אחר אהרון הכהן.

אנחנו רוצים לעמוד על שאלה, שמתבקשת כאן מדברי חז"ל, ולפתוח נושא שמקיף את כל התורה כולה, מבראשית ועד לזאת הברכה. בכל חומש, תמצאו כמה וכמה נושאים, שרבותינו במדרשי חז"ל עוסקים בזה, ואנחנו רוצים ללקט כמה דברים סביב הענין הזה.

שקוראים את דברי חז"ל הקדושים הללו, מיד אתה שואל את עצמך שאלה - מה זה משנה לך, אם פינחס הוא נכד של אהרון, או נכד של יתרו? המעשה, הוא מעשה טוב, או מעשה רע?

תבדוק את עצמך - אם המעשה, הוא מעשה טוב, אז מה אכפת לך, שהוא בן פוטי, זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה?

אם המעשה רע, אז מה זה משנה לך, שהוא נכד של אהרון הכהן?

תחליט לגבי המעשה. אם המעשה טוב, אז מה זה משנה מי עשה אותו?!

ואם המעשה רע, אז גם, מה זה משנה לך מי עשה אותו?!

תמיד תבדוק, אם המעשה שנעשה הוא טוב, או שזה מעשה שלילי.

למדנו מכאן יסוד, והיסוד הזה הוא יסוד, שאנחנו תכב נראה, נמצא בפרשת השבוע פעם נוספת, נמצא בפרשת שבוע שעבר, נמצא בפרשת שבוע הבא, ונראה שזה הולך בכל הפרשיות של התורה, אחת לאחת.

רבותינו מלמדים אותנו, שבכל מעשה גדול שאדם עושה, תחפש מאיפה המעשה הזה נובע מבית הוריו. זה מה שמלמדים אותנו חז"ל.

כרואים מעשה שעושה, פינחס בן אלעזר, שהורג את זמרי בן סלוא, ואת כזבי בת צור, אומרים חז"ל - מעשה כזה חייב להיות מגיע מבית אבותיו. אדם לבד, לא יעשה מעשה כזה. המעשה הזה יונק מאיזה שהוא מקום.

אם הוא יונק מאיזה שהוא מקום, מיד מחפשים חז"ל, מאיפה הוא יונק.

אז אנשים אמרו, שהיניקה הזאת, ללכת ולהרוג את זמרי בן סלוא וכזבי בת צור, מגיעה לבן פוטי זה. הוא היה קנאי לפטם עבודה זרה, אז הוא ינק את הקנאות הזאת.

בא הקב"ה ומגלה לנו - לא ולא, בשום פנים ואופן לא. המעשה הזה, לא יונק מבן פוטי, המעשה הזה יונק מאהרון הכהן.

יוצא, שאם התורה באה לגלות לך, שהמעשה של פינחס יונק מאהרון הכהן, זאת אומרת, שבכל מעשה גדול שאדם עושה, אתה צריך לחפש את השורש, מאיפה זה נובע.

(ברוך שאמר)

אע"פ שמצאנו בשלשלת הנהגת ישראל שלא תמיד הבנים הלכו כדרך הנהגת האב, מ"מ יש כלליות תמונת הנהגה העוברת מאב לבן. כמו בשושלת בריסק שידוע שיש איזה הבחנה כללית שמקיף כל רבני בריסק, אעפ"כ כל אחד מהם הוא ענין אחר לגמרי.

וכן בתלמידי הבעש"ט והמגיד זי"ע, לכל אחד יש דרך בעבודת ה', מ"מ יש תמונה כללית המחברת. וכן הוא הדין בשו"ע שכשמסתלק מנהיג ישראל, אע"פ שאין בנו ממלא מקומו בשלימות ויש גדולים ממנו מחכמה, דין הוא שישב הבן על כסא אביו. [נחלקו אחרונים אם הדין הוא לגבי רבנות או גם לגבי אדמורות] וכיון שנפסק כך בשו"ע נמצא שמה שאמר משה רבינו 'אתבע צרכי' אין זה רצון עצמי, צדיק זה שאומר 'מחני נא' שוכח לגמרי שיש 'צרכי'. אלא צורך התורה היא, צורך ישראל הוא, להמשיך הנהגת ישראל כדרך שהראה הקב"ה למשה רבינו שזהו הדרך האמת.

עד שאמר לו הקב"ה שיהושע בן נון ילך בדרכו הוא, ולא ישנה כמלא נימא, וממילא שמח משה ולא תבע יותר שיהגו בניו אחריו. וכמ"ש במדרש שמואל 'משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים', מדוע אין כתוב 'מסרה' בין יהושע לזקנים? כי מסרה היינו כדבר הנמסר מיד ליד בלי שום שינוי, לאחר מכן יש קבלה מדור לדור, מסירה הוא מצד המוסר, מקבל הוא מצד המקבל. רק בין משה ליהושע היה חידוש זה שלא היה שינוי כלל, 'מסרה ליהושע' המוסר קיים והמקבל בטל בתכלית, וכמ"ש רש"י כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון, כל ימיו של יהושע לא השחיתו, כי כל זמן שיהושע קיים, הרי הוא כאילו משה קיים.

ונמצא עתה שלא היה הוא אמינא ומסקנא, לא היה רצון במשה שלא כרצון השי"ת, אדרבה גם זה וגם זה נתן לו, שלא יהיה שום שינוי בהנהגתו כלל. ובבחינה הכללית נמשך הדבר עד היום הזה, אפשוטותא דמשה בכל דור ודור. כי תפילת משה 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה' לא היתה תפילה רק לדורו, אלא לדורות עולם עד משיח צדקנו שכבר גילה האור החיים הק' שהוא יהיה משה רבינו בעצמו, שיתגלה במהרה בימנו אמן.

(הגרמ"י רייזמן שליט"א)

רש"י מביא את שאלת הגמרא (סנהדרין פ"ב, ב) - למה התורה חוזרת ומייחסת את פינחס לאהרון הכהן? הרי זה נאמר בסוף פרשת בלק, שהלך פינחס ועשה את המעשה, ולקח רומח והרג את זמרי בן סלוא וכזבי בת צור - וירא פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח ביזו, אז כולם יודעים שלאביו קוראים אלעזר, ולסבא שלו קוראים אהרון הכהן, אז למה התורה צריכה לחזור על זה עוד פעם?

עונה הגמרא - לפי שהיו השבטים מבזים אותו "הראיתם בן פוטי זה, שפטם אבי אמו (יתרו) עגלים לעבודת כוכבים, והרג נשיא שבט מיישראל", לפיכך בא הכתוב וייחסו אחר אהרון

כדי לייחס אותו, שהמעשה הזה לא בא מצד יתרו, אלא מצד אהרון הכהן, לכן התורה חוזרת ומייחסת אותו לאהרון הכהן.

רבים הם השואלים - ועכשיו אחרי שייחסו אותו, אז מה גמרנו?? נשתק כל הענין?? גם בפרשה הקודמת ייחסו אותו, ועדין אמרו הראיתם בן פוטי זה, שפטם אבי אמו (יתרו) עגלים לעבודת כוכבים. אז עכשיו ייחסו אותו אחר אהרון, אז לא אומרים בן פוטי זה? סבא שלו, לא המשיך לפטם עגלים לעבודה זרה?

אז מה קרה שייחסו אותו?

בא כאן הכלי יקר ואומר שבעצם, זה בא להראות את המעלה של פינחס. פינחס אם היה רוצה, יכל תמיד לעצור את עצמו מללכת ולעשות את המעשה, בגלל שתי דברים - מצד אחד, יש לו את אבי אמו שפיטם עגלים לעבודה זרה, ומצד שני, יכלו לבוא ולגעור בו, על זה שהוא עשה את המעשה, כי הוא נכד של אהרון.

זאת אומרת, משתי הצדדים הוא יכל לשבת בצד, ולומר לא מתאים לי לעשות את המעשה הזה.

אז הוא הלך ועשה את המעשה בכל זאת, אומר הכלי יקר, והוא לא התייחס למה שהשבטים ביזו אותו.

לכן בא הכלי יקר ואומר לנו, שהוא יכל לעצור את עצמו מהפחד של ליצני הדור, והוא לא פחד. הלך בקול רעש גדול, ללא פחד וללא מורא, למרות שהוא ידע, שליצני הדור יתקפו אותו. כך כותב הכלי יקר במקום.

ישנו ביאור נפלא, שמופיע בספר דודאי ראובן, לגאון ר' ראובן כץ, בתוספת דברי הכתב סופר, ושתייהם ביחד, יוצרים לנו איזה שהוא מבט נוסף:

כותב הספר דודאי ראובן - בכל מעשה שאדם עושה, בכל דור ודור, גם בדורנו זה, גם מגדולי ישראל, ישנם שדורשים לגנאי וישנם שדורשים לשבת, אין דבר שכולם מסכימים עליו.

כשפנחס עשה את המעשה הזה, באו אליו אנשים ואמרו לו - לא יכל להיות שהמעשה הזה נובע מאהרון הכהן.

למה לא יכל להיות?

"פנחס בן אלעזר וכו' בקנאו את קנאתי" (כה, יא)

רבותינו אמרו (זהר ח"ב קצ, א. פרקי דרבי אליעזר מז. בבא מציעא קיד ע"ב) שפנחס הוא אליהו. ומדוע –

ההסבר השגור הוא, ששניהם היו קנאים. בפנחס נאמר: "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם" (במדבר כה, יא) ובאליהו נאמר: "קנא קנאתי לה' אלקי צבקות" (מלכים א יט, י).

אבל יש הסבר נוסף, צד שוה ביניהם.

לפני פטירתו אמר ינאי המלך לאשתו: אל תתיראי מן הפרושים, הם החכמים, ולא מן הצדוקים. אלא מן הצבועים, שמעשיהם כמעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס (סוטה כב ע"ב). ופירש הרב מבריסק זצ"ל שבטוחים הם שמצילים במעשיהם ומגיעים והדוגמה, זמרי. העם יצא וזנה עם בנות מואב, ו"תקראנה לעם לזבחי אלהיהן, ויאכלו הם וישתחוו לאלהיהן. ויצמד ישראל לבעל פעור, ויחר אף ה' בישראל" (במדבר כה, ב-ג). אמר זמרי: אם יוצאים אל בנות מואב, חוטאים גם בזנות וגם בעבודה זרה. נביא את בנות מואב אל המחנה, וכך נחטא בזנות לבדה. זה הרע במיעוטו. פשרה הכרחית. קם פנחס וקנא: מי שמך לפשר פשרות. התורה שלך היא, אתה הבעלים על המצוות! כך פנחס, וכך אליהו.

אחאב העביד לעבודה זרה, ואליהו קנא לשם ה'. גזר שלוש שנות בצורת, ולבסוף כנס את כל העם במורדות הכרמל. לפני מבחן האש שירדה מן השמים נשא דבריו: "עד מתי אתם פסחים על שתי הסעיפים. אם ה' הוא האלוקים, לכו אחריי. ואם הבעל, לכו אחריי!" (מלכים יח, כא).

רק אל תחיו חיי פשרה!

וזה מתחיל עוד הרבה קודם –

רבקה אמנו סבלה. הבנים התרוצצו בקרבה. כשהיתה עוברת על פתח בית מדרש היה יעקב פרכס לצאת, על פתח בית עבודה זרה פרכס עשו. אמרה: "אם כן, למה זה אנוכי?". הלכה לבית מדרשו של שם. מה ביקשה, ברכה. שהיטורים יפסקו. ומה היתה תשובתה: "שני גוים בבטןך" הם מתגוששים והצער ימשך, ומה הועילה בפנייתך?

הועילה, ונרגעה! שבתחילה נבהלה ונבעתה: מה זה, איזו אישיות זו, שמפרכסת לצאת לבית נכסת מחד, ולבית עבודה זרה במקביל. איזה יצור כלאים יולד כאן. מששמעה שאלו שנים, זה לכאן וזה לשם, נרגעה. ובלבד שלא יהיה פשרן!

זו ההוראה, וזו ההדרכה. שהקו יהיה ברור וחד, אבחנה גדורה והחלטית, ולא עמעום וטשטוש, רפיסות וגמגום, ערפול וערבוב! ונוסיף –

בתלמוד הירושלמי (ברכות פ"ה ה"ב) אמרו, שקבעו ההבדלה בתפילה בברכת "אתה חונן לאדם דעת", כי "אם אין דעת, הבדלה מנין". וקשה, מילא הבדלה בין קודש לחול, צריכה דעת. בין ישראל לעמים, מחייבת דעת. אבל בין אור לחושך, איזו דעת נצרכת. כל חרק מבדיל בין אור לחושך!

נו, אמרו אתם, מה התשובה, מה הפשט?

התשובה, שיש כאן טעות יסודית בהבנת ההבדלות –

הדעת אינה נצרכת כדי להבין מה אור ומה חושך, מה קודש ומה חול, מי ישראל ומי העמים. לא לכך

הכוונה – הכוונה היא שיש צורך בדעת כדי לבצע את ההפרדה בפועל. שלא לערב בין קודש לחול, שלא לערב בין האור לחושך, לשמור על הגבולות שבין ישראל לעמים! שלא כאותם שביקשו לערב את התחומים ולטשטש את ההבדלים, להרכיב כלאים ולהנהיג בכלאים!

עליהם נשא הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל את משלו –

מעשה ביהודי חם, יהודי טוב. איש תם וישר, ירא אלקים וסר מרע, שלא היתה לו אלא סכין אחת. מזלגות הרבה, כפות וכפיות, וסכין – אחת. מה יעשה, ונצרך הוא לסכין הן לבשר והן למוצרי חלב. לפרוס אומצה בסעודה בשרית ולמרוח חמאה בחלבית. החליט להקצות צד זה של הסכין לבשר, וצד זה

חלב. כך בא הכל על מקומו בשלום, עד שלא הבין מדוע לא יאמצו הכל את הרעיון, מדוע יש צורך בסכינים נפרדים!

ולא הבין, שאם חצי בשר וחצי חלב, הרי זו טריפה גמורה...

כך, החושבים לערב בין קודש לחול, בין אור לחושך ובין ישראל לעמים. ולא לערב ממש, אלא לחנך לשני צדדים, כך וכך אחוזים קדש וכך וכך אחוזים חול, ויוצרים מאה אחוזי טריפה...

וסיפר לי מרן החזון איש זצ"ל שהגיע משלחת מפרנקפורט שבגרמניה אל רבן של ישראל, הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, שימליץ להם על רב לעדתם, אבל הוסיפו שעל הרב להשתלם גם בלימודים כלליים ולשאת תואר דוקטור בצמוד לתואר הרבנות.

אמר להם רבי חיים עוזר: "כשהדוקטור עומד ליד הרב, סימן שהרב חולה"... ואספר –

בעת מלחמת העולם הראשונה היתה בירושלים עת צרה נוראה. הישוב הישן התקיים על כספי תרומות אחינו שבגולה, ועקב המלחמה נותקו הקשרים ופסקו הכספים, היוקר האמיר וכשליש מיהודי העיר מתו ברעב! בחצר חב"ד מתו כל התושבים ברעב, עד אחד! בנוסף, פקדה את הארץ מכת בצורת ומיד לאחריה בא ארבה ואכל את יתר הפלטה, צרה השתרגה על רעותה!

ובאותם ימים, כזכור הבא להטיל רמותיו בפצע המדמם, הגיע ראש ההסתדרות הציונית בבריטניה, איני חפץ לנקוב בשמו בשיחה תורנית, והציע שכל מוסדות התורה והחינוך בעיר הקודש יכנסו תחת חסות התנועה הלאומית, שתדאג לכל מחסורם ותזרים כספים ככל שידרש! כל מה שביקש, נוכחות נציג מטעמו בהנהלת המוסדות, זה הכל.

ההצעה היתה קרן אור בחשכה נוראה, הצלה ממוות לחיים, מחדלות לפריחה. נקבעה אסיפה מכרעת בביתו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים.

יושב ראש ההסתדרות הציונית אמר את דברו, דבש ונופת צופים. לבו נכמר למחסור הנורא ולזלעפות הרעב, מבקש הוא להושיע ולהציל. ואינו מבקש דבר, רק נכוחות נציג מטעמו בהנהלה.

קם רבי יוסף חיים מלא קומתו הנשאה, נשען על השלחן בשתי ידיו ורכן נכחו לעבר האורח. ציטט מן הנביא: "לא לכם ולנו לבנות בית לאלוקינו" (עזרא ד, ג) – "אלוקי השמים הוא יצליח לנו, ואנחנו עבדיי נקום ובנינו, ולכם אין חלק וצדקה וזכרון בירושלים" (נחמיה ב, כ)!

אם נכמר לבם והמו רחמיכם אדרבה, תרמו כספים להחיות נפשות –

אבל בהיכלי התורה אין לכם חלק, ולא ניתן לכם דריסת רגל!

חשכו עיני מנהלי המוסדות, הבינו שלא יראו פרוטה, והמצב אכן היה ללא נשוא. רטנו, מדוע הנחרצות. למה טרק את הדלת, לא הותר סדק להדברות, אולי אפשר להציע לגשר, לפשר –

דוקא יושב ראש ההסתדרות הציונית הפתיע: "שמעו" אמר, "שנים יודעים פה בבהירות מה הם רוצים. אני, והוא. האחרים, שלא יתערבו"...

וכבר הזכרתי דברי הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בבאור דברי הגמרא (מגילה יב ע"א) [והשתיה כדת אין אונס, כי כן יסד המלך על כל רב ביתו] לעשות כרצון איש ואיש" (אסתר א, ח), לעשות כרצון מרדכי והמן. מרדכי, דכתיב: "איש יהודי היה" (אסתר א, ח). המן "איש צר ואויב" (אסתר ז, ו), ותמוה, שהרי המשתה נערך "לכל העם הנמצאים בשושן הבירה למגדול ועד קטן" (אסתר א, ה), לאלפים ולרבבות, ואיך אמרו ש"איש איש" אלו מרדכי והמן?

אלא שבכל שושן היו שני "אנשים", שדרכם נהירה והם חותרים בנחישות להשגת מטרתם.

מרדכי לצד הטוב, והמן לסטרא האחרת. כל השאר, ניסו לתווך ולפשר...

יעקב לצד הטוב, ועשו לסטרא האחרת.

פנחס לצד הטוב, וזמרי לסטרא האחרת.

אליהו לצד הטוב, ואחאב לסטרא האחרת!

(והגדת)

בדרה הדושה

המוכה את הרבים אין חטא בא לידו, ופנחס קידש ה' ברבים ר"ע אלו הייתי בסנהדרין לא נהרג אדם מעולם והקשה התוס' ויזכה הרבים, ויוכל להנתן לו שכר מיד ובטוח בו שלא יקלקל דרכו. וז"ש פנחס בן אלעזר השיב חמתי בקנאו קנאתי בתוכם, ולכן בדין שיטול שכרו מיד, לכן אמור לו הנני נותן לו על מקושי שלום: (כתב סופר)

ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר (כו, א) איתא בגמ' אמר ר"ע מקושי זה צלפחד ה' אמר ר"א לר"ע בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן עליו את הדין התורה מוכסהו ואתה מגלה אותו ואם אינו כדברייך אתה מוציא לעז על אותו צדיק והוא תמוה מאוד דילמא ר"ע סבר דצלפחד לש"ש נתכוון ונ"ל דלר"ע ע"כ צ"ל דהמקושיש שלא לש"ש נתכוון דאיתא בגמ' אמר (מדרש יונתן)

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (כה, יא) במדרש (במדבר"ר כא, א) בדין שיטול שכרו ותמוה, וכי דוקא בשביל שהוא בן אלעזר יטול שכרו, ונ"ל דאיתא בברכות (דף ז:) אמר משה מפני מה צדיק ורע לו וצדיק וטוב לו ומשני צדיק וטוב לו צדיק בן צדיק ורע לו צדיק בן רשע וכו' והשתא א"ש פנחס בן אלעזר בן אהרן צדיק בן צדיק בדין שיטול שכרו ודוק:

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל. במדרש [רבה כא, א] בדין הוא שיטול שכרו. נ"ל דהנה הקב"ה אין משלם שכר בעולם הזה כי פן ח"ו יקלקל דרכו וישמן ישרונו ויבעט. אלא אמרו חז"ל [אבות ה, יח]

אינזער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע ♦ פעה"ק צפת ת"ו

פֿרשֿת פֿינֿחס • תשע"ט ◊ גליון 316

אינטרעסאנט

אליהו הנביא

הגני נתן לו את בריתי שלום. ובתרגום יונתן: אני כורת עמו ברית שלום ואעשה אותו מלאך קיים שיחיה לעולם, לבשר הגאולה בסוף הימים. כוונתו ברורה שהוא אליהו הנביא.

מאיזה שבט הוא?

בדברי חז"ל מצאנו כמה דברים בענין אליהו, שנראים כסותרים זה את זה. הנה כאן בתרגום יונתן ובעוד מקומות כתוב שאליהו הוא פנחס. ואילו במדרש (בר"ר עא, ט) מסופר שהחכמים התוכחו אם הוא משבט גד או מבנימין, ובא אליהו ואמר שהוא מבניה של רחל.

במקום אחר (ילקו"ש סוף נצבים) כתוב שהוא אמר שהוא מבניה של לאה.

הכל אמת!

בא האריז"ל (שער הגלגולים לז) ומגלה לנו שהכל אמת. בלידתו היתה לו נשמה הכלולה משורש נשמת יוסף ומשורש נשמת יתרו. כשהרג את זמרי נתעברה בו נשמת נדב ואביהוא (ששתיהם היו נשמה אחת בשתי גופים). ובכח נשמתם נעשה כהן.

כדי לקשר נפשם בנפש פנחס, הוצרך להתעבר בו נשמה משבט גד ששמו 'אליהו התשבי'. וכדי לקשר בו 3 נפשות אלו נתעברה בו עוד נשמה משבט בנימין הנקראת גם 'אליהו'¹.

פנחס היה כהן גדול לאחר אלעזר, לאחר שלא רצה להתיר נדרו של יפתח הגלעדי², נדחה מכהונתו ופרחה ממנו נשמת נדב ואביהוא, ולא נזכר יותר עד שהופיע בימי אחאב בשם 'אליהו התשבי'.

כשעלה בסערה השמימה עלתה נשמת 'אליהו התשבי' משבט גד ונצררה בצרור החיים, ונשארה בו הנשמה משבט בנימין שבה הוא עולה ויורד תמיד, ובה יבוא ויבשר את הגאולה במהרה בימינו אמן.

1 הוא אליהו הנזכר בדברי הימים (א ח, כז) ביחוס שבט בנימין. 2 המובא בהפסרת פרשת חקת וכמסופר במדרש סוף בחקותי.

והתחזקתם

עבודת האבלות

עומדים אנו בפתחם של ימי בין המצרים בהם מתאבלים בני ישראל על חרבן בית המקדש ועל הגלות הקשה הנמשכת עלינו כבר מעל 1950 שנה.

לפי הסדר שקבעו לנו חכמינו ז"ל קוראים על פי רוב פֿרשֿת פֿינֿחס בימי בין המצרים. וכתב בספר 'שפת אמת' הטעם, כי בו קוראים את פֿרשֿת המוספים, וזה בא לעורר השתוקקותנו שנצפה לשוב למקדשינו ונקריב שם קרבנות. עוד כתוב בספרים שפֿרשֿת קוראים על חלוקת הארץ, כדי לעורר צפיתנו לשוב לשכון בארץ חִמֶדֶת אבותינו איש על מחנהו ואיש על דגלו, באין משחית ופגע רע.

ולמוד גדול זה בא ללמדנו על מהותה של אבלות יהודית, אין כאן אנהה ובכיה על מה שעבר, אלא היא אבלות שפלה תקוה ואמונה כי מצפה לנו עתיד מתוק מדבש.

וכן מבארים את מה שכתוב בשלחן ערוך: 'ראוי לכל ירא שמים שיהא מצר ודואג על חרבן בית המקדש', מהו הלשון 'מצר ודואג'? כי יש צער על מה שהיה ואבד ושוב לא יהיה. צער ואבלות כזה אין לה תכלית ותועלת, חוץ מלהפיל את האדם לתהומות של יאוש וחדלון.

אבל דאגה היא על העתיד, שיודע שפחפה לו עתיד שפלו טוב, ודואג ומצטער מתי זה כבר יבוא, וזה צערו של ירא שמים, שאינו מפסיק מלהתפלל ולבקש מתי זה כבר יהיה?! מתי כבר תחזינה עינינו בשוב ה' ציון ברחמים?! מתי יתגשמו הבטחות הנביאים שחזו לנו?! רוצים אנו כבר לראות את מלכנו, ולמול עינינו נחזה את מה שדורות מצפים בכליון עינינו.

ומתוך תקוה נאמין ונזכה ש'הנה מלכה יבוא לך צדיק ונושע הוא', בקרוב מפש.

קוֹרֵץ אֶת שְׂאֵרָי

צָרוּר אֶת הַמְדִינִים. אִם בָּא אֵלַיךְ אֶפִיקוֹרֶס לְהַתְדִיין וּלְהַתְנוּכַח אִתְּךָ, אֵל תִּכְנַס לְוִיכּוּחַ כְּדֵי שֶׁלֹּא תִגְרַר אַחֲרָיו, אֲלֵא צָרוּר אֶת הַמְדִינִים - שֶׁנֶּאֱמַר אֵת הַהַתְדִינּוֹת, עֲלֶיךָ לְבָרוּחַ מִמֶּנּוּ כִּמְפַנֵּי אוֹיֵב. (כְּתוּבַת פְּסִים)

בְּנֵי יִשְׂשָׁכָר. בְּנֵי יִשְׂשָׁכָר הֵם עֲמָלֵי הַתּוֹרָה. וְכַתּוּב שֶׁעֲתִיד הַקֶּב"ה לְהַנְחִיל לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק ש"י עוֹלָמוֹת, וְזֶהוּ יִשְׁשָׁכָר - ש"י שָׁכָר. (אֹר חַיִּים)

הֵם מִי מְרִיבֵת קֹדֶשׁ מְדַבֵּר צִין. מִחֲלוּקַת מְזִיקָה לֹא רַק לְנוֹטָלִים בַּה חֶלֶק אֲלֵא אַף לְצַדִּיקֵי הַדּוֹר, שְׂאִינִם יִכּוּלִים לְדַבֵּר בְּהַתְלַהּבוֹת וּשְׂמַחָה, הֵם מִי מְרִיבֵת - אֵלּו הַתּוֹצְאוֹת שֶׁל מְרִיבָה, קֹדֶשׁ מְדַבֵּר - הַדִּיבּוּרִים שֶׁל הַקְּדוּשִׁים, גַּם הֵם צִין - מִצְטַנְנִים מִהַתְלַהּבוֹתָם. (אֵהֶבֶת שְׁלוֹם)

וְצִוִּיתָה אֹתוֹ לְעִינֵיהֶם. וְצִוִּיתָה אֹתוֹ - אֵת יְהוֹשֻׁעַ לְעִינֵיהֶם שִׁישְׁגִיחַ עַל כֶּךָ שֶׁעִינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ שְׂמוֹרוֹת מִהַסְתַּכְלוֹת פְּסוּלָה וְאֶסוּרָה. (אִמְרֵי חַיִּים)

וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עוֹלָה לָהּ. אִם הִקְרַבָה שְׁלֵנוּ זֶה אִשָּׁה - בְּאִשׁ וְהַתְלַהּבוֹת, אִזּוּ הִיא עוֹלָה לָהּ, וְאִזּוּ יִמְלֵא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ. (קְדוּשַׁת לוֹי)

פְּנִינֵי בַּת עֵינָן

כִּפְרָה עַל שְׂרָעָה יוֹתֵר מִרְצוֹן הַבּוֹרָא

וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁיכֶם תִּקְרִיבוּ ... וְשָׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת לָהּ. אָמְרוּ חַז"ל לָמָּה בְּכָל הַקְּרִבְנוֹת נֶאֱמַר 'לְחַטָּאת' וּבְרָאשׁ חֲדָשׁ נֶאֱמַר 'לְחַטָּאת לָהּ', אָמַר הַקֶּב"ה הִבִּיאוּ עָלַי כִּפְרָה עַל שְׂמַעְטָתִי אֶת הַיָּרֵחַ. וְהִדְבְּרִים צְרִיכִים בְּאוֹר. וְאֵלּוּ בַּיָּהָר הַקְּדוֹשׁ אֵיחָד הִבִּיאוּ עָלַי כִּפְרָה כְּדֵי שְׂיִתְמַתֵּק מִה שְׁעָלַי, וּבְיָדָי שֶׁהִדְבְּרִים צְרִיכִים בְּאוֹר. וַיֵּשׁ לֹאמַר דְּהִנֵּה יְהוּדֵי צָרִיף לְהֶאֱמִין בְּאֶמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַקֶּב"ה בּוֹרָא וּמְנַהִיג לְכָל הַבְּרוּאִים, וּמְשַׁגֵּיחַ עֲלֵיהֶם בְּפִרְטוֹת, וְהוּא לְבַדּוֹ עוֹשֶׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים. וּכְשִׁיְהוּדֵי מֵאֲמִין כֶּף אֵינּוּ מְשִׁתּוֹקֵק לְשׁוּם דְּבָר חוּץ מִלְמַלְאוֹת רְצוֹן הַבּוֹרָא, סוּמְךָ וּבּוֹטְחַ עָלָיו שֶׁהוּא יִתֵּן לוֹ כָּל צְרִכָיו, וּמִה שֶׁהוּא צָרִיף בְּיָדָי יִגִּיעַ אֵלָיו, וְאִם אֵין בְּזֶה רְצוֹן ה' מִה לּוֹ לִיִּגַע עֲצָמוֹ לְהִבָּל וְרִיק, עַל דְּבָר שְׂמַמִּילָא לֹא יִגִּיעַ אֵלָיו. וְהִנֵּה הַיָּרֵחַ כְּשֶׁקְטָרְגָה עַל הַחֲמָה וְאֶמְרָה 'אֵי אֶפְשָׁר לְשַׁנֵּי מְלָכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד', רְצָתָה שְׂיִהְיֶה אוֹרָה יוֹתֵר מִרְצוֹן ה', לְכֵן נִעְנְשָׁה וְנִתְמַעַט אוֹרָה. לְכֵן אָמַר הַקֶּב"ה 'הִבִּיאוּ עָלַי כִּפְרָה', כְּלוּמַר הִבִּיאוּ כִּפְרָה 'עָלַי' עַל מִה שְׂרָצִיתֶם לְמַעַלָּה מִרְצוֹן הַבּוֹרָא, שְׁעַל זֶה מַעְטָתִי אֶת הַיָּרֵחַ. וְעַל זֶה אָמַר הַיָּהָר כְּדֵי שְׂיִתְמַתֵּק מִה שְׁעָלַי, שְׂשָׁעִיר רֹאשׁ חֲדָשׁ מִתְקַן וּמִמַּתִּיק עַל חֲטָא זֶה שֶׁהִשְׁתּוֹקְקוֹתוֹ הִיָּתָה יוֹתֵר מִרְצוֹן הַבּוֹרָא.

אֵ שֵׁינָן וְאוֹרָט

פְּנִינִים בְּנֵי אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַפֶּהֶן. בְּמִדְרָשׁ: בְּדִין הוּא שִׁיטוֹל שְׂכָרוֹ. וְצָרִיךְ לְהַבִּין הִרִי אֵין הַקֶּב"ה מִקַּפַּח שְׂכָר כָּל בְּרִיָּה, וּמִה הַחִידוּשׁ שֶׁאִמַר דּוּקָא כֹּאן 'בְּדִין הוּא שִׁיטוֹל שְׂכָרוֹ'. וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ עַל מִה שֶׁכָּתַב הַפְּרִי מִגְדִּים הַטַּעַם דְּשְׂכָר מִצּוּהָ בְּהֵאֵי עַלְמָא לִיכָא, שֶׁה' אֵינוֹ מֵאֲמִין בְּאָדָם וַיִּכּוֹל לְהִיּוֹת שִׁיתָהּ וַיִּתְחַרֵּט עַל הַרְאִשׁוֹנוֹת וְאִזּוּ לֹא מִגִּיעַ לוֹ שְׂכָר. וְהִנֵּה בְּסִפְר 'אֵהֶבֶת יוֹנָתָן' כָּתַב בְּשֵׁם הַזּוֹהַר שְׂכָר מִי שֶׁמֵּת וְחִיָּה בְּדֶרֶךְ נֶס שׁוֹב אֵין יִצַר הַרַע שׁוֹלֵט בּוֹ. וּב'מִתְנּוֹת כְּהוֹנָה' הִבִּיא בְּשֵׁם מִדְרָשׁ

אֵ טִיפְעָה נְעִדָאֵנָן

פִּי לּוֹמְדֵי תּוֹרָה כְּכֵלֵי שֶׁרֵת וַיִּשְׁמׁוֹר עַל קְדוּשַׁתוֹ לְפִיָּה מִשְׂפַּחַת הַפּוֹנֵי. יֵשׁ לְדַקְדַּק לָמָּה בָּאן הוֹסִיף אוֹת נ' לְשֵׁמוֹ, הִיָּה צָרִיף לֹאמַר 'מִשְׂפַּחַת הַפּוֹי'. וַיֵּשׁ לֹאמַר שֶׁבָּא לְרַמּוֹ עַל מַעַלְתַּת קְדוּשַׁת פִּיָּהֶם שֶׁל לּוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר בֵּין מ"ח הַקְּנִינִים שֶׁהַתּוֹרָה נִקְנִית בָּהֶם מְנוּיִים גַּם דְּבָרִים שְׂצָרִיף לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת וְטְהָרַת פִּי, כְּגוֹן 'מַעוֹט שִׁיחָה' וּמַעוֹט שְׂחֹק' וְכַדּוּמָה, וּמִצָּאֵתִי לְחִסְדֵי יִשְׂרָאֵל שְׂבִתְבוּ (כֵּן כָּתַב הָאֱלֹשִׁיף הַקְּדוֹשׁ) בִּי פִיָּהֶם שֶׁל לּוֹמְדֵי תּוֹרָה דֵּינוּ בְּכֵלֵי שְׂרֵת אֲשֶׁר יִשְׁרָתוּ בָּם בְּקִדְשׁ, כִּי אֵין קְדוּשָׁה בְּקִדְשַׁת הַתּוֹרָה. וְזֶה הַרְמָזוֹ בְּפִסּוּק "לְפִיָּה" שֶׁהוּא פִּה הָעֵמֶל בְּתוֹרָה, שְׂבּוֹ שׁוֹכֵן שְׂמוֹ יִתְבָּרַךְ, "מִשְׂפַּחַת הַפּוֹנֵי" פְּרוּשׁ צָרִיף לְפִנּוֹת מִפּוֹ כָּל דְּבוּר זָר.

(אֹר חַיִּים הַק' לְהַרְה"ק רִכִּי חַיִּים י' עֶטֶר [י"ד ט"ו תמוז])

שפרחה נשמתו של פנחס ונכנסה בו נשמת נדב ואביהוא. ובוזה מבואר הפסוק "פנחס בן אלעזר" שעד עכשיו היה 'בן אלעזר', ועכשיו שנכנסה בו נשמת נדב ואביהוא הוא "בן אהרן הכהן", ואם נכנס בו נשמה אחרת בנס אין יצה"ר שולט בו, לכן אין הקב"ה חושש שיתהה על הראשונות אם כן בדין הוא שיטול שכרו.

(ילקוט הגרשוני הגה"ק רבי גרשון ממאד)

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הִמָּכָה וְגו' זְמַרִי בֶן סְלוּא. יש לתמוה מדוע בשעת המעשה לא כתב שמו, ורק עכשיו כתב שמו. ויבואר על פי מה שאמרו חז"ל שלאחר פטירת האדם יש מלאך ששואל את שמו, ואם אינו יודע הוא מכהו וחובטהו. וצריך להבין ממה נפשך אם רשע הוא וראוי לחובטו מדוע צריך לשאול לשמו. וגם מה הטעם שאינו זוכר שמו. אלא ידוע ששמו של אדם היא החיות שבו, דהינו אם שמו 'משה' הוא מקבל חיותו מאותיות התורה שהם מ' ש' ה', ואם מתנהג בדרך התורה הרי אותיות שמו מלאים חיות, ואף מילוייהם (מ"ם שי"ן ה"א) ומילויי מילוייהם (מ"ם מ"ם, שי"ן יו"ד נו"ן, ה"א אל"ף) כפי ערך מעשיו, ואם ח"ו חוטא מתרוקן החיות משמו לפי ערך החטא. לכן שואל המלאך לשמו ואם אינו זוכר זה מראה שחטאיו מרובים עד שלא נשאר מעט חיות בשמו, לכן מכהו וחובטהו. והנה כשחטא זמרי בחטא זה שנשא בת אל נכר, בשעת מעשה כמעט ולא נשאר חיות בשמו, לכן לא נזכר שמו שם, אך לאחר שקיים בו פינחס את הדין 'הבועל ארמית קנאין פוגעין בו', בזה תקן אותו וחזר אליו חיות שמו, לכן אחר שמספר מה שעשה פנחס, חוזר ואומר "ושם איש ישראל המוכה" וגו', כי שוב היה לו שם. (ערבי נחל הגה"ק רבי דוד שלמה מסוראקע [מנו"כ בצפת])

וְיִסְמַךְ אֶת יָדָיו עָלָיו וַיְצַוֶּהוּ. ברש"י: עשאו ככלי מלא וגדוש. וצריך להבין כוונתו בזה. עוד קשה דלאחר פטירת משה כתיב "ויהושע בן נון 'מלא' רוח חכמה כי סמך משה את ידו עליו", כתוב רק מלא וכאן הוסיף רש"י ואמר 'מלא וגדוש'. ויש לומר דהוקשה לרש"י דהרי אמרו חז"ל שבימי אבלו של משה נשתכחו אלפים הלכות, ואם כן איך כתוב שיהושע היה מלא רוח חכמה, לכן אומר כאן רש"י שמה עשאו 'מלא וגדוש',

ואותו גודש (כגודש הזה העולה למעלה על שפת הכלי) הם שלשת אלפים ההלכות, ובימי אבלו של משה כשנשתכחו ההלכות נשאר יהושע רק 'מלא'.
(רבי יוסף שטיינהארט אב"ד פיורדא
[הובא בספר 'כמוצא שלל רבי'])

מַעֲשֵׂה הַלְּעָזָר אֵין סְלוּא

הגאון רבי אברהם תאומים אב"ד זאלישטשיק אמר בדרך הלצה, כי במקום שיש רב היודע ומוכיח את בני העיר, מטבע הדברים שהמון העם שונא אותו ומקללים אותו בכל מיני קללות, ודרכם של בני אדם לקלל 'שהרוח יקח אותו', או 'שיכנס רוח בעצמותיו', וחשש משה רבינו שלא ירצה איש להיות על העדה כדי שלא יקבל עליו את 'ברכת' הרוחות. לכן ביש יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחֹת לְכָל בְּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה, אתה תהיה אלקי על הרוחות וכך יוכלו למנות 'איש על העדה'.

בימי צעירותו של הרה"ק רבי שלום מפראהבישט (אבי הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין) צצוק"ל כאשר הסתופף בצל חותנו הרה"ק רבי נחום מטשערנאביל צצוק"ל, הגיע אברך להזכיר זוגתו שהיתה מקשה לילד, הרה"ק מטשערנאביל ראה שהמצב קשה ושילחו מעל פניו. הלך האברך אל חתנו מפראהבישט שכבר היה ישן ודפק על דלתו והעירו משנתו, כאשר שמע הפראהבישט את בקשתו התחיל להתרגז עליו ולצעוק: "איך היה לך עזות להעיר אותי משנתי?" וכה המשיך לצעוק עליו, כשגמר את צעקותיו פנה אל האברך ואמר לו "מזל טוב! זוגתך ילדה בן". למחרת פגש רבי נחום את האברך ושאל אותו מה קורה עם זוגתו, סיפר לו האברך מה שהיה עם הפראהבישט, התפעל הטשערנאבילער ואמר: המצאה כזאת לא עלתה בדעתי, לבטל דינים עם דינים (וכך ידוע דרכם של הרבה צדיקים שהיו מבטלים דינים וממשיכים ישועות על ידי רוגז וצעקות).

בזאת באר נכדו הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב את המדרש "בדין הוא שיטול שכרו" שפנחס גם השתמש עם המצאה זו לבטל דינים מעל בני ישראל על ידי שהשתמש במדת הדין ועשה מעשה קנאות, וזהו "בדין" הוא עשה "הוא שיטול שכרו" להמשיך רחמים וחסדים על עצמו ועל ישראל.

אין די צפֿת'ע געסאלער

רבי משה דוד מטאלטשווא צוק"ל {ב}

ראב"ד מקהלות האשכנזים בעיה"ק צפת ת"ו

לרגל יומא דהולוא י"ח תמוז

עינים מאירות

בדרכו לארץ ישראל נסע הטאלטשווער להפרד גם מהרה"ק רבי מאיר'ל מפראמישלאן. יום ראשון בשבת היה והספינה היתה מיעדת להפליג ביום שלישי, הרה"ק רבי מאיר'ל בקש ממנו לראות את הפאספורט, וכשהראה לו לקחו רבי מאיר'ל והניחו בכיסו באמרו: 'מאיר'ל האט ליב פּעסער' [=מאיר'ל מחבב פאספורטים], ופטרנו לשלום.

כיון שפך נאלץ היה לשבות שם את השבת הבאה, לאחר שבת החזיר לו את הפאספורט וברכו בברכת צאתכם לשלום. כשהגיע לנמל נודע לו שהספינה שיצאה ביום שלישי טבעה בים, ובזכות הרה"ק רבי מאיר'ל נצול.

יצא רבנו לדרכו והגיע לארץ ישראל, בתחלה התישב בירושלים. אחר כך החליט לעבור לצפת כעצת הרה"ק מרוז'ין זי"ע, בהיות שהמקום מישב בתלמידי חכמים וחסידים.

בית מוכן

ביד רבנו היה סכום כסף, שעליהם הסתפק אם להדפיס בו את ספרו 'תולדות אדם', או להשתמש לצורך עליה לארץ ישראל, ובהכרעת חתנו הייטב לב' מסיג'עטי בחר לעלות לארץ ישראל. הנה

בהגיעו לצפת נפנה לחפש מקום מתאים לבנות עבורו בית. כאשר נמצא מקום בשפולי העיר מתחת לבתי האשכנזים (פיוס רחוב אלקבץ), רכש רבנו את השטח כדת וכדין והזמין בעלי מלאכה להכין עבורו את הבית.

ביתו של הרב מטאלטשווא זי"ע בצפת טרם שיפוצו

1 שבעת עלית רבנו ישב על מקום זקנו ה'ישמח משה' ברבנות אוהעל. [בהגליון הקדם הבאנו גירסא כי התיעץ עם הישמח משה עצמו (כך היה מספר הרה"ק רבי נפתלי צבי מאבאבוב פמובא בספר בית צדיקים יעמוד), לפי גירסא זו נצטרף לומר שהתיעץ אתו עוד קדם הגיעו לשנת שבעים, כי הישמח משה נפטר בשנת תר"א, ואלו רבנו עלה בשנת תר"ג].

כאשר התחילו לחפר במקום נתקלו כלי מלאכתם במשטח קשה שהיה נראה כגג של בית, חפרו וסלקו את העפר מסביב עד שהתחילו לראות בנין אבנים², ככל שהעמיקו לחפר ראו שלפניהם בית משמר העומד בשלמותו. לאחר שכלו את מלאכת הכריה, פתחו את הדלת, ובבית פנימה מצאו דירה מוכנה למגורים, שלחן וכסא ומטה, כאלו ממנת ועומדת לצדיק שיניח עליה את ראשו.

שלם רבנו את שכר הפועלים כדי עבודתם, ומהכסף הנשאר היה בידו להדפיס את ספרו 'תולדות אדם'.

בהקדמתו לספר תולדות אדם משתפך רבנו באהבת ארץ ישראל ומקונן על חרבונה: "וביותר נדרי אשלימה בנטותי את ידי אל ארץ מצרי הלחץ והדחק והעני אשר סביבה בתוהו, היא ארצנו הקדושה, אשר זכיתי לנשק את עפר הארץ ואת עפרה יחנני אבני נזר ראשנו, וברב רחמיו וחסדיו הביאני הלום. מקום אשר רוח ה' שפוכה על עבדיו הנביאים, ורוח הקדש נוססה שם, איך נהפכה למורש קאת וקפור. והחיות של האדם הקרוב רצוא ושוב, הזאת הארץ החבל והנחלה המקשטת שני עם עדנים, איך נהיתה תאניה ואניה..."

ובזאת הוא מתנחם, אשר "גאון שבע רצון ומלא ברפת ה', בכנפיה נמצאו נפשות נקיי הדעת וילדי התבונה, המקשטת תולדות השכל עם אמרי בינה, והיא שעמדה לחופי עלינו בגלותנו, לתת לנו מחיה ושארית בשעבודנו, עד ירא ה' להאיר על הארץ ארצות החיים, ונגה פאור תהיה כשחר נכון מוצא, ובצעלו נחסה ונתלונן, בביאת יגון במהרה בימינו אמן".

2 עצם מציאת הבית לא היה חדוש באותם ימים, שהיה כפוח שנים אחר רעידת האדמה של שנת תקצ"ז, והרבה בתים היו קבורים מתחת לאדמה. אבל ודאי היה זה גלוי נפלא של השגחה פרטית שהבית היה שלם ומוכן למשכן רבנו, ובפועל שנשארו בידו היה יכול להדפיס את ספרו, וכך גם זה וגם זה עלו בידו.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

פרשת פנחס

מסופר על חסיד אחד, שבכל החגים היה בביתו, ובפרשת פנחס היה מגיע לרבי.
כששאל אותו רבו על כך, ענה, שרצונו עז להיות בכל חג בצל הקודש, אך מחמת שיש לו מניעות וקשיים, נתיישב בדעתו לנסוע אל הרבי בשבת פר' פנחס, בה קוראים את כל המועדות, ואז יחשב כאילו נמצא כל המועדות אצל הרבי!
השיב לו הרבי: מדוע ברוחניות רצונך לתפוס הכל יחד? עצתי היא שתהיה כאן כל חג במועדו, ובפרשת פנחס תהיה בבית, ויחשב כאילו היית בבית כל החגים...
(במשנת הפרשה)

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" (כה, יא)

לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה, והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן (רש"י)
כתב בספר "על התורה: "כך דרכם של הולכי רכיל מאז ומעולם, שעה שאין בפיהם דבר לטעון נגד האיש עצמו, ואינם מוצאים בו כל פסול וחטא, באים הם ומחטטים בייחוסו, במשפחתו, נתפסים לזקנו "שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה".

"ובני קרח לא מתו" (כו, יא)

רש"י - הם היו בעצה תחילה (ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בליבם לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנום וישבו שם).
מספרים שהגאון רבי יוסף שלמה כהנמן, הרב מפוניבז' עמד לנסוע לחו"ל, בטרם צאתו הוא נכנס אל ה"חפץ חיים" כדי לקבל ממנו את ברכת הדרך, ותוך כדי שאל אותו מה יוכל למסור ליהודים הדירים שם בשמו של החפץ חיים.

אמר לו החפץ חיים מסור להם שזה קל מאוד לעשות

תשובה! מתחרטים על מעשה העבר ומקבלים על העתיד.
כדאי שידעו שאחת מעצות היצר הגדולות זה שהוא מטעה את האדם לחשוב שקשה לעשות תשובה - אך צריך לדעת שאין הדבר כך כלל וכלל.
בגרמניה שלפני מלחמת העולם השנייה האנטישמיות גאתה. מסופר בספר "אלה שלא נכנעו" על קבוצה גדולה של חסידי גור בזמן השואה פרחי חסידים שמסרו את נפשם להשאר אפילו עם הזקן והפאות.
מי זה שארגן וליכד אותם? היה בחור בשם מתי - עד גיל 16 הוא השתייך למתבוללים. גרמניה היתה מחולקת ל-2, בחלק המערבי התגוררו המתבוללים ובצד המזרחי גרו היהודים החרדים והיה גשר מעבר בין הצד המערבי לצד המזרחי.

במשך 16 שנות חייו לא עבר מתי לצד השני, שם היו גרים היהודים 'המזוהמים', כך היו המתבוללים קוראים להם, מתי חשב אותם לכאלה ולא היה לו שום קשר לאחיו היהודים הגלותיים. עד שיום אחד חל מפנה חד אצלו שזעזע אותו.

כשמלאו לו 16 שנה, האנטישמיות גאתה, יום אחד כשהוא הלך בדרך, גוי צעק לעברו "יהודי מזוהם". הקריאה הזו זעזעה אותו, הוא חשב לעצמו אני נראה כמו גוי ממש כמוהם אני לומד בגימנסיה ואני כבר מתבולל - אז לי קוראים יהודי מזוהם? אם כך אולי גם אלה שאני קורא להם "יהודי

מזוהם" הם לא מזוהמים, ואז הוא החליט לעשות מעשה, לעבור פעם את הגשר ולראות את היהודים שמעבר לגשר וכך עשה.
הוא עבר את הגשר והגיע בדיוק לבית כנסת בו היתה דרשה של המהר"ם שפירא זצ"ל, כידוע המהר"ם שפירא היה בעל הדרת פנים מיוחדת, בית הכנסת היה מלא מפה לפה, זקנים נערים ילדים ומבוגרים, כולם באו לשמוע ולראות את הצדיק.

מתי לא הבין כלום מהדרשה כיוון שהוא לא ידע את שפת האידיש, הוא היה דובר גרמנית אבל הבין פסוקים מהתנ"ך, הוא עמד והתבונן והתפעל מאוד מהמראה הזה, הוא ראה אדם כמלאך אלוקים, הוא ראה ציבור גדול שלא אז, כולם היו מרותקים לדרשה

ששמעו, מעמד זה נחרט עמוק בליבו, הוא ידע שאסור לו לספר לכולם מה שהוא ראה.

"חרש שוטה וקטן, אין מוציאין את הרבים ידי חובתן" (משניות ראש השנה ג, ח)

כתב ה'תולדות יעקב יוסף':

שוטה - זה הלן בבית הקברות (חגיגה ג, ב), דהיינו, שטוב לו שם, בייאוש ובעצבות, טוב לו עם המסכנות שלו.

חרש - זה אדם שחי בהכחשה, ולא מוכן לשמוע שיש בו חסרון.

קטן - שעדיין לא התחיל להבין מה רוצים ממנו כאן בעולם.

שלושת המינים הללו 'אינם מוציאין אחרים ידי חובתן', הם אינם יכולים לעזור לאחרים לצאת מהבלבול שהם נמצאים. ומדוע? כי עדיין לא התחברו אל עצמם, וכל זמן שאינן מחובר לעצמך, כיצד בדיוק תרצה לעזור לאחרים להתחבר עם עצמם!?

(נקודות של אור)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

חביבה עליך כל כך שהיא חשובה לך כמשכורת, אולם כעת, כאשר ראיתי שאין הארוחה חשובה בעיניך כל כך עד שעזבת הכל ופנית לעזור לי, מן הראוי שתקבל משכורת של ממש. והנמשל: ידוע הדבר, כי אין בכוחו של האדם להשיב טובה לקדוש ברוך הוא על כל חסדיו המרובים שגומל עימנו תמיד, ואף אדם המקיים תמיד את דבר ה' ושומר מצוותיו, הרי מקבל את חייו כמתנה שאין גדולה הימנה. אולם פנחס, שסיכן את חייו וחרף נפשו למות על קדושת ה', שהרי לולא הניסים שנעשו עימו היה מאבד את חיותו, אם כן גילה דעתו שחייו לא נחשבים בעיניו למאומה, ומשום כך אומר המדרש: אמר הקב"ה: בדין הוא שיטול שכרו - שכר אחר! על כן "הנני נותן לו את בריתי שלום!" (ע"פ משלי המגיד מדובנא)

"לכן אמור" (כה, יב)

הרמב"ם בהקדמה למשניות כותב, שכל הבטחה שהקב"ה מבטיח בעצמו לאדם, יכול הדבר להשתנות ע"י החטא כמו שפחד יעקב אבינו שמא יגרום החטא, אבל מה שמבטיח ע"י נביא, אינו חוזר בו גם אם האדם חטא, כדי שלא יאמרו שהנביא לא אמר אמת.

לכן כאן אמר הקב"ה למושה, 'אתה' אמור לפנחס שהנני נותן לו את בריתי שלום, כדי שלא יגרום החטא ושלא ישנה ההבטחה ע"י שום סיבה.

וכן שנינו בספרי שכל הכהנים הגדולים מבית ראשון ושני היה מזרעו של פנחס, וזהו ברית כהנת "עולם" לעולמי עד, שאי אפשר לשנות. (משך חכמה)

"אלה בני בנימין.. אלה בני דן" (כו, מא-מב)

בא וראה דרכי ההשגחה העליונה, לבנימין היו עשרה בנים ובטח היה שמח וחשב שיצא מהם עם רב. לעומת זאת לדן היה רק בן אחד! וההשגחה רצתה שבני בנימין יהיו רק חמשה וארבעים אלף ושש מאות ואילו לבני דן היו יותר מארבעה וששים אלף. (חפץ חיים)

"ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחת מנשה בן יוסף"

(כו, א)

מבאר רש"י מדוע נזכר כאן "למשפחת מנשה בן יוסף", והלא כבר נאמר "בן מנשה"? אלא לומר לך שכשם שיוסף חיבב את הארץ, כך גם בנותיו חבבו את הארץ, ללמדך שהיו כולם צדיקים! בחורף של שנת תרע"ח הוכרזה "הצהרת בלפור". היתה זו הצהרה מטעם ממשלת בריטניה המאשרת את זכותם של היהודים להתיישב בארץ ישראל.

כאשר הודיעו ל"חפץ חיים" על שמחתם של תושבי ארץ ישראל בהצהרה זו, פרץ בבכי מר והתייפח בדמעות חמות... הקדוש ברוך הוא הבטיח לנו - אמר ה"חפץ חיים" - "ופרצת ימה

כשחזור, סיפר למשפחתו שיש לו טיול והוא צריך לנסוע לשבועיים.

המתבוללים היו מאוד פתוחים וליברלים ולכן לא שאלו שאלות, ציידו אותו בכסף ומזון, מתי מיהר לעבור שוב את הגשר וכך התקרב ליהדות החרדית, חזר בתשובה שלמה, היה חסיד שדבוק לרבו והוא הנהיג את כל המחותרת אח"כ. (אמונה שלמה)

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

בדין הוא שיטול שכרו. (רש"י)

מלחמת העולם פרצה ברוב עוז, היוקר האמיר, מקורות הפרנסה התדלדלו, מפרנסים רבים גויסו לצבא וחרפת רעב שררה בעולם.

עם ישראל התגלה אז במלוא יופיו, כאשר בתי תמחוי הוקמו ובהם יכלו העניים להרוות נפשם במרק חם ולשבוע לחם, אך לא לזמן רב, מקורות הפרנסה התדלדלו יותר ויותר וגם העשירים הגדולים אבדו את הונם והרעב שב לשרור בכל.

נתן היה מאלו שמזלם לא שפר עליהם, אביו היה המפרנס היחיד שהביא פרנסה דחוקה בדי עמל וכעת גויס לצבא, כל אות חיים לא נשמע ממנו וכסף מזומן ודאי שלא השאיר בבית.

נתן היה מסור לאמו ולאחיו והיה משוטט בחוצות מידי יום, כדי למצוא עבודה שתתן לו סכום זעום לקניית מעט לחם, או לחילופין למצוא אדם שיפתח את ארנקו ויעניק לו מספר פרוטות למחיתו.

ביום מן הימים החשוכים הללו, נקלע לעירו עשיר גדול שהמלחמה לא נתנה בו את אותותיה, נתן בקשו שיעניק לו מספר פרוטות תמורת נשיאת חפציו, העשיר נעתר לבקשתו ונתן לו מחצית הרובל, סכום גדול שהביא אור הביתה ומספר ימים אכלו הילדים פת כדי שביעה.

העשיר ריחם על נתן והציע לו להיות משרתו ותמורת עבודתו יקבל אוכל, כך היה נתן היה משרת בביתו של העשיר, ובתמורה לעבודתו היה אוכל על שולחנו של העשיר.

פעם אחת בעיצומה של סעודת פורים, כאשר היו מסובים רבים על שולחנו של העשיר, הגיע סוחר אחד וביקש לקנות סחורה מחנותו של העשיר. אינני יכול - דחה אותו העשיר, כעת זה זמן משתה ושמחה, שוב מחר, ואתן לך את כל אשר תבקש.

אני ארוץ אל החנות ואביא לו את כל אשר ביקש, אמר הנער וקם מעם השולחן.

למה זה לך להפסיק את סעודתך? שאל העשיר.

ומה בכך אדוני, כהרף עין אלך ואשוב, השיב הנער המסור. אמר ועשה.

למחרת היום קרא העשיר לנתן ושאל: אמור נא לי, כמה מגיע לך בעד עבודתך אצלי כל השנים?

הרי סיכמנו שבתמורה לעבודתי אוכל על שולחנך - השיב הנער - לא מגיע לי דבר.

אכן כך סיכמנו - אמר העשיר - בתחילה, כי סברתי שאכילתך

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

"ולא תהיה עדת ישראל כצאן אשר אין להם רועה" (כו, יז)

לכאורה קשה א. תלה דבר גדול בדבר קטן, שהרי תלה ישראל ומנהיגים בצאן ורועה. ב. אמר אשר 'אין להם רועה' דמשמע דדבר הנהוג הוא אצל צאן שלא יהיה להם רועה, והלא באמת אינו כן.

אלא אמר הרה"צ רבי יחזקאל ז"ל משינאווא דהענין בזה הוא, דהנה זאת ידע משרע"ה היטב שהקב"ה ימנה מנהיג על ישראל, אבל ביקש שימנה הקב"ה מנהיג על ישראל שלא יכוון כלל לטובת עצמו, ולא יהיו ישראל כצאן אשר אין להם רועה פי' כמו הצאן אשר יש להם רועה אבל הרועה אין מכוון לרעות את הצאן רק לרעות את עצמו ולהנאתו ולטובתו ליהנות מחלבם ומגיזת עורם ומבשרם, ולזה כוון משרע"ה במתק שפתיו ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה ודפח"ח. (דברי יחזקאל - החדש)

"ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה" (כו, יז)

מסופר על הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, שניגש אליו תלמיד שאובחנה אצלו מחלה קשה ומסוכנת, כדי לבקש ברכה. הרופאים כבר אמרו לתלמיד ולמשפחתו שאינם יודעים מזור למחלתו, ועם כל יום שנוסף שחלף אבדו הקרובים תקוה. ה"חפץ חיים" הקשיב לתלמיד הצעיר, ואמר לו שיתן לו עצה בתנאי שלעולם לא יספר על כך לאיש. התלמיד הסכים מיד. הנחה אותו ה"חפץ חיים" ללכת לתלמיד חכם מסויים המתגורר בעיירה קטנה, והוא יתן לו ברכה. ואכן כך עשה הצעיר ופנה מיד לאותו תלמיד חכם, ותוך תקופה קצרה ובאופן לא יאומן הוא החלים.

הוא המשיך בלימודיו בישיבה, ובסופו של דבר עקר מראדין, הקים משפחה, וכפי שהודרך, מעולם לא סיפר לאיש מה שעבר עליו.

אחרי למעלה מעשרים שנה, חלתה גיסתו של אותו תלמיד במחלה מסתורית ל"ע, עד מהרה נתברר לו שהיא סובלת מאותה מחלה שהוא סבל בעבר, אך נאמן להבטחתו הוא לא אמר דבר.

אשתו זכרה שפעם דיבר על מחלה מסתורית שסבל ממנה בעבר, ובכל פעם שדיברה על כך הוא התחמק וסירב לדבר, ככל שניסה לערפל את דבריו לחצה עליו אשתו שידבר, בתקוה שסודו יעזור להציל את חיי אחותה.

גם אשתו וגם גיסתו הפצירו בו לגלות את אשר קרה לו ואיך נרפא, הוא הסביר להם שזהו סוד שנבצר ממנו לגלותו, אך הן עמדו בשלהן. לבסוף נחלשה התנגדותו, והוא חשב באופן גיוני שאחרי כל כך הרבה שנים שהוא כבר מילא אחר אזהרתו של ה"חפץ חיים", יכול הוא לגלות, וסיפר לאשתו את אשר קרה לו, הוא סיפר על הופעתו לפני רבו ועל עצתו של הצדיק ללכת אל תלמיד חכם מסויים בעיירה קטנה הרחוקה מראדין.

וקדמה! הבטחה זו היא "שטר בטוח" שהקדוש ברוך הוא יפרענו במועדו ללא כל ספק! והנה באים אנשים ומוסרים אותו לגוביינא תמורת אחוז קטן... שמחים הם ב"הצהרה" כאילו כבר באה הגאולה השלמה... ליותר מזה אינם זקוקים?!... ליותר אינם מצפים?!... והמשיך לבכות.

"ובנים לא היו לו" (כו, ג)

מעשה בחסיד אחד שבמשך שנים רבות לא נפקד בזרע של קיימא. פעמים רבות נסע החסיד לרבו הצדיק רבי אברהם בורנשטיין מסוכוצ'וב, בעל ה"אבני נזר", אולם בכל פעם התחמק ממנו הרבי בתואנות שונות וברכה לא נתן.

המתין החסיד לשעת כושר בה יוכל למצוא את רבו בעת רצון, ואכן שעה כזאת נמצאה.

היה זה בעת ההקפות בליל שמחת תורה, הרבי, בעל ה"אבני נזר", היה שרוי בשמחה עצומה ופניו להטו בלבת אש של דביקות ושמחת התורה. ניגש החסיד אל רבו וזעק מקירות ליבו: רבי, ברכני! הרהר הרבי רגע קט ואמר: האם מבקש אתה שאברך אותך בן שיהיה כומר?!...!

שמע החסיד את הדברים ופניו חורו. עתה הבין את פשר כל התחמקויותיו של הרבי. גזירת שמים היא.

לימים נפטר האדמו"ר בעל ה"אבני נזר" ואת מקומו מילא בנו רבי שמואל, בעל "שם משמואל".

שנה אחת כאשר הגיע החסיד לרבו פתח הרבי ואמר: מברך אני אותך שהשנה תזכה בעזרת ה' לבן זכר! נבהל החסיד ולא ידע מה לענות. כאשר ראה הרבי כי כן, זרו את החסיד שיסביר לו מפני מה אינו שמח בברכה, והלה סיפר את כל אשר אירע בעבר. למרות זאת - אמר הרבי - אברך אותך בן זכר ואתה תענה "אמן" על ברכתי זאת.

באותה שנה נתקיימה ברכתו של הרבי ונולד בן לאותו חסיד. לימים פרצה המלחמה הגדולה וערים שלימות חרבו על יושביהן. בנו של אותו חסיד ניצל והצליח להגיע לחוף מבטחים על ידי כך שהתחפש לכומר...

"יפקוד ה' אלוקי הרוחות לכל בשר איש על העדה" (כו, טז)

מהו "אלוקי הרוחות לכל בשר"?

אמרו חז"ל (ברכות נח. א): "הרואה אוכלוסי ישראל, אומר: 'ברוך חכם הרזים' - שאין דעתם דומה זו לזו, ואין פרצופיהם דומים זה לזה". מתוך השוני של פרצופי בני האדם, שאין דומים הם זה לזה, לומדים אנו שלכל אדם דעה משלו שאינה דומה לזו של חברו, וכמו ש"כל בשר" פרצופיהם מצטרפים לשם כולל "בני אדם", כך מצטרפות כל הדעות כולן "הרוחות", ויוצרות את החוכמה הכללית.

דבר זה גלוי רק לה', "אלוקי הרוחות לכל בשר", חכם הרזים, היודע לעשות צירופים מופלאים כאלה. (אהלי תורה)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

ענה לו רבי שלמה זלמן בדאגה: 'היו כאן הרבה אנשים היום, ושמעתי את צרותיהם, צרות של יהודים! ואיך אוכל לשמוח?' שאל אותו אחיו הר"ר אברהם דב: וכי מה יום מיומיים והלא כל יום יש כאן קהל רב המתדפק על דלתך ושוטח את צרותיו, מדוע דווקא היום לקחת הכל כ"כ אל לבך? 'אתה צודק' ענה לו הגרש"ז 'אך בכל יום יש גם אנשים המבשרים בשורות טובות ומשמחות, וזה מקהה במעט את כאב הלב שלי משמיעת הצרות, אך היום לא היו אנשים שבישרו בשורות טובות, אוזני לא שמעו על שמחות של יהודים, ולא היה מה שימתיק את הכאב וירפא את שברון ליבי משמיעת הצרות של אחיי'.

תור ארוך השתרך לפני דלת חדרו של האדמו"ר מסאטמר רבי יואל זצ"ל, איש איש וצרתו, איש איש ושאלתו, עומדים נרגשים לקראת הכניסה אל הקודש פנימה, לעצה או לברכה. לאחר שעות ארוכות בהם נכנסו כבר כמות לא מבוטלת של חסידים, נכנס השמש אל חדר האדמו"ר והנה הוא רואה שקופת הצדקה בה רגילים החסידים לתת מעות צדקה פדיון נפש בעת הכניסה אל האדמו"ר, ריקה כמעט לחלוטין. תמיהה היתה זו, 'להיכן נעלם כל הכסף?' הרהיב הגבאי עוז ושאל את האדמו"ר.

'הרגע היה כאן אדם מארץ ישראל' סיפר האדמו"ר 'והרבה צרות יש לו, אשתו לא עלינו חולה מאוד וההוצאות הרפואיות רבות, ואין בכוחו לסבול. גם כמה מילדיו זקוקים לישועה, ובכלל חובותיו מנישואי בניו ובנותיו מעיקים עליו והוא עומד ממש לפני קריסה, ולכן הבאתי לו את כל כספי הצדקה שהיו כאן' סיים האדמו"ר.

'אוי ווי. רבי!!' זעק הגבאי 'אני מכיר את האיש, אין לו כלל צרות, אשתו איננה חולה ואינו חייב שקל לאיש, הוא נוכל ורמאי, לשווא נתן לו הרבי את כל כספי הצדקה!!' מיד אורו פני הרבי וצהל בשמחה, 'אכן כך!! אין לו כלל צרות, הו... איזה שמחה נתת בליבי, ברוך ה' היהודי אינו סובל!' (הרב ישראל ליוש - דרשו)

לרפואת

הבה"ח רפאל בנימין אשר בן חנה

מרת מרים יוכבד בת הענדל
בתוך שאר חולי ישראל

אשתו וגיסתו נתמלאו תקוה, אולי תהא זו הצלתן. זמן קצר לאחר מכן החל להרגיש רע, הוא נבהל מאד ואמר לאשתו שעליו לנסוע מיד אל ה"חפץ חיים" הוא עשה את הדרך הארוכה בחזרה לראדין אל ה"חפץ חיים" שהיה אז זקן וחלש. ה"חפץ חיים" זכר את פגישתם הישנה והקשיב בשקט לסיפורו של האיש, ואז דיבר בשקט ולאט, הלוואי ויכולתי לעזור לך, אך מה אוכל לעשות? כשהייתה לך המחלה הראשונה הייתי צעיר וצמתי ארבעים יום עבורך כדי שתתרפא, היום אני כבר זקן מדי ואינני יכול לצום כמו אז. אכן זהו רועה נאמן, אשר בחכמתו ובענוותנותו תלה את זה בברכתו של ת"ח אחר.

"כצאן אשר אין להם רועה" (כו, יז)

הלשון כצאן 'אשר אין להם' רועה לכאורה קצת תמוהה, יותר נכון אילו היה כתוב כצאן 'בלי' רועה.

אלא אמר ע"כ ר' יעקב המגיד של ווילנא, ישנם שני סוגי רועים, הראשון רועה את הצאן של עצמו, והאחר הוא שומר חינם על צאנו של חברו. ההבדל בין הרועים הוא שהראשון שרועה את צאן עצמו, דואג שיהיה להם מים צלולים ואוויר טוב ומרעה משובח, משום שאוהב הוא את עצמו ואת כספו וחפץ שצאנו ישתבח, ובכך רכושו יגדל, ועשיר גדול יהיה. לעומת זאת, השני שרועה את צאן חברו, גם דואג לכל צרכי הצאן, וזו היא ראייה שהוא עושה זאת כי הוא אוהב את הצאן ורוצה בטובתם, וכן הוא רוצה בטובת חברו, כי לעצמו לא תהיה מכך שום תועלת.

בדומה לזה ישנם גם שני סוגי מנהיגים, ישנם כאלו שכל מחשבתם על עצמם, כדי שיגדלו ויתפרסמו על חשבון קהילתם, ומנצלים את צרכי העם להאדרת שמם. אך יש מנהיגים שכל מחשבתם הוא על העם, ואילו צרכי עצמם וכבודם אינו תופס כלל מקום בשיקול דעתם.

לאחר הקדמה זו נוכל להבין, 'לא תהיה עדת ה' כצאן' אשר אין להם 'רועה', כי אמנם יתכן שהם אכן יהיו עם רועה, ולא יהיו במצב של בלי רועה, אבל הוא לא יהיה רועה 'להם', אלא הוא יהיה אכן רועה שלהם, אבל לא להם אלא לעצמו.

להלן שני סיפורים, המספרים יותר מכל את דאגתם, מסירותם והשתתפותם בצער העם של שני רועים גדולים אשר היו לעם ישראל.

יום אחד רואה רבי ברוך אוירבך זצ"ל כי אביו ה"ה הגאון הגדול רבי שלמה זלמן זצ"ל שרוי בצער, הוא מדוכדך ואינו רוצה להכניס דבר מאכל לפיו. מאוד חשש רבי ברוך לבריאותו של אביו הגדול, ולכן קרא לאח אביו ה"ה הגאון רבי אברהם דב אוירבך זצ"ל רבה של שכונת בקעה בירושלים, בודעו כי ברוב קרבתו של אביו אליו יסכים לפתוח את סגור לבו ולספר את אשר קרהו, ואת סיבת שברונו.

תיכף בבואו אל הגאון רבי שלמה זלמן אורו פניו, והחלו לשוחח בדברי תורה, שקלו וטרו בה בעומק העיון, זוהי הרי משוש ליבם. לאחר שחזר הצבע ללחיי של רבי שלמה זלמן, שאל אותו אחיו: 'אחי היקר! מדוע נפלו פניך? למה מסתגף אתה ואינך טועם דבר מה לפיך?'

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' ובל מאמנים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

הדורש בשבת זוכה לגדלה

"פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה" (כו טו)
 מלשון הפסוק שלפנינו, שבו מבקש משה למנות מנהיג לישראל, דרש החתם סופר¹ רמז למבאר במדרש (לקו"ש כי תשא תח) שאחד מתפקידי המנהיג הוא להקהיל את העדה ולדרש לפניהם ביום השבת: א-ל אל-הי הרוחות' (ראה לעיל טו כב), בגימטריה שבת'. ליום זה נחזף "איש על העדה" שיִדרש בפניהם.

עגנו זה גרמזו אף בגסס תפלת 'תפנת שבת': וגם האוהבים דברייה גדלה בחרו', כלומר: האוהבים לדבר ולדרש בדברי מוסר ביום השבת, אותם בחרו לגדלה - להיות גדולי הדור.

¹חתם סופר

כח תפלתו של המנהיג

"פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה: ... ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה" (כו טו-טז)

כתב האדמו"ר רבי יעקב אריה מרדזינין:

"צריך מנהיג הדור להשיג תמיד על ישראל, להתפלל בעדם שלא יחסר אחד... והמנהיג יש לו כח גדול שנותנים לו מן השמים להציל כל ישראל בתפלתו. כמו הרועה שיש לו כח להציל הצאן מרעב וצמא ומחלי ומגזל, כך נתן ה' לתורה כח למנהיג הדור להתפלל על ישראל בעד חולה או חסרון השפעות. ויש לו כח למנהיג לפעול בתפלתו תכף, ואם לא יעשה המנהיג זאת, עברה היא בידו... דכמו דצאן הוא בידו של רועה, כך ישראל הם בידו של המנהיג, וצריך להחזירם במנוח".

²פניני אב"ב

התגברות מיוחדת בבקר ובצאהריים

"את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" (כח ד)

דרש רבי רפאל פדיר צבאן רבה של נתיבות:

קיום תפלות שחרית ומנחה כהלכתן, דורש התגברות מיוחדת וכבישת היצר; בבקר, האדם מתקשה לקום ממשותו, ובצאהרי היום קשה עליו להתפנות מעסוקיו כדי להתפלל. לכן מזהירה התורה: "את הכבש אחד" - את כבישת היצר הראשונה, "תעשה בבקר" - בקומקו לתפלת שחרית [שנתקנה כנגד תמיד של שחר], "ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" - לצורך תפלת מנחה שנתקנה לזכר תמיד של בין הערבים.

³גפש תיה' (ה"ר"כ צבאן ח"ב עמי ריב)

'זמן המוסף' מסתים לפני 'זמן הסעודה'

"וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשירים סלת מנחה בלולה בשמן ונספח" (כח ט)

פסק הרמב"א (או"ח רפא א): 'ונוהגים שבשבת מאחרין

יותר לבוא לבית הכנסת מבחל, משום דבתמיד של ימות החל נאמר 'בבקר' (במדבר כח ד) ואצל שבת נאמר 'וביום השבת' (במדבר כח ט) דמשמע אחרו". אך תמה הב"ח (על הסוד שם), שהרי תבת 'וביום' מתיחסת לקרבן המוסף ולא לקרבן התמיד, וכיצד נתן ללמד ממנה על אחר תפלת שחרית שנתקנה כנגד התמיד?

תרוץ רבי פינחס הלוי הורוביץ רבה של פרנקפורט, כי אף שתבת 'וביום' מתיחסת לקרבן המוסף, עדין נתן ללמד ממנה ראייה לאחור תפלת השחרית:

שכן, מתבאר זו למדו חכמים (ראה רש"י פסחים נח א ד"ה רבי ישמעאל) כי זמן הקרבת המוסף הוא בשעה הששית מתחלת היום. ומעתה, כיון שאסור לאדם לסעד קדם תפלת מוסף (או"ח רפא א), ומאידך אסור לו להפנות מלאכל בשבת מעבר לשעה הששית מקימתו (מגיא או"ח קנז א), לפיכך ראוי שיאחר את זמן לקרבן המוסף (שזמנה בשעה הששית מתחלת היום) לפני השעה האחרונה שמתיר לו להפנות מלאכל (בשעה הששית מקימתו).

⁴פנים יפות

רזי אמונים
 מרמזי אמן בפרשה
אמן פותחת שערי חכמה
 "לפנה משפחת הפוני" (כו כב)
 "יהי לו לומר 'הפונה' וכתב: 'הפוני', לומר שכל ישראל פונים אליו ללמד מתורתו" (בעל הטורים).
 'פנה' בגימטריה 'אמן'. רמזה התורה שהמקפיד על עניית אמן, ונפתחים לפניו שערי חכמה וזוכה "שכל ישראל פונים אליו ללמד מתורתו".
 באר אברהם

הזכרת קרבנות המועדים בתפלה ובקריאת התורה

"וביום הכפורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבילתיכם" (כח כ)

פרשה זו נקראת למפסיר¹ בחג השבועות (או"ח תצד א). ורבים תמהו: הלא רק מוספי החג הזכרו בה, ולא יתר קרבנותיו פרטו בפרשת אמר (ויקרא כג יט), אם כן מדוע לא תקנו לקרא אף את פרשת קרבנות אלו?

תרוץ רבי יצחק יעקב ויס גאב"ד ורושלים, כי כיון שקריאת המפסיר על קרבנות היום אינה אלא מנהג, לא הטריחו את הצבור להוציא ספר נוסף לקריאת פרשת אמר, אלא הסתפקו בקריאת פרשת המוסף.

תרוץ זה מסביר את הסבה שאיננו קוראים את כל קרבנות חג השבועות בתורה. אולם מפני מה איננו

מזכירים אותם לכל הפחות בתפלת המוסף?
 באר רבי שמעון סופר רבה של ערלוי:

תפלת המוסף הנאמרת בשבתות ובמועדים, נתקנה כנגד כלל הקרבנות שנוספו בלילות אלו על קרבנות התמיד. ולא תקנו להזכיר בה אלא את הקרבנות המכונים 'מוסף' - כשמה, אולם את יתר הקרבנות אין צורך להזכיר בה. כפי שאף בתפלות שחרית ומנחה שנתקנו כנגד תמידין של שחר וביין הערבים איננו מזכירים את פרשת קרבן התמיד, שכן עקר תקון התפלות הוא 'עבודה שבלב' כנגד 'עבודת המשכן', ואין הזכרת הקרבן מעכבת בהם.

²ש"ת מנחת יצחק ח"ו סימן ג; ש"ת 'התעוררות תשובה' ח"א סימן קצא

מצות השופר מתמסכת לאורך כל היום

"ובחדש השביעי באחד החדש מוקרא קודש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם" (כט א)

יש להבין: מפני מה רמזה התורה על מצות תקיעת השופר בלשון: "יום תרועה", ולא כתבה אותה בפשטות, כפי שכתבה את מצות התקיעה ביובל (ויקרא כה ט): "והעברת שופר תרועה"?

פרש הנודע ביהודה:

את הסבה שאין אומרים הלל בראש השנה כביתר המועדים הסבירו חכמים (ראה לב ג) ששעה שבה "מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו", אינה שעה ראויה לאמירת שירה. בדברי הגמרא מבאר שחרדת הדין צריכה להיות עלינו במשך כל יום ראש השנה, ויש לומר כי לפיכך כתבה התורה את מצות השופר בלשון "יום תרועה", ללמד שאין היא ככלל המצוות שהמקיים אותן יצא ידי חובה ודי, אלא חרדת הדין המתעוררת בלבו באמצעות השופר צריכה ללוותו במשך כל היום כלו.

³ציון לנפש תיה' חגיגה יד א

חביבות המצוות מבלבלת את השטן

"יום תרועה יהיה לכם" (כט א)

בגמרא (ר"ה טו א, ע"פ רש"י שם) מבאר שבראש השנה תוקעים פעמים: 'תקיעות דמישב' - לפני מוסף, ו'תקיעות דמקומד' - בתוך תפלת מוסף. שששוראה השטן כמה חביבות המצוות על ישראל עד שהם מהדרים לתקע בשופר שתי פעמים, נסתמות טענותיו ואינו מקטרג עליהם.

הוסיף ופרש רבי פינחס הלוי הורוביץ רבה של פרנקפורט: מצות השופר מעוררת את ישראל לשונ בתשובה, וכשהם מקימים אותה בשמחה ובחביבות, אות היא כי שבו מאהבה ולא רק מיראה. עבדה זו מבלבלת את השטן וגורמת לו להפנות מהזכרת עוונותיהם, לפי שבכך יגרם הוא דוקא לרובי זכויותיהם, כמבאר בגמרא (יומא פו ב), שהשב מאהבה 'דוונות נעשות לו כזכויות'.

⁴חמ"ת תוד' (לרצה הורוביץ מפרנקפורט) שבת תשובה תקס"ח

"אמונים נצר ה" (תהלים לא כד),
 אלו שעונים אמן באמונה...
 ומאמינים שאני עתיד לגאולם."
 (מדרש תהלים לא)

בהיכלו של מלך (ד')

השכינה מצויה בבית הכנסת
אם נחקר ונתבונן בפסוקי התורה, בספרי הנביאים ובדברי ימי קדמונים, נגלה כי מימים ימימה הקפידו אבותינו להתפלל דוקא במקום הקבוע לתפלה, כבית הכנסת, וכן נהגו מדורי דורות עד עצם היום הזה. מעלתו העקרית של בית הכנסת היא בהיותו משכן לשכינה, כפי שדרשו בגמרא (ברכות ו א): "אמר רבין בר רב אבא אמר רבי יצחק: מונן שהקדוש ברוך הוא מצוי בבית הכנסת - שצאמר (תהלים צב א): 'אלקים יצב בעדת א- ל'". ובירושלמי (ברכות פ"ה ה"א) הובא שרבי אבהו דרש זאת מכתוב אחר (שע"ה נה ו): "דרשו ה' המצואו" - היכן הוא מצוי? בתי כנסיות ובתי מדרשות.

ואמנם, בודאי מאמינים אנו כי כבוד ה' נמצא בכל מקום, אף כבר באר המחל"ל (דעת תבנית' אות ט), כי יכול הוא שיחגלה במקום אחד יותר ממקום אחר, כדי ששם יוכלו לדרשו כל הרוצים להדבק בו, וכפי שהצטיינו בתורה (דברים יב ה): "לשכנו תדרשו ובאתי שמה".

את הסבה שמשפחה הקדוש ברוך הוא את שכינתו דוקא בבית הכנסת באר בפני יהושע (ברכות ו א): "בית הכנסת הוא בית הנועד של הקדוש ברוך הוא. שפיו נשגבית לשם קדושת בית הכנסת, והזמינה מלתא היא, ומתפללין בה תמיד בעשרה קפה פעמיים בכל יום... לכן השכינה מצויה שם תמיד ואינה מסתלקת משם כלל".

בלשונו הנפלאה באר זאת פד הרש"ר הירש: "הכניסה בעצמה אל המקום הקדוש שהוא נועד לתפלה בצבור, גם היא בעצמה פעלתה רבה לצורך ולבן את לבד ולמלאות אותו ברגשות נעלים בצדק ואהבה. ינו אז תעלה על זרונך את הרעיון הנעלה; הן פה נקבצו ובאו כלם כאחד במחשבה אחת לשפף שיח לה' אהד, אל-ל הנהיג ומידו שהוא אבי כלנו וקאחד... ובאפן הזה יתלכדו כל חברי העדה יחד להיות גוף אחד ודברים דבור אחד, בעוד יכינו את לבם ונפשים אל כל דבור ודבור היוצא מפי הנוה, גם יאשרו ויחייקו את מוצא שפתי על ידי אמר ההתאחדות והקיום 'אמן' (חורב פרק תפלת הצבור).

העולמות העליונים והתחתונים מתאחדים
המתפלל בבית הכנסת אף זוכה לברכה מיוחדת מפל מלאכי מעלה, כפי שמונב בספר מעלות המדות לרבי יחיאל הרווא (מעלה ו) בשם מדרש אגדה: "מלאכי השרת משפמיין לבית הכנסת לשמע תפלותיהם של ישראל, וכוון שאדם נכנס להתפלל בבית הכנסת הן אומרים לו: 'ברוך אתה בבאך, וכוון שהוא מתפלל וגומר תפלתו ויבא לו לצאת, הם אומרים לו: 'ברוך אתה בצאתך, ולא עוד, אלא שהקדוש ברוך הוא נגלה עליו ומברכו שצאמר בכל המקום אשר אפירד וכי אבוא אליך וברכתך".

ובאהר הקדוש (שמות טז ב) נאמר: בשעה שהקדוש ברוך הוא נכנס לבית הכנסת וכל העם באים בו כאחד ומתפללים ומשפחים למלך העולם, זהו הדרו של מלך. משום שבשעה שישאל למטה מסדרים תפלותיהם ובקשותיהם בבית הכנסת, אזי מתקבצים כל המחנות העליונים והן אף הם מסדרים שבחם לפני ה'. משום שהמחנות העליונים חברים עם ישראל למטה לשבח את ה' יחדו, כדי שיעלה שבוה מלמעלה ומלמטה כאחד.

נסיים במעלה חשובה נוספת שיש לתפלה בבית הכנסת, שאותה כתב מרו החפץ חיים (שמירת השליו ח"ב תמימת הספר):

מצינו מאד נקשבת לבית המדרש הוא לומד גם כן פרק משניות או דבר הלכה או עיון עיקר וכדומה, וכבר אמרו חכמינו זרונם לברכה: היצא מבית הכנסת [בזמנם היו רגילין להתפלל בבית הכנסת והלמוד בבית המדרש] ויכנס לבית המדרש זוכה ומקבל פני השכינה, מה שאין כן שמתפלל ביחידות בביתו ושאר בלא תורה".

יש לצון כאן את דברי השלחן ערוך (י"ד רמ"ב ב): "ברית כרותה, שקל הלומד בבית הכנסת לא במהרה הוא משפח".

כמה שנה 'אמן' אחת?

את הספור שלפנינו ספר מגיד המישרים הרב מאיר צימרוט שליט"א. בתוך דברי חזק שנושא בשבחה של מצות עגית אמן, ספר על אמן אחת, מיוחדת ובלתי נשכחת, אשר זכה לענות לפני שנים רבות, ורשמה נחרט בלבו לעד. וכן ספר הרב צימרוט:

"לפני שנים רבות, עת דרתי בירושלים עיר הקדש, הגיעה לאוני השמועה המצערת על פטירת סבתי עליה השלום. הלויה נערכה בבני ברק, ובחזור מהלויה, כמנהג אותם ימים, שמתי פעמי לתחנת המוניות ששכנה מול בית הכנסת 'איצקוביץ'. משם תכננתי לנסע במונית שרות לירושלים.

בדיק ברגע שבו הגעתי לתחנה, התמלאה מונית ויצאה לירושלים, ואני הייתי הראשון בתור למונית הבאה. כך שילתי לבחור את המקום הנחשק ביותר, זה שלידי הנהג... מאחורי היה תמיד צפוף וחס, והמקום הקדמי היה מרוח ונעים. עד מהרה התמלאה המונית בכמוני יהודים שומרי תורה ומצוות כמוני ויצאה לדרך.

מחיר הנסיעה, ברוח אותם הימים, עמד על שלושה שקלים וחצי. כשהגיעה המונית לרמזור שבצמת 'קוקה קולה', ועוד לא פתחה לצאת מבני ברק, תחב לפתע בחור צעיר את ראשו לתוך המונית ושאל: "מישהו רוצה לקנות קרטיב?" הבטתי בנוסעים שמאחורי: נראה היה כי ביום חם שכזה לאיש המנוחים לא היתה התנגדות לא לאל קרטיב, אף כלנו התבוננו והעדפנו לא להפנס לסגיה של 'האוכל בשוק דומה לו...'

היחיד שהסכים לקנות היה הנהג. הוא שלם בעד הקרטיב, הסיר את העטיפה ועמד לבלועו בבסיס אחד... אלא שבטרה הספיק לעשות זאת, עצרתי אותו: "בבקשה, ממך ידידי הנהג, פניתי אליך, נדמה לי שאו הפעם הראשונה בחיי שאני נפגש עמך, ומרבית הסכונים שלא אראה אותך שוב. זהו אסוף, בקשה חד פעמית. לא אבקש ממך יותר בקשות..."

"מה רוצונך?" הרעים עלי הנהג בתגובה לא סימפסית במיוחד, "אם אוכל לעשות זאת - אעשה".

"תאמר בבקשה ברכה!" בקשתי. "לא אעשה זאת!" השיב הנהג על אתר, ומהר לנגס בקרטיב שבידו נגיסה הגונה.

"מדוע?" לא ותרתי, "מפני מה אתה מסרב לבקשתי הפשוטה בתקרה?" שאלתי. "תבין, חבר, אולי אתה חדש כאן, אך קו זה קו בני ברק-ירושלים הוא קו בעיית מבחינתי. בכל שעה יושב לצדי רב אחר אשר לוקח אותי כפרויקט אישי; האחד מבקש ממני לברך, השני רוצה שאני תפליו, והשלישי משכנע אותי לשמר שבת... מחר יבא מישהו ויציע לי ללכת לשיבה בעלי תשובה... עזב אותי, תן לי לחיות!"

הקרטיב שבידו החל לטפטף, אף אני לא ותרתי; הוצאתי מטבע של חצי שקל מהכיס, נתתי אותו לנהג ואמרתי לו: "אני מוכן לשלם לך על הקרטיב. הקרטיב יהיה שלי ואמן לו אותו במתנה. רק תברך!" בנקדה זו לא הצליח הנהג להשאיר שוה נפש. הוא סטה לשולי הכביש, עצר את הרכב בחריקה והחל לעלעל: "אדוני! מועילם לא התערבתי בחיים שלך, גם אתה אל תתערב בחיים שלי!"

"חלילה! גם במלתערב בחייך", עניתי מבלי להבהל, "אני מסתבך בכל דואג לעצמי; אם תברך, אוכל לענות אחרי אמן, והרי אמרו חכמינו כי: 'גדול העונה אמן יותר מהקבר'".

הקרטיב שבידו החל לטפטף, אף אני לא ותרתי; הוצאתי מטבע של חצי שקל מהכיס, נתתי אותו לנהג ואמרתי לו: "אני מוכן לשלם לך על הקרטיב. הקרטיב יהיה שלי ואמן לו אותו במתנה. רק תברך!" בנקדה זו לא הצליח הנהג להשאיר שוה נפש. הוא סטה לשולי הכביש, עצר את הרכב בחריקה והחל לעלעל: "אדוני! מועילם לא התערבתי בחיים שלך, גם אתה אל תתערב בחיים שלי!"

"חלילה! גם במלתערב בחייך", עניתי מבלי להבהל, "אני מסתבך בכל דואג לעצמי; אם תברך, אוכל לענות אחרי אמן, והרי אמרו חכמינו כי: 'גדול העונה אמן יותר מהקבר'".

הקרטיב שבידו החל לטפטף, אף אני לא ותרתי; הוצאתי מטבע של חצי שקל מהכיס, נתתי אותו לנהג ואמרתי לו: "אני מוכן לשלם לך על הקרטיב. הקרטיב יהיה שלי ואמן לו אותו במתנה. רק תברך!" בנקדה זו לא הצליח הנהג להשאיר שוה נפש. הוא סטה לשולי הכביש, עצר את הרכב בחריקה והחל לעלעל: "אדוני! מועילם לא התערבתי בחיים שלך, גם אתה אל תתערב בחיים שלי!"

ד"ר שוש טובי חנכה עמי 725

סיפורי צדיקים

גליון 369
שנה ח' תשע"ט

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישור לשריטמש בתמונה

סיפורי חז"ל

מתוקה שנת העובד
מעשה היה כשנפטר ר' בון בקוצר שנים, נכנס ר' זירא והספיד עליו ההספד הזה וכך אמר: נאמר בספר קהלת, מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו כרם, ושכר פועלים לעבוד בכרם, והיה בין הפועלים אחר שהיה מוכשר במלאכתו יותר מכולם, והספיק בזמן קצר לעשות מה שפועל אחר צריך לעשות כל היום. וכשראה המלך שסיים מלאכתו, נטלו המלך בידו והיה מטייל עמו, לעת ערב באו הפועלים ליטול שכרם ובא אותו הפועל עמו, ונתן לו המלך כל שכרו כאילו עבד כל היום. התחילו הפועלים מצטערים ואמרו למלך: הרי אנו יגענו כל היום, וזה יגע רק שתי שעות, למה זכה לשכר שלם. אמר להם המלך, למה אתם מצטערים, זה יגע בשתי שעות מה שלא יגע אתם כל היום. והנמשל: שר' בון שהיה שוקד על התורה ביגיעה עצומה למד בב"ח שנה מה שאין תלמיד ותיק יכול ללמוד במאה שנה. (קהלת רבה)

פרשת השבוע

הקידושין? השיב הלה בשלילה. אם כן, נענה הרב ואמר, הריני פסול לדון דינכם, שמא דעתי תהא נוטה יותר לצד זה שהיה ידיד בית אבי. מצינו אצל משה רבנו, שלא הזדקק לדון את דינם של בנות צלפחד משאמרו, "אבינו... והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח".

את קרבני לחמי לאישי... תשמרו להקריב לי במועדו (כ"ח - ב')
מספרים: כשנסתלק הרה"ק רבי יעקב משה מקומרנא זיע"א לבית עולמו, והוא בן מ"ח שנה בלבד. הספידו חתנו הרה"ק רבי חיים אלעזר ממונקאטש זיע"א, וקרא עליו את הפסוק 'את קרבני לחמי לאישי תשמרו להקריב לי במועדו'. והסביר, צדיק שמת כמוהו כקרבן עולה של הדור, שמיכאל המלאך מקריב נשמותיהן של צדיקים על מזבח שברקיע. אבל הפסוק מזהיר את בני הדור, שישמרו להקריבו רק במועדו ולא לפני מלאות לו שבעים שנה, אם יספה בעון הדור, ובדברו שפך העם דמעות כמים, וקרא ויהיו נא הדמעות חשובים כנסכים לעולה וכליל לאישים.

בקנאו את קנאתי (כ"ח - י"א)
מסופר על הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א שהיה גר זמן מה בראטין, והיה שם רינון על השוחט וביקש להעבירו ממשרתו. נודמן לשם הרה"ק רבי יהושע העשיל ה"א אהב ישראל" מאפטא זיע"א, ולא הסכים לקפח פרנסת השו"ב. אמר לו רבי מאיר הלא אמרו חז"ל (סנהדרין דף פ"א) 'קנאים פוגעין בו' מכל שכן שאפשר להעבירו משחיטתו. השיב לו ה"א אהב ישראל" הפשט במאמר הוא, קנאים רומז על הצדיקים שמקנאים קנאת ה', פוגעים בו, פגיעה רומז לתפילה (ברכות דף כ"ו) צדיקים מתפללים בעדו להשיבו בתשובה שלימה.

אבינו מת במדבר והוא לא היה וגו' הנועדים על ה' בעדת קרח (כו ג)
מסופר על הגה"ק רבי יוסף באב"ד זיע"א בעל 'מנחת חינוך' ורבה של טורנופול. שפעם באו אליו שני בעלי בתים לדין תורה, אחד מהם תוך כדי הצעת טענותיו, סיפר ואמר, אני עוד הייתי מכיר את אביו של רבנו, שהיה מסדר קידושין שלי בחתונתי. מששמע הרב כך, פנה אל הצד שכנגד ושאל האם גם אצל מר היה אבי מסדר

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 8:25 ת"א: 8:8 ר"ת: 8:59

פרשת פינחס

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:09 ת"א: 7:24

הציע הזר: בוא ניפגש במקום זה מחר לאחר זריחת החמה ואז תיתן לי תשובה. למחרת כאשר הגיע האופה בזמן הנקוב, המתין לו כבר הזר, והאופה הביע את הסכמתו לקבל את העבודה, הזר הוביל את האופה דרך רחובותיה וסמטאותיה הדרומיים של העיר, עד שהגיעו לסמטה צדדית, כאן פנה אליו הזר ואמר: עכשיו אאלץ לכסות את עיניך מאחר שאנו צריכים לעבור בדרך נסתרת, אז שלף ממחטה מכיסו וקשר אותה לעיניו, וכך הם המשיכו להסתובב במשך זמן מה עד אשר עצרו ליד בית, הם ירדו מספר מדרגות, והזר פתח כמה מנעולים והסיט דלת חלודה בקול חריקה צורמת, הנה הגענו אמר הזר בהסירו את המטפחת מעל עיני האופה.

לעיני האופה נתגלה מרתף מואר, על שולחן ארוך היו פזורות שקיות מלאות מטבעות זהב ויהלומים, אשר דמו לאוצרות מלכים, עבודתך היא לצבור את המטבעות והאבנים הטובות לערמות, למינים לפי גודלם, ואז לספורם ולערוך רישום מדויק ולארוז אותם בשקיות כפי שאראה לך, העבודה מצאה חן בעיני האופה, הזמן עבר מהר, ואז אמר בעל הבית מספיק להיום, הוא שילם לאופה את שכרו כפי שסוכם ביניהם, בנוסף לזה הוא שם בצד מטבע זהב, זו תהיה משכורתך בכל יום עבודה, ובסוף גם תוכל לקחת את מטבעות הזהב שיצטברו בשבילך, אמר לו בעל הבית לבסוף הוא קשר את עיניו והוליכו החוצה, כאשר באו העירה הוא הוריד את המטפחת, והם נדברו להיפגש למחרת באותו הזמן ובאותו המקום כפי שנפגשו בפעם הראשונה.

כך חלפו ימים ושבעות, עד שפעם אחת הגיע האופה למקום המפגש, ולא מצא את בעל הבית, הוא המתין זמן מה וכאשר הלה לא הגיע, חזר לביתו, גם למחרת וביום שלאחר מכן לא הגיע בעל הבית למקום המפגש, כנראה קרה לו משהו, חשב האופה, הרי לא סיימנו את העבודה, אך היכן אחפש אותו? הרי איני יודע לא את שמו ולא היכן ביתו, אך זה מקרה אבוד, בלית ברירה שב האופה לביתו וחזר לעבוד במאפיה, אומנם הוא הצליח בזמן קצר לחסוך קצת כסף, ויחד עם מטבעות הזהב המונחים אי שם במרתף לזכותו, היה מצבו טוב למדי, אבל עם כל זה הוא לא הגיע עדיין לבריה של זהב, הוא נזכר בברכת הרב, אך חשב כנראה שזה לא מגיע לי. מספר ימים לאחר מכן כאשר התהלך האופה בשוק, שמע כרוז קורא ומכריז כי בית מסוים בקצה העיר יימכר על פי מכרז, מכיוון שבעליו מתו ללא יורשים או צוואה, כששמע את דברי הכרוז, העלה האופה בדעתו כי יתכן שמדובר בבית בו הוא עבד, הוא החליט לנסות את מזלו לקנות את הבית, ומאחר ולא היו קופצים רבים, הצליח לקנותו בזול, ושילם דמי קדימה ואילז את השאר כיסה ממכירת המאפיה.

הוא קיבל את המפתחות של הבית על מנת להיכנס ולהתגורר בו, איך שנכנס לבית סגר את הדלת מבפנים, ופנה לעבר המרתף בנשימה עצורה, כשנכנס גילה שכל האוצר היה מונח שם כפי שהניחוהו ביום האחרון של עבודתם, האופה הבין שבעירו לא יוכל להיראות כאדם שהתעשר בן לילה, לכן הפיץ שמועה בין מכריו שיש לו דוד עשיר חשוך בנים באיסטמבול שבטורקיה, אשר ביקשו שיבוא לעזור לו בניהול עסקיו, אכן הוא עבר לאיסטמבול והעביר לשם גם את רכושו, שם בנה לעצמו ארמון מפואר והחל לשוות לעצמו מראה של אפנדי אמיד סוחר ביהלומים, עם הזמן נהיה קרוב למלכות ואחד מאנשי ההשפעה בחצר המלוכה.

הקב"ה ישלם לו על טרחתו בזהב רב

כטוניס חי פעם רב צדיק גדול שזכה להערכה רבה, לא רק מצד היהודים אלא גם מצד הערבים, שמו היה הרב צמח צרפתי זצ"ל, הוא היה נוהג לקום באמצע הלילה לתיקון חצות, ולאחר שהיה מבכה את החורבן ואת גלות השכינה, היה נוהג לשבת וללמוד תורה עד עלות השחר בהתמדה ובשמחה גדולה. פעם אחת כאשר קם באמצע הלילה כמנהגו. לא מצא גפרור כדי להדליק את מנורת הנפט שלו. הוא הצטער על שיאלץ להתבטל מלימוד התורה, אך מיד נזכר כי בשכנותו נמצאת מאפיה ושם יוכל מן הסתם למצוא אש, הרב לא התעצל והלך אל השכן הערבי ודפק על דלתו, האופה ישן באותה שעה שינה עמוקה, הוא התעורר לשמע הדפיקות על הדלת, הוא קם ממיטתו ובחוסר רצון ניגש לדלת ושאל מי הדופק? "השכן הרב צמח", ענה הרב, האופה הסיר את הבריה ופתח את הדלת, סלח לי על הטרחה התנצל לפניו הרב, נשארתי ללא גפרורים ואני זקוק לאש כדי להעלות אור במנורה, הגחלים בתנור עוד רחשו, האופה הדליק נר ונתן לרב שהודה לו, ופנה לשוב לביתו, אך בדרך כיבתה הרוח את האש, ככל שהיה זה לא נעים לשוב ולהעיר את האופה שנית, החליט הרב שבשביל מצוות תלמוד תורה ראוי להשפיל את כבודו, חזר הרב אל בית האופה ודפק בדלתו שנית, האופה יצא גם הפעם ממיטתו ופתח את הדלת, שוב התנצל הרב על ההפרעה אך האופה ניגש לתנור ללא אומר ודברים, והגיש לרב נר דולק, הרב הודה לו ואיחל לו לילה טוב ושב לביתו, אך בטרם נכנס לביתו, שוב גברה הרוח על האש.

עתה הבין כבר הרב כי יש כאן מעשה שטן הרוצה למונעו ממצות תלמוד תורה, דן הרב קל וחומר בעצמו, אם היצר הרע לא מתעצל מלעשות את תפקידו, אני על אחת כמה וכמה, אלא מאי הגוי יגדף אותי, שומה עלי לקבל זאת באהבה ובלבד שלא לבטל תורה. הפעם איבד האופה את סבלנותו ונתן לרב לדפוק הרבה זמן, לאחר מכן קם ממיטתו וזעף ופתח את הדלת, והחל גוער ברב על שזו הפעם השלישית הוא מפריעו משנתו, הוא אף הראה לו את הבריה הכבד אשר צריך להסיר כדי לפתוח לו את הדלת, הרב התנצל על ההטרדה, וברכו שהקב"ה ישלם לו על טרחתו בזהב רב שישקול יותר מהבריה הכבד, ברכתו של הרב הרגיע את האופה שכמו כל הערבים גם הוא העריך את ברכת הרב, ידוע היה לכולם שברכת הצדיק אינה חוזרת ריקם, האופה אמר, אלך בעצמי להדליק את מנורת הרב, לבש האופה את מעילו נטל איתו נר דולק ובסוככו עליו בעזרת מעילו, הצליח להגיע עם האור לבית הרב להדליק את המנורה.

האופה שב לביתו לישון והרב שקע בלימודו, האופה האמין שברכת הרב תתקיים, אך הנה חולף יום ועוד יום ולא קורה מאומה, הוא ממשיך לעבוד קשה ולהזיע על יד התנור, מן הסתם אינני ראוי לברכה אמר לעצמו האופה והסיח דעתו מן הענין. פעם כאשר יצא לשוק להתאוורר ולשאוף אויר צח, נפגש באדם לא מוכר אשר שאלו, אולי אתה מחפש איזו עבודה? השיב לו האופה לא, יש לי מאפיה שמעסיקה אותי, ולמרות שאינני עשיר אני מרוצה. אמר לו הזר: אני רואה שהנך אדם הגון ואני זקוק לאחד כזה לעסק שלי, אני מוכן לתת לך פי ממה שאתה מרוויח מהמאפיה, בכדי שתעבוד אצלי כמה חודשים, זה תלוי אם אוכל למצוא מחליף למשך התקופה שאעבוד אצלך, ענה האופה,

מציל ונמשל

הנני נותן לו את בריתי שלום (כ"ה – י"ב)
איתא במדרש (במדבר רבה כ"א) שכך אמר הקב"ה:
בדין הוא שיטול שכרו, לכן אמור הנני נותן לו את
בריתי שלום.

משל לנער אחד שהיה משרת בביתו של עשיר
אחד, ובתמורה לעבודתו היה אוכל על שולחנו של
העשיר. פעם אחת, בעיצומה של סעודת פורים,
כאשר היו מסובים רבים על שולחנו של העשיר, הגיע
סוחר אחד וביקש לקנות סחורה מחנותו של העשיר.
השיב העשיר: אינני יכול, כעת זה זמן משתה ושמחה,
שוב מחר ואתן לך את כל אשר תבקש. קם הנער מעם
השולחן ואמר: אדוני, אני ארוץ אל החנות ואביא את
אשר ביקש לקנות. למה לך להפסיק את סעודתך?
שאל העשיר. ומה בכך? השיב הנער המסור, כהרף
עין אלך ואשוב. אמר ועשה. למחרת היום בא העשיר
אל הנער ושאל: אמור נא לי, כמה מגיע לך בעד
עבודתך אצלי כל השנים? לא מגיע לי דבר, השיב
הנער, הרי סיכמנו שבתמורה לעבודתי אוכל על
שולחןך. אכן כן סיכמנו בתחילה, אמר בעשיר, כי
סברתי שאכילתך חביבה עליך שהיא חשובה לך
כמשכורת, אולם כעת, כאשר ראיתי שאין הארוחה
חשובה בעיניך כל כך עד שעזבת הכל ופנית לעזור לי,
מן הראוי שתקבל משכורת ממש.

כן הוא הנמשל: ידוע הדבר, כי אין בכוחו של האדם
להשיב טובה לקדוש ברוך הוא על כל חסדיו
המרובים אשר גומל אתנו תמיד, ואף אדם המקיים
תמיד את דבר ה' ושומר מצוותיו, הרי מקבל את חיו
כמתנה שאין גדולה הימנה. אולם פינחס שסיכן את
חיו וחרף נפשו למות על קדושת ה', שהרי לולא
הניסים שנעשו עמו היה מאבד את חיותו, אם כן גילה
דעתו שכשמגיע לקידוש השם יתברך, חיו לא
נחשבים בעיניו למאומה, ומשום כך אומר המדרש:
אמר הקב"ה, בדין הוא שיטול שכרו – שכר אחר, על
כן "הנני נותן לו את בריתי שלום".

האופה לשעבר לא שכח שכל עושרו בא לו על ידי ברכתו של
הרב, הוא קיווה שתהיה לו הודמנות לגמול לרב כראוי לו, רב צמח
צרפתי שאף תמיד להתייחד עם השכינה בכותל המערבי בירושלים
עיר הקודש, בערוב ימיו הוא החליט לעלות לארץ ישראל ולחיות
את שארית חייו בארץ האבות, כאשר סיפר על תכניתו לראשי
הקהילה דאגו לו להוצאות הדרך ולמלווה אשר ישמש אותו, הם
גם שלחו מכתבים לראשי הקהילות אשר רבם האהוב יעבור בהן
בדרך לירושלים, שיקבלו אותו שם בכבוד הראוי לו, וכך הגיע
הרב מטוניס לאיסטמבול, שם הוא התקבל בכבוד גדול וראש
הקהילה הפציר בו להיות אורחו ככל שירצה, הרב צמח התעניין
אצל ראשי הקהל אם יוכל להועיל לקהילה באיוו צורה שהיא?
ראש הקהילה נאנח עמוקות וענה: הקהילה נמצאת כרגע במצב
קשה בגלל גזירות קשות שגזרה המלכות, האחד והיחיד שיוכל
לעזור לנו בנושא זה, הוא אפנדי עשיר שיש לו השפעה גדולה
בחצר המלכות, משלחת של ראשי הקהילה צריכה מחר להיפגש
איתו כדי לבקשו שישתמש בכוח ההשפעה שלו לצורך הקהילה,
אך הם מודאגים כיוון שזו הפגישה הראשונה איתו ואין לדעת אם
אפשר לתלות בו תקווה, לכן אם הרב החשוב יצטרף למשלחת,
זכותו וודאי תעמוד להם.

הרב צמח הסכים בחפץ לב, כאשר נכנסה המשלחת לבית
האפנדי, הוא קם בוריוות ובא לקראת הרב, נטל את שתי ידיו
ונישקם ביראת הכבוד, ניכר היה עליו שהוא נרגש מאד מהפגישה,
דבר שעורר פליאה אצל כל חברי המשלחת והרב צמח במיוחד,
האפנדי חזר למקומו וביקש את כולם לשבת, ואמר אני מוכן לשמוע
את בקשתכם, ראש הקהל תיאר באוזני האפנדי את מצבה הקשה
של הקהילה, וביקשו להשתדל אצל המלך להקל על מצבם, אני
נותן לך הבטחה שלא אנוח ולא אשקוט עד שאמלא את בקשתכם,
ענה להם האפנדי.

עכשיו אבקש מחילה מכבודכם ותנו לי לדבר מספר מילים עם
האורח מטוניס, הוא ביקש מהרב להיכנס עימו לחדר, ושם אמר לו
בארבע עיניים: הרב מתפלא מדוע אני כל כך נרגש ממפגשינו, הרב
זוכר בסיפור שקרה לפני מספר שנים בטוניס, שחי אופה עני מול
ביתו של הרב, פעם באמצע הלילה היה הרב זקוק לגפרורים וכיו?
ובכן האופה ההוא זה אני. רק עכשיו תפס הרב עם מי הוא מדבר,
הם המשיכו לשוחח עוד זמן מה, וכשנפרדו ביקש האפנדי מהרב
ברכה שההצלחה תמשיך להאיר לו פנים, ראה נא ידידי ענה לו
הרב, היות והקב"ה לא נשאר חייב, הרי שבזכות שהארת בית יהודי
כדי שיוכל אלמוד תורה, האיר הקב"ה את מולך, ואם תמשיך לעזור
ליהודים, הקב"ה יעזור לך גם להבא בברכה ובהצלחה. האפנדי נתן
לו את הבטחתו מכל הלב.

צ'ין אדם לחברו

להפסיק תענית עבור יהודי אחר הגדה"ק רבי נחום לעוי משאדיק זיע"א, היה שרוי רוב ימיו בתעניות ובסיגופים. מסופר: פעם אחת הודמן לעיר אורח, והלה סיפר שביקר אצל הרב ואכלו ושתו יחדיו. אמר לו יהודי זקן מתושבי העיר, איני מאמין לך, שכן ידוע בבירור שהרב צם משבת לשבת. הלך מיד אל הרב ושאלו אם נכון הדבר? רבי נחום ענה בחיוב ואמר: חז"ל אמרו גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, ולכן הפסקתי את התענית לכבוד האורח. אמר על כך הרה"ק ה"חידושי הרי"ם" מגור זיע"א: כל הרוצה ללמוד את המידה של הכנסת אורחים, ילך אחר ר' נחום משאדיק שיושב בתעניות משבת לשבת, אך כיון שמודמן אורח לביתו הוא מיסב עמו אוכל ושותה איתו כדי שינעם לו.

יהודי אף הפשוט ביותר, גם הוא פלאי פלאים

אל ביתו של הרה"ק רבי שלום דובער מליובאוויטש זיע"א, נכנס חסיד אחד שעסק במסחר ביהלומים ואבני חן, נכנס החסיד בדברים עם הרבי והשיחה נסה אודות אנשים פשוטים מאד, שהרבי שיבח אותך מאד. שאל החסיד: מה יש לעשות ענין שלם מאנשים כה פשוטים? השיב הרבי: דע לך שיש בהם מעלות רבות! השיב החסיד אני לא רואה זאת. יש הרבי ושתק. כעבור זמן מה שאל הרבי את

החסיד אם הביא עמו יהלומים?, אכן כן, ענה החסיד, ובתוך כך הוציא מכיסו חבילה קטנה, שפך את תוכנה על השולחן ומיד נוצצו לעיניהם יהלומים בגדלים ובגוונים שונים. יהלום זה - אמר החסיד בהצביעו על אחד מהם - הוא יהלום משובח במיוחד. איני רואה הבדל ביניהם - אמר הרבי, ענה החסיד: אכן, צריך להיות מבין כדי לראות ביהלומים. ענה הרבי: שומע אתה מה שאתה אומר? יהודי אף הפשוט ביותר, גם הוא פלאי פלאים, אלא שצריך להיות "מבין" כדי לראות זאת.

בשביל גמילות חסד אחת כדאית כל הטרחה הזו

פעם, בערב שבת קודש אחר חצות היום, כשישב הרה"ק רבי שלמה מקארלין זיע"א (יומא דהילולא כ"ב תמוז) בביתו וכולו אחוז שרעפים, מתכונן לקבלת את השבת, ראה מבעד לחלוננו אדם המסתובב מחנות לחנות, מבקש לפרוט רובל ואינו מוצא. נקש הצדיק על החלון, והזמינו להיכנס לביתו, משכנס, לקח שולחן, העמיד עליו כסא, עלה על הכיסא ופשט ידו על ארון גבוה שעמד שם. משם לקח מספר קופסאות כסף ממעות ארץ ישראל שהיו לו, ירד מהשולחן ומנה את הפרוטות שהיו שם, ופרט לו רובל כבקשתו. בתוך כך נכנס אחד מאנשי שלומו של הרבי, וכולו פליאה: האם בשביל ענין כזה, יטריח הרבי את עצמו בטירחה כה גדולה? השיב לו רבי שלמה: הלא זוהי גמילות חסד, בשביל גמילות חסד אחת כדאית כל הטרחה הזו.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"ז תמוז יהודה בן אשר (בן הרא"ש - ה"א קנ"א) יום ראשון י"ח תמוז הרה"ק רבי משה דוד אשכנזי מטאלטשאוא ב"ר אשר אנשיל (תולדות אדם - תרט"ז) הרה"ק רבי יעקב אריה מראזמין ב"ר שלמה (תרל"ד) יום שני י"ט תמוז הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר ישראל (תפארת שמואל על הרא"ש (תל"ט) הרה"ק רבי מאיר תאומים ב"ר יוסף (אבי הפרמ"ג - תקל"ג) יום שלישי כ' תמוז הרה"ק רבי נתן נטע האנווער הי"ד ב"ר משה (שערי ציון - תפילות - (תמ"ג) יום רביעי כ"א תמוז רבי אליהו ב"ר משה לואנץ (בע"ש מווארמס - שצ"ו) יום חמישי כ"ב תמוז הרה"ק רבי שלמה מקארלין ב"ר מאיר הלוי (תקנ"ב) הרה"ק רבי אורי פייבל מקריסניפולי ב"ר אהרן (אור החכמה - תקע"א) יום שישי כ"ג תמוז רבינו משה קורדיבירו ב"ר יעקב (רמ"ק - ש"ל) הרה"ק רבי אריה יהודה לייב סג"ל מוואליטישק ב"ר שלום (תקע"ג) הגה"צ רבי אברהם יצחק העלר מצפת ב"ר שמואל - תרט"ט

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבניטבין שליט"א מיל"ס "גם אני אורח" ר"פרום יוסף הירש" על המצוות.

הלכות מוקצה (ו')

א) כשמטלטל "כלי שמלאכתו לאיסור" לצורך גופו, או מקומו, כיון שהמוקצה כבר בידו, רשאי להניחה באיזה מקום שירצה. (שו"ע אר"ח סימן ש"ח, סעיף ג')

ב) אם "שכח" ונטל בידו "כלי שמלאכתו לאיסור", גם כן רשאי להניחה באיזה מקום שירצה, ולא צריך להניח המוקצה מיד מידו. (משנה ברורה שם ס"ק י"ג, אולם בביאור הגר"א אר"ח סימן רס"ו סעיף י"ב, מחמיר בזה, שצריך מיד להניח המוקצה מידו)

ג) אם שכח ונטל בידו "מוקצה מחמת גופו", כגון מעות, ואבנים, צריך להניח מיד המוקצה מידו. (משנה ברורה שם)

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמָן עֶפֶת

פֶּרֶשׁת פִּינְחָס

כס"ד, אֵלִיּוֹן ח'

הם מתירים לעצמם יתר על המדה, שְהַרִי נְתָן בְּחֻלְק מִן הַמְקָרִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּגוֹי, וְלֹא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת הַכֹּל לְבַד.

נֶעֱנָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל סְלַנְטֵר וְגַעַר בְּאוֹתוֹ יְהוּדִי בְּקוֹלוֹ הָרִם: "מָה?! הָאֲמָנָם מְקַנָּא אֶתְּהָ אֶת קִנְיָתוֹ שֶׁל הַשִּׁי"ת? כִּי־צַד מֵעַז אֶתְּהָ לְדַבֵּר סָרָה בְּבַחֲוֵרֵי חֻמַּד אֵלּוּ? הֲרֵי בַחֲוֵרִים אֵלּוּ מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל פְּקוּחַ נַפְשׁ לְמַעַן זוּלְתָם! דְּבָרִים שֶׁל פְּקוּחַ נַפְשׁ נְתָן וְחִיבִים לַעֲשׂוֹת בְּשַׁבַּת לְבַד, וְלֹא צָרִיךְ לְהַגִּיעַ לְשֵׁרוּתָיו שֶׁל גּוֹי! וְכִי אֶתְּהָ בָּא לְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֶת הַדְּבָרִים הַמְתָּרִים וְהָאֲסוּרִים?!"

תַּדַּע לָךְ כִּי אֲנִי הַבְּטַחְתִּי לְהוֹרִים שֶׁל אוֹתָם בַּחֲוֵרִים, הַמְשִׁיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְאָמַר לוֹ לְאוֹתוֹ יְהוּדִי נִכְבָּד, כִּי בְּאֵם הַבַּחֲוֵרִים שֶׁלָּהֶם יִסְכִּימוּ לְהִתְנַדֵּב בְּעוֹד הָעֶזְרָה, וְלִטְפֹּל בַּחֲוֵלִים, הַמְחַלָּה לֹא תִדְבַק בָּהֶם, וְאֲנִי עָרַב לְכֶךָ כִּי הַבַּחֲוֵרִים הֵלְלוּ יְשׁוּבוּ לְבִתְיָהֶם בְּרִיאִים וְשְׁלָמִים. הָאֵם גַּם אֶתְּהָ יָכוֹל לְהַבְטִיחַ דְּבָרִים מֵעִין אֵלּוּ?!"

שָׁמַע הָאִישׁ אֶת הַדְּבָרִים הֵלְלוּ, וּפְנִיּוֹ חָפוּ. תִּכְף וּמִיד נִתְיָשַׁב הָאִישׁ עַל הָאָרֶץ, חָלַץ אֶת נַעְלָיו, וּבִקֵּשׁ מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל סְלַנְטֵר שְׁיִמְחַל לוֹ עַל הַדְּבָרִים שֶׁדִּבֶּר כְּנֶגֶד הַבַּחֲוֵרִים.

(אורי וישעי)

בְּהִסְכָּמָה עַל סֵפֶר אֵין מִתְחַשְּׁבִים כָּלֵל בִּיחּוּס וְהִתְּהָ לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו... (כה, יג).

יְהוּדִי פְּלוֹנִי שָׁחַבֵּר סֵפֶר, הִגִּיעַ פֶּעַם אֶל הַגָּאוֹן רַבִּי אִיזִיל חֲרִיף זְצוּק"ל רַבָּה שֶׁל סְלוֹנִים, כְּדִי לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ הַסִּכְמָה. וְאָגַב כֶּה, הַחֵל לְסַפֵּר לָרַב עַד כְּמָה יִחְסֹן גְּדוֹל הוּא, וְכִי בְּשֶׁל כֶּה בּוֹדָאֵי מִדַּת הַדִּין נוֹתֶנֶת כִּי הַרְבֵּי יַעֲנִיק לוֹ הַסִּכְמָה נְאֻה.

"אֲנִי עָרַב לְכֶךָ כִּי הַבַּחֲוֵרִים יְשׁוּבוּ בְּרִיאִים וְשְׁלָמִים"

הַשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְיָתִי בְּתוֹכָם... (כה, יא).

בְּשֵׁנַת תַּר"ט פֶּרְצָה בְּעִיר וּלְנָא מַגְפָּה קָשָׁה, אֲשֶׁר רַבִּים חָלְלִים הִפִּילָה. מִשְׁכָּף, שֶׁנֶּסֶם הַגָּאוֹן רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְסַלְאֲנֵט זְצוּק"ל אֶת מִתְנִיּוֹ, וְהַקִּים "וְעוֹד עֶזְרָה" מִיַּחַד אֲשֶׁר הָיָה מְרַכֵּב מַעֲשָׂרוֹת מִתְלַמִּידָיו, אֲשֶׁר טְפְלוּ בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁ מִמֶּשׁ בְּמֵאוֹת הַחֲוֵלִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר, וְהִשְׁתַּדְּלוּ לְהַבִּיא מְזוֹר לְחֲוֵלִים הַמְסַכְּנִים.

בְּשֶׁל הַמַּגְפָּה הַקָּשָׁה, וּבְשֶׁל הַחֲלִי שֶׁגָּבַל בְּפִקּוּחַ נַפְשׁ מִמֶּשׁ, הוֹרָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל סְלַנְטֵר לְתַלְמִידָיו, כִּי לֹא יִשְׁתַּמְשׁוּ בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּשֵׁרוּתָיו שֶׁל גּוֹי בְּכָלֵל, וְכִי יִמְהָרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַכֹּל בְּעֶצְמָם, אִף אִם יֵשׁ בְּפִעֲלוֹת שֶׁהֵם עוֹשִׂים מִשׁוּם חֲלוּל שַׁבַּת. כִּי־וְנֹן שֶׁפְּקוּחַ נַפְשׁ דּוּחָה שַׁבַּת, וְאִם כֵּן יְכוּלִים הֵם לְפַעֵל בְּעֶצְמָם וְלֹא לְהִזְדַּקֵּק לְשֵׁרוּתָיו שֶׁל גּוֹי.

בְּאַחַד הַיָּמִים חָלָה בְּמַגְפָּה הַקָּשָׁה אֶחָד מִנְכַּדָיו שֶׁל אֶחָד מֵרֵאשֵׁי הַקְּהָל בְּעִיר, וְכִדְרָכָם וּכְצוּוֵי רַבָּם, טְפְלוּ בוֹ בַּחֲוֵרֵי הַיְּשִׁיבָה בְּמִסִּירוֹת מִמֶּשׁ, עַד שֶׁהִלָּה יֵצֵא לְגַמְרֵי מְכָלֵל סַכְנָה.

כְּעֵבוֹר כְּמָה יָמִים הִגִּיעַ הַסָּב, מִנְכַּבְּדֵי הַקְּהָלָה, לְבֵיתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי יִשְׂרָאֵל סְלַנְטֵר, בְּהִיּוֹתוֹ יוֹשֵׁב בְּמִשְׁרָדֵי וְעוֹד הָעֶזְרָה, כְּדִי לְהוֹדוֹת לוֹ בְּאִפְּן אִישִׁי עַל הָעֶזְרָה וְהַסִּיּוֹעַ הַגְּדוֹלִים שֶׁהַעֲנִיקוּ בַּחֲוֵרֵי הַיְּשִׁיבָה לְנִכְדוֹ הַחֲוֵלָה, וְעַל הַמִּסִּירוֹת נַפְשׁ בָּהּ פְּעֵלוֹ. "בַּחֲוֵרֵי הַיְּשִׁיבָה וְעִמָּהֶם הָאֲבָרְכִים הַפְּעִילִים פְּעֵלוּ בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁ נְשְׂאִין דְּגַמְתָּה", אָמַר הָאִישׁ, "אֲבָל יַחַד עִם זֹאת רְצִיתִי לְהוֹסִיף וְלוֹמַר לָרַב נִקְדָּה נּוֹסֶפֶת. סְבוּרִנִּי כִּי בְּעֵינַי חֲלוּל שַׁבַּת

נענה ואמר לו רבי איזיל: בשיר השירים לא הודיע שלמה המלך כלל את יחוסו, אלא אמר בקצרה "שיר השירים אשר לשלמה", ואף על פי כן מצא הספר חן ביותר, וחז"ל הוציאו עליו הספמה נפלאה, ואמרו כל השירים קדש ושיר השירים קדש קדשים.

לעמת זאת, בקהלת, מפרט כבר יחוסו של שלמה המלך: "דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם", ואף על פי כן, בקשו חכמים לגנוס ספר קהלת (שבת ל, ב). הרי לה, כי בהספמה על ספר אין מתחשבים כלל ביחוס, אלא במהות הספר עצמו.

כאשר אדם רוצה להתהדר ולהעביר אליו את היחוס של אבותיו, כדי שזו תעמד לו לזכות, לו ולזרעו אחריו, אין די בזאת. צריכה להיות לו זכות בפני עצמו, יחוס עצמי כדי להתפאר בו, ולא לתלות רק בזכות אבותיו. (חכמי ישראל)

גש נא מהרה אל הבית הטמא הזה תשבר אותו עד היסוד!

אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל (כה, יג). בתקופתו של הגאון רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ז"ע, מרון ה"חפץ חיים", נבנה בית בסמוך לעירה ראדין על ידי קבוצת גויים פורקי על, כאשר המטרה העקרונית הייתה להפוך את המבנה הזה למקום של פריקת על, וכי כך יוכלו למשוך אחריהם לתוך המבנה נערים תמימים מבני ישראל, שאמונתם אינה חזקה דיה, כדי ללכד אותם ברשתם, ולבסוף להעביר אותם על הדת היהודית ולהפוך אותם לנוצרים ממש ה".

מששמע על כך מרון ה"חפץ חיים", נצטער אותו צדיק ביותר, והוא חפש עצות ותחבולות כיצד יוכלו יראי ה' להתגבר על מקום הטמא הזה המנסה לחדר את המחנה, ולעקרו לגמרי מן השרש.

באותם ימים חלתה לפתע בתו של הנפח שבועיה ראדין במחלה קשה, עד שגם הרופאים נלאו מלמצא לה רפואה, וכפסע היה בינה לבין המות. הלה הגיע בבכיה גדולה אל הרב, מרון ה"חפץ חיים", כשהוא מבקש מהרב להתפלל על בתו כי תחיה ולא תמות.

"רבי קדוש", צעק ובכה, "הצל נא את בתי ממות". שמע מרון ה"חפץ חיים" את בקשתו של האיש, ואז עלה רעיון במחו. "באם אתה חפץ פי לבתך תהיה רפואה שלמה, והיא תשוב לאיתנה ותמשיך לחיות", אמר לו ה"חפץ חיים", "גש נא מהרה אל הבית הטמא הזה אותו בנו הגויים בשפולי העירה, ותהרס אותו! תשבר את הבית עד היסוד! ובזכות זה אני מבטיח לך כי לבתך תהיה רפואה שלמה".

מהר הנפח לבית מלאכתו, נטל משם שני פטישים גדולים, וכמו רגע רץ מהרה לעבר בית הטמא בשפולי העירה, ובשצף קצף התנפל על הבית והחל להרס אותו במו ידיו. מקימי הבנין נזעקו אל המקום, ונסו להניא אותו ממעשיו. הם התנפלו עליו כדי להבריח אותו מהמקום, אבל הוא התנגד להם במלא העז, והמשיך להרס את הבנין במו ידיו בכעס ובחמה.

עד מהרה נוכחו הבונים לדעת, כי לפניהם עומד אדם אחוז טרוף במעשיו, אשר מוכן לסכן את עצמו ואת חייו ממש למען מעשהו. ואם הם לא ימהרו להסתלק מן המקום, הוא מסגל להנחית גם על ראשיהם של כל העומדים במקום את שני הפטישים הללו, ולרוצץ את גלגולותיהם... והם מהרו להסתלק מהמקום.

כך זכו יהודי ראדין להנצל מעצת היצר, ומנגד, בתו החולה של הנפח, שבה לאיתנה כפי שהבטיח לו מרון ה"חפץ חיים". כל זאת בזכות קנאתו של הנפח אשר קנא לשם השי"ת, וכך כפר על בני ישראל מהטמא שהיתה ליד העירה.

(החפץ חיים ופעלו)

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אִצְנוֹת - נושא פרסים
איזה פסוק בפרשתנו כולל את שמותיהם של 11 בני אדם?

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת פִּינְחָס - גְּדוּלָה שְׁמוֹנֶשֶׁה יוֹתֵר מִלְמוּדָה

"וַיִּסְמַךְ אֶת יָדָיו עָלָיו וַיְצַוְהוּ" (במדבר כז, כג)

למרות שגם כלב בן יפונה לא מת כמו שאר המרגלים, אשר לא זכו להיכנס לארץ.

ובמה זכה יהושע לכבוד הגדול הזה?

המדרש כותב: "יהושע שלא היה בן תורה והיו ישראל קורין אותו כסיל, ובשביל שהיה משרת משה זכה לירושתו, שהיה מכבדו ופורס הסדין על הספסל ויושב תחת רגליו. לפיכך אמר הקב"ה: איני מקפח שכרך. ועליו נאמר: "נִצֵּר תִּצְאָנָה יֹאכַל פְּרִיָּהּ" (משלי כז, יח).

יהושע זכה להנהגה אחרי משה רבינו מכיוון ששירת אותו באמונה. על שהיה מסדר את הספסלים ופורס את המחצלאות.

כך מוגדר יהושע בפעם הראשונה שבה הוא נזכר בתורה לצידו של משה רבנו: "וַיִּקָּם מֹשֶׁה וַיהוֹשֻׁעַ מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הַר הָאֱלֹקִים" (שמות כד, יג).

וכך הוא נזכר לאחר מות משה, בשעה שהחל להנהיג את עם ישראל: "וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד ה' וַיֹּאמֶר ה' אֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן מִשְׁרָת מֹשֶׁה לְאֹמֶר" (יהושע א, א).

אפילו אז, כאשר הפך להיות נשיא ישראל ומנהיג הדור, מוזכר יהושע כמשרת משה ולא כתלמיד משה, מפני שגדולה שימושה יותר מלימודה. (ביאור הגר"א)

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

ע"י	כניסת לכת	צאת לכת	בינו חס
י"ט	19:09	20:21	21:15
כ"א	19:27	20:19	21:12
מ"ט	19:30	20:22	21:15
כ"ב	19:27	20:19	21:12

זכה יהושע בן-נון לכבוד הגדול ביותר שיכול היה אדם לזכות בו לאחר מותו של משה רבנו. הוא זוכה למה שלא זכו כל האחרים, לשבת על כס רבם של הנביאים, למלוכה, לנבואה ולנשיאות הסנהדרין.

במה היה כוחו של יהושע בן-נון גדול מכוחם של אחרים?

משה רבינו, רבו של יהושע בן נון, היה גדול מלידתו. על הפסוק: "וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא" (שמות ב,ב) דרשו חכמים כי בשעה שמשה נולד התמלא כל הבית אור. האם גם יהושע היה ענק מערותו?

אומר שלמה המלך: "אוֹצֵר נְחָמִד וְשִׁמְן בִּנְוָה חָכָם, וְכִסִּיל אָדָם יִבְלַעְנוּ" (משלי כא, כ). את ראשיתו של הפסוק דרשו חכמינו על משה רבינו. ואילו על סופו של הפסוק אמרו: "וְכִסִּיל אָדָם יִבְלַעְנוּ" - זה יהושע שלא היה בן תורה והיו ישראל קורין אותו כסיל".

האומנם יהושע לא היה בן תורה?

אפשר שבתחילת ימיו לא היה בן תורה. ואולי גם אח"כ כשכבר היה מגדולי התורה בדור, היו כמה וכמה שהיו גדולים ממנו.

אומר הרמב"ן בפירושו לתורה בתחילתה של פרשת שלח (יג, ד), כי המרגלים שנשלחו לתור את הארץ נמנים בתורה לפי מעלתם, "ואין מעלתם שווה, אבל יש בהם גדול מחברו בחכמה ובמניין, והקדים הנכבד".

ברשימה זו נמנה כלב בן יפונה לפני יהושע בן-נון, ואף על פי כן מי שהנהיג את עם ישראל לאחר פטירתו של משה היה יהושע,

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה רונן אברהם וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה קסירר אפרים וב"ב נעם יצחק בן רחל ברכה יונה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

און חיים בן אלן אסתר רחמי בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית און בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טובה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה און בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה ישראל בן חווה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

רפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

רפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר ולילד אלחנן רפאל בן איריס ולילד אוירי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת ורפואת כל עם ישראל

שואל ומשיב בהלכה - צום י"ז בתמוז

מה אירע ב-י"ז בתמוז ומה משמעות הצום בימינו, וכן מהן ההלכות הנוהגות בו?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

במסכת תענית (פרק ד' משנה ו') הובא כי חמישה אסונות אירעו ב-י"ז בתמוז:

- **השתברו הלוחות** - משה רבינו ירד ב-י"ז בתמוז מהר סיני ולאחר שראה את עגל הזהב, שיבר את הלוחות הברית.
- **בוטל התמיד** - בכל יום היו מקריבים בביהמ"ק שני כבשים - אחד בבוקר ואחד בערב. (ב-י"ז בתמוז מאחר ונבקעו חומות הר-הבית, גם הכהנים נקראו להילחם, ולא נמצא אף כהן טהור, שיקריב את התמיד. עניין אחר, שמימי מלכות הרשעה, היו משלשלים להם שתי קופות של זהב והם היו מעלים כבשים. באותו יום העלו להם שני חזירים. לא הספיקו להגיע למחצית החומה, עד שנעץ החזיר את ציפורניו בחומה והזדעזעה ארץ ישראל ת"ק פרסה על ת"ק פרסה. **מקור:** ב"ק פ"ב ע"ב).
- **הובקעה העיר** - בימי בית שני טיטוס וחיליו פרצו לעיר (יש דעות בתלמוד ירושלמי כי גם בזמן חורבן בית ראשון נפרצו החומות ב-י"ז בתמוז).
- **שרף אפוסטומוס הרשע את התורה.** (יש המייחסים מעשה זה לאנטיוכוס אפיפנוס ויש המייחסים את מעשה זה לסופנוס).
- **הועמד צלם בהיכל** - ישנן שתי דעות, האחד אפוסטומוס הרשע, והדעה השניה שהכוונה לפסל, שהעמיד מנשה מלך יהודה.

הימים שבין י"ז בתמוז לתשעה באב נקראים ימי בין המיצרים. ימים אלו הם ימי אבלות, מכיוון שבתקופה זו חרב ביהמ"ק. הצום מתחיל בעלות השחר ומסתיים בצאת הכוכבים. האיסור הוא רק לגבי אכילה ושתייה, ואין איסור לגבי נעילת נעליים ורחיצה.

נשים מעוברות (שהוכר עוברה, דהיינו ג' חודשים להריונה והלאה) או מעוברת המקיאה או שחשה בחולשה רבה (אפילו לא מלאו ג' חודשים להריונה, ובפרט אם עברו 40 יום ליצירת הוולד) ומניקות פטורות מלצום, מכל מקום לא יאכלו מעדנים, אלא רק מה שהן צריכות.

אישה שהפילה, בתוך 30 יום - פטורה מהצום. לאחר 30 יום להפלה עד שנתיים, אם מרגישה חולשה - פטורה. זקן תשוש כוח, המצטער מהתענית, פטור. מניקה בתוך 24 חודשים ללידה, פטורה. ויש מי שאומר שרק אישה שמניקה בפועל פטורה מהצום. למעשה, אישה חלשה שהלידה גרמה לה לחולשה רבה, יכולה להקל כל 24 חודש מהלידה כסברת המקילין. ואם מרגישה בעצמה שיכולה להתענות, תתענה.

אדם ששכח, שהוא בתענית וברך, יטעם מעט, כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה וימשיך להתענות עד סוף התענית. אם אכל בטעות פחות מכזית, יכול להזכיר בתפילת העמידה בשחרית ובמנחה - עננו. ואם אכל יותר מכזית, לא יזכיר עננו. בשנה זו, שבה י"ז בתמוז חל בשבת, והצום נדחה ליום א' - ניתן להקל יותר. בכל מקרה יש לעשות שאלת רב.

יראת שמים

שח הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: אחד מענקי המוסר של נובהרדוק היה רבי דוד בודניק זצ"ל. מי אני ומה אני, שאתאר את עוצמת הנהגותיו, אבל משהו, מעט מזעיר, אספר מיראת השמיים שלו. באחד הימים הלך לטייל ביער, שקוע בלימודו ובתורתו. לא שם לב לכלב הענקי המתקרב אליו בשאגת זעם. עוד רגע, והנה התנפל עליו הכלב האכזרי והרעב.

שיניו החדות, המאיימות, פעורות לעברו. טרם סיפק בידו של ר' דוד לעשות דבר, והשיניים הנוראות, השוקקות לטרף ננעצו בבשרו עד זוב דם. הכלב הפליא בו את נגיסותיו, ור' דוד התעלף. כשהתעורר, שאלוהו חבריו: "דוד, דוד, וכי ככה לימדו אותך בנובהרדוק? להתעלף בגלל כלב?"

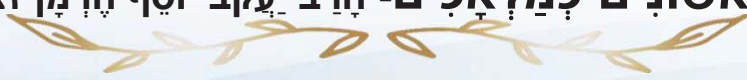
ענה להם ר' דוד בסערות נפש: "וכי חושבים אתם, שבגלל הכלב התעלפתי? לא היה שם בכלל כלב, היה שם מוצא-פי-ה' שהתגלגל בצורת כלב. ה' גזר על הכלב: לך ונשוך את דוד בן חיה. והכלב, נאמן למוצא פי ה', מיהר לרדוף אחרי ולנעוץ בי את מלתעותיו.

"אלא מה? כשהתבוננתי בעיני הכלב ששקקו לטרף, כשראיתי את עיניו מלאות דם התשוקה, כשראיתי את כל מהותה הטורפת של החיה בבואה לעשות את רצון ה', זעק ליבי בקרבי: 'דוד, דוד, ראה נא את החיה הזאת בשליחותה! ראה כיצד היא מבצעת את רצון ה'! ראה את עיניה, את השתוקקותה, את הלהט הבוער בה! האם אי פעם קראת כך קריאת שמע? למדת פעם באותה עוצמה בה מתנפלת עליך החיה? והרי אינה מצווה על יראת שמיים ואהבת ה'!

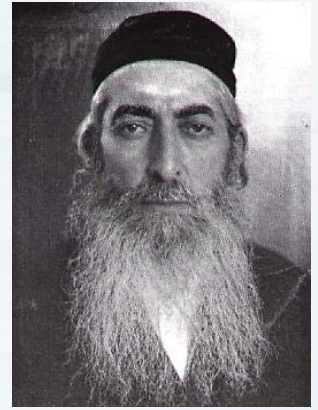
ראה נא את יראתה! את השלימות בה היא מבצעת את רצון בוראה!". **מרוב צער ומרירות על שפלותי בשליחותי לעומת הכלב בשליחותו, התעלפתי...". "זאת", מסיים רבי יעקב את סיפורו המרטיט, "היתה יראת השמיים של נובהרדוק".** (מתוך 'רבי יעקב אומר')

מינויים לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com	הקדשת העלון ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926	לשאלות בהלכה נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)
--	---	---

אם ראשונים כמלאכים - הרב יעקב יוסף הרמן זצ"ל

הרב יעקב יוסף הרמן זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"מ (1880) בסלוצק. בהיותו כבן שמונה היגרו הוריו איתו ועם אחותו הקטנה לארצות הברית והתיישבו בלואר איסט סייד בניו יורק. אביו התקשה למצוא עבודה כמורה פרטי, ועבודות אחרות לא נמצאו מאחר שסירב לעבוד בשבת, ולכן חמש שנים לאחר מכן חזרו הוריו ואחותו לרוסיה והוא נשאר לבדו בניו יורק. התפרנס מחנות פרוות כאשר בשלב מסוים נקלע לחובות כבדים, ונאלץ לסגור את חנות הפרוות שבבעלותו. הוא החליט שלא להכריז על פשיטת רגל, והתאמץ להחזיר את כל חובותיו.

לאחר מכן התפרנס מעסק לשיווק חלב ישראל. ביתו היה פתוח תמיד לאורחים. בשבתות וכן במהלך השבוע עשרות אנשים, כולל בעלי מוגבלויות פיזיות ורגשיות שלא היה להם מקום אחר התארחו בביתו. גם ראשי ישיבות מאירופה שבאו למסעות גיוס כספים בארצות הברית, כדוגמת הרב אליעזר יהודה פינקל, הרב ראובן גרוזובסקי, הרב אליהו אליעזר דסלר והרב ברוך בער ליבוביץ', בחרו להתארח בביתו, בשל הקפדתו על כשרות מהודרת ביותר.

הקפיד על תפילה בציבור ומסר נפש עבודה. בשנת ה'תרצ"ט (1939) עלה לארץ והתגורר בירושלים, שם פתח חנות למכירת תשמישי קדושה בשכונת מאה שערים. מסר שיעורים בישיבות 'רבינו יצחק אלחנן' ו'רבינו יעקב יוסף'. הקים את ישיבת 'תפארת ירושלים' (ישיבתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל). נפטר ב- י"ז בתמוז ה'תשכ"ז (1967). חי כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' יצחק אייזיק. **אימו:** מרת רבקה. **נשותיו:** מרת איידל (זיווג ראשון), מרת חיה מרים (אלמנת הגאון הרב זלמן דב וינר- זיווג שני). **ילדיו (מזיווג ראשון):** מרת חיה אסתר (נישאה לגאון ר' יום-טוב ליפמן שטרן), מרת פרידה (נפטרה בצעירותה), מרת בסי (נישאה לגאון ר' חיים פנחס שיינברג), ר' נחום דוד (חותנו של הגאון ר' מרדכי אליפנט), מרת רוחמה שיינ (סופרת ומחנכת). **מספריו: יהכל לאדון הכל-** סיפורי הנהגותיו (נכתב ע"י בתו, מרת רוחמה שיינ).

יפר הרב משה אהרון שטרן זצ"ל, שפגש פעם את הרב הגאון יחיאל מרדכי גורדון, ראש ישיבת לומז'ה. הרב גורדון סיפר לו מעשה על רבינו. בשנת ה'תרפ"ט היה הרב גורדון ראש ישיבה בלומז'ה. באותה תקופה התרחשה נפילה גדולה של עסקים באמריקה. המצב בישיבה היה נורא ואיום, התומכים האמריקאים הפסיקו לשלוח כסף לישיבות, והמצב הלך והידרדר מיום ליום.

בישיבה למדו באותה עת כארבע מאות בחורים! לילה אחד, התכנסה ההנהלה לישיבת חירום, כיצד ניתן להציל את המצב. באסיפה דובר שלא נותר מאומה בשביל להאכיל את הבחורים, מלבד חתיכת לחם ומעט מים לכל בחור בעבור ארוחת הבוקר שלמחרת. יותר מזה - אין! והנורא מכול, שאין שום תקווה נראית באופק להצלת המצב.

הוחלט, שמחר לאחר התפילה, יעלה ראש הישיבה על הבימה ויודיע לבחורים, **שלאחר ארוחת הבוקר יארזו את החפצים וישבו לבתיהם, הישיבה נסגרת!** למחרת, אחר התפילה, הביט ראש הישיבה והמשגיח זה בזה, ולא היו מסוגלים להוציא מפיהם את ההודעה הנוראה. הבחורים, שלא ידעו את התכנון, ירדו כהרגלם לאכול, ומיד אח"כ פנו ללימודם. ראש הישיבה והמשגיח נבוכו. הם ידעו נכונה, שאין להם שום דרך להאכיל את הבחורים בארוחת הצהריים. מה יעשו?

"הבה ונשלח שליח לדואר", אמר ראש הישיבה בתקווה, "אולי בכל זאת הגיע צ'ק של עשרים או שלושים דולר, ונוכל לקנות מעט אוכל לארוחה נוספת". (הדולר בתקופה ההיא, היה בעל ערך גבוה ביותר). שליח נשלח לדואר. עד מהרה שב הלה ובידו מעטפה סגורה. צוות הישיבה פתחו את המעטפה, ונשימתם נעתקה מרוב תדהמה. **המעטפה הכילה צ'ק על סך אלף דולר! מיהודי עלום בשם ר' יעקב יוסף הרמן.**

כיום הכסף הזה סייע באחזקת הישיבה למשך **חודש** נוסף. **לאחר החודש הוא בס"ד השתנה המצב הכלכלי, והישיבה נותרה עומדת על תילה.** כשנשאל לאחר מכן רבינו על הסיפור הזה, סיפר שבאותה תקופה כל העסק שלו ירד לטמיון! היה לו עסק של בגדים והוא הפסיד את הכול. נותרו לו בבנק אלף ושלוש מאות דולר בלבד. אמר רבינו: **"הכסף בעסק הלך לאיבוד, אציל לפחות את מה שנותר בשביל תורה".**

אלף דולר הוא שלח, כאמור, לישיבת לומז'ה. עם מאתיים וחמישים דולר נוספים - פתח את ישיבת 'תפארת ירושלים', ישיבתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל. המלמדים ומגידי השיעורים של הישיבה חששו לפתוח את הישיבה, ללא כסף מזומן עבור השכירות. **תרומתו בסך מאתיים וחמישים דולר, הספיקה לדמי השכירות, והישיבה נפתחה.** בחמישים הדולרים האחרונים שנותרו - הדפיס את הלוח הראשון של זמן הדלקת הנרות, כסיוע לציבור שומרי התורה והמצוות שיוכלו לדעת מתי להדליק נרות. (מתוך 'מידות והנהגות טובות')

בנו, ר' נחום דוד הרמן קנה לאביו, הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן, מתנה לשבת, קפוטת מחוייטת ויקרה מאוד. בשבת, רבינו לבש אותה בפעם הראשונה. הצדיק נהג לחלק את הטשולנט ('חמין'), ולהגישו בעצמו לאורחים הרבים, שהגיעו לביתו. אחד האורחים היה מופרע בנפשו, כשהניח רבינו את צלחת הטשולנט לפניו, לקח האורח את הצלחת, ושפך את תוכנה החם והסמיך על הקפוטת החדשה, כשהוא צועק: "אינני אוהב זאת!".

תדהמה אחזה באורחים, כולם היו המומים. האורח, שנחרד ממה שעולל, קפץ מהכסא, וברח מהבית. מבלי לקנח אפילו את הטשולנט מעל הקפוטת, פתח רבינו בדיפה אחריו... בתוך דקות רבי יעקב יוסף חזר, כשהוא מחזיק את האורח בידו ומרגיעו: **"אתן לך צלחת אחרת של טשולנט, אותה בוודאי שתאהב"**, אמר ברוחב לב. כשקינח את הקפוטת עד כמה שהיה מותר בשבת, פנה ואמר אליו בנו ר' נחום דוד: "אבא, אתה זקוק לכל כך הרבה סבלנות". ענה לו רבינו: **"אם יש בליבך רחמנות, אינך זקוק לסבלנות"**.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה

"ריבש"ע, אתה מעמיד אותי בניסיון לא קל, ללכת עכשיו חצי שעה עייף ורטוב כדי להשיב אבידה לבעליה". והנה נזכר במה שאירע לו בתחילת השבוע **כיצד חש לאחר שמכשיר הסלייסר נעלם. לבטח הכאב של מי שאיבד את הסידור הוא לא פחות.**

הרב לא היסס, לקח את הסידור ופנה לכתובת שהייתה על הסידור. כשהגיע למקום, התקבל ע"י כל בני המשפחה בשמחה. אם הבית שמחה והתרגשה. היא נישקה את הסידור מכל צדדיו ואמרה... "בזכות ה'בבא סאלי' ובזכות ה'בבא חאקי' ובזכות ה'בבא מאיר'..." והחלה למנות עוד שמות צדיקים נוספים...

הרב סיפר, שבאותו שבוע איבד גם הוא מכשיר סלייסר, וחש בצער האובדן, ולכן טרח להחזיר את הסידור, שגם הם איבדו. בירכה בעלת הבית שבזכות כל הצדיקים, הרב ימצא את המכשיר שאבד לו. וסיימה: "כמו ששימחת אותנו, ישמחו אותך".

ביום ראשון בבוקר קיבל הרב טלפון: "כבוד הרב, אני נמצאת כרגע ליד מקווה לטבילת כלים, רציתי לשאול איזה חלקים צריך להטביל במכשיר סלייסר?". הרב חש בזרם בכל גופו ושאל: "סליחה, היכן נקנה המכשיר?". "אני לא מבינה", השיבה האשה, "שאלתי שאלה בהלכה, והרב מתעניין היכן זה נרכש?".

"תעני בבקשה ומיד אסביר לך" – בעלי הביא את זה. ביקש הרב את מספר הנייד של בעלה, והבטיח לחזור אליה. הוא שאל את הבעל והלה סיפר כי מצא זאת ליד פח האשפה. "זה היה ברחוב זכריה 5 ליד הכניסה מצד ימין ובשעה זו וזו?", שאל הרב.

"בדיוק!", קרא הבעל. "דע לך, שזה המכשיר שלי, הנחתי זאת שם לרגע אחד וכששבתי אחרי דקה וחצי זה נעלם, אין לי טענות אליך". אחרי שהרב נתן סימנים אמר הבעל ששייב את המכשיר, התקשר לאשתו, וסח לה את כל אשר אירע. בערב נקשו בדלת ביתו זוג, הם נכנסו והבעל הניח את המכשיר על השולחן.

הרב קיבלם בשמחה וסיפר על השתלשלות הדברים שאירעו בנתיבות. "הקב"ה העמיד אותי בניסיון להחזיר מאה ועשרים שקלים כדי שיוחזר לי מאה שקלים, ממש מידה כנגד מידה".

"אבל, הסכום לא מקביל". אמר הבעל, שהשיב את המכשיר. הרב נותר פעור פה. לבסוף השיב "נו... עשרים שקלים...". לאחר מכן אמר הרב: "בוא ונשמח את האישה שברכותיה עשו פרי". הוא התקשר אליה וסיפה שהסלייסר חזר, והכל בזכות התפילות והצדיקים שהזכירה. והוסיף: "כמו שאני החזרתי לכם סידור במאה ועשרים, כך הושב לי".

"כבוד הרב, רגע אחד", הפסיקה האשה את דבריו, "סליחה שאני מתפרצת. אומנם המוכר דרש מאה ועשרים ש"ח, אבל אני הורדתי אותו למאה ש"ח....". דמעות נצנצו מעיני הרב והוא זעק: "לא יאומן! מידה כנגד מידה בדיוק!".

עלינו לדעת כי כל דבר שקורה בעולם הוא מידה כנגד מידה. סיפר הרב חיים זאיד כי באחד הימים לאחר תפילת ערבית בביתו "כ' איצ'קוביץ בבני ברק בדרכו לביתו צלצל הפלאפון שלו.

בצד השני הייתה אישתו שביקשה ממנו להיכנס ל"קניון רפאלי" ולרכוש מכשיר 'סלייסר' (קוצץ ירקות) שהיא זקוקה לו. "בשמחה" השיב הרב, ופנה לעבר החנות. כשניכנס לחנות, זיהה אותו המוכר וניגש אליו. "שלום עליכם כבוד הרב", אמר, והושיט את ידו.

הרב השיב כי הוא מעוניין במכשיר 'סלייסר'. תוך מספר רגעים הורד מהמדף העליון המכשיר והונח לפני הרב. על המכשיר הייתה מדבקה בה צויין המחיר - מאה ועשרים ש"ח. בסיכומו של עניין גבה המוכר מאה שקלים לאחר הנחה של עשרים שקלים.

הרב שילם, לקח את המכשיר עטוף בניילון ויצא לביתו. לפתע מצלצל הנייד. על הקו הרב בוכריס מטבריה. "כבוד הרב, אני צריך טובה קטנה, שלחתי עכשיו פקס למשרד של 'לב אחים', אני מבקש מהרב שיקרא את מה ששלחתי, יעבור על זה, ואז כשהרב יבין את כל הפרטים ארצה לשאול שאלה".

הרב הסכים ופנה לרח' זכריה 5. בקומה רביעית נמצאים המשרדים של 'לב אחים'. כשהגיע ליד הבניין, הבחין כי לא רחוק מהכניסה עומד מיכל גדול של אשפה (צפרדע). הוא הניח את המכשיר בפינה ליד הפח, עלה לקומה הרביעית, לקח את דפי הפקס, וירד למטה.

כל זה ארך דקה וחצי לכל היותר. מה רבה הייתה הפתעתו, מכשיר הסלייסר נעלם! הרב חיפש בכל הצדדים, ואיננו. עד מהרה החל ללמד זכות על אותו אדם - 'מי שם מכשיר ליד הפח, רק אדם שביקש להיפטר מזה משום מה והניחו במקום הפקר'. עם כל הצער, קיבל זאת בשמחה. "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד".

שבת לאחר מכן הוזמן הרב לנתיבות כדי לשאת דרשות. בשעה שתיים סיים את הדרשה. כשיצא לרחוב חש בחום עז. באותה שעה הייתה הטמפרטורה קרובה לארבעים מעלות צלסיוס. כולו הפך לספוג מים, זיעה נטפה מכל גופו והוא מיהר לדירה הממוזגת שהוכנה עבורו.

פתאום ממש ליד הדירה, מבחין הרב בסידור המונח על הרצפה. הוא מרים את הסידור, הופך אותו, ובצידו השני יש עוד את מדבקת המחיר: '120 ש"ח'. עומד הרב וחושב: "מה עושים? קשה מאוד לסבול את החום, אולי יניח את הסידור על גדר האבנים?".

'השבת אבידה', היצר הטוב לוחש. בדף הראשון של הסידור הרב מבחין בהקדשה מרגשת שכתבה אימא לבנה, למטה מופיעה כתובת. פנה הרב לאחד מהעוברים ושבים ושאל לגבי הכתובת. "זה לא באיזור הזה, אולי רבע שעה מכאן", השיב והראה את הדרך.

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה יונה בן סעדה ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה דוד בר חטיבה ז"ל חוה בת יעקב צבי ע"ה שמעון בן שמחה ז"ל ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל שמעון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירון ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי יזיז בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנה תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה אברהם בן דינה ז"ל	הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל נעמי בת כותן ע"ה מרים בת בלה ע"ה דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחא ז"ל לטיף בן פרחא ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה	ולד יחיא בן יוסף ז"ל יצחק בן ברוק דב ז"ל שרה בת נרקיס ע"ה ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל מסעוד בן יקוט ז"ל מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל זילפה בת רנדה ע"ה אביבה לושי ע"ה כל נשמות עם ישראל
--	---	--	--	--

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "פנחס"

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" [כה, יא].

באחד הימים נאלצתי לעבור באחד מהרחובות הסואנים של ירושלים עיר הקודש, הרבה מחזות ראיתי בימי חי, אבל מחזה כזה לא ראיתי מעודי, איש לבוש היטב בצורה מכובדת, אבל הוא עומד בצד הרחוב, בגומחה המובילה לאחת החנויות, ופשוט מדבר לעצמו בקול רם.

האיש לא רק דיבר, הוא נשא נאום של ממש: עם תנועות ידיים, עם הבעות פנים, עם הרבה רגש. לא, לא היה אף אחד מולו. בדקתי. הוא עמד בודד, עיניו נעוצות בנקודה דמיונית באוויר, והפה שלו מדבר – בלי עין הרע. זה כבר היה מוזר. לרגע אחד נתתי לעצמי הסבר: הוא פשוט מדבר בפלאפון. אבל מבט מעמיק יותר הבהיר שאין לו שום אוזניה באוזן, שום חוט לא משתלשל אל תוך חולצתו. האיש באמת דיבר לעצמו – ועוד בשיא הרצינות וההתלהבות.

הוא היה נראה מכובד למדי בשביל להיות משוגע. הייתי חייב לפצח את החידה, ואז הסבתי לעניין את תשומת ליבו של חברי האמריקני שהלך עמי באותה עת. מסתבר שלא הייתי היחיד שהיה משועשע. עוד חבורה של בחורים הצטרפו לתימהון האדיר של התופעה. הם עמדו וגיחכו על האיש המוזר העומד ונאם לעצמו.

אבל חבר שלי האמריקני, פתאום אחז בידי בהתרגשות: "אתה יודע מי זה?" אמר לי. "זה... נו... איך קוראים לו?... החבר שלי עוד לא נזכר, אבל עכשיו קרב אל המשוגע הלבוש יפה צוות צילום גדול: איש אחד עם מצלמה, עוד שניים שירדו לעולם הזה כדי להחזיק מיקרופונים לאנשים אחרים, ועוד אחד ששאל את האיש המכובד האם הוא מוכן?"

החבר שלי הסביר לי שזה אחד משדרני הרדיו הבכירים ביותר בארצות הברית, זה שדרן שאנשים בכל רחבי אמריקה נצמדים למקלטי הרדיו כדי לשמוע אותו, הוא מקליט כתבה, אז עד שצוות הצילום התארגן, הוא עשה חזרות על הטקסט.

אח"כ ניגשתי אליו, ושאלתי אותו, "קודם עמדת בפתח החנות ודקלמת לעצמך את הטקסט. עמדו פה כמה נערים... הצבעתי על החבורה שלגלגה קודם על השדרן, "וצחקו עליך, זה לא מפריע לך?"

השדרן הביט רגע בחבורת הצעירים ופיו התעקל בחיך של זלזול, שמע, ידידי הצעיר: "אתה יודע כמה אני מקבל לעונה? המשכורת שלי היא אחת השמנות ביותר בתעשיית הבידור האמריקנית. דקת שידור אחת שלי שווה עשרות, אם לא מאות אלפי דולרים. לכן אני עומד פה, וכל רגע עושה כסף גדול. אתה באמת חושב שאני בכלל רואה אותם? אתה באמת חושב שאני מתייחס אליהם? מי הם? סתם בחורים עלובים."

פתאום חדרה במוחי ההבנה של המשמעות האמיתית של ההלכה המובאת בשו"ע או"ח "אל יתבייש מן המלעיגים עליו בעבודת ה'" – אם יהודי מרגיש נחות מול אלו שלא שומרים תורה, אם הוא לא שלם עם עצמו, לא יעזור כלום. הוא תמיד יתבייש, הוא תמיד לא ירגיש בנוח, הוא תמיד יחוש צורך להתנצל.

אם הוא, למשל, חייב להתפלל מנחה בקרן רחוב או לברך ברכת המזון באיזה חתונה, הוא יתכווץ במבוכה וימהר, כי לא נעים, החוכמה היא לדעת ולהפנים שכל רגע שאנחנו מקיימים את מצוות ה', אנחנו עושים הרבה יותר מאחת המשכורות השמנות בתעשיית הבידור האמריקנית.

החכמה היא לדעת שכל רגע אנחנו אוספים אוצרות. עשרות אם לא מאות אלפים, עד אין קץ שהרי אמרו חז"ל: "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא יותר מכל חיים בעולם הזה" ואז, באופן אוטומטי, אנחנו פשוט לא רואים אף אחד! ההוא מביט עלינו? ההוא מלגלג עלינו? מי הוא בכלל? הוא אפס....

ולכן באמת לפנחס לא הפריע העובדה שלגלגו עליו, והלך לעשות רצון קונו על אף שידע על הרינונים שעלולים לבוא עליו, אבל הקב"ה שחש על כבוד הצדיקים, יחסו אחר אהרן, כדי לרמוז שאצלו יתברך מי שעושה רצונו הוא העיקר... (נצוצות).

"ושעיר עיזים אחד להטאת לה" [כח, טו]. אמר הקב"ה: הביאו כפרה עלי, על שמעטתי את הירח (רש"י).

באחת הישיבות, קיימת תקנה קפדנית, שלא להיכנס בשום אופן לבית המדרש עם שתייה, לא חמה ולא קרה. גם בחור שנאלץ לשתות כדי להרוות צימאוונו, לחיזוק מזוג, או כדי להתרענן ולהתרכז בלימוד, עליו לשתות אך ורק מחוץ לכותלי בית המדרש.

באחד הימים, מסר ראש הישיבה "שיעור כללי" בהיכל בית המדרש. באמצע השיעור, דלת בית המדרש נפתחה, ונכנס בחור כשבידו כוס תה מהביל....

כולם הביטו בו בתדהמה. למרבה הפלא, על אף האיחור והכניסה להיכל הישיבה עם כוס השתייה, חרף התקנון הכל-כך ידוע, הבחור התקדם מעדנות לעבר מושבו באדישות ובארשת פנים טבעית.

ראש הישיבה החליט להוכיח את הבחור, אם כי לא בגערות ונזיפות. הוא קרא לעברו: "ענקליה, אל תשכח לומר 'שהכל'...". כולם הבינו את התוכחה הקשה של ראש הישיבה. הבחור התמלא בבושה והחליף צבעים... לאחר שהתיישב במקומו, הוציא הבחור מכיסו צמר גפן, הטבילו בתה, והניחו על גבי עינו... לאחר מכן הטביל שוב והניח על העין השנייה... וכך לאורך כל השיעור הבחור האזין ברוב קשב לדברי ראש הישיבה, ועשה "קומפרסים" לעינו...

בתום השיעור, הבחור מיהר לגשת לראש הישיבה, התנצל על האיחור וסיפר: "יש לי דלקת חריפה בעיניים. מרוב סבל וכאב, לא הייתי מסוגל להגיע לישיבה. אך לבסוף החלטתי, שלוותר על שיעורו של ראש הישיבה, זה לא בא בחשבון... במאמץ רב הצלחתי בס"ד להתגבר על הכאב הנורא, אך נאלצתי להביא תה כדי לשתוף בו את עיניי". התברר אפוא שהבחור כלל לא גס-רוח, אלא בדיוק להיפך, הוא אוהב תורה כזה שבמסירות רבה התגבר על כאבו והגיע לשיעור...

כעת התעורר ראש הישיבה בשאלה: האם עלי לבקש את מחילת הבחור, או שמא מכיון שלמראית עין הוא עבר בשאט נפש על תקנת הישיבה, לעיני ראש הישיבה וכל מאות הבחורים, אם כן יתכן שנהגתי כדן בכך שהוכחתי אותו?

וגם הבחור התעורר בשאלה: אולי היה מוטל עלי לעשות פעולה מסויימת על מנת שלא יחשדו בי שכוונתי לשתות את התה בבית המדרש, כגון על ידי הנחת הצמר גפן על גבי הכוס, וכעין מה שמצינו בשלחן ערוך, שדם דגים מותר, ומכל מקום אם קבצו בכוס, אסור לשתות, משום 'מראית עין', שכן עלולים לחשוד בו ששותה דם בהמה או עוף, אך אם יתלה על גבי הכוס קשקשים, מותר לשתות את הדם, שכן הקשקשים מוכיחים שדם דגים הוא? השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א:

(א) גם אדם גדול שפוגע בקטן צריך לבקש את מחילתו ולפייסו. מניין הראיה לכך? - מהגמרא במסכת חולין (ס'.), שם מובא שמתחילה נבראו השמש והירח בגודל שווה, ואמרה הלבנה לפני הקב"ה: ריבוננו של עולם! וכי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד?! אמר לה הקב"ה: אכן אי אפשר שישתמשו שניהם בכתר אחד, ולכן לך ומעטי את עצמך! נתמעטה הלבנה ונעשתה "המאור הקטן" לעומת השמש שקרויה "המאור הגדול". הקב"ה ניסה לפייס את הלבנה, וכשראה שלא נתיישרה דעתה, אמר: "הביאו כפרה עלי - שיעיר לחטאת בכל ראש חודש - על שמיעטתי את הירח".

בוודאי שמאמר זה אינו כפשוטו, כי לא שייך לומר על הקב"ה שזקוק ח"ו ל"כפרה" ומביא על עצמו "קרבת חטאת" על חטא. אלא, שבאה התורה ללמדנו בזה, שאפילו מלך מלכי המלכים הקב"ה, לאחר שכביכול "פגע" בלבנה, פייסה ואמר "הביאו עלי כפרה".

ולענין שאלתנו נאמר: סביר להניח, שתלמיד נורמאלי ורציני, לא ייכנס בחציפות עם כוס שתייה חמה לשיעור, ומן הסתם קיימת סיבה מוצדקת למעשיו. ולכן היה מוטל על ראש הישיבה לדונו לכף זכות, כמצות התורה "בצדק תשפוט עמיתך". ומשלא עשה כן, צריך לפייס את הבחור ולבקש ממנו מחילה.

(ב) באשר לשאלת הבחור, האם היה צריך להיכנס עם צמר הגפן על גבי כוס התה, התשובה היא: הוא אינו חייב להיכנס עם הצמר גפן, שכן ממילא בעוד זמן מה יטבילו בתה, ולכולם ייודע צדקותו. וגם אם לכתחילה ראוי היה לנהוג כך, כדי להסיר ממנו חשד אפילו לזמן מועט, מכל מקום, יש להחשיב את התלמיד כ"טועה בדבר מצוה", שכן היה נחפז להגיע לשיעור, בשעה בה סבל מחולי ומכאוב.

לסיכום: (א) ראש הישיבה צריך לפייס את תלמידו. (ב) התלמיד לא חטא במאומה (אחת שאלתו).

"והגתם חג לה' שבעת ימים" [כט, יב].

הרב ירמיהו אברמוב סיפר לי מעשה מופלא בשם תלמיד חכם מליקוואד ששרד את השואה. תלמיד חכם זה סיפר שהזדמן לו ללוות כמה פעמים, בתפקידו במחנה אושוויץ, את הקדושים שהלכו אל הכבשנים, וידעו שבעוד מספר דקות הם מתעתדים לעזוב את העולם, ולהגיע אל כסא הכבוד של אביהם שבשמים.

הלכתו פעם עם אחד היהודים שהובלו לטבח, והיה זה בחג הסוכות. כשהבטתי במראה פניו, הייתי בטוח שאתקל בפנים מדוכאות ועצובות. מה גדלה פליאתי כשראיתי שעל פניו שורה שמחה, ממש שמחת חג!

היהודי שהובל לכבשנים ניצל את הדקות הספורות שעמדו לרשותו, פתח את פיו ואמר לי: אתה יודע, אנחנו מצויים בחג הסוכות, ולמרות שבסביבה בה אנחנו נמצאים, אי אפשר למצוא סוכה, ההרגשה שלי היא שאני בתוך סוכה. כיצד?

היהודי ההוא הצביע על העשן המיתמר ועולה מכבשני הגז, ואמר: הנה ענני הכבוד! ענני עשן אלה מצביעים בעצם מהותם על כך שיש אלוקים בעולם, שהבטיח ואמר בתורתו 'והיית משוגע ממראה עיניך', והתרה בנו 'והיה אם לא תשמעו' וכו', והדברים הללו מתקיימים בנו עתה במלוא עוזם, ולכן הם ענני כבוד, שבצילם יש באפשרותנו לחסות גם כאן, סמוך ונראה לכבשנים האיומים.

עננים אלה מוכיחים לנו בעליל שכאשר ייסר איש את בנו, ה' אלקיך מיסרך, וזו ההוכחה הכוללת שיש אלוקים בעולם.

אבל לא רק סוכה יש לנו כאן, אלא גם ארבעת המינים כשרים, אמר היהודי. שהרי הלולב מסמל על השדרה, וחוט השדרה שבגופי כשר הוא, מפני שבכל ימי שמרתי את עצמי מלהיגעל במאכלות אסורות; ההדס מסמל את העיניים, והעיניים שלנו כאן, באושוויץ, כשרות וטהורות הן, שהרי מה כבר אפשר לראות כאן, במחנה המוות הזה?!

הערבה היא נגד הפה, וגם הפה שלנו כשר וטהור הוא, שהרי איזה דיבורים אסורים אפשר כבר לדבר במקום כזה?

רק על האתרוג יש קצת מקום לחשוש... שהרי האתרוג הוא נגד הלב, ואינני בטוח שהלב שלי שלם...

כאשר צעדנו יחדיו עוד כמה מטרים נוספים, והגענו אל פתח הכבשנים, פתח היהודי ההוא את פיו בשנית ואמר: 'עכשו גם האתרוג שלי כשר, כי ברגע זה אני מרגיש, בוודאות, שהלב שלי שלם לגמרי עם בוראי... אין לי שום שאלות וספקות...'

צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו! אני הולך למסור את נפשי בעבורו, ובעוד מספר שניות אהיה כבר עם אבא! - - - מלים הממיסות כל לב.

האם נשמע כדבר הזה בכל אומר ולשון שעל פני האדמה? איפה רואים נאמנות מוחלטת שכזו? איפה?

וכמה צריכים אנחנו להיות מאושרים על שזכינו להימנות על בניו של עם טהור וקדוש שכזה! (ברכי נפש).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לדיה בת רחל ז"ל, לע"נ לון בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, לע"נ לוציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

י"ז בתמוז נפרצו חומות ירושלים

מתוך: השנה מספרת לי. בין המצרים

למשפחתם" וכן הלאה - הרי שלפני שמות השבטים אפרים ודן נוספה גם המלה "אלה" - "אלה בני אפרים למשפחתם", "אלה בני דן למשפחתם".

נתן להסביר ולומר שהמלה "אלה" רומזת לעבודה זרה, כמו שאמרו על עגל הזהב (שמות לב, ד) - "אלה אלהיך ישראל". ואמנם בשבטי אפרים ודן חטאו בעבודה זרה יותר מכל שאר השבטים. ירבעם בן נבט שהיה משבט אפרים, היה ראש המלכים שהחטיאו את ישראל בעבודה זרה, ואלצם לעבד לשני העגלים שבנה. את העגל האחד שם בבית א-ל, ואת השני בנחלת שבט דן (מל"א יב) - המקום שבו השכינו בני דן את פסל מיכה (שופטים יח, לא). מסבה זו הוסיפה התורה לשבטי אפרים ודן את המלה "אלה".

(רבנו בחיי)

"בני יששכר למשפחתם... לפנה משפחת הפוני" (כו, כג)

לשון הפסוק נראית תמוהה, מדוע לא כתבה התורה "לפנה משפחת הפוני", אלא "הפוני"?

המלה "פוני" מלמדת שכל עם ישראל היו פונים אל שבט יששכר ללמד מתורתם.

(בעל הטורים)

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

מדוע זכה דוקא פנחס לשכר הגדול של "בריתי שלום", ברית כהנת עולם, ועשיתו למלאך, כפי שאמרו חז"ל - שפנחס הוא אליהו מלאך הברית?

והלא לא רק פנחס עמד בפרץ והשיב את ישראל מעוון, אלא גם משה עמד בפרץ, כשהרגו הוא ואחיו הלויים את החוטאים בחטא העגל, ובזה הצייל גם הוא את ישראל מפליה חס וחלילה. וכן אהרן בעת המגפה שלאחר חטא קרח, פעל במסירות נפש לכפר על העם, ועצר את המגפה. והנה, לא רק שמושה ואהרן לא קבלו על כך שכר כשם פנחס, אלא אף לא מזכר בתורה שכר כלשהו שקבלו על כך.

נתן להסביר ולומר, שהמיוחד במעשהו של פנחס היה, שנעשה בעת שעדין לא כהן בשום שררה ונשיאות, ואפלו עוד לא היה כהן, אלא יהודי "נסתר". ומפיון שפך, יכול היה פנחס לפטר את עצמו מלהתערב בנעשה, בטענה של - אין זה מתפקידי לפעל בענינים הצבוריים. יפעלו משה ואהרן בהכנתם, הלא הם מנהיגי העם.

ומפיון שעם כל זאת, לא התחמק פנחס מלפעל, וקם בגבורה לגדור את פרצת העם, הרי הוכיח בזה מסירות נפש מיוחדת, ועל כך זכה לשכר המיוחד. לעמת זאת, משה ואהרן, בהיותם מנהיגי העם, היה זה מתפקידם לעמד בפרץ בעת הצרה. ועל כן בעמדם בפרץ, רק מלאו בזה את חובתם, ולכן לא נשתבחו על כך באפן מיוחד.

(אזנים לתורה)

"חנוך משפחת החנכי לפלוא משפחת הפלאי" (כו, ה)

הוסיפה התורה לשמותיהם של כל ראשי משפחות השבטים את האות ה"א בתחלתן, ואת האות יו"ד בסופם: החנכי, הפלאי, שהן אותיות שמו, מלפניהם ומאחוריהם, לומר בזה שה' מעיד על כשרות יחוסם.

אמנם בשמות אבות השבטים לא נוספו ה"א ויו"ד: "אלה משפחת בני גד", "אלה משפחת יהודה", "אלה משפחת יששכר" וכו'. אלא ששלושה שבטים יצאו מקלל זה, וגם לשמות אבותיהם נוספו האותיות ה"א ויו"ד: ראובן - "אלה משפחת הראובני", שמעון - "אלה משפחת השמעוני", וזבולון - "אלה משפחת הזבולני". הסבה שלשבטים ראובן ושמעון נוספו אותיות שם ה', היא כדי לפס את דעתם מפני שהיו גזופים - ראובן נגזף על נוספו אותיות שם ה', היא כדי להוסיף לו שמירה. מאחר וזבולון היה מפליג בים, שהוא מקום סכנת מות, כמו שנגאמר (שופטים ה, יח): "זבולון עם חרף נפשו למות" - הוסיף לו הקדוש ברוך הוא את אותיות שמו, לשמירה.

(חזקוני)

"בני שמעון למשפחתם" (כו, יב)

מדוע בשאר השבטים נכתבה לפני שמם רק המלה "בני" - "בני שמעון למשפחתם", "בני גד למשפחתם", "בני יששכר

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

האדמו"ר מראדזימין < (י"ח תמוז תרל"ד)

רבי יעקב אריה ב"ר שלמה גוטנרמאן, הרבי מראדזימין, מעולם לא עסק במסחר, ואף בקשי ידע צורתו של מטבע עובר לסוחר מהו, בכל זאת נהג לבקש מפל הפונים אליו לעצה וברכה לתת סכום נאה ל"פדיון נפש". ועוד היה מקפיד, שהמטבעות שימסרו לו יהיו מטבעות בעלי ערך גבוה, וכפי שנקראו מטבעות אלו בימים ההם: "מטבעות אדמים".

פעם הקשה בפניו אחד מחסידיו: "רבי קדוש, מטבעות אדמים אלו ערכם רב, מדוע רוצה הרבי דוקא מטבעות אלו, מדוע לא יסתפק במטבעות רגילים?"

"מתפלא אני על עצם השאלה, ענה הרבי מראדזימין, וכי בשבילי אני מבקש את המטבעות האדמים האלו? מחלק אני אותם לעניים ודלים. והם דוקא מאד שמחים כשאני נותן להם מטבעות אדמים כגון אלו..."

את הכסף שצבר מהפדיונות, שמר הרבי מראדזימין בארגז מיוחד, ומעולם לא ידע כמה כסף הצטבר בו, כי אם סמוך על משמשו הנאמן ר' הירשל, שנהלה את ההכנסות וההוצאות בדרך ישרה.

ארע פעם ונגנב סכום כסף גדול מן הארגז. נתעצב מאד הרבי על כך, ולמרות שנותרו בארגז מטבעות אותם נתן היה להמשיך ולחלק, הודיע הרבי למקורביו:

"אם גנבו את הכסף, סימן שהכסף לא היה כשר, ואני איני ראויה להיות רבי".

מאותו יום ואילך חדל הרבי מראדזימין מלקבל קהל.

כעבר זמן מה הגיע לביתו שליח ובידו מכתב: אני הוא זה שגנבתי את הכסף, כך התודה כותב המכתב, מאז מעשה הגנבה חולה אני במחלת קדחת קשה. אני מתחרט עמקות על מעשי הנלוזים, מבקש את מחילת הרבי ומחילתם של העניים הנצרכים, ומבטיח להחזיר את סכום הכסף הגנוב בימים הקרובים. תפילל נא הרבי לרפואתי".

"רואים אתם? קרא הרבי מראדזימין בשמחה, כסף כשר אינו הולך לאבוד!"

ומיני אותו יום ואילך שב הרבי לקבל קהל, לשמחתם של כל חסידיו.

איש קדוש היה הרבי מראדזימין, ומעשי מופת רבים נקשרו בשמו בכל רחבי פולין ואף מחוצה לה.

בימים ההם השתוללה בפולין מחלת החלירע, וגבתה את חייהם של יהודים רבים. ביום לא בהיר אחד התנדפה המחלה גם בשערי העיר ראדזימין, ואשה צעירה, אמא לשבעה ילדים, חלתה במחלה הקשה וכבר שכבה על ערש דווי.

כשבאו לספר על כך לרבי, נאנח עמקות וקרא:

רבנו של עולם, רק נכנסו לכאן המקטרגים, וכבר פגעו בראשונה באמא צעירה שעולליה תלויים בה! האך יתכן הדבר?"

ובאורח פלא, חל באותה שעה שנוי פתאומי לטובה במצבה של החולה, וכעבר כמה ימים שבה לאיתנה, ולא רק זאת אלא אף בכל רחבי פולין, הלכה המגפה ודעכה, עד שנגעלמה כלא היתה.

שמעו של הרבי נפוץ גם כפי גויי הסביבה, ופריצים בעלי אחוזות אשר היו מעסיקים חוכרים יהודיים ידעו כי לא פדאי להציק ולהרע לאותם חוכרים, כי אם יגיע הדבר לאזניו של הרבי מראדזימין, עלולים הם להינזק מכה קשות. בין אותם פריצים נפוצו שמועות על הרבי הקדוש שהופיע בחלום ואיים על פריץ כזה או אחר שאם יעז לפטר את חוכרו היהודי, רע ומר יהיה גורלו ...

הרבי מראדזימין היה תלמידם המובהק של "היהודי הקדוש" מפשיסקה ושל תלמידו רבי שמחה בונים זי"ע, והמשיך את דרכם בקדש.

הסתלק לגנזי מרומים ב"ח בתמוז ונטמן בבית הקברות היהודי בורשה. על ציונו הוקם אהל, הקים עד מינו.

לאחר פטירתו של הרבי נאספו דברי תורתו ויצאו לאור בספרים אשר שמם: "דברי אבי"ב" ובפורי אבי"ב".

זכותו תגן עלינו.

"ויקרב משה את מטפטן לפני ה'" (כז, ה)

נשאלת השאלה: מדוע לא הכריע משה במשפטן של בנות צלפחד? והרי לכאורה דבר פשוט הוא, שאם אין בן, אזי הבת יורשת, ואף השכל הישר מורה כן. ומדוע רצה משה שהקדוש ברוך הוא ישפט בדינו?

נתן להסביר זאת על פי מה שאמרו חז"ל (שבת דף קט"ז): "לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחללו בה את השבת", ומכאן שירשת הארץ תלויה בשמירת שבת. ומאחר וצלפחד חלל שבת, לכאורה לא מגיע לו חלק ונחלה בארץ. אמנם למעשה כן הגיע לו חלק בארץ, מפני שעשה את מעשהו לשם שמים, כדברי חז"ל במדרש (מבא בתוספות ב"ק:), שלא קוּשש צלפחד בשבת, אלא כדי להראות לישראל את עניו של מחלל שבת, למען יראו וייראו.

ומפניו ורק הבורא יתברך יכול היה לדעת מה היה בלבו של צלפחד, אם נתפנו לשם שמים או לא, רצה משה שדוקא הבורא יתברך, הוא שיפסק במשפט זה.

(אהל תורה)

השנה מספרת לי בין המצרים

מה קרה ב-3 השבועות לפני 2000 שנה בשפה קלה, מענינת ומשכנת את הלב.

נתן לקבל גם באידיש וגם באנגלית בחגיות הספרים ובמספר הנ"ל

להילאי 4 ומעלה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: התפקיד שלנו!

פרשת פנחס

בס"ד | גיליון מס' 239

כיצד מכתב פשוט שינה את הלו"ז בבית הלבן?

תחת אשר קינא לאלוקיו... (כ"ה, י"ג)

אותו הדבר גם ציבורית או גשמי: אם אדם רוצה להפיץ ערך יהודי, הוא לא חייב להתחיל בשלטי ענק, אפשר להתחיל בפליירים קטנים. אם אדם רוצה לחזק יראת שמים, הוא לא חייב לצאת להרצאות באולמות ענק, אפשר להתחיל בשיחות אישיות מלב אל לב. ולחלופין, אם אדם רוצה להתעשר, הוא לא חייב לחפש השקעה שתניב לו מיליון שקל בחודש הראשון, אפשר להתחיל בלעבוד עוד שעתיים, או לעשות תוכנית חיסכון קטנה...

הצעד הראשון לא נראה משמעותי, אבל הוא הכי משמעותי, הכי דרמטי, הוא שקובע אם תגיע ליעד, או שלא תתחיל להתקרב אליו. בכל תחומי החיים, הצעד הראשון הוא המכריע, וכל מה שצריך הוא לעשות אותו, בלי להסתכל על הסיכויים, בלי לחשב את המסלול איך תגיע ליעד, בלי להתפלסף על האחוזים הנמוכים שאולי נצליח...

בפרשת השבוע אנו למדים על פנחס בן אלעזר, שהמדרש מגלה כי 12 ניסים נעשו לו, שבלעדיהם לא היה מצליח לקנא לכבוד ה'. ואם הבורא היה כביכול צריך לעשות לו 12 ניסים, ואם הוא יצא לדרך בטוב כל יכולת הצליח - לולא ה' עמו ומסייע לו ב-12 ניסים גלויים, אז מה עשה פנחס?! בגין מה מגיע לו שכר כה רב המובטח לו - הרי עשה בקושי צעד אחד!?

האלשיך הקדוש מגלה דברים מרטיטים: פנחס זכה בשכרו על הצעד הראשון! הרי כל מה שיהודי עושה - ה' עושה עבורו. כל מה שאנו זוכים בו - אנו מקבלים במתנה. כל מה שנדרש מאיתנו - הוא הצעד הראשון, הקפיצה למים, ההתחלה. ואת זה פנחס עשה - ועל כך הוא זכאי לשכר, על הצעד הראשון שבסוף הוביל למהפך!

כי הצלחה, בכל תחום, אצל כל אדם, מתחילה בצעד אחד, לפעמים קטן, כמעט לא מורגש, אולם זה הצעד המכריע ביותר, הדרמטי, המשפיע, שבכוחו לשנות את העולם. כל מה שצריך לעשות - הוא את הצעד הראשון, בכל הכח, בכל העוצמה, בלי לחשוש, בלי לפחד. לעשות את הצעד הראשון - וה' יסייע בידינו להגיע ליעד, להגשים את שאיפותינו!

צעד קטן - אנרגיה גדולה!

בעת העמידה מול אתגר שנראה כדורש כוחות נפש אדירים, באופן טבעי אנו באמת מתקשים לעשות את הצעד הראשון. זה גם הגיוני - הלא כל בר דעת מבין כי הצעדים שאחריו הם למעלה מכוחותינו, אז למה לנו להתחיל בכלל!?

אלא שבעל ה'חובת הלבבות' מגלה, כי הכוחות שיש לאדם לפני הצעד הראשון - אינם דומים לכוחות שיעניקו לו משמים לאחר ביצוע הצעד הראשון. כלומר, אם יש לאדם כוחות מועטים, המספיקים רק לעשות את הצעד הראשון, הרי שרגע אחריו - יקבל כוחות למעלה מדרך הטבע, כדי להשלים את המשימה ולהגיע ליעד!

ובלשוננו, בשער 'חשבון הנפש': 'כאשר האדם עושה מה שביכולתו - משיג אחר כך כוחות למעלה מדרך הטבע!' - הרי זה לא יאומן: כולנו יכולים לזכות בכוחות נפלאים, חזקים ועוצמתיים, למעלה מדרך הטבע. אלא שרק אם נתחיל בכוחות שיש לנו עכשיו, רק אז יוענקו לנו כוחות חדשים - ברגע שנעבור את מפתן ההתחלה!

לא משנה אם המטרה שלנו היא לעמוד בשיעור יומי קבוע - ונראה שזה למעלה מכוחותינו, או להתחזק ביראת שמים - ואנו חשים שאיננו מסוגלים לעמוד בניסיונות, או כל אתגר אחר. הכוחות שיש לנו עכשיו הם כלום, אין ואפס, לעומת הכוחות בהם נזכה לאחר שנתחיל. הבה נתחיל בכוחות שיש לנו עכשיו, ואז נקבל כוחות להשלים את המשימה!

לכל אחד מאיתנו ישנם דברים שהיה חפץ לשנות. אם בחיי האישיים, אם ביחס לבני משפחתו וחבריו, ואפילו ברמה הציבורית. למשל, רוב בני האדם יודעים על שינוי מסויים שהיו רוצים לעשות בחייהם האישיים, שינוי רוחני או גשמי, תוספת שעת לימוד או, להבדיל, הכנסה נוספת. הם יודעים שהשינוי הוא טוב עבורם ויועיל להם, ובכל זאת - הם אינם עושים אותו...

כך גם ביחס לחברה: לרוב בני האדם יש רצונות נפלאים, לשפר את היחס עם בני המשפחה, הילדים, החברים בקהילה או בעבודה, או אפילו עבודת המידות פשוטה - לחייך יותר, לומר יותר מילים טובות, להפיץ אושר. ואפילו ברמה הציבורית - אנשים רוצים להפיץ רעיון חשוב, מסר מהדהד, משהו שנראה להם שישפר את פני האנושות - החל מרעיון רוחני וכלה במוצר גשמי. ובכל זאת, למרות השאיפות והכוונות הטובות, הרצון ההומה והרעיון הנפלא - זה פשוט לא קורה...

זה חבל, חבל מאוד. הבה ננסה לדמיין את פני העולם, אם כל אדם היה מוציא מן הכח אל הפועל את רצונותיו ומאוויו, החיוביים כמובן. אנשים היו לומדים יותר, מתפללים יותר, מחייכים יותר ומאושרים יותר... אם כל אחד מאיתנו היה מיישם רק עשרה אחוז משאיפותיו ורצונותיו - העולם היה עולם נקי וחייכן, אנשים היו איכותיים יותר, ערכיים יותר, נפלאים יותר. זה היה משפר לנו בבת אחת את איכות החיים, ומשנה אותם לבלי הכר!

אז למה זה באמת לא קורה? למה לא כל אחד מאיתנו מיישם את שאיפותיו? למה אנשים - צעירים כמבוגרים, ילדים כנערים, מגיל בחרות ועד גיל זקנה, לא מצליחים להגשים את רצונותיהם? התשובה היא פשוטה: כי זה נראה להם פרוייקט, משימת ענק, רעיון כבד. הם חשים שהסיכוי הצליח קטן, ולכן מתייאשים לפני הצעד הראשון...

כלומר, המחשבה שאולי לא נצליח, שהסיכויים שלנו נמוכים, שאיננו מסוגלים להוביל את האתגר הזה הצלחה - עוצרת אותנו מלהתחיל, מלנסות, מלעשות פסיעה אחת בכיוון הנכון. נכון שלפעמים זה נכון, ולא כל אדם הוא בעל יכולת להפוך את העולם ממש, אבל הדבר שבוודאות אינו נכון - הוא המחשבה שאיננו יכולים לעשות את הצעד הראשון...

הרי כל אדם שיש לו רצון, שאיפה, חזון או תוכנית - יכול להתחיל. צעד אחד, קטן, אבל דרמטי. להתחיל, לפעול, לעשות משהו. לא לחשוב שסיכויי הצלחה נמוכים, לא לפחד אם זה ייכשל. פשוט לקפוץ למים, לנסות, לעשות צעד אחד!

אין זה משנה אם האתגר הוא להוסיף שעת לימוד יומית, וניתן להתחיל ב-10 דקות מדי יום, או בשעה פעם בשבוע. או שהאתגר הוא לכוון יותר בתפילה, ואפשר להתחיל בכמה קטעים. ואולי המשימה היא להתחיל לשמור את הפה והעיניים, ולהתחיל מיום אחד, משעתיים בכל יום. גם שאיפה לדעת את כל הש"ס, מתחילים לממש בבקיות במסכת או בפרק אחד...

שורות מחוללות תפוחות...

הנשיא ה-33 של ארצות הברית, הארי טרומן, ייזכר בדפי ההיסטוריה כנשיא בתקופה רבת תפוחות, שחולל שינויים רבים במדיניות הביטחון, החוץ והפנים, שינויים שהשפיעו על העולם כולו. הוא זה שקיבל את ההחלטה להשתמש - פעם אחת ויחידה בהיסטוריה האנושית - בפצצה גרעינית, אותה הטיל על יפן ובכך סיים את מלחמת העולם השנייה.

אין ספק, כי מהלכיו וביצועיו של הנשיא, באותה תקופה הרת גורל, עניינו מאוד את אזרחי ארה"ב באשר הם. כולם התעניינו לדעת מה תוכניתו ומה הנשיא חושב,

פנס קטן שבנה אימפריה...

הם היו שני בחורים, שלמדו בישיבה קטנה 'אור ישראל' בפתח תקווה, וחשקה נפשם להיכנס אל החזון איש, לקבל את הדרכתו ועצתו בנושאים שונים. הם יצאו לבני ברק לעת ערב, ועד שנכנסו אל החזון איש, התייעצו עמו ויצאו מלפניו, כבר היתה השעה מאוחרת יחסית, התחבורה הציבורית לכיוון פתח תקווה כבר לא פעלה...

יצאו השניים לרחובה של עיר, מחפשים אחר טרמפ לכיוון פתח תקווה. בני ברק של אז היתה כמה שכונות קטנות, כשביניהן שרועים פרדסים אותם עיבדו חקלאי בני ברק והסביבה. החלו הבחורים לתור אחר רכב שיוביל אותם לפתח תקווה, שוטטו וטיילו בשבילים שבין הפרדסים, ולפתע הבחינו באור פנסים מהבהב ממרחק...

'נפלא', הררה, 'ענתה נמצא טרמפ, הלא הפנסים הללו הם כנראה פנסים של רכב, שנמצא על הגבעה. הבה נתקרב אליו' - אמרו זה לזה, ועלו במעלה הגבעה, לכיוון האור המנצנץ. ככל שהתקרבו הבחינו כי ככל הנראה לא מדובר בפנסי רכב, ובכל זאת, אם יש שם אור - משמע יש שם משהו, אולי הלה יוכל לסייע להם לצאת מכאן לכיוון פתח תקווה...

הם הולכים ועולים לכיוון מקור האור, ואז הם מגלים כי מדובר באדם בגיל העמידה, המסתובב על הגבעה ופנס בידו, בעזרתו הוא סוקר את הגבעה, בוחן את אדמתה. הם התקרבו עוד, והפתעו לראות כי האיש הוא לא אחר מהגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל - הרב מפוניבז' שעלה ארצה, והוא זה שעומד על גבעה נטושה באישון ליל, פנס בידו, והוא מביט לכל עבר...

'אבד לרב משהו?' - שאלו אותו הבחורים ביראת כבוד, 'ראינו שרוב עסוק בלחפש אחר משהו, בוחן את האדמה, מביט לכל עבר, כבר שעה ארוכה. אנו יכולים להצטרף ולסייע בחיפושם!' - הציעו מיד... 'אני לא מחפש, אני פשוט רואה!' - השיב הרב מפוניבז' קצרות, 'האם גם אתם רואים את אשר אני רואה?'

'איננו רואים דבר' - השיבו הבחורים במשיכת כתפיים, 'מה יש לראות כאן? רגבי אדמה, עוד ועוד ועוד, בגבהים משתנים לפי מבנה הגבעה. מה יש לראות כאן?'

התחייך הרב מפוניבז': 'רגבי אדמה? אוי, נו, האינכם רואים כי כאן יש חלקת אדמה מישורית - זה המקום המתאים לבנות היכל גדול ומפואר, שיכול לאכלס כמה אלפי תלמידים?' - אמר, והצביע על חלקת אדמה אחת. 'ומאידיך' - הוסיף מיד והצביע על מורד הגבעה, 'כאן ניתן לבנות חדרי פנימיה, כאן יישנו התלמידים. שאלתם אם אני מחפש משהו? בהחלט, עודי מחפש היכן יוקם חדר האוכל, הרי לא שייך לבקש מאלפי הבחורים לחפש משפחות שיארחו אותם!'

הביטו שני הבחורים זה בזה, ומפני הכבוד - לא הגיבו מילה, כשבתוך תוכם גוברות הפליאה והתמיהה. גבעת טרשים, עומד עליה יהודי באמצע הלילה, וטווח לו חלום: בית מדרש, אלפי תלמידים, חדרי פנימיה, יש לו בעיה היכן ימוקם חדר האוכל... הם ביקשו לצבט את עצמם לוודא שאינם הוזים, אכן כן, יהודי של צורה עומד ומפרט חזון דמיוני נטול כל סיכוי והגיון, וגם טורח לבזבז עליו את שעות הלילה היקרות... הם נפרדו ממנו בלי מילים, לא ידעו איך להגיב למחזה המוזר בו נתקלו...

חלפו שנים רבות, ואחד מאותם הבחורים שב ונקלע אל הגבעה. הפעם, ישיבת פוניבז' כבר היתה בנויה לתפארת, ההיכל המה אלפי תלמידים, חדרי הפנימיה היו צפופים, ומצאו מקום גם לחדר האוכל - שהיה צפוף עד אפס מקום. הוא ניגש אל ראש הישיבה, וסיפר כמתנצל כי באותו לילה הוא וחברו תמחו בליבם על ראש הישיבה, והנה - הוא ניצח אותם, חזונו הגדול קם והיה, חלומם התגשם, הישיבה עומדת וגם ניצבת, אלפי תלמידים לומדים בה!

ראש הישיבה נזכר, חיך, והשיב: 'האמת היא, שהגינות - אתם צדקתם. הרי אני אדם זקן וחולה, עברתי את מאורעות השואה הנוראה, אני חלוש וחסר כוחות. כל האימפריה הזו - לא יתכן שאני בניתי אותה, הרי אין בי את הכוחות לכך. רק טיפס יאמון שאני עשיתי את כל זה...'

כל מה שאני עשיתי - זה רק להתחיל. אני חלמתי. מדדתי את השטח. הסתובבתי על הגבעה עם פנס. סרטטתי. ביקשתי. בכל פעם עשיתי את הצעד הקטן שנדרש ממני, וזהו. את כל היתר - בורא עולם עשה לבד, אבא שבשמים בנה את הגבעה כולה. אני עשיתי רק צעד אחד קטן, ולפעמים עוד אחד...'

סיפור זה, כפי שסיפר הרה"ג רבי משה יוסף שיינערמאן שליט"א ומופיע בספרו אוהל משה, מטלטל את הלב, מסעיר את החשיבה. גם אימפריה תורנית ענקית - נבנית מצעד אחד קטן. כל הצלחה עוצמתית וכבירה - מתחילה מצעד אחד קטן. כל יעד שיהודי רוצה להגיע אליו, כל שאיפה שהוא מבקש להגשים - הכל מתחיל מצעד אחד קטן, מהאדם נדרש רק הצעד הקטן הזה!

הבה נעזוב את הסיכויים והסיכונים, נתעלם משיקולי ההגיון, פשוט נעשה מעשה. צעד אחד קטן, צעד שיחולל שינוי, צעד שיחולל מהפכות. הצעד הקטן שלנו - זה מה שנדרש מאיתנו. את השאר יעשה הבורא, הוא ישלים את המשימה לתפארת!

אומר או מבצע, ולכן הוחלט כי הנשיא ישא נאום שבועי לאומה, שישודר בכלי התקשורת, נאום בו יפרט על חדשות השבוע החולף ויפרוש את משנתו לקראת השבוע הקרוב.

מומחים ואנשי מקצוע נקראו אל הדגל, חישובו מהו היום הרצוי ומה השעה הרצויה, והגיעו למסקנה כי הזמן השבועי הנכון ביותר לנאום של הנשיא - הוא יום ששי בערב, בשעה 8 בדיוק. זה כבר זמן של סוף השבוע, אנשים נמצאים בבית רגועים, זה הזמן בו נאום יזכה לשיעור ההאזנה הגבוה ביותר - זה הזמן המתאים!

כמעט כל האזרחים קיבלו את הבשורה בשמחה, רק מיעוט קטן, יהודים שומרי מצוות, שמעו את ההודעה בכאב עצור. לא, לא בגלל שתימנע מהם הזכות לשמוע את הנשיא, הם מוכנים לוותר עליה בחפץ לב למען שמירת השבת. אלא בגלל שיש יהודים כה רבים שמתקשים לשמור שבת כהלכתה, ועתה - הנסיון שלהם יגדל, ומי יודע אם יצליחו לעמוד בו. לא זו בלבד, הרי בכלי התקשורת ובצוותות הנשיא עובדים לא מעט יהודים, ועתה לא תהיה להם ברירה אלא לחלל את השבת!

כל יהודי נאנח לשמע הבשורה, אולם יהודיה אחת, הגב' ברל ע"ה, לא מצאה לעצמה מנוח. רבונן של עולם, הרי זה חילול שבת המוני! כמה יהודים שרוצים לשמור שבת - ייכשלו, כמה עובדים שהיו שמחים להיות בבית ולעשות קידוש עם המשפחה - ייאלצו לעבוד סביב נאום הנשיא! הרי זה קורע לב!

נטלה הגב' ברל על ודף, ופשוט כתבה מכתב לנשיא:

'לכבוד מר הארי טרומן, הנשיא הנכבד, הבית הלבן, וושינגטון.

ראשית, אציין את תודתי עלך על הנהגתך הנפלאה את מדינתנו, שאני נאמנת לה וחפצה בהצלחתה בכל מאווי. שמחתי לשמוע כי אתה מתעתד לשאת נאום שבועי, ובהחלט הייתי רוצה להקשיב לדבריך, לחוש חלק מהאומה...

אולם, בהיות ואני - ועוד אלפים כמוני - יהודים שומרי שבת, מועד הנאום לא מאפשר לנו זאת. איננו יכולים להפעיל אף מכשיר חשמלי בשבת קודש, ולכן לא נוכל להאזין לנאומך השבועי החשוב כל כך. לפיכך, מבקשת אני ממך שהנאום יתקיים במועד אחר, בתודה מראש!' - כתבה, חתמה, ושלחה את המכתב בדואר לבית הלבן, לא פחות ולא יותר...

תיבת הדואר בבית הלבן, מקבלת מדי יום אלפי מכתבים. ישנם מזכירים שכל תפקידם הוא לפתוח את המעטפות השונות, לעבור על המכתבים, וב-95% מהם - לשלח אותם לפח האשפה הקרוב, בלי צורך בהתייחסות. אזרחים משועממים, ליצינים מצויים, אנשים מכל העולם שולחים מכתבים לנשיא ארה"ב, די פשוט להניח שאת רובם המוחלט הנשיא אינו קורא...

הסיכויים כי מכתבה של הגב' ברל יזכה לגורל אחר - היו אפסיים ממש. אם היינו שואלים כל בר דעת, היה אומר שהמזכיר אפילו לא יטרח לקרוא את המכתב במלואו, כבר בשורה השנייה ישליכנו לפח האשפה הצמוד אליו. נו, עוד אזרח שמתלונן על משהו שלא נוח לו, יש אלפים כמוהו, כל יום ויום!

ובכל זאת, הגב' ברל שלחה את המכתב. צעד אחד קטן, משהו שבכוחה לעשות. אין לה קשרים, היא לא ראתה מעולם את הבית הלבן, היא אפילו לא מכירה מישהו שפגש פעם את הנשיא... יותר מזה, הרי מועד הנאום נבחר בקפידה בידי צוות מומחים, היעלה על הדעת כי אשה אחת תשנה את ההחלטה המקצועית? ובכל זאת, הגב' ברל שלחה את המכתב, כי זה מה שהיא יכולה לעשות, זה הצעד הקטן שלה - למען קדושת השבת, לכל תחולל בראש חוצות!

חלף שבוע ימים, ולמרבית ההלם וההפתעה, בתיבת הדואר שלה נחתה מעטפה חתומה בחותמו של הבית הלבן. בתוכה, מכתב קצר וענייני, המאשר כי הנשיא קרא את המכתב והוא מתייחס לפנייתה ככבוד ראש. לא עברו אלא שלושה שבועות, ובנאום השבועי הצהיר הנשיא כי מעתה ואילך הנאום ישודר ביום אחר, לא ביום ששי בערב!

לא יאומן כי יסופר! - אין לדעת מדוע מכתבה זכה להתייחסות, למה מישהו קרא אותו, איך הגיע לנשיא, כיצד השפיע על החלטתו, ולמה דחה הנשיא את המלצות המומחים לנאום בליל שבת דווקא - ובחר להיענות לבקשתה. אבל העובדות ברורות: אשה אחת, שנראתה פשוטה ושגרתית, במכתב פשוט וקצר, הצליחה לשנות את מועד נאום של נשיא ארצות הברית, וזיכתה המוני יהודים להימנע מחילול שבת קבוע!

סיפור מופלא זה, אותו סיפר בנה של הגב' ותואר בגיליון 'מאורות הדף היומי', הוא אלומת אור בהקתה שמאירה את המשמעות של צעד אחד שיהודי עושה בכיוון הנכון. למרות שהצעד נראה חסר סיכוי להשפיע, אף שנראה ששאיפתו של היהודי לא תצא מן הכח אל הפועל, אולם הוא עושה צעד קטן אחד - והמהפכה מתחוללת לה, קורמת עור וגידים, מתבצעת הלכה למעשה!

אחים יקרים! לא משנה איזו מהפכה תבקשו לחולל, בחייכם האישיים, הציבוריים, הקהילתיים. הכל מתחיל בצעד אחד קטן, שגם אם הוא נראה חסר סיכוי, לא משמעותי, אולי זוט - הוא מסוגל לחולל שינוי כביר, להפוך את העולם, להוביל ליעד הנשוא! הבה לא נפחד, לא נירא ולא ניחא, אנו עושים את שלנו, את הצעד הקטן שלנו, וה' יתברך יהיה בעזרנו!

גליון

289

פרשת פינחס תשלע"ט

הֲנִנִּי נִתָּן לֹא אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם (כה, יב)

מוטלת האשמה, אולי יש מקום לומר שהייתי צריך להגיע לשמחת ידידי גם ללא הזמנה. התקשרתי לאותו ידיד ושברתי קרח של חמש שנים! - כשסיפרתי לו שהרב הגיע לחתונת בני אמש גם בלי הזמנה, ומזה למדתי שהיה עליי להגיע לשמחתו בלי הזמנה... לאחר חמש שנות נתק כואב וסכסוך ארוך, שברנו את המחסומים ודיברנו! ומה הכי מפתיע בסיפור? - שאותו ידיד סיפר לי, שלמעשה הוא כן שלח לי הזמנה לחתונה, אך היא לא הגיעה עקב שיבושי דואר. וא"כ מתברר, שאני התחמקתי ממנו כי כעסתי על שלא הזמנתי, בעוד הוא כועס על זה שבעצם לא באתי! חמש שנים היינו מסוכסכים על שטות וטעות כה פעוטה... עכשיו שברנו את השנאה, השלמנו ועשינו שלום, הכל בזכות ביקור הרב בחתונתי ללא הזמנה!".

הרב זאיד התרגש. הוא כלל לא חשב ששלום בין שני ידידים יצא לפועל כתוצאה ממעשיו, והנה הוא זוכה לראות שהטעות שלו הובילה לשלום היסטורי בין שני ידידים שחמש שנים לא החליפו ביניהם מילה! בלבו הררה כי היה שווה להשקיע 500 שקלים בשלום שכזה... ואז שאל אותי המחותן: "אולי תהא השעה הזאת שעת רחמים ורצון? אולי השכנת שלום היא סגולה חזקה להושיעני לעת הזאת? הן יש לי בביתי בן מבוגר בארבע שנים מהחתן שהחתן אמש, והוא יושב וממתין...". קולו התרסק והוא פרץ בבכי. "אולי עכשיו אני יכול לפעול ישועה עבורו?" - שאל המחותן כשניצוץ של תקוה מהול בקולו...

"בוודאי!" - קרא הרב זאיד, "הן זכית היום לעשות שלום, ואין לך כלי מחזיק ברכה גדול מהשלום. יש לך עת רצון נפלאה מן שמיא לבקש כל אשר על ליבך! בקש מהשם בזכות השלום, ורק אל תשכח לשלוח לי הזמנה לחתונה!" - נפרד ממנו הרב בידידות...

חלפו כמה ימים, והרב זאיד מהלך ברחובה של עיר בבני ברק, ממתין ברמזור שבפינת הרחובות רבי עקיבא ורש"י. לפתע ניגש אליו אדם זר ושואל: "כבודו הרב זאיד?"

"מודה באשמה!" - השיב הרב בחיוך, "מי אדוני?"

"נעים מאוד!" - סח הלה, "כל הכבוד. הצעדים של הרב סוגרים לי תיקים... חמש שנים הייתי מסוכסך עם חבר, ידיד נפש שלי. סכסוך שטותי, על כלום ממש. לפני כמה ימים הוא התקשר אליי במפתיע, וסיפר לי שהיה פגוע על שלא

היה זה לפני כשנה, ברחוב הרב מלצר בבני ברק. לאולם 'אגשל' הוותיק נכנס הרב הנודע הרה"ג ר' חיים זאיד שליט"א, להשתתף בשמחת חתונת קרוב משפחתו. כבר בכניסה ניגש לכספת המתנות והטיל פנימה מעטפת מתנה בסך 500 ש"ח, אך עד מהרה גילה כי לא זו החתונה של קרוב משפחתו... בירור קצר העלה כי אכן - הקרוב מתחתן באולמי 'היכלי הפאר', ולא ב'אגשל' - האולם בו הוא נמצא עכשיו ובכספתו הניח את המתנה היקרה...

למרות אי הנעימות שבדבר, נראה כי אין מנוס מלקרוא לאחד המחותנים ולבקשו לפתוח את הכספת, על מנת לחלץ את המעטפה היקרה. הוא פוסע אל תוך האולם, ולפתע מתקרב אליו אחד המחותנים - שכנראה הכירו משיעוריו הרבים - וכשכולו שמחה וצהלה הוא מסתער על הרב בידידות: "כמה שאני מעריך שהרב בא לשמחתי גם בלי הזמנה! כל הכבוד! לא חשבתי להטריח את הרב לבוא לשמחתי - באשר אינני קרוב עמו מספיק, אבל ברוך השם שזכיתני!".

הרב זאיד ניסה להעמידו על טעותו, אך די מהר הבין שזה בלתי אפשרי. המוסיקה רועמת, האולם הומה, המחותן עליז מהאורח המכובד, חבל לנסות להסביר לו... ובעוד הרב מהרהר מה לעשות עכשיו, התקרב אליו גם החתן בעצמו, וחיש קל הוא כבר עומד ומרקד עם החתן במרכז רחבת הריקודים, בחתונה אליה כלל לא הזמין, רק נקלע אליה בטעות. רק כעבור דקות ארוכות של השתהות וריקודים, מיהר הרב זאיד לאולמי 'היכלי הפאר', לחתונה אליה התכוון להגיע מראש...

ויהי ממחרת, צלצול טלפון מפתיע מהדהד בביתו של הרב זאיד. על הקו המחותן שכה הופתע אמש מהגעתו לחתונה למרות שלא קיבל הזמנה, והוא מבקש לספר לרב משהו חשוב: "ראה נא כבוד הרב", סיפר המחותן הנרגש, "כשראיתי אתמול את הרב נכנס לחתונתי למרות שלא הזמין, פתאום החלו להתעורר בלבי נקיפות מצפון. כי לפני כמה שנים, היה לי ידיד טוב שהתמסרתי אליו מאוד, עד כדי שסידרתי לו מקום עבודה, ואותו ידיד חיתן בן, ולא טרח לשלוח לי הזמנה, ומאז אני בסכסוך איתו... אך כשראיתי שהרב מגיע לחתונה גם בלי הזמנה - הבנתי שאולי גם בי

קיבל הזמנה לחתונה שערכתי, אבל לאחר שהרב הגיע לחתונתנו ללא הזמנה - החליט להשלים אתי. זה הזמן לומר לרב תודה!"

"אכן כן, גם הוא סיפר לי על כך!" - אמר הרב זאיד, "התרגשתי שהיתה לי הזכות לפתור סכסוך ישן ומיותר בין שני ידידים. אוסיף ואגלה את אוזניך במה שאמרת לי - שהשכנת השלום היא עת רצון שמימית, עוד לא מאוחר לנצל את הזכות הכבירה הזאת ולפעול ישועה, עוד לא מאוחר להשתמש במפתח!"

"נפלא!" - צהל הלה, "אבקש את ברכתו של הרב בעניין בתי המבוגרת, שעדיין ישועתה אינה נראית באופק. יברכה הרב שתזכה למצוא את זיווגה בקרוב ממש!"

"כה יתן ה' וכה יוסיף שמחות לרוב!" - בירך הרב בשמחה, "תעדכן אותי בהישמע מזהלות כלה בקרוב!" - לחץ את ידו ונפרד ממנו בידידות. וכבר ברגע הבא החל להרהר: שמא ואולי יתאים בנו של המחותן לבתו של האיש? אולי יש כאן שידוך שניתן להוציאו אל הפועל?"

הרב זאיד שב לביתו, ומיד ניגש לטלפון. בירר על הבן המבוגר, ואחר כך גם על הבת. עוד באותו יום הציע את ההצעה לשני הצדדים, ובשעה טובה ומוצלחת, לאחר ימים אחדים, נשברה צלחת בשעה טובה.

שני הידידים שהסתכסכו לחינם והשלימו, הפכו למחותנים: בנו של המחותן שזה עתה סיים שבע ברכות, התארס עם בתו המבוגרת של הידיד עמו השלים! וסיפור זה, אותו שמענו מהרב זאיד בעצמו, מאיר ומבהיר: בראש ובראשונה, הבה נזכור שרוב הסכסוכים והמחלוקות מתחילים מזוטי זוטות, מדברים מגוחכים שמתנפחים למפלצות ענק.

התבוננות מעמיקה לתכניה של מחלוקת או שנאה, תגלה מיד שברוב המקרים מקור העניין הוא באי הבנה קטנה, בחוסר נעימות, בשיבוש טכני לא משמעותי, בדברים של מה בכך.

עוד נגלה, שבפעולות קלות יחסית, אפשר לחולל מהפך של שלום. נראה את דמותו של הרב זאיד, פוסע לתוך האולם בטעות מוחלטת, ועם זאת, למרות שהפעולה נעשתה בטעות - היא הובילה לשלום היסטורי בין שני ידידים שהפכו ליריבים. על אחת כמה וכמה, שמאמץ משותף מתוך רצון כנה - בכוחם לחולל את השינוי המבורך ולהרבות שלום בעולם.

ועל כולנה, נראה כמה גדול כח השלום, כמה הוא עוצמתי. שני היריבים שעשו שלום, זכו לחגוג שמחה משותפת, השלום הוא שהושיע אותם, ואילו המחלוקת היא שהפרידה ביניהם והרחיקה אותם איש מרעהו, והכי כואב - הרחיקה את כל אחד ואחד מהם מיום שמחתו. בכוח השלום להביא

ברכות וישועות לעולם, הבה נתרחק מכל מחלוקת, נרבה בשלום, ונזכה בחיי שלום ושלווה שמחים ומאושרים!

היה זה בניין מגורים שקט ורגוע, שלווה שררה בו בדרך כלל. השכנים חיו בשלום ובשלווה, הילדים אהבו לנדוד בין הבתים ולשחק זה עם זה, השכנות הרגישו בנוח לפטפט בחדר המדרגות. האידיליה המאושרת התנפצה עם הגעת הטרקטורים שהגיעו להרחיב את בית אחת המשפחות, ומאז - בוקה ומבולקה... אש המחלוקת החלה להשתולל בבנין במלוא עוזה. שני שכנים שעד אתמול היו ידידים טובים, הפכו לאויבים מרים בלב ונפש, הילדים הסתכסכו, השכנות לא דיברו. אחד הבתים התרחב פיזית קמעא, אך נפשית - הבניין כולו שקע אל תוך השנאה והקיטוב, וכדי ביזיון וקצף...

בבנין אחר, לא הרחק משם, התגורר יהודי בשם ר' בועז ג., שהיה אהוב וחביב על כל מכריו, ובעיקר ידיד בלב ונפש של יהודי בשם ר' פנחס. בעודו בשיא פריחתו, בהיותו מטופל במשפחה בת שש נפשות, חלה ר' בועז במחלה הארורה, וכל יום שחלף חולל שמות בגופו. המחלה הלכה והעמיקה, הטיפולים לא הועילו, ור' פנחס ראה כיצד ידידו הטוב הולך וקמל מול עיניו, כשהרופאים כה פסימיים בקשר לעתידו...

ר' פנחס החליט לעשות מעשה. הוא התקשר לאחד השכנים, וביקש ממנו טובה אישית: "ראה נא, הלא תדע כי ידידי הטוב ר' בועז חולה במחלה הקשה, אני רואה את מחלתו וסאת ייסוריו, את המשפחה הצעירה שעוד רגע קט תאבד חלילה את עטרת ראשה, וליבי נקרע מכאב..." - אמר ר' פנחס ופרץ בבכי...

"נו, בוודאי אשמח להתפלל עליו!" - קרא השכן ברגש, "הלא גם אני מכיר! תן לי את שמו ושם אמו, ואתפלל עליו מדי יום!"

"זה רעיון טוב", נענה לו ר' פנחס, "אך את זה יכולת לעשות גם בלעדיו. אני מבקש ממך משהו אחר בשבילו, משהו אחר. זה כרוך במסירות נפש של ממש. האם תסכים למסור נפש להצלת נפש מישראל?"

השכן נחרד. במה מדובר? כיצד מסירות נפשו תשפיע על הצלת החולה האומלל?! - "כן" - נענה ואמר, "אני מוכן למסור את נפשי, לעשות הכל לרפואתו. כן, אני מוכן!" - קרא השכן בקול, ובעיניו דמעות שהצטרפו לדמעותיו של ר' פנחס...

"אם כן", - השיבו ר' פנחס, "גש נא לשכנך והתפייס עמו. תוותר לו, הוא יוותר לך, לא משנה הסדר, העיקר שתתפייסו זה עם זה. אני יודע שזה דורש מאמץ עד כדי מסירות נפש, אך הלא אמרת לי שאתה מוכן למאמץ כזה לרפואת ר' בועז בן לאה. אז תעשה את זה בכל הכח והעוצמה ותכוון לרפואתו!" - עודד ר' פנחס את השכן לבצע מיד את המשימה הלא קלה...

ר' פנחס הניח את השפופרת, אך עדיין לא הניח לנושא. על אתר שב והתקשר גם לשכן השני, ודיבר איתו ככל הדברים האלה. "וכבר דיברתי עם שכנך" - אמר, "והוא מוכן למאמץ הזה. בוא נעשה את זה יחד, לרפואתנו ולהצללתו של ר' בועז היקר!"

חצי שעה אחר כך, כבר עמדו השניים ולחצו ידיים בביתו של ר' פנחס. חומות הניכור והשנאה קרסו לנוכח הדמעות, המאמץ המשותף לרפואתו של ר' בועז איחד את השכנים היריבים והפך אותם לידידים אהובים. ר' פנחס עמד ופיזז ביניהם כחתן ביום חופתו, כשהוא שב ומזכיר את שמו של ר' בועז כל העת - לישועה ולרחמים...

חודש חלף, ושוב נבדק ר' בועז בדיקה שגרתית, שהדהימה את הרופאים. כמו מאליה נסוגה המחלה כמעט כליל, בקושי נמצא לה זכר. עד מהרה החלים ר' בועז לחלוטין, וכיום הוא שוב בינינו, חי ומאושר, שמח ומודה לשני היריבים שהשלימו כדי להחזירו לחיים טובים וארוכים!

סיפור זה, אותו שמענו מכלי ראשון, מוכיח עד כמה גדול כח השלום להפוך עולמות, לחולל מהפכות כבירות, לפתוח שערי ברכה וישועה. אם אנו יודעים על סכסוך, אם חלילה אנו שותפים למחלוקת, הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של ר' פנחס משכין השלום, את דמותו של ר' בועז החוזר לאיתנו. ככל שנשקיע יותר מאמץ בעשיית שלום, ככל שנרבה בשלום בין איש לרעהו, כך נזכה לפתוח לנו שערי ברכה וישועה, ולזכות בחיי אושר ושלווה!

[פניני פרשת השבוע]

**קִחוּ לָךְ אֶת יְהוֹשִׁעַ בֶּן נֹנָן אִישׁ אֲשֶׁר רִוּוּ
בּוֹ וְסִמְכֶתָ אֶת יְדָךְ עָלָיו (כזו, יב)**

אשר רוח בו... שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד
ואחד (רש"י)

שח אחד מתלמידי מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל: "בוקר אחד התקשרו לביתי, ואמרו שרבינו מחפש אותי בדחיפות. כיון שלא הייתי בעיר, וטלפונים ניידים לא היו אז נפוצים, לא היתה אפשרות להשיג אותי. לאחר כשעתיים שוב התקשרו ואמרו כי רבינו מחפש אותי, והשיבו בביתי כי עדיין לא השיגוני. בצהרים יצרתי קשר עם בני ביתי, ובשעה שלוש אחר הצהרים כבר הייתי בחדרו של מרן. לא אמרתי מילה. רבינו הביט עלי וגם לא אמר כלום.

שאלתי: 'ראש הישיבה לא חיפש אותי?'

'נכון, זה היה בבוקר אחרי התפילה, אז חיפשתי אותך', אמר רבינו, וכמי שאומר: 'עכשיו כבר אין על מה לדבר'...

וסיפר רבינו מה שארע: 'יהודי יקר בעל נכסים, מעונין לפתוח כולל אברכים, ובבוקר שאל אותי מי יהיה 'ראש כולל'

שם? חשבתי שאתה ראוי למשרה זו, וכיון שאתה גם זקוק לפרנסה רציתי להציע את שמך, רק שצריך לשאול אותך קודם, לכן חיפשתי. אבל מה? בצהרים הוא כבר היה כאן שוב, ונקב בשם של תלמיד חכם פלוני, ושאל אם הוא ראוי וטוב להיות ראש כולל, והנה, חשבתי לעצמי כי לא אוכל להכריע באמת מי יותר טוב לו כראש כולל, אתה או השני, מדוע? כיוון שאתה קרוב מאד ללבי, ודווקא משום כך, שמא יש לי 'נגיעה', לכן, ברכתי אותו בהצלחה לאותו ראש כולל החדש. וה' יברך אותך במשרה אחרת בעזרת ה'... 'על מקומך ישיבוך'..."

מעשה ביהודי תלמיד חכם, שהגיע לרבינו כדי ליטול עצה. במשך זמן מה כיהן האיש כמגיד-שיעור בישיבה קטנה, ועתה הוצע לו לשמש נכבדות כמגיד שיעור בישיבה גדולה. התלמיד חכם פרש בפני רבינו בארוכה את השיקולים לטוב ולמוטב, כשבין השאר הוא מציין את הכבוד והיוקרה הנלווים למשרת מגיד שיעור בישיבה גדולה. רבינו השיב לאיש מה שהשיב, ולאחר מכן קם ממקומו וליווהו בהדרת כבוד עד הפתח! כאשר יצא המגיד-שיעור מן הבית, העלו הנוכחים את פליאתם ותמהו בשל מה זכה האיש לכבוד הנדיר.

רבינו השיב במתק לשון: "בכל יום עומדים פה אנשים ומסבירים כל מיני הסברים שונים ומשונים, כשבאמת הם מתכוונים ל"כבוד"... והנה סוף סוף בא יהודי, ואמר בפה מלא את מה שהוא רוצה, בלי כחל ושרק, ועל כך בלבד ראוי הוא לכבוד!..."

את הדברים הבאים סיפר יהודי בעל חסד, המנהל קופת גמ"ח גדולה ומפורסמת בארץ הקודש: "בתקופה מסוימת ארעה פרשיה לא נעימה בקשר לניהול הגמ"ח שבאחריותי, הדבר התגלגל לבתי משפט ולהוצאת שם רע בארצות הברית. באותו זמן, אמרתי לרבינו זצוק"ל, שהיה מעורה בכל פרטי הסיפור לשלביו, כי אינני מוחל לאנשים שהיו מעורבים בענין והסבו לי עגמת נפש עצומה".

"וכי מה הם עשו לך?!", תמה ראש הישיבה.

- "הם הלכו לאמריקה, פנו לכל מיני אנשים שעמדו להפקיד את כספם בגמ"ח, ושכנעו אותם שלא לעשות זאת. על כך אינני סולח להם!"

רבינו שמע את הדברים והגיב בתמיהה: "מה, אתה קבלן של הקב"ה? אתה צריך להחליט כמה כסף להכניס בכל פעם לקופת הגמ"ח, למה זה ענין שלך?!"

- "זה ענין שלי כי הם הזיקו לגמ"ח!"

"וכי אתה בעל הבית על הגמ"ח?" חזר רבינו ושאל. "האם אתה עובד קבלן? זה לא נושא שלך, זה לא ענין שלך!"

"שהראש ישיבה ידע, שאני לא סולח להם על עוד דבר!", הוספתי בכאב, "הם הוציאו עלי שם רע בכל רחבי ארצות הברית. צלצלו לאנשים וטענו שאני מועל בכספים ואינני

משיב הפקדות. מדובר בשקר ובכזב, אך זה גרם להם למשוך פיקדונות ולהסב לגמ"ח נזקים אדירים!"

הוספתי ואמרתי, כי ברמ"א בהלכות יום הכיפורים מובא בשם הירושלמי, שמי שמוציא שם רע על חברו, אין הנפגע צריך לסלוח לו.

"את זה גם אני יודע", הנהן ראש הישיבה, "אבל למה אתה לא רוצה לסלוח?"

"אני לא חייב לסלוח להם!", התרעמתי, "הם הוציאו עלי שם רע, שיעשו על זה תשובה!"

"אומר לך מה", הגיב ראש הישיבה ברכות, "למעשה אתה רוצה לא לסלוח, כדי שיהיה עליהם מעט קטרוג, ויתכן שגם שהם יענשו בגלל זה. אביסלע [-קצת] נקמה... זה לא טוב! למה אתה רוצה להסתברך? בחז"ל כתוב שכל מי שחברו נענש בגינו, אין מכניסים אותו למחיצתו של הקב"ה, אתה רוצה כזו תסבוכת?! אני אומר לך, תוציא את עצמך מהענין! זה מה שנגזר עליך בראש השנה שעבר, והם לקחו על עצמם את השליחות. האמן לי, הקב"ה יודע את הכתובת שלהם טוב מאד, תשאיר לו לטפל בהם, מה אתה קשור לענין?!"

בעשרת ימי תשובה, לפני יום כיפור, באתי לבקש ברכה לגמר חתימה טובה. רבינו בדיוק עמד לצאת מביתו, כדי למסור שיחת חיזוק בישיבה פלונית. הוא חשב שבאתי לדבר עמו בשנית על ענין המחילה, והודיע לי קצרות: "אני כבר אמרתי לך, אל תדאג, הגמ"ח לא ינזק מהסיפור הזה כלל!"

"לא באתי בשביל זה!", קראתי בעגמה, "רק רציתי להגיד לראש ישיבה שהביזיונות עדיין נמשכים!"

"נו, בזיונות!" נאנח רבינו, "אוי כמה שזה טוב, כמה שזה מנקה. אח! אם אתה היית יודע כמה זה מנקה, היית מבקש עוד קצת ביזיונות!..."

בערב יום כיפור, נשאתי תפילה מעומק הלב ואמרתי: "ריבונו של עולם, אחרי הדברים ששמעתי מראש הישיבה, אני מוחל להם בלב שלם, יצאתי מהענין, ושלום על ישראל!"

[ומתוק האור-פניני הגראי"ל]

ובַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁית (כוח, ט)

סיפר הרה"ג רבי גואל אלקריף שליט"א: אברך מירושלים שמצבו דחוק אירס את בתו. לצורך הוצאות החתונה הוא ניגש לגמ"ח ע"מ לקבל הלוואה, אלא שבעל הגמ"ח לא היה בבית, והוא הצליח לתפוס אותו רק ביום שישי בצהריים, ובעל הגמ"ח נתן לו הלוואה של אלפיים דולר. אותו יום שישי היה ערב שבת קדש פרשת דברים שהיתה צמודה לחג השבועות. אותו אברך החליט שכיון שחג השבועות הוא יום

הדין, לכן הוא רוצה ללכת לכותל להתפלל כדי שה' יפתח לו שערי ברכה. התארגן לשבת וסמוך לזמן קבלת שבת יצא לדרך לכיוון הכותל. והנה באמצע העיר העתיקה הוא בלא משים מכניס את ידו לכיס, ומגלה ש... אוי ואבוי! יש לו אלפיים דולר בכיס, ואוטוטו נכנסת השבת. יש לו עוד דקה... והוא עם אלפיים דולר בכיס... מה עושים? מוחו פעל בקדחתנות... הוא התחיל לחשוב - אולי זה רק טלטול מן הצד, בשינוי... במקום הפסד ממון... בקיצור... כל מיני היתרים. אבל פתאם תפס את עצמו: 'אני הולך עכשיו לבקש מבורא עולם שיתן לי ישועות, ומה אני עושה? אני הולך ומנסה למצוא לעצמי כל מיני היתרים...!'

מה הוא עושה? הוא פונה והולך לבית הראשון ברובע. דופק בדלת. פותח לו יהודי אמריקאי מבוגר. מיודענו אומר לו: "תשמע, יש לי אלפיים דולר במזומן אני רוצה להפקיד אצלך את זה עד למוצאי חג שבועות, לא צריך פתק הפקדה, פשוט אין לי זמן".

האמריקאי שואל אותו: "מי מסתובב עם סכום כסף כזה גדול, אתה כזה עשיר?"

השיב לו האברך: "מה פתאום עשיר... עכשיו הבאתי את זה מהגמ"ח..."

בקיצור, הוא הפקיד אצלו את הסכום, ופנה לתפילה בכותל. לקראת סיום חג השבועות הוא הגיע שנית לכותל והתפלל מנחה וערבית של מוצאי שבועות עם אותו אמריקאי ולאחר מכן הם הלכו יחד אל ביתו. כשהם מגיעים לבית נכנס בעל הבית לחדר הפנימי והוציא את חפיסת הכסף, את הפקדון.

האברך מקבל את החבילה ומודה לבעה"ב, אלא שכשהוא בא לצאת הוא מרגיש שהחבילה תפוחה ועבה הרבה יותר ממה שהיתה ביום שישי... הוא פותח את המעטפה ומתחיל לספור את הכסף. והוא מוצא שם... ארבעת אלפים דולר. הוא פונה לבעה"ב ואומר לו: "הרי הפקדתי אצלך רק אלפיים דולר ומהיכן ארבעת אלפים דולר הללו?"

אומר לו אותו אמריקאי: "תשמע סיפור: יש לי אח שגר באמריקה. לא מזמן הוא שלח לי אלפיים דולר מהמעשרות שלו. ואמר לי לתת אותם לאברך תלמיד חכם שדחוק במצבו. לא ידעתי למי לתת אותם. והנה ביום שישי האחרון הופעת על פתח ביתי וסיפרת שאתה מחתן את בתך, ולצורך זה לקחת הלוואה, וכדי לא לחלל שבת אתה מפקיד סכום כזה גדול אצלי מבלי להכיר אותי, רק כי חששת מחילול שבת. כשראיתי זאת החלטתי שאתה הוא המתאים לתת לך את האלפיים דולר, ולא לחינם זימנו אותך משמים לביתי..."

זה כוחה של שמירת שבת... השבת מתגמלת את השומרים אותה - ללא עקולי ופשורי... "לקראת שבת לכו ונלכה, כי היא מקור הברכה".

[אור השבת-אספרה]

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"פרשת פינחס"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

פרשת פינחס!

בספר אוהב ישראל להרה"ק מאפטא זי"ע מובא: למה קוראים פרשת פינחס שכל המועדים כתובים בה, בשבת בין המצרים ברוב השנים. ודאי לא דבר ריק הוא, וכמונה עשו חז"ל זה ברוח קדשם. דאם נתבונן, נראה שאלו הכ"א יום שבין י"ז תמוז לט' באב הם המקור והשורש לכל המועדות של השנה שהם בכללן גם כן כ"א יום. דהיינו, שבת, ראש חודש, ז' ימי הפסח, יום חג השבועות, ב' ימים של ראש השנה, יום הכיפורים, ח' ימי חג הסוכות. וסימנך "א"ך טוב לישראל" (תהילים עג.א). ואלו הכ"א יום שבין המצרים הם שורש להם. ואי"ה כשנזכר במהרה בימנו לעשות תשובה ומעשים טובים והקב"ה יגאלנו גאולת עולם, אז יתגלה רב טוב הצפון, כי אז נהיה ראויים לכל הברכות וישועות טובות מצד הדין, ואז יהיו הכ"א ימים, ימים טובים גדולים ונוראים אשר אין להעריך, והם המקור והשורש לכל הכ"א ימים טובים שאנו עושים בזמן הזה. ועל כולם יהיה ט' באב למועד יותר גדול. לכן קוראים פרשת פינחס אשר כל המועדות כתובים בה בימים האלו, כי מהם נמשכים כל המועדות, והמשכיל יבין כל זה...

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וכו' לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (כה, יא)

ישנה את האמרה הידועה, שלפלא הוא הדבר שלאחר שקוראים בתורה בשבת פרשת בלק על מעשה קנאותו של פינחס, מסיימים בזה את קריאת פרשת אותו שבוע. ואילו את סיפור הבטחת שכרו קוראים רק לשבת הבאה, בפרשת פינחס. וכי לא היה מן הראוי להוסיף את פרשת השכר לקריאת השבוע הקודם, ורק אחר כך להפסיק. אלא לימוד גדול רצתה התורה ללמדנו! כשאדם עושה מעשה קנאות ומקנא את קנאת ה' בתוך בני ישראל, אין למהר ולתת את שכרו. יש לבדוק תחילה מה הן סיבת קנאותו... מה הם המניעים שעומדים מאחורי מעשה, לאיזה מטרות הם נועדו... שבוע שלם יש לשבת על מדוכה זו, ורק אחר כך אפשר להכריז, כי היתה זו קנאה לשם שמים ומגיע עליה שכר ברית שלום...

ובשם המגיד מושרים רבי מרדכי דרוק זי"ע שמעתי, כשרצה להסביר מהו קנאות אמיתית היה אומר בצחות: כי הנה אצל פנחס (ברשי"י סוף פרשת בלק) כתוב: "ראה מעשה וכו' ומיד יקח רמה בידו", והנה היום לדאבוננו רואים הרבה פעמים שקודם "לוקחים רמה ורק אחר כך מהפשים את המעשה"...

בנושא הקנאות ראה ראינו אצל צדיקים, כל מיני דרכים ושיטות אך לנהוג, ומתי לומר ולמחות, ומאיך גיסא מתי לא לומר, אלא ללכת בדרכים שונות. מסופר על הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע שבעירו התחילו לרנן על השוחט כל מיני רינונים שאף אחד לא ידע אם יש בהם מן האמת... (אבל כדברי העולם: אין עשן ללא אש...) ביקש הרבי להעבירו ולהדיחו מן המשרה, אבל בדיוק בעת ההיא נודמן לשם הרה"ק בעל האוהב ישראל מאפטא זי"ע ובששמע מהמהלך הזה שרוצים להדיח את השוחט ממשרתו בגלל כל מיני רינונים... לא הסכים לכך והפציר בהרה"ק מפרימישלאן שבל יעשה את הדבר הזה, אמר לו רבי מאיר: הלא אמרו חז"ל (סנהדרין פא) ... "קנאין פוגעין בו", מכל שכן שאפשר להעבירו משיחיתות? השיב לו ה"אוהב ישראל": הפשט במאמר הזה הוא אחרת: "קנאים" – הצדיקים שמקנאים קנאת ה' צבאות, "פוגעים בו" – מתפללים עליו, שכן "פגיעה" היא תפילה (ויפגע במקום בראשית כח' יא) צדיקים מתפללים בעדו להשיבו בתשובה שלימה...

וידבר ה' אל משה לאמור, פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל ולא כליתי את בני ישראל וכו' (כה, י-יא) אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו (מדרש רבה כא). ולכאורה צריכים להבין מהו הלשון המיוחד שכתוב כאן אצל פנחס "בדין שיטול שכרו", שאין מופיע אצל שום מקרה אחר?

נביא בפניכם 7 טעמים מיוחדים שנאמרו ע"י גדולי הדורות:

הגה"ק בעל ה"חתם סופר" זי"ע מסביר, דהרי חז"ל אמרו (קידושין לט): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", (בעולם הזה אין אנו מקבלים את שכר המצוות). מפני החשש שמא יקלקל אדם את מעשיו מתוך כך ויהיה בבחינת "וישמן ישורון ויבעט" (דברים לב, טו), ויצא שהשכר הזה יגרום לו נזק. אבל חז"ל (אבות ה, יח) אומרים: "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו", ופינחס הרי קידש שם שמים וזיכה את הרבים, על כן אפשר לתת לו את שכרו מיד, כי יש לבטוח בו שלא יקלקל את מעשיו. וזה "בדין הוא שיטול שכרו"....

ועוד הסבר לדבר: מובא בספר קומץ המנחה – כי אחד מן הטעמים שאין מקבלים בעולם הזה שכר על מצוות, היא משום שדינו של אדם הוא כמו שכר, כמו שמצינו (איוב זא) "כימי שכיר ימיו". והדין הוא ששכירות אינה משתלמת אלא לבסוף, ולכן גם האדם מקבל את שכרו בסוף, עם סוף כל האדם. ומצינו (רשי"י בבא מציעא קיד) "פינחס זה אליהו", והוא חי לעולם, ותמיד הוא ממשיך בעבודת ה', ממילא הוא צריך לקבל את שכרו מיד...

ואילו הרה"ק בעל ה"חידושי הרי"ם" זי"ע הסביר: שהרי מן הדין אין אדם ראוי לשכר בעד מעשיו, שכן איננו אלא ממלא חובתו, ובעד מילוי חובה לא מגיע שכר, אלא השי"ת עושה חסד עם בראויו ומשלם שכר בעד מעשיהם הטובים... וזהו גם כוונת הפסוק "ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" (תהילים סב.ג) גם זה שמשלם אתה לאיש כמעשהו אינו אלא חסד. ובמה דברים אמורים? כשעושה אדם דברים שהוא מחויב לעשותם. אבל פנחס הלא עשה דבר שהוא "הלכה ואין מורין כן", שאילו היה בא לשאול פי בית דין, לא היו מחייבין אותו לעשות זאת – הרי ממילא מגיע לו שכרו בדין ולא בחסד....

הרה"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא זי"ע תירץ, דלכאורה קשה, הרי "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא" – בזה העולם לא מקבלים את השכר של עשיית מצוה, רק בעולם הבא (קידושין לט): ואם כן, היאך אמר הכתוב: "והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלוקיו", היינו שקיבל שכר בעולם הזה על מעשהו? אלא כתוב במדרש שבשעה שהרג פנחס לזמרי, פרח נשמתו, והקב"ה ברוב רחמיו עשה נס והחזירה לו. נמצא שלפי מעשהו של פנחס הגיע זמן שכרו בעת שנפרדה הנפש מן הגוף. ואם כי הקב"ה התחסד עמו והשיב לו נשמתו, מכל מקום לא הפסיד פנחס ולא נדחה זמן פרעון שכרו. ולכן – "בדין הוא שיטול שכרו"...

ובאופן אחר מיישב הגה"ק בעל ה"חתם סופר" זי"ע: אמרו חז"ל (אבות): "שכר מצוה מצוה". היינו הצדיק העובד ה' בכל לבבו, אינו מתאוה לשום שכר וגמול, אלא כל רצונו ותקוותו שיוכחו השי"ת ויזמן לפניו עוד מצווה כזו. לכן שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, שהרי מקבל הוא את שכרו – בקיום מצוה נוספת. אבל פנחס בוודאי לא ביקש שתבוא לידו מצוה כזו, שיחטא שוב נשיא שבט בישראל חטא חמור כזה. אם כן לא שייך כאן "שכר מצוה מצוה". לכן – בדין הוא שיטול שכרו...

ואילו הרח"ק בעל אמרי אמת ז"ע הביא את קושיית הגה"ק בעל התבואות שור ז"ע, מדוע בכלל – שכר מצוה בהאי עלמא ליכא? והרי אמרו הו"ל (שמות רבה לז) שהקב"ה מקיים את מצוות התורה, כמו שאנו אומרים "אשר קדשנו במצוותיו". ובכלל מצוות התורה נאמר לאו של הלנת שכר שכיר, וכיצד מלין, כביכול, הקב"ה את שכרם של עושי המצוות? ותירץ על פי דברי הש"ך (ח"מ של"ט ז) שאם שוכר אדם פועל על ידי שליח, אין הוא עובר על כל תלין, ומשה רבינו היה שליחו של הקב"ה לצוות את כלל ישראל בקיום המצוות, על כן לא עובר כביכול הקב"ה בכל תלין. לפי זה, במעשהו של פנחס שנתעלמה ההלכה ממשוה והיא "הלכה ואין מורין כן", הרי שפנחס קיים אותה לא מכה ציוויו של משה, וממילא היא לא נאמרה ע"י שליח. על כן "בדין הוא שייטול שכרו" – משום כל תלין...

אך המגיד מדובנא ז"ע הסביר זאת על פי משל כדרכו: נער אחד שהיה משרת אצל עשיר גדול והוא שירת אותו בכל כוחו ימים רבים, שכרו היה לאכול מארוחות שולחנו של העשיר ותו לא. פעם אחת ערך העשיר סעודה גדולה, כסעודת שלמה בשעתו. המסובים ובתוכם המשרת, אכלו ושתו והטיבו את ליבם. והנה, באמצע הסעודה הופיע סוחר גדול וביקש מהעשיר לקנות סחורה מחנותו, אך העשיר דחהו למחר, כי עתה היא עת משהו ושמה. אך הנער קם מעל השולחן ואמר לעשיר, תן לי את המפתחות של החנות ואביא את הסחורה המבוקשת. אמר ועשה והעשיר הרויח כסף רב מעיסקה זו.

למחרת שאל אותו העשיר, הגידה לי מה משכורתך. ענה לו הנער, הלא בתחילה לא קצבת לי שכירות אלא מזונות בלבד. על כך ענה לו העשיר: בתחילה חשבתי כי הארוחות שהינך אוכל משולחני כל כך הביבות עליך, עד שיכולות הן להוות שכר נאה עבור עבודתך, אך עתה ראיתי כי עזבת סעודה יקרה ועריבה, כדי לעבוד עבורי, לכן ראוי אתה מעכשיו לקבל שכר גדול נוסף עבור עבודתך...

כמו כן אצל פינחס, כידוע, אין בכח האדם לשלם להקב"ה אפילו בעד עצם החיים שנתן לו ה', כי טובת החיים עצמם היא טובה גדולה מאד, ולכן, על האדם לעמוד כל ימיו בעבודת ה' בעד טובה זו לבדה. קל וחומר שעבור שאר הטובות והחסדים שהקב"ה עושה עם האדם, שהם נדבה וחסד הניתנים לפנינו משורת הדין, שאין סיפק ביד האדם לשלם עליהם לקב"ה. לעומת זאת, פינחס מסר את נפשו עבור קדושת שמו יתברך והרף את נפשו למות, כי לולא הניסים שנעשה לו כמו שמוכא במדרש, היה מאבד את חיותו. בזאת הוא גילה שהיו אינם נחשבים בעיניו למאומה מול עבודתו של ה' יתברך. ואם כן, צריך הוא לקבל שכר אחר ובדין הוא שייטול שכרו...

פנחס זה אליהו – מהו סוד אריכות ימיו ועלייתו השמימה של אליהו הנביא?!

במדרש (במדבר פרק כה) "אמר ריש לקיש הוא פינחס הוא אליהו אמר לו הקב"ה אתה נתת שלום ביני ובין בני ישראל, אף לעתיד לבוא אתה עתיד ליתן שלום ביני וביניהם, שנאמר הנה אנכי שולח לך את אליהו הנביא, והיתה לו ולזרעו אחריו, שיהיו מבורכים ממני לעולם". מה הוא סוד אריכות ימיו ועלייתו בסערה השמימה של אליהו הנביא כשהוא חי?

חשבון והסבר מעניין כתב המהר"ם שיק ז"ע בשם רבו הגה"ק בעל ה"חתם סופר" ז"ע: הפרשה הקודמת (כה, ט) מסתיימת במילים: "ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף". הפרשה שלנו פותחת "פינחס בן אלעזר... השיב את המתי מעל בני ישראל" וכו'.

הגמרא (הגיגה ד) מספרת סיפור שקשה להבין אותו. יש בו דברים גבוהים מעבר לתפיסתנו, אך כך כתוב בגמרא: פעם ביקש מלאך המות משלוהו שיביא לו את נשמתה של אשה בשם "מרים מגדלא שער נשייא" (מרים המקלעת שער הנשים), והשליח הביא לו בטעות נשמה של אשה אחרת – "מרים מגדלא דרדקי" (מגדלת תינוקות), והמית אותה במרם הגיע זמנה. כאמור, קשה להבין איך זה שקורות למלאך המות "טעויות", ועל כל פנים נשאר לה שנות חיים שנלקחו ממנה...

שאלו את מלאך המות: "מה עושים עם השנים הללו? למי נותנים אותן?" נענה ואמר: אי איכא צורבא מדרבנן דמעביר במיליה מוסיפנא להו ליה, והוויא חילופיה – אם יש תלמיד חכם ששומע את הרפתו ושותק, אוסיף לו את שנות החיים הללו.

והנה השבטים הרי היו מבויים את פנחס, וכמו שמביא רש"י בתחילת הפרשה "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן – לפי שהיו השבטים מכזים אותו, הראיתם בן פומי זה, שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת אלילים, והרג נשיא שבט מוישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן".

ומה עשה פנחס בתגובה? שמע הרפתו – ושתק! ומהו השכר שקיבל בנין שתיקתו?

"ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף" – נתאר לעצמנו, אם לכל אחד שמת במגפה נשארה רק עוד שנה אחת לחיות – הרי פנחס "זוכה" בעשרים וארבעה אלף שנות חיים! בהיותו שומע הרפתו – ושותק!

ואם המתים במגפה היו צעירים, ונותרו לכל אחד מהם, או אפילו רק לחלק מהם, ארבעים, חמישים, שנות חיים – כל השנים הללו "עוברות" לפנחס! תעשו לבד את החשבון...

וידבר ה' אל משה לאמר צרור את המדינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם בנבליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי (טז)

היה הרח"ק בעל ה"אמרי חיים" מוויזניץ ז"ע מפרש במתק שפתו: "צרור את המדינים" – את בעלי ריב ומדון, הילחם באנשי מחלוקת, מדוע? "כי צוררים הם לכם... על דבר פעור ועל דבר כזבי"... כלומר: מפני שהם גרועים אפילו מבעלי עבודה זרה וגילוי עריות, כמו שמעידין הו"ל באומרם שבית המקדש הראשון נחרב מפני שלוש עבירות החמורות, אבל בית שני נחרב בעון שנאת הנם, ששקול כנגד שלשתן...

ובני קרח לא מתו (כו, יא)

מוכא בספר אגרא דכלה לרה"ק בעל הבני יששכר מדינוב ז"ע: שמעתי מאת כבוד אדמו"ר הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימנוב ז"ע – רמז הפסוק "ובני קרח לא מתו" – דהגם כי קרח בעל המחלוקת מת, עם כל זה בני קרח – תלמידיו בעלי המחלוקת לא מתו, כי בכל דור ודור ישנם מתנגדים ובעלי המחלוקת על הצדיקים החולכים בתוכם...

מסופר, כי בתקופת ימי מלחמת העולם הראשונה בא הרח"ק בעל הדברי יואל מפאטמר ז"ע להתיישב תקופה מסוימת בעירו של הגה"ק בעל הקרן לדוד ז"ע שם כיהן כמרא דאתרא. והיו אנשי בלעל (תלמידיו ובני קרח...) שרצו לגרום קטטה וסכסוך ביניהם. נענה אז הגה"ק בעל הקרן לדוד ז"ע ואמר: עכשיו מובן לי דברי הגמרא (כתובות קיב): "דור שבן דוד בא קטיגוריא בתלמידי חכמים". ומפרש שם רש"י: "קטיגוריא" – הרבה מסטינים ומלמדים חובה יעמדו עליהם. ולכאורה צריך להבין מדוע שינה רש"י מלפרש כפי המובן הפשוט שנעשה מחלוקת 'ביניהם' ולא 'עליהם'? אלא ההסבר הוא כפי שאומרים העולם: ברכת "השיבה שופטנו" עולה על הרבנים היושבים על מדין, ואילו "על הצדיקים" הכוונה לאדמו"רים קדושים וטהורים, ולפי האמת היו צריכות שתי ברכות אלו להיות סמוכות זה לזה, שהרי לשניהם תפקיד אחד לקרב לבות בני ישראל לאביהם שבשמים, אך הפירוד שנעשה ביניהם הוא ע"י ה"זלמלשנים" שמפסק בין הברכות... והם אותם הרשעים מהרחרי ריב ומחלוקת, שמעוררים ויכוחים וחילוקי דעות בין הצדיקים. והשתא לפי זה מובן היטב דברי רש"י, כי רש"י פירש איך נעשה קטיגוריא ומחלוקת בין הצדיקים, כי "הרבה מסטינים ומלמדים חובה יעמדו עליהם" – דייקא, והרשעים הללו הם אלו הגורמים לכך, כי הם ממציאם דברי שקר ופלטתר ומוציאים לעז ושם רע עליהם, ואז באים כרוכלים ומביאים דבריהם לפני רבם ומספרים לשה"ר לצדיק זה, והבריהם עושים כמעשיהם לפני רבם ושומחים לפניו לשון הרע על הרב השני, ועי"ז מתעוררת מחלוקת וקטיגוריא עליהם (דברים כדברנות!...)...

עד כמה היא הסכנה להיכנס ללוע הארי – הלא הוא המחלוקת ובפרט בין חילוקי דעות הצדיקים שנשגבים מבינתנו, תעיד בפנינו העובדה הבאה: ידוע שאצל הרח"ק רבי שלמה מזוועהיל ז"ע הסתובבו הרבה התולים בביתו, והיו לו עניינים גדולים בזה, ששמר עליהם שלא יגרשו אותם ולא יצערום. פעם התכבט ואמר דבר נורא! מדוע שומר אני עליהם כל כך? כי הם גלגולי נשמות מחסידים שהתערבו במחלוקת המפורסמת בין צאנו לסדיגורא... והדברים נוראים להמתבונן! שהרי נסתיימה המחלוקת ונשתתקו הרוחות כבר בשנת תרל"ו, ואילו הרח"ק מזוועהיל אמר כדבריו בשנת תש"ה, שהוא כמעט שבועים שנה אח"כ, ואעפ"כ עדיין היו אלו מגולגלים בחיה טמאה, ואנו ניקח לימוד עצום מזה שחם וחלילה מלהתערב במחלוקת ובפרט אצל צדיקים!...

וידוע כי הרבה צדיקים ציוו או לתלמידיהם באזהרה חמורה לכל יעיוו בשום אופן להתערב במחלוקת, אלא יברחו ממנה כמטחוי קשת. אף הרח"ק בעל האמרי נועם מדייקוב ז"ע המשיל ע"כ משל ואמר: האריה מלך החיות חלה פעם במחלה שגופו הסריח בריח רע, הלך האריה אל הדוב ושאלו "האם מריחים ממנו ריח רע?" פתח הדוב וענה לו את כל האמת: "אדוני המלך, מה נאמר ומה נדבר, לצערנו אכן נודף ממנו ריח רע", מיד צוה האריה לקרוע את הדוב, על שמעו לומר כך למלך. המשיך האריה ושאל את הנדי אם יש ממנו ריח רע, כראות הנדי את משפט הדוב, שיקר ואמר שאין זה נכון כלל, וריחו הוא כריח השדה לשבת, כשמוע האריה את תשובתו, וישמעהו כשסע הנדי, על שהוא חונף לו בדברי כזב. המשיך האריה והלך לשאול את השועל את שאלתו, אך השועל בפקחותו השתמט מלענות אלא השיב לאריה "יסלח לי אדוני המלך, כי חולה אני בחולי 'הצינון' ונחזירי סתומים, ואיני יכול להריח ולהרגיש בכלום"... ובכך סיים הרח"ק בעל האמרי נועם ז"ע ואמר לחסידיו, שבזמנים אלו צריך כל אחד לסבול מחולי 'הצינון' ולא להריח כלום, כי ה"ו מלהתערב במחלוקת ר"ל...!

לתגובות הערות: שלח 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 19:25

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:27

ר"ת: 20:58

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 410 19.7.2019 - מז' תמוז תשע"ט

זֶה הַשָּׁמַע לְה' צְדִיקִים וְבוֹא בּוֹ

פְּרִשֶׁת - פְּנִינָה

ולא תהיה עֵדַת ה' כֶּצֶאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רְעָה (כז,יז)

שמעתי מרבי שלום זצ"ל שהקשה: מדוע משה אומר "כֶּצֶאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רְעָה" ולא אומר ביתר פשטות: "כֶּצֶאן בלי רְעָה?". רבי שלום אומר על כך הסבר נפלא: יש רועים ויש רועים... יש רועים שכל מטרתם וכוונתם היא כדי שתהיה להם פרנסה. הם רועים את הצאן כדי שיהיה להם כסף. לעומתם, יש כאלה שרועים את צאנם, ואמנם הם לא עושים זאת למען כסף, אלא למטרה אחרת - כדי שיהיה להם בשר לאכול. הם מגדלים צאן כדי שבבוא היום ישחטו אותו ויאכלו מבשרו. המשותף לכל אלו שהם רועים "בשביל עצמם", בשביל האינטרס שלהם, ואין הם רועים "בשביל הצאן". לעומת זאת, יש רועים שאוהבים את הצאן. הם רועים "בשביל הצאן". כל מעינים נתון אך ורק כדי שלצאן יהיה נעים וטוב.

משה רבנו פונה להשם יתברך ומבקש: כשם שיש כמה סוגים של רועים, כך יש כמה סוגים של מנהיגים! אני מבקש, אומר משה, שהמנהיג שיתמנה על עם ישראל יהיה מנהיג שידאג כל העת למען האינטרסים של העם, לרווחתו ולטובתו, כמו רועה צאן הרועה למען הצאן! משמעות המילים "כֶּצֶאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רְעָה" היא שהרועה דואג לצאן! הוא לא דואג לעצמו! וכך גם מבקש משה, שהמנהיג יהיה מנהיג שדואג לעם ישראל ולא לאינטרסים של עצמו. בכל הדורות עם ישראל זכה למנהיגים אמיתיים כאלה.

ה"נודע ביהודה" היה שומע את צרותיהם של האנשים שהיו פוקדים את חדרו מדי יום ושופכים לפניו את מורתם. אך לאחר שעזבו את החדר היה פורץ בבכי מר. לבו לא עמד לו להכיל את סבלם של צאן מרעיתו. כך נראה מנהיג אמיתי.

ה"בית הלוי" היה באמצע שיעור בישיבת וולוז'ין, כשלפתע נכנס לחדר יהודי לא-מוכר. חזותו מוכיחה עליו שהוא מפשוטי העם, בור ועם הארץ. בידו החזיק את בנו הקטן. אמר היהודי: "כל הילדים שלי בורים ועמי ארצות, אינם יודעים קרוא וכתוב, חוץ מהילד הזה. הכנסתי אותו לחיידר. כעת אני רוצה שהרב'ה יבחן אותו ויראה אם הוא באמת יודע".

התלמידים נעצו את מבטם באורח הבלתי-קרוא: זאת לא התנהגות! אי אפשר להיכנס בלי רשות לחדר השיעורים ולהפריע באמצע השיעור!...
אך ה"בית הלוי" ראה את הדברים אחרת. הוא קרא לאותו אדם ואמר לו בנחת: "בוא, תשב בבקשה". הוא הושיב את הילד על ידו. ליטף אותו בחום. "למדת חומש?" - כן.
"איזה חומש למדת?" - ויקרא. ה"בית הלוי" מתחיל לשאול אותו: מה הפשט בפסוק הזה, ומה הפשט בפסוק ההוא. והילד עונה, משיב מה שמשיב, עד היכן שידיעתו משגת.
ואז ה"בית הלוי" פונה לאבא: "אשרי בנד! אשרי יולדתו! מחלקך יהיה חלקי ומגורלך יהי גורלי! הלוואי שאזכה שיאמרו על בני מה שאומרים על הבן הזה!".

שמע האב את דברי ה"בית הלוי", ופרץ בבכי של שמחה והתרגשות. אם 'הרבי הגדול' בחן את הבן שלו ושיבח אותו בשבחים נדירים כל כך, בוודאי הבן שלו עליו גדול. ברוך ה' שזכה לכך! אבל התלמידים, כמובן, לא כל כך התלהבו מדברי ה"בית הלוי"...
דבריו היו משונים בעיניהם. הם פנו אל רבם ושאלו אותו לפשר הדברים. הסביר להם: "הבן הזה, שידוע קצת חומש, הוא תלמיד חכם יותר מאביו... אני מאחל לעצמי שגם אני אזכה לבן שיאמרו עליו שהוא תלמיד חכם יותר מאביו..."
אלו מנהיגים אמיתיים. יודעים להלך נגד רוחו של כל אדם. (יחי ראובן)

וּתְקַרְבָּנָהּ בְּנוֹת צִלְפָּחַד (כו,א)

בנות צלפחד התייצבו לפני משה רבנו, בהעדר אחים, ובקשו כי שם אביהן לא יגרע בנחלתו, והן תנחלנה נחלה על שמו. שאל משה רבנו את פי הקדוש ברוך הוא, והסכימה עמו דעת המקום: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, כֵּן בְּנוֹת צִלְפָּחַד דְּבַרְתְּ, הַצַּדִּיק עִמּוֹ. בּוֹאוּ וְנִלְמַד מִתּוֹךְ פְּסוּק בַּתְנ"ךְ עַל חֲשִׁיבוֹתָהּ שֶׁל בַּת יִשְׂרָאֵל וְעַל הַיּוֹתֵהּ בַּת לַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים. בַּסֵּפֶר שְׁמוּאֵל (א' יז-נא), בְּעֵינַיִן מִלַּחֲמַתּוֹ שֶׁל דָּוִד עִם גּוֹלֵיית, נֹאמַר: "וַיִּדְעַךְ דָּוִד וַיַּעֲמֵד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי, וַיִּקַּח אֶת חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלַפֶּה מִתַּעֲרָה, וַיִּמְתְּתֵהוּ וַיִּכְרַת בָּהּ אֶת רִאשׁוֹ, וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי מֵת גִּבּוֹרָם וַיִּנְסוּ".

ויש להקשות, לשם מה מספר לנו הנביא שדוד שלף את חרבו של גוליית מתערה? הרי פרט זה הוא לכאורה שולי מאד, ביחס לכל האירוע בו דוד מנצח את גוליית, והרי ברור הדבר שכדי להשתמש בחרב צריך לשלפה מן התער, ולשם מה מספר לנו הנביא זאת? כל הפרשה המופלאה הזו מתארת בכמה פסוקים ובקצרה, ואם כן, למה יש להדגיש את שליפת החרב מן התער? היה צריך לכתוב רק שדוד הרג את הפלשתי וכרת את ראשו בחרבו, ודי.

נוכל ליישב את הדברים על פי דברי חז"ל, שהובאו בדברי ה"כלי יקר", לחכם הגדול לניאדו, בן דורו של מרן הבית יוסף. ה"כלי יקר" מביא, שחרבו של גוליית מאנה לצאת מן התער לאחר שנפל מפגיעת הקליעה, ודוד התקשה וטרח רבות להוציאה כדי להרגו, וכשראה שהדבר אינו עולה בידו, פנה ל"איש נשא הצנח" שהלך לפני גוליית, ובקש שיוציא בשבילו את החרב. השיב לו האיש: "אני מוכן לעשות זאת, אולם בתנאי שתתן לי, לאחר שאתגייר, בת ישראל לאשה". ודוד הסכים. ואכן, אותו אדם התגייר, ושמו "אונָיָה הַחֲתִי".

הדבר עורר קטרוג על דוד המלך, ובשמים אמרו, וכי סחורה אתה עושה בבת ישראל? חייך, שלך אתה נותן לו! ובאותו רגע נגזר בשמים שבת שבע תהיה אשתו של אוריה. אותה בת שבע, אמו הצדקנית של שלמה המלך, היתה מיועדת מתחילה להיות אשת דוד המלך, היא שנתנה לאוריה, ודוד משלו הפסיד, ומשלו נתן.

והדברים מפליאים ומתמיהים מאד. הרי היה מדבר בשעת פקוח נפש אמתית, ושעת מלחמה, ועל ידי כריתת ראשו של גולית, נכנעו וברחו כל הפלשתים, ואם כן, מה הפשע הגדול בכך שדוד המלך החליט, עקב הסכנה הגדולה, להסכים שבת ישראל תינשא לגר, ובמיחד כשהיה מדבר בגר צדק, שבא להתגיר מרצונו, ואין בכך כל אסור. אם כן, מדוע יצא הקצף על דוד?

התשובה היא, שאילו היה הגוי דורש שדוד המלך יתן לו את בת שאול לאישה, הרי דוד היה מהרהר בדבר ולא ממהר להחליט – למרות שהיתה זו שעת מלחמה – אם להסכים לתנאי זה, ומטכס עצות כיצד להוריד את הגוי מהעץ הגבוה עליו טיפס, שכן לא נתן להסכים לתנאי קשה כל כך! להשיא בת מלך לבן גר? היעלה על הדעת? הקטרוג על דוד היה שלא רק בת שאול נחשבת כבת מלך, אלא כך היה לו לחוש לגבי כל בת ישראל באשר היא. כי בת ישראל, בת מלכים היא, ולא סתם בת מלכים, אלא בתו של מלך מלכי המלכים, וכיצד אפשר להשתמש בה כקלף מיקוח, וכחפץ העומד לסחורה? למדנו מכאן על חשיבותה של בת ישראל, עד היכן היא מגעת.

נספר כאן מה שספר מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל על שארע בשיעורו של מרן המהרי"ל דיסקין זצ"ל. פעם, בעת השיעור, נשמע מהחצר קול רעש גדול של נשים המתדיינות זו עם זו. המהרי"ל שגר את אחד מתלמידיו לראות את פשר הדבר, אולי הן זקוקות לעזרה. התלמיד חזר לאחר מספר דקות ואמר "בְּנֹת צֶלְפָחַד דוֹבְרוֹת", כלומר, שום דבר לא קרה, ולא צריך להתרגש מהרעש הנשמע מהחצר, כלומר, זהו סגנון הדיבור של נשים... מגיד השעור, השרף מבריסק, נחרד בשמעו את דברי התשובה. "כיצד מלאך לבך לדבר כך, ולהשתמש בפסוק קדוש מהתורה, בקשר למריבה שנשים מריבות אחת עם חברתה?" – גער בתלמיד, ולא נתקרה דעתו עד שנתן לו נזיפה. (ברכי נפשי)

ממתק לשבת

גבריאלי וחנה היו נשואים עשרים וחמש שנה ועדיין לא זכו לילדים. אבל גבריאלי, שהיה חסיד של בעל התניא קיבל את המצב בשמחה ומעולם לא התלונן לפני הרבי על מצבו. גבריאלי היה נוהג לתת סכומים נכבדים לצדקה, באחד מביקוריו אצל בעל התניא הטיל עליו הרבי לתת סכום גדול למצוות פדיון שבויים. אבל הפעם מצבו הכלכלי היה בכי רע והוא לא ידע כיצד יוכל להשיג את הסכום המבוקש, הוא חזר לביתו במצב-רוח מדוכדך, וסיפר לאשתו בעצב על הסכום שהטיל עליו הרבי. אל תצטער, בטח יעזור ה' ונוכל לתרום גם את הסכום הזה שביקש הרבי". אמרה האשה. לקחה האישה כמה מתכשיטיה, מכרה אותם והביאה את כל הכסף בצרור סגור לבעלה. היא הציעה שילך מיד לרבי ויתן לו את הסכום המבוקש. גבריאלי הגיע אל הרבי, ומיד כשנכנס ל"יחידות" הניח את הצרור על השולחן. הרבי קיבלו בברכה ופתח לנגד עיניו את הצרור. על השולחן נערמו מטבעות נוצצים ומבריקים, כאילו יצאו עכשיו מבית היציקה. הרבי פנה לר' גבריאלי ואמר:

"בתרומת המשכן הדבר היחיד שהיה מבריק זה המראות שבהן השתמשו נשות ישראל, במצרים הן תרמו את המראות למשכן ומהן נעשה הכיור וכנו, הכיור היה המקום שבו התחילו את עבודות המשכן". שאל הרבי את ר' גבריאלי: "מניין בא לך הכסף הזה?" סיפר ר' גבריאלי לרבי את כל מה שעובר עליו לאחרונה, ואת מצבו הכלכלי. הוא גם סיפר שכאשר אמר לאשתו על הסכום שביקש הרבי, מכרה את תכשיטיה בלי ידיעתו וזירזה אותו להביא את הכסף אל הרבי. הרים הרבי את ראשו ואמר: "בטל הדין. הקב"ה ייתן ויחזור וייתן, לך ולאשתך, בנים ובנות ואריכות ימים לראות דורי-דורות. ייתן לך ה' הצלחה בכל אשר תפנה, עושר ונשיאת חן בעיני כל רואיך.

שמח וטוב-לב חזר החסיד לביתו וסיפר לאשתו את כל מה שאמר הרבי והברכה שברך אותם. אבל תגידי לי, שאל, "איך הבריכו המטבעות כל-כך?". כשהגיעו לידי המטבעות, השיבה האשה, "חשבת כי כדאי שהנתינה תהיה שלמה. שפשפתי את המטבעות בחול עד שהבריו ונצצו, ובליבי התפללתי שירחם עלינו השם יתברך, והרבי בקדושתו יברך אותנו שגם מזלנו יתנוצץ, יבריק ויזרח". כעבור שנה זכו ר' גבריאל ואשתו, ללידת בנם הבכור, גבריאל וחנה ראו הצלחה בכל מעשיהם וגבריאל תמיד דאג לספר לכולם שהצלחה שלו היא רק בזכות האמונה התמימה של אשתו חנה.

בפרשת השבוע אנחנו קוראים על בנותיו של צלפחד שפונות למשה לאחר שראו בדיני הנחלה שאם אביהן מת ללא בנים לא יהיה מי ממשפחתם שיקבל חלק בארץ, הן פונות ומבקשות לקבל גם הן חלק ונחלה בארץ, משה שואל את השם והתשובה שהוא מקבל "כן בנות צלפחד דוברות, נתן נתן להם אחזת נחלה".

כשמתבוננים בשבח הגדול שבנות צלפחד מקבלות קצת קשה להבין למה כל כך מתלהבים מהן, בסך הכל הבקשה שלהם היתה מאוד חומרית הן רצו לקבל נכסים בארץ ומה ההתלהבות?

כתוב במדרש שכדי להבין זאת צריכים להבין יותר את רוח התקופה בה קרה הסיפור, עם ישראל בדיוק באותה תקופה פונים ומכריזים "ניתנה ראש ונשובה מצרימה" הם כולם כבר עייפים מהמסע במדבר, עדיין תחת השפעת המרגלים שהוציאו את דיבת הארץ ותחת הרושם של פטירתם של אהרון ומרים, המוטיבציה לכניסה לארץ די נמוכה ודווקא בשלב הזה כשהכניסה לארץ נראית כל כך רחוקה מגיעות בנות צלפחד ומבקשות בקשה טכנית של קבלת חלק בארץ, בכך הם חיזקו את האמונה בכל מי שמסביבם שהכניסה לארץ היא דבר ברור ורק צריכים לראות איך לחלק את הנחלה, האמונה הפשוטה הזו היא זו שחיזקה את עם ישראל שינתה את האווירה ונתנה להם כוחות להתגבר ולהיכנס לארץ ולכן זכו בנות צלפחד לשבחים כה גדולים.

בזכות נשים צדקניות נגאלו ובזכותן עתידים להגאל, יהי רצון שנזכה לחזק את אמונתנו ונקבל את נחלתנו בארץ בגאולה אמיתית ושלימה תיכף ומיד ממש, שבת שלום הרב נחמיה וילהלם שליט"א.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.

לורע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל.

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורג'יה זיע"א

עוֹנֵת
שַׁבָּת

עלון מס' 1079

מוקדש לע"נ רבינו חיים בן עטר זיע"א	להצלחת צבי בן יפה ודעינתו וביב היו	לע"נ רפאל בן מרחה ז"ל
פרשת פנחס	שלמה בן מרגלית זיווג הגון	לע"נ מזל בת שרה ע"ה
י"ז בתמוז תשע"ט, ירושלים	להצלחת מרים בת שרה תחי	לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
7:07	להצלחת אליהו בן בן מזל היו	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
8:25	לדפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה היו	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
8:58	לדפואת הרב ידידיה ציון בן שדה היו	לע"נ אירון מרים בת דוולאט ע"ה

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב בן ציון אבא שאול זיע"א

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן (במדבר כהא)
 "תִּנְיָא (סנהדרין פ"ב) לְמָה יִחְסוּ הַכְּתוּב עַד אַהֲרֹן? לְפִי שְׂאֵחַר שְׂנֵאָם בְּזַמְרֵי,
 הַתְּחִילוּ הַשְּׂבָטִים מִבְּיָמַי אֹתוֹ, רְאִיתֶם בֶּן פּוֹטִי זֶה שְׂפָטָם אָבִי אִמּוֹ עֲגָלִים לְעִבּוּדָה
 זָרָה, וְהִרְג נְשִׂיא שְׂבַט מִיִּשְׂרָאֵל בְּא הַכְּתוּב וַיִּחְסוּ, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן.
 הַכֹּל לְדַבּוּתָא נְקֻט, שְׂאָף עַל פִּי שְׂהִיָּה בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן אֲשֶׁר לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת
 פּוֹטִיאֵל, הוּא יִתְרוֹ שְׂפָטָם עֲגָלִים לְעִבּוּדָה זָרָה, וְהָיָה לוֹ לִמְנַע אֶת עַצְמוֹ מִהַמְעַשֶׂה
 הַזֶּה פֶּן יֵאמְרוּ לִיצְנֵי הַדּוֹר בֵּת יִתְרוֹ מִי הַתִּיבָה לְאַבְיָה, וְאֵיךְ אֵתָּה מְקַנָּא עַל
 הַמִּדְּיָנִית, וְכֵן אָבִי אִמְךָ פָּטָם עֲגָלִים לְעִבּוּדָה זָרָה, וְאֵיךְ אֵתָּה מְקַנָּא עַל הָעִבּוּדָה
 זָרָה? וְעוֹד שְׂהִיָּה בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן שְׂעֵשָׂה אֶת הָעֲגָל, אָף עַל פִּי כֵן לֹא שָׁם לְבוֹ עַל כָּל
 זֶה וְלֹא הָיָה מְקַפֵּיד עַל כְּבוֹדוֹ". וְרַש"י פִּרְשׁ "שְׂהִיָּה הַשְּׂבָטִים מִבְּיָמַי אֹתוֹ וְכוּ", יָכוֹל
 לְהוֹיֹת שְׂהָה כּוֹנֵנוֹ, כִּי עַל יְדֵי שְׂהִיָּה הַשְּׂבָטִים מִבְּיָמַי אֹתוֹ, בְּא הַכְּתוּב וַיִּחְסוּ לִוְמֵר
 רְאֵה "כִּי אִישׁ חָסִיד הוּא", אָף עַל פִּי שְׂעַל יְדֵי שְׂהוּא בֶּן אֶלְעָזָר וְכֵן אַהֲרֹן הָיָה לְהֵם
 לְבַזוּתוֹ, מִכָּל מְקוֹם נִכְנַס בְּעַבֵי הַקּוֹרָה וְלֹא הָיָה חוֹשֵׁשׁ עַל כְּבוֹדוֹ, וְעוֹד הוֹדִיעַ לָנוּ
 הַכְּתוּב שְׂהִיָּה מְשִׁיב חֲמָה בֶּן מְשִׁיב חֲמָה, לְכֵן אֲחִז מַעֲשֵׂה אֲבוֹתָיו בְּיָדוֹ. (כני יקח).
 נִמְצָאנוּ לְמַדִּים מִכָּאן כִּי מִי שְׂעוֹשֵׂה מַעֲשֵׂה אַהֲרֹן רְאוּי הוּא לְשִׁלּוֹם שְׂהִיָּה בְּרַכְתּוֹ
 שֶׁל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב: "בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלֹמִים"
 (במדבר כהא). זֶהוּ שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב: "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן", אֲפִלוּ לְפִי
 דְּבָרֵיכֶם שְׂהוּא בֶּן עַמְמִיא מוֹרְעוֹ שֶׁל יִתְרוֹ, אָבֵל הוּא "הַשִּׁיב אֶת חַמְתִּי", וְעֵשָׂה
 עוֹבְדָא דְאַהֲרֹן, וְלָכֵן רְאוּי הוּא לְבְרַכְתּוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְזֶה אוֹמְרוֹ בְּדִין שִׁיטֵל אֶת שְׂכָרוֹ,
 שְׂכָר זֶה שְׂהוּא בְּרַכַּת הַשְּׁלֹמִים, בְּדִין הוּא, וּמְגִיעַ לוֹ, לְפִי שְׂעֵשָׂה עוֹבְדָא דְאַהֲרֹן.

שע סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

העלילה שסוכלה ע"י עבדים

אשרם את העלילה כאילו היתה עובדה קיימת ומוכחת. התובע, שבעצמו היה אנטישמי לא קטן, מצא כאן הזדמנות לנגח את כל היהודים ולכנו"חם רמאים. הוא תבע להילקה את העונש הח"מור ביותר הקבוע בחוק למקרה מסוג זה.

הילקה מצידו הכחיש, כמובן, הכל. כשדמעות עומדות בעיניו הוא הצהיר כי הוא חף מפשע וכי נפל קרבן לעלילה שטפל עליו סטפן במג"מה להינקם ממנו. באו גם גויים רבים והעידו כי הילקה הגו אדם ישר ולא יעלה על הדעת להתשימו בכגון דא. אפילו הפריץ, ממנו הכר הילקה את בית המרוח, מצא לנכון לומר כמה מלים לטובת היהודי "שלו". החוקרים ראו כי הילקה אינו אשם, אך מאידך לא יכלו לבטל את ה"עדויות" בשבועה וכך נמשך הענין ונסחב ק"רוב לשנה. לבסוף התקרב היום, בו עמד המש"פט להתקיים. מצבו של הילקה היה רופף ביותר והוא ישב בביתו יומם ולילה שבור ורצוצ ו"אמר תהילים כשעיניו זולגות דמעות.

אשתו של הילקה, דבורה-לאה היתה בתו של יהודי כפרי, שהתגורר בקרבת העיריה ליובא"וויטש, בה ישבו אדמו"רי בית חב"ד. אביה של דבורה-לאה היה חסיד ליובאוויטש וממנו היא שמעה לעתים קרובות על הרבי, ר' מנחם מנדל, המכונה "צמח צדק". על שם ספרו המפורסם, ר' כיצד הוא הושיע יהודים רבים בעצתו וברכתו. עתה, כאשר בעלה היה נתון בצרה, יעצה לו דבורה-לאה לנסוע לליובאוויטש ולשמוח את צ"רותיו בפני הרבי, אשר ברכתו וודאי תקינים. היא חזרה על מלים אלה, אותן שמעה בזמנו מ"אביה, פעמים אחדות.

להילקה, מצידו, לא היה רקע חסידי. אביו לא היה חסיד והוא בעצמו מעולם לא נסע אל רבי, לא כדי לקבל עצה ולא כדי לקבל ברכה. על כן הוא סירב בתחילה לשמוע לעצה ה"מזורה" של אשתו וביטל אותה במתיידי. אולם כשהתקרב

היה היה פעם יהודי שהיה גר בכפר, בין גויים רבים ויהודים מעטים, שמו של היהודי היה הלל, או כפי שקראו לו בכפר הילקה, ופרי"נסתו על בית המרוח שחבר מהפריץ המקומי. הגויים שהיו נכנסים לפונדק שלו כדי ללגום כוסית י"ש ולאכול מנה דג ממולא טעים, אהבו את הילקה השקט וההגון, שהתיחס עליהם ביד"יזות ולא לקח מהם אף פעם אפילו קופייקה מיו"רת אחת. הוא היה תמיד פיכה והגויים השיכו"רים כיבדוהו בשל כך.

רק גוי אחד, סטפן, הראה להילקה היהודי שנאה גלויה. היה זה גוי גס-רוח, שיכור כמעט תמיד ופיו מלא קללות. כאשר הילקה ראה ש"סטפן לקח כבר משקה מעל למידה, היה מסרב למכור לו יותר ולא אחת אף נאלץ "ללוות" את השיכור, בעל כרחו כמובן, אל מחוץ לבית ה"מרוח.

סטפן שנפגע, נשבע להיקם מזה יהודי הילקה. מאחר שהוא היה חייב לו סכום כסף הגון, תמ"רת המשקה ששתה אצלו, היה ה"פתרון" הנוה ביותר להרוג את הז"יד ובוזה לסלק הן את הפונ"דקאי השגוא והן את בעל החוב שעצם קיומו הזכיר לסטפן כי חובות צריכים לשלם. אולם הוא פחד להרגו, שמא יישלח לסיביר ועל כן החליט כי יעליל עליו עלילה ויהי מה.

אומר ועושה. סטפן השיכור, שהשנאה להילקה בערה בו הלך לעיר הסמוכה וסיפר שם למוש"טרה כי בעל המרוח הילקה מרמה את הממשלה ע"י כך שלא על כל כמות הי"ש שהוא מוכר משולם המכס כחוק, אלא רק על הלק ממנו. כ"עדים המוכנים לאשר את דבריו, הוא מסר ש"מות של מספר איכרים מכפרים כמוכים, שהיו מוכנים להישבע כי הילקה מכר גם להם י"ש "בלתי ליגלי", גויים אלה היו חבריו של סטפן, טיפוסים מפוקפקים כמוהו, אשר שנאת-יהודי דים שבערה בקרבם זרפה אותם לכל דבר פשע. התלונה הוגשה ובעקבותיה באה החקירה. עדי השקר של סטפן הופיעו ונשבעו לשקר, ב"

מועד המשפט. הוא החליט לשמוע בקול אשתו. והם סוס לעגלה ונסע לליובאוויטש.

בהגיעו לליובאוויטש התברר להילקה היש מהר כי להגיע לליובאוויטש זה קל מאד. אך להגיע אל הרבי — קשה יותר. הגבאי הודיע לו כי הסידים רבים, וביניהם סוחרים חשובים ממתיגים זה ימים מספר כדי להבנס אל הרבי ל"יהדות" וגם הוא הילקה. יצטרך לחכות כמותם אם ירצה להתקבל.

ברגע הראשון התחרט הילקה על כל הנסיעה. אולם לאחר מכן התאושש וסיפר לגבאי את ה"צרה שהוא נתון בה. את תאריך המשפט המתקרב ואת בקשתו ברכה או עצה מהרבי. דבריו נגעו ללבו של הגבאי והוא הבטיח לו לנהוג לגיבוי לפנים משורת הדין. ואכן, כבר למחרת היום הודיע לו הגבאי כי יתכונן להיכנס אל הרבי.

בהיכנסו אל הרבי נתקף הילקה לפתע הרגשה של הדלון, מבוכה ואובדן-עצות. הוא עמד לרגע באין אומר ומיד פרץ בבכי מר ששטף את הכל. הוא שפך את מר לבו לפני הרבי וסיפר לו את הכל, מהחל ועד כלה.

הרבי שמע אותו בסבלנות ולאחר מכן אמר: "אל תבכת הילקה ואל תתלונן. השם יתברך יעזור לך. שום דבר בעולם, שום יצור או חפץ, לא גבראו בכדי, אלא לתועלת מסוימת. אפילו עכברים מביאים לפעמים תועלת. סע הביתת, הילקה, ושים-מבטחך בה' יתברך".

הילקה יצא מהרבי מעודד, אם כי בעצם לא ידע למה התכוון הרבי בדבריו. אולם הוא קיווה כי ברכת הרבי תתקיים והשם יעזור לו במצור קתו. כאשר סיפר את הדברים לאשתו, היא שמיחה שמתה גדולה ומיד הסיחה מדעתה כל דאגה. אם כי גם היא לא הביגה יותר ממנו ביתס ל"משמעות דבריו הרבי. אולם היא בטחה בה' ובי"ן שתקויים ברכה הצדיק.

והגת הגיע יום המשפט. הילקה ודבורה-לאה נסעו העירה. הוא מודאג וחושש לבאות, היא מלאה בטחון ומעודדת את בעלה.

אולם בית המשפט היה מלא מפה לפה. יותרים וגוהים. כולם היו סקרנים לדעת כיצד יסיימו המשפט. הילקה ישב על ספסל הנאשמים.

חיזור, מודאג וכיפה שחורה גדולה מכסה את ראשו. הוא לא נתן את דעתו על המתרחש בו אולם וכל מעייניו היו נתונים בפטוקי תהילים אותם רחשו שפתיו חרש-חרש.

המשפט נפתח והעד הראשון, סטפן הידוע ל"שימצה, גיגש אל הזוכן חוזר על דברי עדותו. שהיו יסוד לעלילה. אולם כאשר סניגורו של הילקה החל לחקרו הקירט שתי-וערב, התבלבל סטפן והסתבך בדברים שסתרו זה את זה. לבי סוף הוא נאחו בטענה כי הגה העדים האחרים יאשרו כולם את דבריו, כולם עד אחד.

אולם כאשר הכריזו את שמותיהם של העדים האחרים, בני כנופיתו של סטפן, שיבואו ויעידו — איש לא נענה כי איש מהם לא נכת במי קום. התברר כי באורח פלא קרה לכל אחד מהם משהו שמנע בעדו מלהופיע. אחד מהם נפצע קשה בחוטבו עצים ביער, שני טבע בנהר ואילו שני אחרים רבו ביניהם והעניגים הגיעו עד כדי קרב-סכינים ועתה שניהם מוטלים על ערשי דווי.

לכאורה — טוב מאד. אין עדים — אין עדות. יות אולם התובע אינו מוותר בנקל. הוא טוען כי בעצם אין צורך להשמיע את העדיות מחדש, לאחר שהן ניגבו כבר ורשומות בפרוטוקול. כל מה שכב' בית המשפט צריך לעשות זה לקרוא את הפרוטוקול של גביית העדיות ולהסתמך עליו — טען התובע.

השופט החליט כי צדקו דברי התובע ונתן הוראה לפקיד בית משפט להביא את הפרוטוקול של החקירה, בו כלולות העדויות. באולם הוש"לך הס' והשופט חיכה בתוסר-סבלנות לבוא ה"פקיד. לבסוף הוא חזר — בידיים ריקות. הוא ניגש אל השופט ולוחש לאזנו משהו ואילו הלה צועק עליו בקול: "תביא מה שיש שם".

"אבל כב' השופט" — טוען הפקיד — "אין שם מאומה, העכברים אכלו את הכל ולא נותר כלום". "זה לא יתכן, זה לא יאומן... תביא הנה את כל המגירה!" — מצוה השופט כשהוא כועס כולו על הפקיד ה"שלומיאל".

הפקיד יוצא במהירות אולם מיד הוא נכנס חזרה וסותב עמו מגירה גדולה. אותה הוא מע"מיד על שלחן השופט.

השופט הכניס את ידו למגירה וחייטט בה שעה

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת שדה בת טוון הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת יצחק בן פורטונה מול הי"ו

אין עדויות... אין מסמכים... אף פעם בימי חיי ענד לא היה לי מקרה כזה" — אמר השופט כאילו מדבר עם עצמו. אחר כך התאושש ובקול רם ותקיף הכריז את פסק הדין: האשמה נגד הנאשם לא הוכחה. החשוד משחרר.

הילקה עדיין שקוע היה באמירת תהילים כא- שר גיגשו אליו קרובים ורחוקים ואיתלו לו מול- טוב על תוצאות המשפט. עיניו נתמלאו דמעות והוא הודה לה על שהצילו מצרה צרורה זו. בי דרכם הביתה סיפרת לו אשתו את כל ההש- תלשלות שהביאה לשחרורו ואז רק אז הבין הילי- קה את דברי הרבני "צמח צדק" אודות היצורים, לרבות העכברים, שלא נבראו בכדי...

ארוכה, במגמה להעלות ממנה לפחות פיסת נייר שלמה אחת. אולם — לשוא! כל הנירות שהיו במגירתו זו כורסמו ע"י עכברים בצורה כה יסור- דית שלא נותרה ביניהם פיסת נייר שלמה אחת. "כבוד השופט" — הצטרף פקיד ביה"ד — "מעולם עוד לא קרה דבר כזה אצלנו", והוא הוסיף, כאילו לעצמו: "זה בכלל מוזר מאד. ה- מסמכים הרבים, שבשאר המגירות באותו ארון עצמו נשמרו כהלכה, מבלי שהעכברים יגעו בהם, רק המסמכים שבמגירת זו ניזוקו בצורה כה חמורה. ששוב אי אפשר להשתמש בהם..."

"לא יאומן, ממש לא יאומן, אך עובדה היא..."

ויש שרוצה לזהר שלא לדבר בבית הכנסת, אבל כשמדברים אליו אחרים נראה לו כבושה וכיהרא שלא להשיבו ולומר שאינו מדבר בבית הכנסת, ומתוך כך גם הוא מדבר בכאב לב עד שלבסוף נעשה לו פהתר, והאיש הירא את ה' יאחזהו רעד מחמר שבו, ולא יבוש מפני כל, ויאמר בפה מלא: איני מדבר בבית הכנסת! שהרי זה דומה למי שרוצים לאבד ממנו הון עתק או להרגו, שלא יחוש לבושה ולא לשום דבר ויחיש מפלט לו. על אחת כמה וכמה שצריך לחוס על נפשו ועל כבוד קונו. זה כלל גדול, שלא לעכר שום עברה ושלא להפנע מקיום שום מצוה מפני הבושה, ועל זה אמרו (אבות ה, כ): הוי עז כנמר לעשות רצון אביך שבשמים, והנזהר בזה מלבד שנצול מענש חמור נותנים לו גם כן שכר כעושה מצוה, שמקיים מצות "ומקדשי תיראו" (ויקרא יט, ל), שבית הכנסת הוא מקדש מעט וצריך לירא ממנו: פלא יועץ

"ומכבדי אכבד" כבדהו בכניסה לביהכנ"ס בכריעה כבדהו ביציאה לביהכנ"ס בכריעה גדול שכרו של העושה כך ויבא על שכרו מאת השם יתברך וזה שער השמים מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד. חובה! ו"א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לענות אמן ואח"כ יאמרו מודים.

אנו קהילת "כנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב, בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בביה"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

• לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחץ 2

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרוחה, שלמה בן הלה, מולוק מרים בת מזל, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מזל, חבו חוה בת נוימה, ליאת מרגלית בת מרים

א"ר ר' אבינועם שחתי בן אשה, אליהו בן שרה, דעה בת יוכבד, שרה בת רחל, שאול בן שרה, שאול בן דוולת, יסראל בן נחמי, מרים בת מיל, ר' בכא בנחמן בן אברהם לחיות, אברהם בן נחמי, יונה בנה בת נחמי, איך בת נחמי, אלה בן רחל, אלה בן אלה, אלה בת מרים, שאול בן אלה

לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ו

העלון יצא ע"י הקרן ותומכיה מאושר העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601 לע"ע עדנה בת מלכה ע"ה

לרפואת מיכה בן מסעודה
לרפואת רפאל בן כולה הי"ו
לרפואת שולמית בת יהודית

לרפואת דוד בן מול הי"ו
לרפואת משה בן זוהרה הי"ו
לרפואת ברכה בת קלרה

לרפואת מאיר בן רחמה
לרפואת הילד יואל בן אביבה
לרפואת זכריה בן מול הי"ו

מאוצרות הפרשה

תחת אשר קנא לאלקיו (כה, יג)

יש לי קושיה עצומה: אם פנחס אכן היה מקנא קנאת ה'... אז איפה הוא היה עד היום? איפה הוא היה בחטא המרגלים... איפה הוא היה במסה ומריבה וכו' וכו'... כתוב כאן יסוד חשוב: קנאי אמיתי זה לא אחד שצריך כל רגע לקפוץ בראש ולהראות נוכחות!!! קנאי אמיתי לא צריך בכל אירוע להנפיק מודעת מחאה משלו... בשביל שלא ישכחו לרגע שגם הוא קנאי... קנאי אמיתי יכול להיות אדם שבמשך ארבעים שנה במדבר עמד בשקט!!! והיה איש מתוך העדה!!! ואיפה שהוא הבין שהוא לא צריך להתערב הוא לא התערב!!! גם אדם כזה נחשב בשם קנאי!!! והנה הוא לפניך: פנחס אבי הקנאים... הקנאות של פנחס לא נבעה מרצון להתבטאות... ההרואה: במשך ארבעים שנה הוא שתק!!! לא שמעו את קולו ברמה... והוא לא הופיע במחאה שהוא לא הבין שהוא נצרך... איפה שהוא הבין שהעסק בשליטה... ומשה רבינו כבר מתעסק בעניין... הוא יכול להצטנף בפיתו ולהשאר בתוך העדה... ורק איפה שצריך!!! ובמקום שאין איש... ונתעלמה הלכה אז הוא יצא לראשונה ויקם מתוך העדה!!! והוא הוא הסמל והדוגמא לפנחס אבי הקנאים!!! ללמדך: שלא כל הרוצה ליטול את השם יטול!!! ולא כל אחד שרוצה להפוך את היצר שלו לשיטה ולקרא לו בשם קנאי... אז זהו שלא!!! קנאי זה לא הדיוט שקופץ בראש בכל אירוע... הקנאי יכול להיות אדם שקט שלא שומעים את קולו... ורק כשחייבים ואין ברירה פתאום הוא מופיע ונוטל את שכרו... ודו"ק. (אז נדברו)

ושם אשת עמרם יוכבד בת לוי אשר ילדה אותה ללוי במצרים (כו, טז)
כתב בדעת זקנים מבעלי התוספות: "אשר ילדה אותה ללוי. כי אשתו של לוי אותה שמה". שואל הג"ר צבי אליהו שטיינברג שליט"א, ר"מ בישיבת 'אור יהודה': צריך ביאור מדוע בכלל הזכירו את שמה של השוויגער 'אותה'? ואם יש צורך להזכיר את שמה בתורה, אז מדוע דווקא במקום שעמרם נשא את יוכבד? וכך הוא מבאר זאת: עמרם נשא את דודתו יוכבד לאשה. שכן עמרם היה נכד של לוי ויוכבד בת לוי, נמצא שיוכבד היא דודתו של עמרם (וכלשון הכתוב ויקח עמרם את יוכבד דודתו) (שמות ו, כ). מקשה הגמרא בסנהדרין (נח:): הכיצד נשא עמרם את דודתו? ועונה שיוכבד הייתה דודתו רק מצד האב, ולא מצד האם (ולא אסרום בקירבה שמצד האב). ולפי"ז מבוארים היטב דברי בעלי התוספות, שאשתו של לוי 'אותה' שמה, ושדווקא כאן מזכירה התורה את שמה של אשת לוי. שכן לפי לשון הפסוק מיושבת קושיית הגמרא: "יוכבד בת לוי אשר ילדה אותה" – היינו רק את יוכבד ילדה האשה ששמה 'אותה', ואילו שאר בני לוי (כמו קהת אביו של עמרם) נולדו מאשה אחרת ואם כן יוכבד היא דודה של עמרם רק מצד האב ולא מצד האם – ולפיכך מותר לו להינשא לה!...

ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחת מנשה בן יוסף (כו, א)

רש"י הקדוש שואל מדוע הוזכר בייחוסן של בנות צלפחד "למשפחות מנשה בן יוסף", והרי כבר נאמר כי צלפחד היה "בן מנשה" ויודעים אנו כי מנשה היה בן יוסף. מתרץ רש"י: "אלא לומר לך: יוסף חבב את הארץ, שנאמר 'והעליתם את עצמותי', ובנותיו

חבבו את הארץ, שנאמר 'תנה לנו אחוזה'".

יורשה נא לי לשאול שאלה: אני מבקש לקבל מגרש גדול בצפון תל אביב. מגרש ששווה מיליוני שקלים. שואלים אותי: מדוע אתה רוצה את המגרש הזה? ואני משיב: אני אוהב את ארץ ישראל, לכן אני רוצה מגרש. בוודאי כולם יצחקו עלי, וכי בגלל ארץ ישראל אני רוצה את המגרש? אני רוצה מיליונים... כיצד אפשר אם כן להוכיח כי בנות צלפחד חיבבו את הארץ מבקשתן "תנה לנו אחוזה". היכן כתוב כאן שהן מחבבות את הארץ, אולי הן רצו נחלה, כדי שיהיה להן רכוש ממוני? ואמר לכם תירוצן פלאי פלאים. הרי למנשה יש שני חלקים בירושת הארץ, חלק אחד בארץ ישראל וחלק נוסף בעבר הירדן, אולם בנות צלפחד ביקשו בדווקא לקבל את חלקן בארץ ישראל, ומכאן שהן חבבו את הארץ. תירוצן נוסף לשאלה הזו, אומר ה"אמרי אמת". היה זה כאשר אמו, הרבעצ'ן של ה"שפת אמת" נסעה להבראה ועמה נסה בנה ה"אמרי אמת". בדרך היא שמעה אותו לומד פרשה זו עם רש"י, והיא שאלה אותו את מה ששאלנו: היכן יש ראייה מבקשתן לקבל נחלה, שהן מחבבות את הארץ. השיב לה ה"אמרי אמת" תירוצן מתוק מדבש: מי היה צלפחד? לדעה אחת היה זה המקושש. מתי התרחשה פרשת המקושש? בשבת השנייה לצאת בני ישראל מארץ מצרים, היינו בשנה הראשונה לאחר שיצאו ממצרים. ומתי ביקשו בנות צלפחד לקבל נחלה? בשנה הארבעים לפני כניסת בני ישראל לארץ. ומדוע שתקו בנות צלפחד כל השנים הללו? וכי לאביהן לא היתה ירושה ממונית, אותה הן ביקשו לרשת? אם אכן בנות צלפחד רוצות כסף, הן היו צריכות לבוא למשה רבינו מיד לאחר מות אביהן, ולבקש לרשת את כספו? העובדה שהן המתינו ארבעים שנה, מעידה שלא תאוות הממון היה חפצן ולא לרשת את כספי אביהן הן ביקשו, אלא רצונן היה לקבל נחלה בארץ ישראל, מכיון שהן חיבבו את הארץ. (יחי ראובן)

ויהיו לנס; ובני קרח לא מתו (כו, י-יא)

אומר ה"ילקוט סופר": בדרך כלל, ילדים אוהבים ללמוד מאביהם את התכונות הרעות שלו. אותן קל יותר לחקות מאשר את התכונות הטובות... כשהאב תלמיד חכם ולמדן, האם בנו ישקוד ג"כ בהתמדה על התורה? – יתכן שכן ויתכן שלא. כשהאב עוסק בחסד, בבקור חולים, בעזרה לנזקקים – האם יעסוק בכך גם הבן שלו בהתלהבות מרובה? אולי כן ואולי לא. כשהאב עניו גדול, בהחלט אין ודאות שגם הבן ינסה לרכוש את מדה הענוה. אבל אם האב כעסן, ומחבב מחלוקות ומריבות – בדרך כלל הבן שלו יפתח חבה עמוקה לריב ולמחלוקת, ויהיה כעסן לא פחות מהאב. כדי לפתח את מידת הכעס, אין צורך לא במאמצים ולא בהשקעה. די בדוגמא אישית ובאי עבודה על המדות. שלמה המלך אומר: "על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב. והנה עלה כלו קמשנים כסו פניו חרלים (משלי כד, ל-לא) – אין צורך לזרוע קוצים, הם עולים וצומחים מאליהם, וכך גם התכונות הרעות. אצל בני קרח ארעה תופעה לא מצויה – אביהם היה בעל מחלוקת גדול, אך הם לא תפסו אומנות. הם חזרו בתשובה, והסתלקו ממחלוקת קרח ועדתו. זהו שנרמז כאן: "ויהיו לנס ובני קרח לא מתו" – העובדה שלא ירשו מאביהם את התכונות הרעות, וממילא לא מתו במחלוקת, היא נס, תופעה פלאית. (לאור הנר)

"שאלתי אותו: מה יקרה אם תקום מוקדם יותר ותכין את הסנדוויצ'ים לילדים?"

מה יקרה אם בערב תוריד מדי פעם את הזבל או אפילו תשטוף את הרצפה? מה, אתה תייר בבית שלך?!" סיפר הרב מאיר לוריא ז"ל - מנכ"ל חינוך העצמאי, מעשה על מרן רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל: באחד המקרים בא אלי יהודי עם אשתו ומבקש שאסדר לאשתו העברה לבית ספר קרוב יותר. "קשה לה", אמר, "היא צריכה לצאת כל בוקר בשעה 7.30 כדי להגיע לעבודה בזמן, וזה קשה". והוא תיאר באוזניי את סדר יומו; הוא עצמו, אמר, לא יכול לטפל בענייני הבית כי הוא יושב ולומד כל היום, ואשתו, כך הסביר לי, חייבת כל בוקר לקום מוקדם, עליה להספיק להכין סנדוויצ'ים לילדים וגם לבעלה, ולא תמיד היא מספיקה להכין, בבוקר היא צריכה להספיק לשלוח את הילדים לגן ולבית הספר, וכשהוא בא בצהריים צריכה ארוחת הצהריים שלו להיות מוכנה, ולפעמים היא חוזרת מאוחר והאוכל לא מוכן. לאחר מכן הוא צריך לנוח לפני שהוא חוזר ללמוד, אחר הצהריים היא צריכה לבשל כדי שתהיה ארוחת צהריים מוכנה. ועליה אף לערוך קניות במכולת, וכמובן שכשהוא בא בערב חייבת ארוחת הערב להיות מוכנה כי הוא יוצא מיד ללמוד, ובערב היא צריכה להכין את השיעורים לבית הספר ולהשכיב את הילדים, בקיצור יום עבודה מפרך. קשה לה לעמוד בו, ולכן מבקש העברה למקום עבודה קרוב יותר, שזה יכול לסייע לה. שאלתי אותו: מתי אתה קם והולך לתפילה? אתה לא יכול על הדרך לקחת את הילדים לגן ולבית הספר? וכשאתה חוזר מבית הכנסת, אתה לא יכול להיכנס למכולת ולקנות את מה שצריך לבית? מה יקרה אם תקום מוקדם יותר ותכין את הסנדוויצ'ים לילדים וגם לאשתך? ומה יקרה אם בערב תעזור לה קצת, ותוריד מדי פעם את פח הזבל או אפילו תשטוף את הרצפה לעתים? מה, אתה תייר בבית שלך? ... האיש התנפל עליי בזעם, והוכיח אותי על פני שאני שונא תורה. אשתו, בכל אופן, לא קיבלה העברה. באחד הימים הזדמנתי לבית ראש הישיבה הרב שך זצ"ל, הוא ישב מול הדלת וברגע שראה אותי קם ורץ לקראתי, תפס אותי בשתי ידיי ואמר בהתרגשות: טוב מאוד, טוב מאוד, ברוכים תהיו! לא הבנתי לפרש התלהבות זו, שאלתי: מה קרה? ואז סיפר לי: "היה אצלי מישהו וסיפר לי את תוכן השיחה שלכם אתו, טוב מאוד ענית לו". נדהמתי, כי זכרתי שדיברתי אתו קשות והטחתי בו מילים חריפות, שאלתי בהירות: האם סיפר את כל מה שאמרתי לו? הרב שך השיב: "לפי רוח הדברים אני חושב שכן", ואז לפתע שאל אותי בחיוכו האבהי המפורסם: "מאיפה אתה יודע את כל הדברים הללו שצריך כך לעזור בבית? האם אתה עצמך 'נאה מקיים' או רק 'נאה דורש'?" עניתי לו: "איני יודע אם אני 'נאה מקיים', בכל אופן אני משתדל. הצורה בה האיש התעלם ביודעין מהחובה הזאת, הרגיזה אותי מאוד, ע"כ עניתי לו כפי שעניתי". סיפרתי לראש הישיבה על "בית הספר" שבו התחנכתי לכך, הלא הוא סבי הגדול רבי מתתיהו לוריא, שלא פסק מתלמודו, ובכל זאת לא תשווער העזרה שהושיט לסבתי בבית. "כך צריך להיות!" ענה ראש הישיבה "וכי אני לא עזרתי לאשתי ככל יכולתי!?" שאלתי: "מה ענה ראש הישיבה לאיש?" "עניתי לו: אם תתנהג כפי שאמר ר' מאיר, אבקש שבשנה הבאה יסדר העברה לאשתך, אבל אם תמשיך להתנהג כהיום, אבקש שיפטר אותה, והיא תשב בבית למען תחיה כאדם נורמלי. אישה זה לא עבד ולא שפחה, ודע לך שאדאג שידווחו לי אם שינית מדרכך הנוכחית. (יערב נא שיחי)

פינת ההלכה

שכר דירת קייט, והמשכיר אינו מאפשר לו לבדוק את המזוזה

שאלה: שכרתי דירה באחת הערים בארץ ישראל, לתקופת בין הזמנים, המשכיר אינו נראה מהאנשים המדקדים בקלה כבחמורה, שאלתי אותו, מה עם המזוזה? ! המשכיר התרגז ואמר המזוזה שלי הם המהודרות ביותר שיש, ואני אוסר עליך לגעת בהם או לבדקם. שאלתי היא: לבי נוקפי שאולי המזוזה אינם כשירות, האם אני יכול לקחת עמי מזוזה מהודרות, וליתנם סמוך למזוזה שלי של המשכיר? ואם כן האם כשאני עוזב את הדירה אני יכול גם להורידם, כי אולי המזוזה של המשכיר פסולות, וכשאני מוריד את המזוזה שלי, אני משאיר את הבית ללא מזוזה? תשובה: מותר להניח מזוזה נוספת, ועדיף שישאיל את המזוזה מגמ"ח ואז יוכל להחזירו בתום זמן השכירות. **מקורות ונימוקים:** כתב בפתחי תשובה (י"ד סימן רצ"א ס"ב) בשם חמודי דניאל שמי שקשה עליו להוציא המזוזה ולבדקה, ורוצה להניח מזוזה אחרת, וקשה עליו להוציא הישנה, אסור משום בל תוסיף. ובשו"ת אגרות משה (י"ד ח"א סי' קפג) נשאל על בית שבמשך עשרים שנה, לא בדקו את המזוזה, וצבעו את הבית כמה פעמים, ואי אפשר להוריד את המזוזה, אלא אם כן יעשו חור במשקופי הדלת, אם אפשר להניח מזוזה חדשה, ולחשוב שהישנות נמצאות שם כגניזה, ועי"ש שאסר בזה, שבמחשבה בלבד, אין המזוזה נהפכת לגניזה, ועובר על בל תוסיף. אמנם בספר דרכי חיים ושלום (אות תקסה) מסופר שבעל המנחת אלעזר, בהיותו במקום מעינות הרחצה באכסניא שהיה רוצה להתעכב שם יותר מל' יום, והיה הבעל הבית מקלי הדעת, אך היה לו מזוזה על פתחו, מהמזוזה הקטנים שרובם ככולם היו פסולים, אך לא רצה להסירה, מפני דרכי שלום, שלא נחזיק אותם כמו נכרים גם בהמצוות שהם עושים, ולכן הניח שם מזוזה כשרה בריחוק מקום קצת מהמזוזה של בעל הבית. וכעין זה פסק ההר צבי (רשמי שאלה י"ד עמוד רכ"א) על שאלת הרב חיים פלטיאל מאיישישוק, במי שאינו יכול להוציא מזוזה שהיא תחובה בחור הקיר זה מכבר, והוא חושש שכבר נפסלה, אי רשאי לקבוע מזוזה חדשה בלי שיוציא המזוזה הראשונה, אי ליכא בזה משום בל תוסיף, והשיב ההר צבי, שהרי איתא בתוס' (ר"ה כ"ח: ד"ה ומנא תימרא) דבעושה מטעם ספק ליכא בל תוסיף, וכאן נמי משום חשש ספק הוא קובע את המזוזה. גם בענינו לכאורה מותר להניח את המזוזה סמוך למזוזה של בעל הבית, שיש ספק גדול שמא הם פסולות, והרי הבעל הבית אוסר לבדקם. ולכאורה שאנו חוששים שמא המזוזה פסולה, אסור לו להוריד את המזוזה הכשירה, כמבואר בשו"ע (י"ד סימן רצ"א ס"ב) שאסור להוריד את המזוזה כשיוצא מהבית, והיא סכנה. אולם מהסיפור של הבעל המנחת אלעזר משמע שכשעזב את הדירה הוריד את המזוזה, ואולי משום דרכי שלום מותר להורידם, ואין בזה סכנה, וכעין מה שאמר החזו"א (שביעית סי' י"ב סק"ט) שלכן מותר להשאיל נפה לחשוד על השביעית, כי אחרת יעבור החשוד באיסור חמור יותר של 'לא תשנא את אחיך', וכן גם בענינו שאם לא יוריד את המזוזה, יכשילו באיסור שנאה. ומהיות טוב ישאל מזוזה מגמ"ח, לתקופת בן הזמנים, ואז שיצא מהבית יהיה חייב להורידו, כדי שלא יכשל בגזל מהגמ"ח. (הגר"י זילברשטיין, ווי העמודים)

חידה שבועית

68 וחמשת צו"פ 11 קפ"ט. החמשת צו"פ 10 קפ"ט יותר מהצ"ט, כמה צו"פ הצ"ט?

תשובה לחידה פר"ש: נתן לו הקב"ה רסן וחכה בפיו כאדם הפוקס בהמה (רש"י כ"ג, טז). תשובה לחידה השבועית: סדר היושבים מימין לשמאל: חיים, אחמד, ג'ון. תזכורת: הכניסה להגרלה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת יפרח להולדת הבת משפחת גינזבורג להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת בודנשטיין-קסלר-ברון לאירוסיה הבת הבן הנכד **גני הדר:** משפחת אלפר לאירוסיה הבת הנכדה משפחת מאינין - שחר-שלינגר (מרכז העיר) לנשואי הבן הנכד הנכדה משפחת ספרא לבר מצוה משפחת גולדברג לנשואי הבן משפחת ארליך לנשואי הבן משפחת רוב לנשואי הבת משפחת דהן לנשואי הבת משפחת גלאטשטיין להולדת הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר **שבתורה**

שַׁבַּת אוֹרֵה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

פינחס

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁשִׁי אֶת חַמְתִּי יִלְפִי שֶׁהָיוּ הַשְּׁבִטִים מְבוֹיִם אוֹתוֹ הִרְאִיתִם בֶּן פּוֹטִי זֶה שְׁפִיטָם אֲבִי אֲמוֹ עַגְלִים לַעֲזִי וְהָרָג נְשִׂיא שְׁבֹט מִיִּשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ בֹּא הַכְּתוּב וַיְחַסּוּ אַחַר אֶהֱרֹן (רש"י) צִדִּיק לְהַבִּין, אִיךָ יִתְכַן שֶׁהַשְּׁבִטִים בָּיוֹ אֶת פְּנִחָס, הֲלֹא הִיָּתָה מְגַפָּה נוֹרָאָה בְּהָ מְתוֹ עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע אֲלֹף וָרֵאָו בַּחֹשׁ שְׁהוּא עֶצֶר אֶת הַמְּגִיפָה, וְהַקְּבָ"ה מַעֲיֵד בּוֹ שֶׁהַשֵּׁשִׁי בֹא חֲמֹתוֹ וְשֶׁהוּא זֶה שֶׁעֶצֶר אֶת הַמְּגִיפָה וְקִיבֵל בְּשִׁכְרָה בְּרִית שְׁלוֹם, הָאֵין צוֹרֵךְ רֵאִיָּה מִסְּפָקָת שֶׁהִיא מַעֲשֵׂה זֶה לְשִׁמָּה וְנוֹבַע מִמְּנִיעִים טְהוּרִים מְזוּכָכִים, מַה צּוֹרֵךְ יֵשׁ עֲדִיין לִיחַסוּ אַחַר אֶהֱרֹן וְאִיךָ יִתְכַן שְׁבִמְקוֹם לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ עַל נֶס, יִדְוֶנוּ מִמָּה בְּדִיוֹק נָבַע מַעֲשֵׂהוּ? מִכַּאֵן נִתְּנָה לְרֵאִוֹת, נוֹרָאוֹת כּוֹחוֹת הַנֶּפֶשׁ, שֶׁהָאֵדָם מִסּוּגֵל לְקַבֵּל טוֹבָה כִּה גְדוּלָּה מִמִּשְׁהוֹ וּבִמְקוֹם לְהַכִּיד לוֹ טוֹבָה, יִצְלִיחַ לְמַצּוֹא דְבָרִים צְדִיקִים בְּמַעֲשֵׂהוּ וְלִבְוֹתוֹ עַל כֵּךְ, נֶס אִם יִקְבֵּל עֲדוֹת מִהַקְּבָ"ה עֲצָמוֹ עַל טוֹהַר מַעֲשֵׂיו שֶׁל פִּנְחָס לֹא יִהְיֶה זֶה מִסְּפִיק, וְכִדִּי לְהוֹצִיא מִלִּבָּם חַיִּיבִים עֲדוֹת בְּרוּרָה - בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן. (לַתַּחַת עֲלִיין - קוֹל הַתּוֹרָה)

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

סיפר רבי מאיר ליברמן, משרידי תלמידי ראד"ק: פעם אחת באחד מימי שישי, היתה לו איזו שאלה אל רבו מרן החפץ חיים זצ"ל ונכנס לשם כן לביתו לשאול בעצתו. והנה כשנכנס אל הבית, היה זה כבר לאחר חצות היום, כששבת קודש התקרבה לבוא, ורואה הוא את החפץ חיים עומד בקרן זוית בחדר מבלי שיבחין בו שנכנס, והוא מוכן לקראת שבתא מלכתא, לאחר שהיה במקוה וכל שאר הכנות, ותואר פניו מאירות, ושומע הכבוד את רבו הקדוש מלחש ואומר: "אחה, שבת באה, אחה שבת... אחה שבת... כולו והנה הגאה עצומה שהנה הגה שבת קודש מתקרבת ובאה. (מאיר עני ישראל)

בבית מדרשו של הרבי שר שלום מבעלז וז"ע היתה השירה בוקעת ועולה בלילות השבת עד כי כל סובביו נהגו למשמע אוזניהם, ואם כך הדבר מידי שבת בשבתו, על אחת כמה וכמה בשבת שידה, שבה בקעה השירה למרחוק, ורבים היו באים להנות מזיו שירתם של חסידי הרבי, שהגיעו מזמירותיהם עד שעה מאוחרת... והנה בעת שהחלו החסידים את השיר "כל מקדש שביעי" בלחן המיוחד שהתנגן לו בחצר בעלז, ומשהגיעו לתיבות "כל שומר שבת מחללו" התעכב הרבי וחזר שוב ושוב על אותם המילים עם הניגון שעליו, והחסידים לא הבינו מרוע משנה הרבי ממנהגו, ודוקא במילים אלו הוא מפסיק וחוזר עליהם, כשהוא מפנה מבטו לכיוון אחד. החסידים הרדור בדבר, ולא מצאו מנוח, אם היה הדבר בשירת היס עוד היה ניתן הבין כי צלצולי השבת המיוחדת שבה הם נתונים אחראים לכך, אך העובדה כי מדובר בשיר השבת הרגילה עוד קודם שהחלו בומירות שבת שידה, רק הקשו להבין כוונתו. אך היה זה רבי לייבוש מחסידי הנאמנים של הרבי ששם לב כי הרבי מפנה את מבטו לכיוונו, וניסה לאתר מבין סובביו אולי יש משהו בכוונתו של הרבי, והנה הוא מבחין באדם העומד לצידו כשהוא מבחין בעיני החסידים והוא מקסס בצ'פורניו ותולשם בין שניו בעיצומו של השבת... החסיד שנבהל לדאות זאת, סימן לאותו אדם בצנעא, שיש בכך משום חילול שבת וכי עליו להפסיק מיד במעשיו, אותו אדם אכן נרתע והפסיק מיד במעשה זה. והנה, רק הוא הפסיק והרבי הורה להמשיך בשירת השבת שהלכה וסחפה עמה את ההמונים לשבת שידה פשוטה כמשמעה. רק מעטים הבינו את רוח קדשו של הרבי שהבחין באותו יהודי שעמד במרחק רב ממנו, כשהוא מחלל את השבת, וזהו שהפסיק הרבי במילות השיר "כל שומר שבת מחללו" שלא יחלל השבת בנטילת צפורניו, אלא ישמור את השבת כדבעי, והבחינו בגודל תעצומותיו של רבם. (בקש"א)

סיפר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, על מסירות נפשו של הסטייפלער - רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל כשהיה בצבא הרוסי, שהוצרך לעשות משמרת לילה, ומחמת גודל הקודר היה השומר מוכרח ללבוש מעיל פרוה עבה שבלעדיו אי אפשר לעמוד מפני הקודר. פעם אידע ליל שמירתו בשבת, ומצא את המעיל הזה תלוי על אילן, ולא רצה להשתמש בו מכיון שהיה תלוי על אילן המחובר לקרקע והדי זה משתמש באילן, אבל מצד שני הבין שזו סכנת נפשות אם יעמוד על משמרתו כל הלילה בחוץ בבגדים קלים, ולאחר ששקל הדבר במאזני שכלו, החליט שלעת עתה עדיין אין עליו סכנה, ויתחיל בשמירתו לכל הפחות לחצי שעה, ואם לא יוכל לסבול את הקודר, אז יהיה רשאי לקחת המעיל מפני חשש פיקוח נפש. וכך עשה, שעמד חצי שעה בלי המעיל, ולאחר חצי שעה עדיין לא הרגיש את הסכנה, ואמר לעצמו שינסה עוד חצי שעה, וכן המשיך להתחזק ולהתגבר, עד שעברו שעות זמן שמירתו, ולא חילל את השבת אפילו באיסור דרבנן. (נשמי ברכה)

בן גִּוֹת צִלְפָּחַד הַדְּבָרִת נִתְּנָה לָהֶם אֶחָת נִחְלָה בְּתוֹךְ אָחֵי אֲבִיהֶם: רֵאִיתִי לְפָרֵשׁ בְּדֶרֶךְ צַחוֹת זֶה שֶׁאֲמָרוּ בְּב"ב (ק"ט, ב) שְׁבִנְתָּ צִלְפָּחַד צְדִיקְנוּתָהּ הִיוּ שֶׁלֹּא נִישְׂאוּ אֲלָא לְהַגּוֹן לָהֶם לִכֵּן לֹא נִשְׂאוּ פָחוֹת מֵאַרְבַּעִים שָׁנָה כְּמוֹ שֶׁכְּתַב הַרְשָׁב"ם שֶׁסֵּם שֶׁהָיוּ מְצַפּוֹת לְהַגּוֹן לָהֶן, וַיֵּשׁ לְשִׂאוֹל וְכִי לֹא מִצְאוּ הַגּוֹן תוֹךְ אַרְבַּעִים שָׁנָה: וְאִפְשָׁר שְׁכִדִּי לַעֲשׂוֹת שִׁדּוּךְ טוֹב דְּרוֹשׁ בִּי דְבָרִים א. יְחוּס ב. מְמוֹן, וּבִנְתוֹ צִלְפָּחַד בִּי הַחֲסוֹנוֹת הִיָּה לָהֶן, לֹא הִיָּה לָהֶם יְחוּס וְלֹא מְמוֹן: שֶׁלֹּא הִיָּה לָהֶם יְרוּשָׁה וְגַם רִינְנוּ עַל אֲבִיהֶם שֶׁחִילֵל שַׁבַּת, א"כ לֹא מִצְאוּ לָהֶם הַגּוֹן שִׂישָׂא אוֹתָם. אֲלָא הֵם הִמְתִּינוּ עַד אַרְבַּעִים שָׁנָה שֶׁאֵזוּ קִיבְלוּ הַנְּחִלָּה, וְהִיָּה לָהֶם מְמוֹן, וְגַם נַעֲשׂוּ אוֹ בְּעָלֵי יְחוּס שְׁהָרִי הַתְּגַלָּה שֶׁאֲבִיהֶם לְשֵׁם שְׁמִים נִתְּכוּן, מִמִּילָא יִכְלוּ לְהַנְשֵׂא לְהַגּוֹן. (אוצר הידיעות)

סיפור מההפטרה

ויאמר קנא קנאתי לך: בעת שהגיע הרב ממשעבין זצ"ל לארץ ישראל לאחר שנות סבל וגלות במעמקי סיביר, בא לבקר ביקור נימוסין אצל מרא דארעא דישראל, רבי יוסף צבי דושינסקיא זצ"ל. זכותי להיות נוכח בעת שנפגשו שני גדולי העולם. מה נהדר היה המראה, ומה נעים היה לשמוע את שיחתם בדברי תורה ועובדות מצדיקים. בין הדברים סיפר הרי"צ דושינסקיא מעשה פלא, וכה סיפר: בעיר קראקא העיר הגדולה והמעטירה חיפשו אדם בעל שיעור קומה לשמש כרב הראשי לכל הקהילות ולהנהיג את העיר, שלחם ושתדלנים הגיעו מכל קצוות אירופה כדי להציע שמות של רבנים גדולים ומפורסמים הראויים למלא את המשרה הנכבדה הנוהג היה שבכל הצעה שהיתה נראית לראשי הקהילה כהצעה רצינית ומכובדת, היו מומינים את הרב המדובר לשבות בעיר. במשך השבת היה מוסר דרשה מרכזית בהלכה ואגדה, ולאחר השבת היו יושבים פרנסי הקהילה ודנים בענין. אמנם דא עקא, במשך הזמן באו רבנים לקראקא ויצאו כבושת פנים, כגלל חבורת אברכים צורכים ובעלי תריסין, שעשו להם מנהג שבשעה שהרב האורה היה דורש מהידושינו בפני הקהל – היו "מתקפים" אותו בשאלות וקושיות, ובגודל הריפותם הצליחו לסתור את הידושינו, ולא פעם קרה שבאמצע הדרשה היה האורה הנכבד מתבלבל מרוב הקושיות, והיה יורד כמפח נפש מהבמה. המנהג הרע הזה גרם לצער ועגמת נפש להרבה רבנים. והנה באחד הימים הגיעה הבשורה על הופעתו בשערי העיר של רבי שמעון סופר זצ"ל שעומד לדרוש בשבת הקרובה בבית הכנסת המרכזי. בהגיע יום שבת התקבצו וכאו אלפים מתושבי קראקא לראות את הגאון הנודע, בנו של שר התורה רבינו החתם סופר זי"ע. מקורבי הרב עדכנו אותו מראש על חבורת הלומדים, כשעלה רבי שמעון סופר לדרוש הבחין בפינת בית הכנסת בחבורת האברכים שכבר "הפשילו שרוולים", והוא פתח ואמר: לפני שאתחיל לדרוש בעניני הלכה ואגדה, ברצוני לספר לכם סיפור שהתרחש אצל אבי מורי הגה"ק החתם סופר זי"ע, ואני הייתי עד למעשה. בעיר פרשבורג, מקום כהונתו של אבי, הגיעה שמועה רעה על אחד הקצבים המוכר בשר טריפה באמליוו. אבי שלח את שליח בית הדין שילך לקצב ויזמינו לבוא לרב, השליח בא לקצב ואמר את דברו. הקצב, בחוצפתו כי רבה, אמר לשליח להשיב לאבי שאין לו עסק עם רבנים. אבי ביקש מהשליח לחזור שוב לקצב ולהזמינו לבוא, וכשבא אליו – הזחיר הקצב את השליח לכל יבוא אליו עוד. אבי ביקש מהשליח ללכת אל הקצב פעם שלישית ולהזמינו לדין תורה, כשראה הקצב מרחוק את השליח – יצא לקראתו והפליא בו את מכותיו. השליח חזר לבית אבי הכול ומוכה, כשראה זאת אבי – קרא לי וביקש ממני ללכת לקצב. הוא מסר לי "שים", ואמר: אם הקצב ירצה להכותך – תאמר את השם. הלכתי כמצוות אבי. וכשהגעתי להנות ומסרתי את דברי אבא – נמלא הקצב כועס וביקש להכותני. אמרתי מיד את השם, ולא נותר מהקצב כלום... כאן פנה רבי שמעון לכיוון האברכים, ואמר: דעו לכם שהשם נשאר אצלי. אם כוונתכם לטובה, לשם שמים, תבורכו! כך היא דרכה של תורה, זה בונה וזה סותר. אבל אם אין כוונתכם לטובה – הזהרו והשמרו... מיד נשמעה המולה בבית הכנסת, אותם האברכים קפצו מהחלונות ונסו על נפשם..

(לב ישראל לרבי ישראל גרוסקין זצ"ל)

ועל הכל...

"פרפראות"

רבי יואל מסאטמר זי"ע אמר פעם, בתורה, מובא מעשה הקנאות של פנחס בסוף פרשת בלק. ואילו השכר שפנחס קיבל מובא בתחילת פרשת פנחס. מדוע? ביאר רבי יואל: לפני שנותנים שכר על מעשה קנאות, ממתנים במשך שבוע כדי לברוק שזה אכן נעשה לשם שמים.

"ענין של טעם"

הטעם למה אין הברכה שורה בדבר הסמוי מן העין, משום שאם אחרים רואים אותו דבר אפילו יהיה דבר מועט דומה להם דבר גדול וחומדים ושולט בו עין הרע המכלה את הכל, ואם הוא הרואה גם אינו שורה ברכה, משום שאפילו יש לו הרבה עינו של אדם אינו שביעה כמו שנאמר "אוהב כסף לא ישבע כסף" ודומה בעיניו דבר מועט, וזהו צרות עין. ואין הברכה שורה במקום צרות עין. (מעיל צדקה)

"מפי כתכם"

"דבותי, רצוני להגיד מילים אחדות, שאולי המה דברים פשוטים, אבל הם דברים שכל אחד ואחד מחויב לדעת אותם. אני פונה בדברי לכל היהודים בעולם, בכל מקום שהם, ומי שלא ישמע היום – ישמע למחר." ייבה ונתבונן, הבה נחשוב: כל אומה ולשון – יש להן ייחוד מהותי שמציין את דמותן. אין להשוות את העם האמריקאני – לעם הגרמני, או האיטלקי – לעם הרומני. בכל אומה יש להם חוקים משלהם, נימוסים ומנהגים, תרבות, ספרות ומלומדים. כשאני חפץ לידע אופיה של אומה או להכיר את דרגתה – הריני קורא את הספרים שלה, את היצירות של חכמיה, ולומד לדעת אם היא בדרגה נמוכה או גבוהה. "ועתה, אחים ואחיות בכל קצווי תבל, הגידו נא לי: מה הוא הייחוד היהודי שלנו? היכולים אנו לומר שהייחוד שלנו מתבטא בכך שאנו מלומדים גדולים בפזיקה או ברפואה ושאר חכמות? הלא זו השכלה כללית, זו מעלה כללית לכל אומות העולם, אבל מה בכל זאת ייחודנו היהודי? מה הם החוקים שלנו, במה אנחנו עם בפני עצמו, במה אנחנו יהודים? אני יוצא לרחוב היהודי, פונה לכל אדם שאינו שומר תורה ומצוות, עוצר אותו ושואל: הגד נא, אחי, אתה יהודי? במה אתה יהודי? אתה אוכל ושותה ביחד עם הגויי הבשר שלו כשר, הפת שלו כשר, הבת שלו כשרה, במה איפוא הנך יהודי? אנא עמוד והתבונן לדג: האמנם אתה יהודי? במה? במה? בכשרות? בתרבות? מה מייחד אותך כיהודי?... "הלא כל אדם שפוי שיש בו קורטוב של רצינות וישר – יודה על האמת, ובהכרה יתודה: מה שמייחד אותנו – זו התורה שנתנה לנו לפני שלושת אלפים שנה ויותר, שמאז ועד היום לא נוספה אות אחת בתורה, לא זייפו בה אף תג, לא חסר בה שום קוץ של יוד, והיא שלמה בידנו כיום שנתנה בסניני יתר על כן, התורה הק' היא נחלתנו מימות אברהם אבינו ע"ה, הקורא בשם, שכדברי חז"ל קיים את כל התורה כולה עד שלא ניתנה, ומאז יש כבר קרוב לארבעת אלפים שנה. מידו של מי קיבלנו את התורה? מידו של הקב"ה חי וקיים, שהוא נצחי, וכל מה שניתן מידו הוא נצחי, כמ"ש "ודבר אלקיני יקום לעולם" ולמי נתן את התורה הק' לישראל עמו, שהם גיב אומה נצחית! וכי מה סגולה באומתנו? הוזה אומר: שאנחנו נצחיים! (פרו הרב שך זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן מי שאינו חכם כל כך יהא עדיף ואפשר יהיה לסמוך עליו יותר מעל חכם?

תשובה: אם נפסק בתורה כגון וו או זיין, תלוי בקריאת ילד קטן אם אינו חכם ולא טיפשו, יכולים לסמוך עליו, אם הילד הקטן יודע לקרות כהלכתו כשרות, אבל ילד קטן חכם שמבין הענין אינו יכול לסמוך עליו, כי הוא אומר האות הנפסקת מתוך הבנה שמתפרש לפי הענין. (ספר החידות)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

הרגל נעשה טבע שני. (שבילי אמונה)

אין שלמות לחוכמה, בלתי תיקון המעשים. (רבינו בחיי)

טוב יותר לשתוק, ויאמרו לך לדבר, מאשר לדבר, ויאמרו לך לשתוק. (אורחות צדיקים)

מספורי המגיד

"קדיש על הדי"

פרק י"א – "בכף הקלע"

תקציר: יצחק סאלאן נחשד על ידי הגנרל צברובסקי שר צבא פולין כי זמם לחטוף את בנו ולהמיר את דתו הנוצרית ליהודית, העילה לחשד החמור, חייליו תפסו אותו בחדר הילדים אווז בבונו, יצחק ניסה להסביר לגנרל וחייליו כי הוא התגורר בדירה זאת לפני כן, הוא נעדר מביתו כמעט שלוש שנים ולכן לא ידע כי משפחתו עזבה את הבית ועברה למקום אחר, הוא נכנס לבית מתוך הרגשה שזו ביתו וזהו ילדו שלא ראהו כמעט שלוש שנים, הוא טען להגנתו שלא היה חמוש ולא עוד הוא לא החביא את הילד תחת כנפי כסותו, אלא עמד וחיבקו כאב את בנו.

ברם הגנרל המרושע לא אבה לשמוע לו, הוא הסכים רק שלא להורגו במקום אלא להעבירו למשפט צבאי בבית משפט צבאי בעיר לובלין, לאחר יום תמים בו היה יצחק שרוי בתענית הביאו לבית המשפט, אך כבר מהרגע הראשון נראה היה שאין לו סיכוי, ראש השופטים דן אותו למיתה, ברם יצחק לא הרפה הוא טען בפני השופטים בצורה מאד בהירה ונתן לשופטים תחושה לא נעימה כי הם שופטים אדם על לא עוול בכפו.

דבריו שנאמרו בטוב טעם גרמו להם לחשוק להביאו להמרת הדת, בזה מוכנים היו למחול לו על מעשה החטיפה ולא עוד אלא אף הבטיחו לו עושר וכבוד לאחר המרת דתו, יצחק שהיה בעל השקפה נכונה מיהן לשמוע לדברי המסיתים והמדיחים הארוורים, אך הם העמידו אותו בניסיונות קשים, כשהם מנפנים מולו את הקרדום המלוטש שהיה אחוז בידי המוציא להורג, יצחק לא היה מספיק חזק לעמוד מול הפחד הנורא של המוות והוא קרס תחתיו דומם.

^^

נשמת יצחק נפרדה מגופו ונשאבה למעלה, היא נסקה במהירות מטורפת כלפי מעלה ששום מד אין ביכולתו להעריכו, מיליאוד קילומטרים של חלל אין סופי שמפרידים בין העולמות לא היו יותר מכדי מרחק פסיעה, אין לנשמה רוחנית כל מעצור לדאות לעולם הבא, עליה להתייצב למקום ממנה באה.

עתה גילתה נשמת יצחק כי כל העולם כולו הוא "הבל הבלים" לעומת העולם הנצחי אליו מתכוננת היא להצטרף, הכול נראה ממוזער ואפסי. אפילו הדברים האהובים ביותר עליו כבני משפחתו היקרים לו מכל כבר לא מצאו יותר מקום משכן בנשמתו, מאידך היה לה צער עצום על דלות המעשים בחיים, הרי ניתן היה להשיג כל כך הרבה אפילו שתחנת החיים הייתה קצרה למדי אבל הלא יום אחד בחצרו יותר מאלפי קורבנות שמקריבים בבית המקדש, מעולם לא חש תחושה זו כל ימי היותו עלי אדמה כי כשנמצאים על אדמה מגושמת שוכחים את עיקר השליחות בשביל מה הגיעה לעולם. ואת הצער הזה חשה הנשמה תיכף עם הפרדה ממאסר הגוף העכור שמונע את התחושות הנכונות.

מאיך חשה עתה הנשמה ערגה עצומה להגיע למקור מחצבתה ממנה חוצבה, עתה הגיעה בס"ד אל סוף הדרך, ברם...עדיין לא. יש בשמים דין וחשבון, אין אחד שחי עלי אדמות שמגיע לשמים ואינו נותן דין וחשבון על הטיול שערך בעולם התחתון.

אבל לפתע מגלה הנשמה כי לא מגיעים כל כך מהר ל'מקום הדין והחשבון' עליה לעבור קודם לכן מבוכים אין סופיים, היא עוברת ממקום למקום ואין לה מושג אימתי תגיע למקום ממנה חוצבה. הנשמה מטולטלת במבוך שהוא "כף הקלע" תקופה שאינה ניתנת להערכה, כי בשמים אין מערכת זמן, כל מה שמתרחש למעלה הוא למעלה מהזמן, הכול הוא נצחי.

לאחר אין ספור מסעות בכף הקלע, הגיעה הנשמה אל התכלית האמיתית, למסור דין וחשבון על כל המעשים שעשתה בצוותא עם הגוף במשך 21 שנות חיים מועטות. היא מוצאת עצמה עומדת בבית דין מעלה, לפני נשמות גבוהות של חבר השופטים שנועצים מבטים חמורים ביותר בנשמה העלוכה שעומדת מולם זה מעביר בה צמרמורת קשה ביותר, היא שומעת אותם דנים ביניהם בלחש, כביכול תמהים הם: מה טיבה של נשמה זו, הראויה היא לזכות לחיי עולם הבא?

"ניתי ספר ונחזי, האם עשתה את ייעודה, או חלילה וחס הייפך?" הייתה החלטת השופטים פה אחד.

לפי בקשת "זקן השופטים" נשמה גבוהה ביותר שקיבלה את התפקיד המכובד הזה "לעמוד בראש הרכב צדיקי הדור ז'ע" [הם אלו שדנים את בני דורם לפי ערך השגותיהם, כמובא בספרים הקדושים] הגיעו חבילות המעשים, בגינם ראויה היא לחיי עולם הבא לטוב ולמוטב [חלילה].

לשמחתה הגדולה רואה הנשמה אין קרונות גדושים במעשים מלווים על ידי עשרות מלאכים טובים מובאים למקום הדין, הקרונות רבים מאד ומלאים עד אפס מקום בחבילות גדולות עטופות בשקים לבנים, תוכנם מהווה עדות לכל שעות הלימוד הארוכות בהן יגע הגוף בעומק העיון.

מספורי המגיד

אחריהן מגיעות עגלות נוספות, אף הן עמוסות עם התפילות החמות ששפך יצחק לפני קונו בצקון לחש. אחריהן מגיעות להן עגלות המעשים הטובים, פרי מצוותיו הקיומיות בהן הידר יצחק מאד, אף הן רחבות ומלאות מכל טוב, לאחריהן מגיעות עגלות אחרות שאינן מזוהות לנשמה, כששאלה את אחד המלאכים הטובים שליוו את העגלות הוסבר לה כי הן עגלות הצער ועוגמת הנפש שהאדם עובר בימי חלדו, עתה ראתה הנשמה שב"ה לא חסרו לה "עגלות צער" פירות הצער הרב שעבר יצחק בשנות חייו הקצרות, בפרט בשנים האחרונות, אין כמוהן להיטיב לנידון בשעת יום הדין הגדול והנורא.

אך לפתע מגיעות להן שירות עצומות של עגלות מלאות עם שקים שחורים שמפילים אימה ופחד על כל רואיהם, העגלות מלוות הפעם על ידי מלאכי חבלה שחורים, כמעט כולם בעלי מומים, חלקם צולעים קשה, האחרים חסרי ידיים או רגליים ויש ששניהם חסרים להם, חלקם חסרי עיניים, המלאכים הללו מפחידים אותה מאד בעת שעוברים בסך, כי הם כועסים עליה בגין בריאתם המעוותת. כל אחד מהם נעץ בה מבטי בוז שרמזו על המומים הרבים שנוצרו בהם עקב המעשים הפגומים שנעשו שבכך הושחתה צורתם. הבושה אימה ונוראה בעולם האמת מי יוכל לעמוד במצב כזה אם הייתה הנשמה להיעלם לאיזה בור שחור שאף אחד לא יוכל לראות אותה בשפלותה ובביזונה.

העגלות עמוסות עד אפס מקום במעשים הרעים שעשתה הנשמה ב- 21 שנות חייה עלי אדמות. הן תוצר כל התפילות המקולקלות ושעות הלימוד בהן למד יצחק "תורה שלא לשמה" פה ושם מתגלה שהלימוד היה מלא בפניות והתורה לא אחת הייתה "על מנת לקנטור" את החברותא מושי מנדוש שיחי' שהיה עליו כמותו ויצחק לא יכול היה לסבול את רוב ידיעותיו בתורה, לפתע מגלה הנשמה שחשוב היה לגוף שלה לנצח את החברותא בכל מחיר, אפילו אם בכך עוקם המוח ובעיקר סוגית הגמרא הפכה לקמשון.

לפתע גילתה נשמת יצחק שמצבה כלל אינו פשוט, היא עומדת להיכנס רח"ל לגיהנום לתקופה מכובדת ביותר, כאשר כף העוונות ממכיד ונטוה כלפי מטה. פחד איום אחז בה "אוי ואבוי, אחרי כל מה שעשיתי בעולם הזה זוהי התוצאה!?"

עוד היא מהרהרת במצבה המפחיד, אחזו בה לפתע שני מלאכי חבלה מלאי עיניים מפחידות ביותר, רק לעמוד במחיצתם ממרק כל עוון, הם אחזוהו בחוזקה כאילו הייתה "שק תפוחי אדמה" והובילוהו בלי רחם לכיון הגיהנום הנורא, רק לחוש זאת מרחוק מטיל אימה נוראה, עד שהנשמה עברה בעוצמה את כל שבעת מדורי הגיהנום עוד בטרם השהייה בתוכו.

מרב פחד טולטל יצחק בעוצמה, כאילו מישוהו זרק אותו מלמעלה למטה. הוא שמוע צעקה נוראה מפי המלאכים שצורחים עליו איך ראוי אפילו לשבת בגיהנום שוב לעולם השפל אולי שם תעשה תיקון. כל גופו הזדעזע ולפתע הוא מוצא את עצמו עם עיניים פקוחות, וצרחת אימים נשמעת ברקע הו הו.. איגנטיוש חי, הוא חזר לתפקד.

יצחק לא הבין מה הם אומרים, מי הוא זה איגנטיוש!?! הוא חשב שקוראים לו יצחק הוא זכר משהו במעומם ששמו הוא יצחק (ישנה סגולה לומר בכל תפילה את הפסוק שמונע ממנו לשכוח את השם ליום הדין) אז מי קורא לו איגנטיוש מי הוא א'כ?

אכן זו לא הייתה זו טראומה פשוטה, יצחק היה כבר כעין מת [שמוגדר כיום מוות קליני] טובי הרופאים של הכנסיה הקתולית היו צמודים כמעט כל אותו זמן שהיה שריו בחוסר הכרה מוחלט, חשבו כבר שלמעשה נשמתו נפרדה מהגוף, הכומר המטביל הנרי אלייאש ועוד שני עוזרים עמדו עתה עם מגילות קלף כדי לומר את הנוסח שאומרים הכמרים בעת שהנשמה הנוצרית יוצאת מהגוף המיוסר, הכומר חש תחושת החמצה נוראה שהפסיד לקוח יקר שעבד עליו כל כך קשה לגאול אותו מכבלי הטומאה, טענות רבות היו לו על צוות התליינים שכמעט קיפדו את חייו בהצגה המבהילה והמבחיילה, האם לא הבינו שבחור כזה עדין אינו בנוי לכאלו מתיחות? לא כל אחד בניו לכזאת הצגה, הלב החלוש של הבחורצ'ק לא עמד מול איום מוחשי כל כך, עד שקרס ולבו פקע בקרב.

היה לו ברור שאלו שעות אולי מספר ימים והנשמה פוקחת לעולם הבא. הוא עקב אחרי המצב והתעדכן על ידי שלוחי הסטרא אחרא מה מצבו, ברם באותו יום אמרו לו הרופא הראשי כי נראה שהגוף נמצא בקריסה מוחלטת כנראה שכל מערכות הגוף מתחילים לקרוס, אמנם לא היו לו מכשירים שיכולים להראות לו זאת, אבל היה לו מבט חד ביותר הוא כבר עבר אלפי אנשים שגסטו תחת ידו ועברו לצד השני. ברם איגנטיוש הפעם הפתיע, אחרי יומיים וחצי של חוסר הכרה מוחלט כשגופו כבר לא הגיב לשום דבר לפתע החל גזן להתאושש ולהראות סימני חיים, הו אומר שלבסוף החליט להישאר בעולם הזה.

יצחק אכן קיבל כביכול את חייו מחדש הוא היה קרוב לשער עולם הבא בכדי פסיעה קלה, עתה בהתעוררותו מהקומה בה היה שריו, מצוי היה בטראומה מוחלטת, הוא היה משוכנע לחלוטין כי נשמתו עזבה את גופו באופן סופי, הוא אפילו התרגל לתחושה כי הוא כבר נפטר אמיתי שאין לו יותר שייכות לעולם הזה עד שיקומו וירננו שוכני עפר כשתגיע השעה לתחיית המתים במהרה בימינו אמן.

זמן רב לקח לו להתאושש מהטראומה האיומה שעבר מוחשית והוא מת לחלוטין ועומד לדין בפני בית דין של מעלה.

עוד שבוע שלם היה חי במצב של בלבול "בין לבין" בהם הזה יצחק הזיות הוא היה תלוש לחלוטין מהמציאות, אך אט אט החלה לחלחל בקרבו התודעה כי הוא באמת עדיין בעולם התחתון ובאמת הוא לא היה מת אלא רק דמוי מת, עתה החלו לשוב אליו הזיכרונות הקשים של המשפט הצבאי שעבר, מתברר שהרשעים הארורים לא המיתוהו באותו לילה שחור ואכזרי, הם הפחידוהו עד מוות, בצורה שיכולה הייתה להביא אותו לידי מוות בלי "מערפת" וגרמו לו בכוונה להרבה בלבול, כשהם מציינים את רגע המוות בצורה הכי מוחשית, מסתבר שברגע האחרון קיבל התליין הרשע הוראה שלא להמית אותו רק להפחיד אותו.

מספורי המגיד

אין לו שאלה למה המיחווה בחיים, האמת ברורה ביותר ואין מקום לשאלות, אבל אבוי לו להישאר בחיים במצב כזה.

מהיכן הבין זאת? הוא ראה את עצמו בחדר מפואר ביותר, אך ה' ישמרנו וירחמנו, אסור לשהות אפילו רגע אחד בחדר זה, הוא היה מלא בצלמים טמאים ואיקונים של אותו ימ"ש עם חבר מרעיו ימש"ז, כמעט כל סנטימטר של הקיר היה מעוטר בזה (מינים אדוקים ביותר בע"ז שלהם) נראה שהרשעים החליטו לנצל את חולשתו הרבה וסחטו ממנו במצב ערפול וטשטוש חושים מוחלט, הצהרה עמומה ביותר, כי מוכן הוא למען הצלת חייו לוותר על האמונה הקדושה עליה חונך כדי לחיות.

אבל האם לך ניתן לקרות "חיים"?! רשעים בחייהם קרויים מתים. אבוי, רח"ל הוא לא עמד בניסיון העצום לו זכו כל אותם קדושי ישראל הי"ד שזכו לקדש את עצמם על מזבח האמונה ומסרו את נפשם למען ה' יתברך.

הוא לא זכה למה שזכו רבבות קדושים וטהורים שמתו על קדושי ה' ונשמתם מזהירה עתה כזוהר הרקיע, אבל הוא היה חלוש באמונתו וברגע האחרון הציל את חייו העלובים תמורת "שמד" נוראי, כנראה שהרשעים הזו עליו את המים שלהם והפכו אותו למשומד ה' ישמור, אומנם הוא אינו דומה לאותם משומדים שויתרו מלכתחילה על חיי הנצח בשביל חופן מנעמי העולם הזה, אבל "נעבעך משומד הוא משומד" על כל המשמעות החמורה של המושג (גאט זאלל אונז אופהיטען)

תחושות ייאוש וחרון אף על עצמו אחזו בו, הוא חפץ למות מרוב בושה ועוגמת נפש על חולות מעשיו, ברם כעת את המצב לא ניתן שוב לשנות, הוא לא יכול לבחור לחזור לאמונתו הראשונה, זה היה קודם שאמר את המילים המטופשות, אבל עתה הוא כבר בעומק "שאל תחית" יש לו כעת "בעלים" מוחלט על גופו ונשמתו, הם בחרו בשבילו שם זר ומנוכר "איגנטיוש מאתיוס".

שעות רבות בכה יצחק על מצבו הגרוע וביקש את נפשו למות. הוא לא ידע כמה זמן שכב במיטתו, כנראה שהיו אלו ימים רבים, המושג זמן התערבל אצלו ואיבד את כל משמעותו, איש לא הפריע לו בינתיים בשאלות או בדיקות, מה מצבו הרפואי או הנפשי? הם אמנם נכנסו מדי יום כשהם בוחנים אותו במבט רפואי ובחזקים את הדופק אם הוא סדיר, אבל אישית לא דיברו עמו. אך כשהתאושש והחל לקבל צורה של אדם שמתאושש, הגיעו חבר צייד הנפשות לבקר את קורבנם החדש, הם התעניינו בשלומם ובדקו אם מסוגל לעמוד על רגליו, בשל חולשתו החליטו כי ישכב במיטתו עוד שבוע עד שיחזור אל עצמו.

במשך כל השבוע לא ניהלו איתו שיחות אלא הביאו לו אוכל והסתלקו להם, יצחק נזהר לא לגעת בשום אוכל בשרי או דומה לו, מלבד פירות וירקות לא אכל כלום, הרעב הציק לו מאד אך מצמא לא סבל כי מים ניתן לו בשפע. השובים לא הציקו לו למה אינו נוגע בשום תבשיל, הם סברו כי בשל חולשתו פג תאבונו, כרגע אין להם תביעות, כדי שהקורבן לא יקוץ בחייו.

כשראו שחזר לאיתנו דיברו אתו על תכלית, הם סיפרו לו כי "חייו הוענקו לו במתנה" לאחר ש"בחר מרצון" להסתופף תחת כנפי דתם הנוצרית.

אך מאידך בעיני הגנרל סנטיסלב צברובסקי ירום הודו אין הסיפור תופס, הוא כועס מאד על הכנסיה הקתולית שהתערבה בנושא אישי שלו, מבחינתו נותר הפסק בעינו ועל כן גם אם בית הדין לא יפסוק את דינו למיתה לאחר שזוכה לחלוטין, אבל עדיין חייו בסכנה עצומה, יש לו חיילים רבים שיעשו כל מאמץ להמיתו ברגע שיניחו עליו את ידם.

על כן אין דרך להצילו אלא על ידי העברה למדינה אחרת שאין לה כל קשר עם הגנרל ואנשיו, הדרך היחידה שנותרה להם כדי להצילו להעבירו למחוז מרוחק בשם "זיבנברג" שמצוי בצד ההונגרי אוסטרי שלוחם עתה בגנרל סנטיסלב צברובסקי, על כן הם מבקשים ממנו להתלוות אליהם, הם יעבירו אותו לשם בעזרת מבריחי גבולות מקצועיים שעשו את הדרך עשרות פעמים בהצלחה מרובה.

"אני לא מבין, אתם רוצים להעביר אותי לארץ זרה שאין לה כל קשר עם בני משפחתי, היקרים? איך אתם עושים לי עוולה כזו? אפילו אם כשלת ונחבתי את הדת בשל פחד המוות, אבל לא היה זה בשל הפחד עצמו מהמוות, אלא יותר בשל הנתק מהורי הזקנים ומשפחתי האהובים, אבל לעזוב את הכל ולנדוד גלמוד, האם בשביל זה מכרתי את נשמתך, בלי לקבל תגמול?! אין במה שאתם מציעים לי אפילו "חופן עדשים!"

לפתע גילו חבריו החדשים את פרצופם המרושע והאכזרי, מעתה אין עוד חיוכים ומילים יפות.

"איגנטיוש חמוד, עלך להפנים אחת ולתמיד, כי ברגע שחסיית בצל דתנו הקתולית "הקדושה" ניתקת את עצמך מעולמך הישן, אין לך יותר קשר ושייכות עם הורך הביולוגיים, אף לא עם אשתך היהודייה ובן יחידך, הם כעת עבוכך "נחלת העבר" אפילו אם תמצאם עלך לנתק את כל קשריך עמם, כי הם יהודים אחרים שפגעו בצלוב ואילו אתה "נוצרי קתולי אדוק" ולעולם לא יהיה קשר ושייכות ביניהם, הם שייכים לעם הארור ואילו אתה שייך לעם הברוך ו"אין ארור מדבק בברוך" אלא אם גם הם ירצו להצטרף אליך, או אז תוכל להתאחד עמם".

יצחק בכה והתחנן לפניהם שיעשו עמו את החסד למצוא לו את בני משפחתו כדי שיוכל להתאחד עם בני משפחתו, הוא לא חשב לרגע איזו תגובה חמורה תהיה כשיודע לבני משפחתו הצדיקים, כי רח"ל המיר את דתו הש"י כרגע בפושעי ישראל, כל הניסיונות להסביר להם את נסיבות ההמרה שנעשו שלא מדעתו, לא יועילו אצל יהודים אמיתיים.

מספּורי המגיד

"אם אתה אדם אמיתי תקום ותכפור בכל עיקרי האמונה הארוורה הזו, למה אתה נשאר תחת המעטפת הזו?" תהיה תגובתם הנחרצת.

ברם ברגעים אלו עדיין לא עיכל יצחק בעצמו את משמעות הסטטוס החדש אותו קיבל.

לאחר שראה שכל דבריו נופלים על גבי אוזניים ערלות פסק מדבריו, הוא הסתגר בתוך קונכייתו מנסה להרהר במשמעות החיים האומללים שעומדים כעת לפניו.

אנשי הכמורה לא נתנו לו ימי חסד רבים, כבר למחרת בלילה הוציאוהו מהכנסיה בה שהה, באישון לילה העלוהו על מרכבה חזקה רתומה לשני סוסים אבירים ומלווה בעשרה אנשי חייל חמושים מכף רגל ועד ראש מטעם משמר הכנסיה, כדי להגן עליו מפגיעת שר הצבא הזועם. מגמת הנסיעה הייתה לארץ הונגריה שם אין לשר הצבא כל נגישות אליו,

כדי שלא תכנסנה לראשו מחשבות עוועים כשיהיה בארץ רחוקה לברוח ולחזור לדת, הזהר באזהרות חמורות על ק.

ראש המשמר אמר לו בתחילת המסע מילים ברורות: "איגנטיוש יקירי, אם חושב אתה שב"זיבנברגן" תהיה ציפור דרוו, אז להווי ידוע לך שמחשבה זו תעלה לך בחיים, אתה תמצא תחת מעקב קבוע של אנשינו, לעולם לא תוכל לדעת, מיהו לצידך ומי להיפך.

על כן היזהר נא, לא לעלות על דל מחשבתך ניסיון נטישה ובריחה, אנו נרדוף אחריך בכל מקום שרק יעלה בדעתך להיסתר, אנו גם נדע, אם תשמור את עקרונות דתך בסתר, כפי שנוהגים המאראמים (האנוסים הספרדים) הארוורים, על חטא חמור כזה תושלך ללהבות הכבשן ותישרף חי, כפי שעושים אנשינו בספרד במבצעי ה"אוטודהפה" (מבחן האמונה) הקדוש.

האזהרות החמורות עשו את שלהן, יצחק היה מובס לחלוטין, המערכה נסגרה בעדו לחלוטין, לכך הפסיק לנסות לעורר על עצמו רחמים.

שובו יצאו לדרך מלובלין בדהרה פראית ביותר כדי שחייל המצב לא יחוש ביציאה הפתאומית, כדי שלא יבלוט הדבר שמרו מרחק מסוים מעשרת הרכבים שנלוו אליהם, ניכר היה כי איגנטיוש חשוב בעיניהם מאד, הם היו מוכנים להיכנס למאבק עם אנשי שר הצבא שהיו נחושים להמיתו בלי אומר ודברים, הם נטלו בכך סיכון עצום, כי במלחמה עם חיילי שר הצבא לא היו שורדים, אך היציאה הפתאומית מנעה את החשד.

לאחר שבוע נדודים הגיעו אל העיר "פרוינקירכן" (מנזר הנשים) אחת משבעת ערי זיבנברגן, הוא גויס לשירות הצבא הפרוסי אוסטרי (באותו זמן שתי המלוכות היו מאוחדות) הצבא הנ"ל שיתף פעולה עם הכנסיה הקתולית, היה זה "כלב השמירה" הצמוד שלא יעזבו ביום ובלילה.

יצחק ידע שאין טעם להתנגדות, הוא קיווה כי אם יתמיד במטלה תרפה ממנו השמירה הצמודה, הוא התפלל בשעות לא שעות אל הבורא יתברך וביקש ממנו מחילה על כל האונס בו מצוי (אין הוא חלילה וחס כורע ומאמין לרגע לע"ז בשיתוף ולבו כל הזמן לגבוה יעוץ שבת דף ע"ב ע"ב) הוא שרוי בינתיים, במצב אנוס גמור, אין בכוחו כעת לקדש שם שמים, הוא גם חש כי יש לו תפקיד חשוב בעולם, לחפש את אשתו ובנו ואת הוריו, ברגע שימצאם יברח יחד איתם לאיזו ארץ רחוקה שאינה נתונה תחת משטר הדת הקתולית.

יצחק בתפיסתו הגאונית המיוחדת השתלב היטב בשירותו הצבאי, הוא עלה דרגה אחר דרגה, עד שהגיע לדרגת מאיור (דרגה גבוהה ביותר לצעיר בן גילו) אך בליבו פנימה חש שהכול ארמי, הוא נמצא על תקן חיפושים, אחרי בני משפחתו האבודים, ברגע שיתאחד עמהם יעזוב את הדת הכפיה עליו, הוא ישתדל להרחיק נדוד לארץ יותר ליברלית ואפילו מחוץ לאירופה כדי שיוכל לחזור לדת אבותיו.

למרות שרשמית היה "משומד" אך בסתר שמר על המצוות שיכול היה לשמור, הוא נמנע בעקביות מלאכול מאכלות אסורות, הוא המיר בחכמה כל מאכל שהיה עליו חשש איסור במאכל אחר, בסודי סודות הניח תפילין זעירות שהשיג בעמל רב בפרוינקירכן מסוחר יהודי מעורר בהמה דקה, הלה הסכים לעשות לו תפילין קטנות כפי מנהג הספרדים, הוא שמר עליהם מכל משמר.

גם את השבת השתדל עד כמה שידו מגעת שלא לחלל, הוא עשה הרבה מבצעים והחלפות עם חבריו כדי להימנע מחילול שבת עד כמה שהיד מגעת. כשלא יכול היה להימנע היה עושה אותם בשינוי, ידיעותיו הרבות בהלכות שבת נתנו לו תוכניות יצירתיות, אך להימנע עד כמה שניתן מחילולי שבת לכל הפחות באיסורי דאורייתא, הכל נעשה בסתר באופן שלא העלה כל חשד על עצמו שהוא חזר לדת אבותיו, הוא ידע שברגע שיתפס יומת בו ביום ב"קוד אש".

כמעט ושכחנו את העלילה בפראג? מה קורה אחרי שהרב והקהל צמים ועושים עצרות תפילה כל שני וחמישי לאחר חג הסוכות תמ"ז בפרק הבא.

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום". (כ"ה י"ב)

פנחס בן אליעזר השיב את חמתו של הקב"ה, היינו שהוא תיקן את החטא אשר גרם בלעם, את החסרון אשר ניסה לפעול אותו רשע, יש להבין, מה אותו דבר גדול עשה פנחס וזיכה אותנו.

האדמו"ר הזקן מאלכסנדר אמר בשם אביו הגאון הקדוש רבי שרגא פייבל דבר נפלא לבאר זאת:

הנה אמרו חז"ל שכל מה שעם ישראל נהנים בעולם הזה הוא מברכותיו של אותו רשע (דבר' ג' ד'). והנה הרשע הזה בלעם בכל ברכותיו לא הזכיר תיבת 'שלום'.

"לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל רק השלום, שנאמר 'ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום". פירוש 'בשלום' הוא בתוך השלום, כמו בדים בטבעות, בתוך הטבעות (עוקצין' ג' י"ב).

זו הסיבה שהרשע הזה לא הזכיר תיבת שלום, כל ברכותיו לא היה להם כלי שיכנסו בתוכו, הרי זה דומה כמו מי ששופך יין משובח מן החבית בשפע אך לא עומד כלי למטה והכל נשפך ארצה... אם אין כלי הכל הולך לאיבוד!

זה מה שעשה פנחס, הוא תיקן את החטא 'הנני נתן לו את בריתי שלום' היינו, שעל ידו יתקבצו כל הברכות לכלי בתוך השלום ויהיה ביכולת בני ישראל להנות מהברכות של בלעם בעולם הזה! (כתבי הגאון רבי ישראל ניסן קופרשטון אב"ד מנאקאוו, מגדולי רבני פולין - 'ארוזים' כרך ה')

סיפר רבי שלמה לורנץ: "בשנה האחרונה לחייו של הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל קיבל הרב התקף לב ואושפז בבית החולים "שערי צדק" בירושלים.

באתי לבקרו, ושאלתי לשלומו. "ברוך ה'", השיבני. שאלתי: "האם הרבי מסוגל לאכול?" "לא, אין לי תיאבון", אמר.

"ולישון?" שאלתי והוא משיב: "לישון הייתי יכול, אך אין לי פנאי". השתוממתי: "איזה עיסוקים יש לרבינו בבית החולים?"

אמר לי רבי לייזר יודל: "יבין כבודו, בימים יש אצלי הרבה מפריעים, תלמידים רבים באים לבקרני ולדרוש בשלומי, ואיני מספיק ללמוד די הצורך, לפיכך בלילות יורד אני ממיטתי ומשלים את לימודי".

(בכל שנה ואף בשנתו האחרונה היה רבי לייזר יודל מסיים את כל הש"ס עם הרמב"ם וה"שולחן ערוך"!)

נדהמתי: מה זה... ללמוד כך אחרי התקף לב?! "האם שאלתם את הרופאים, אם מותר לכם כך להתאמץ בלימוד?"

אולם ראש הישיבה נתן בי עינים נדהמות ואמר: "נראה כי מר שכח רמב"ם מפורש, וכי לא נפסק להלכה בהלכות תלמוד תורה: "כל אדם מישראל מחוייב ללמוד, בין נער בין זקן, בין בריא בין חולה ומטופל ביסורים". ואם כן איני זקוק לשאול את הרופאים, הרמב"ם, הרופא הגדול מכולם כבר פסק לי!" (שם)

הבחור רבי מנחם צבי ברלין, לימים הגאון ראש ישיבת "חיים עוזר" שליט"א הגיע לתחנת אוטובוס. למרבה הפתעתו רואה הוא את הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל ממתין לאוטובוס.

לשאלתו, האם ראש הישיבה לא נוסע במונית, הלא זמנו יקר?! השיבו רבי לייזר יודל: "אני עכשיו נוסע לאסיפת מועצת גדולי התורה, וכיון שאין זה מעסקי הישיבה אסור לי להוציא על כך מכספי הישיבה".

(נר לשולחן שבת "מהג"ר ב"ש")

"ויהי אחרי המגפה". (כ"ו א)

בעיר אחת בחבל בוקובינה שבארץ רומניה פרצה מגיפת ילדים. רצו בני העיר לעשות את הסגולה הידועה של עצירת מגיפה, על ידי העמדת חופה של יתום ויתומה בבית הקברות!

רב העיר רבי דב ברימר אסר לעשות סגולה זו, מכמה טעמים: א. היתום החתן היה כהן, ובית הקברות באותה עיר היה חדש, ולא הספיקו להקיף מחיצות מסביב לקברים, ואסור לכהן להכנס לבית קברות, אפילו שהוא בריחוק ארבע אמות מהקברים, דכל המקום נחשב כארבע אמות. ב. אולי קברו נפלים בכל המקום. ג. אין לומר בבית הקברות ברכות נישואין, דהוי "לועג לרש".

רבינו המהרש"ם השיב לו להיתר: להשקט פחד ההמון הוי דבר מצוה! דן בדבריו ומצדד, שכל האיסור הוא רק במת, שנראה כמת יאש מלטפל בו. וכן, שהחופה תערך בריחוק ארבע אמות מהקברים. אף שהיה צריך להחמיר כדעת המג"א, שסובר שיש לעג לרש בכל שטח בית הקברות, אך למעשה יש להקל - כדי להשקט את צערם ופחדם של המון העם, המאמינים בסגולה זו! (שו"ת מהרש"ם ח"ד מ"י ע"י ש"ש שקיצרנו ועיין א"ח מ"ה וביה"ל המסכם את השיטות)

"גדולה צדקה שמארכת ימים, וגדולה הכנסת כלה. וכל העיר משתתפים בצדקה זו, והכל הולכים אל החופה בבית החיים, בהמון חוגג וכלי זמר לעורר את ההמון אל השמחה, שלא יהיו עצבים שהיא סכנה גדולה לדבר זה, ובכך מעוררים את הצבור לשמחה ולא יפחדו". (המטעמים" ערך מגפה)

"... והיתה לו ולזרעו אחריו". (כ"ה י"ב-ג)

סיפר הגאון רבי משולם דוד סולובייצ'יק שליט"א: המשכין שלום של העיר בריסק היה רבי נח צבי שטיינמן, אביו של רבי אהרן לייב. היה תלמיד חכם גדול והיה דרכו ללכת לעשות שלום בין איש לרעהו. בכל מריבה שהיתה בעיר היה מגיע להשכין שלום.

סיפרה הרבנית ליפשא פיינשטיין: "רבי נח צבי שטיינמן, היה מסור בכל ענייניו לאבא, מרן הרב מבריסק".

סיפר הגאון רבי יוסף דב סולובייצ'יק שרבי נח צבי היה תמיד בא עם אביו לסיודור קידושין. אם ראו שהיין אינו כשר כל כך, היה רבי נח צבי עושה כאילו היין נשפך בטעות... אז היה מוציא יין שהיה נמצא אצלו בתיק ועל זה היו מברכים. ("אעלה בתמור")

השבוע יחול יום הזכרון לגאון רבי אליעזר יהודה פינקל, ראש ישיבת מיר, אביהם של בני הישיבות, י"ט תמוז תשכ"ה

הגאון רבי שלום צבי שפירא סיפר: רבי לייזר יודל אמר לו - איך הוא רואה את הנהגת הישיבה - 'כשיבוא המשיח נביא לו את המפתחות של הישיבה ונגיד לו: 'שמרנו בשבילך את הישיבה, זה אף פעם לא היה שלי, תמיד הייתי רק שומר!' (נר לשולחן שבת" מידידי הרה"ג ר"י)

"איש אשר רוח בו". (כ"ז י"ח)

בערוב ימיו סיפר הגאון רבי לייזר יודל לאחד מתלמידיו - כי כמה שנים לאחר נישואיו, נסע לעיר אחרת ללמוד בבדידות. בתוך הזמן קיבל מברק מביתו המבשר לו: "הבן חיים זאב חולה".

שקל בדעתו - 'מה יעזור לי אם אחזור למיר, הרי איני רופא. אלא מה? סתם אסע, ואבטל מתורה, זאת לא אעשה!' ולכן נשאר והמשיך בתלמודו.

אכן, באותו זמן הדפיס את "קצות החושן" לרפואת בנו הבכור חיים זאב. על שער הספר הופיע "הודפס ע"י ח.ז.פ.!"

סיים רבי לייזר יודל והזהיר את תלמידו: "אל תלמד מזה שאברך לא צריך לעזור בבית, ודאי שצריך לעזור. ראה את חתני, הגאון רבי חיים שמואלביץ כמה שהוא עוזר בביתו, דע לך אין שום היתר להתחמק מזה!" ("מריבצי תורה ומוסר")

היה זה זמן מגיפה בירושלים. ילדים רבים נפטרו במחלות ילדים. הורי משפחת ברזל חשבו איך לקיים את התינוק שנולד. כסגולה - החליטו לקרוא לו 'חיים עזרא'! 'חיים' מובנת המשמעות. 'עזרא' מלשון עזר. אכן, הילד גדל וצמח לאילן רב תפארת: הגה"צ רבי חיים עזרא ברזל. ("נר לשולחן שבת" מידידי נינו שליט"א)

פינחס - פרשת השמות - אצבון, ישוב, זרח, שרח, שוחם
פינחס נכתב בתורה בי' זעירא, לרמז שנתקשר פנחס בשכינה על שקינא לאלוקיו במעשה של זמרי! (זוהר פנחס ריג: רמ"ק ועיי"ש יוסף-היוסף)

"לערך משפחת הערני". (כ"ו ל"ח) **"ואלה שמות בנותיו ... נעה".** (כ"ז א)
מעשה בזוג יקר שהתחזקו בתורה ובמצוות. הבעל שמו ערן והאישה נירה. שלחו לשאול על שמותיהם. תשובת מרן שר התורה שהאישה תשנה שמה מנירה לנעה. ואילו הבעל ישאיר את שמו - "ערן זה שם יפה, למה להחליף?!" ("נר לשולחן שבת" מהר"ר א"ק)

"ולפי שנקרא על שם יוסף שהיה אחיו ורם ממנו, נקרא אחירם". (רש"י כ"ו ל"ח)
סתתא ביילה - אמר הגאון רבי יואל קלופט לקרוא על שמה בלה. ושוב שאלוהו, איך לקרוא לתינוקת על שם הסבתא עטל - אמר הרב קלופט לקרוא על שמה עטרה. ("נר לשולחן שבת מידידי הרה"ג א"ק")

בעקבות מגיפת החוליע שפרצה בארץ בשנת תרס"ג, השלטונות ביפו אסרו מטעמי בריאות לקבור את מתי המגיפה בעיר. בעקבות כך נוסד בית עלמין חדש מחוץ לעיר, הידוע בשמו "בית העלמין טרומפלדור". כסגולה להפסקת המגיפה ערכו בבית הקברות חתונה בתופים ובמחולות לשתי אחיות יתומות, ציונה ושניר בלאיש. וכן גנזו בקבר מיוחד גווילי ספרי תורה - המגיפה נעצרה. (השמות ח"ק ת"א י"פ)

ובאותו ענין - מותר להניח ספר קודש מתחת למראשותיו של חולה, שהרי נפסק להלכה שבמקום סכנה מותר להתרפאות בדברי תורה!
(שו"ת "שבט הלוי" ו' קס"ב עיי"ש)

סדר קטורת, תפילה אשר חיבר הרבי מאפטא לכל צרה שלא תבוא בסיומה מובאת תפילת השל"ה: ריבון העולמים גלוי וידוע לפני כסא כבודך אשר ברחמיך הרבים באנו לחלות פניך שתעצור המגיפה מעלינו. ולא תיתן המשחית לבוא אל בתינו. רחם עלינו ועל טפינו ועל עוללינו ועל כל ישראל עמך, וקבל ברחמים וברצון את תפילתנו ... כמו שקיבלת קטורת הסמים שהקטיר לפניך אהרן הכהן, כאשר החל הנגף בעם שנאמר, ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגיפה. וכן פנחס, שנאמר, ויעמוד פנחס ויפיל ותעצר המגיפה ... (קונטרס שמירות ופגולות נפלאות - סדר הקטורת עשרות עמודים מונה עפ"י כתבי האר"י)

אמו ע"ה של ידידי קראו לה חיה. נולד לו בן למזל טוב, רצה לקרואו על שם אמו, חשב על השם חיים. הגאון רבי שריה דבליצקי אמר שיש בזה ענין. ("נר לשולחן שבת" מהר"ר א"ק")

פעם הגאון רבי משה סולובייצ'יק אמר בבדיחות: אנשים רגילים להגיד שמלאך המוות רצה לפרוש מתפקידו, כי בכל פעם שהוא ממיית אדם הכל מקללים ומגדפים אותו.

שאלה: האם יש ענין לזכר נשמות הנפטרים שיקראו לצאצאים בשם דומה, כגון צבי על שם צביה, ברוך על שם סבתא ברכה? השיב מרן שר התורה: "כשנפטר ה"חזון איש" אמר אבי מורי לאחותי - הרבנית ברמן - לקרוא לבתה שנולדה בשם אלישבע, שיש בו אותיות של אברהם ישעיה. ואף שאין זה אותיות של שמו אלא ראשי תיבות בלבד, רמז יש בזה!" ("שמות בארץ")

לבסוף השתכנע להשאר בתפקידו, שהרי הבריות אינם מאשימות אותו, תמיד תולים את הדברים במקרים ובסיבות, מחלה, תאונה, טעות של הרופא וכדומה. ("והאיש משה" עמ" קפ"ה)

ידידי הרה"ג זאב שטיגליץ שאל את מרן שר התורה: נולדה לו בת בתוך השנה לפטירת אביו, האם לקרוא את שמה בשם שדומה לשם האב. השיבו: "אין קשר ואין שום ענין!" ("אשיחה" ח"ב עיי"ש)

מעשה נורא מרבי מרדכי החזן מזסלב, מבני היכלו של הבעש"ט הקדוש. היתה מגיפה בעירו. הוא ביקש שיחפרו קבר, נכנס ונשכב בתוכו. רבי מרדכי פתח בניגון "על הכל יתגדל ויתקדש", שאומרים אחרי קריאת התורה ויצאה נשמתו - המגיפה נעצרה! בחסידות בויאן שרים את הניגון הזה ברגש רב בשמחת תורה! ("נר לשולחן שבת" מפי ידידי הרה"ג ש"ו שליט"א בן אחר בן לחזן מזסלב)

שבת י"ז בתמוז: בעשרה בטבת סמך נבוכדנצר על ירושלים והיה שם שנתיים ומחצה. כיון שנשברו כל הקרדומות על החומה רצה לחזור. בט' תמוז נתן ה' בלבו למדוד את החומה. ראה שהיא שוקעת כל יום טפחיים ומחצה, הבין שמסייעים לו מן השמים. וביום י"ז נבקעה העיר בידיו - הרי ט' בתמוז בידי שמים וי"ז בידי אדם! (ירושלמי תענית ד' ה')

"ויהי אחרי המגפה פ' ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר". (כ"ו א)
פיסקא באמצע פסוק!

מי ביטל את הנר מישראל?

מדוע כתוב נבוכדנצר פעם באות נ' ופעם נבוכדצר באות ר'? נראה לי לומר הטעם, כי בעת שהחריב את ירושלים אמר ה' לירמיהו שיאבד מהם "קול ששון וקול שמחה ... ואור נר" (כ"ה י') לכן נרמז בשמו אותיות "נר"!
(טועמיה חיים)

כידוע יש שלש שיטות באופן קריאת שנים מקרא ואחד תרגום. דעת השל"ה - שיש לקרוא פרשה, פרשה, פתוחה או סתומה שתי פעמים, ואחר כך את התרגום עליה.
(מס' שבת פרק נר מצוה והביאו מו"א רפ"ה א', וכן כתב מהרש"ל וכן נהג הגר"א)

לפי שיטת השל"ה יש להפסיק אפילו אם הפרשה מסתיימת באמצע פסוק, כגון בפרשת פנחס "ויהי אחרי המגפה", יפסיק באמצע הפסוק, וכדברי הא"ר שנקרא פרשה לענין זה. (מהר"ש שם)

וכך גם הורה "ערוך השולחן" שיעשה, ואין בזה ענין "כל פסוק שלא פסקיה משה לא פסקינן", כי הרי כאן משה הפסיק. (שם ה')

כַּנְנֵי בַּיִת לֹזֵי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

פינחס

גליון מס' 543

יציאת שבת: י"ם 20:25, ת"א 20:28

כניסת שבת: י"ם 19:09, ת"א 19:24

נלמד מהפרשה

"אתה אוהב דגים?" שאול נשאל הילד.

"בוודאי" הנהן הינוקא נמרצות.

"אם אתה אוהב אותם", דחה אותו השואל מיניה וביה

"אז למה אתה אוכל אותם?..."

על אריכות הלשון בפסוק, דקדק מרן **רבנו עובדיה**

יוסף זצ"ל, שלכאורה היה לו לקצר ולומר "כצאן בלא

רועה" במקום "כצאן אשר אין להם רועה"?

ויישב שיש צאן עם רועה, אך כוונתו של הרועה

בתפקידו אינה להנאת הצאן אלא להנאתו האישית,

שיוכל להתחמם מגיזותיהם ולאכול את בשרם. ולכן

דייק משה וביקש מהקב"ה מנהיג כזה שהשיקול

היחיד שעומד לנגד עיניו יהיה טובת צאן מרעיתו,

שלא יהיו "כצאן אשר אין להם רועה", שיש רועה אך

אינו "להם".

משה מחפש מנהיג ראוי שטובת העם עומדת בראש

מעייניו, כפי שהוא עצמו השליך את טובתו האישית

בשביל העם. המקרה הבולט ביותר היה כאשר מציע

לו הקב"ה לאחר חטא העגל "ועתה הניחה לי ויחר

אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול" (שמות

ל"ב, י'), ומשה מקריב את חייו למענם ומתחנן "ועתה

אם תשא חטאתם, ואם אין - מחני נא מספרך אשר

כתבת".

הביא מרן זצ"ל דוגמא למנהיג שרואה את טובתו

האישית, שלפעמים יש ראש כולל שעומד להיבחן

ברבנות על חלק חושן משפט, ולכן בוחר שילמדו

בכולל שבראשותו חלק חושן משפט, בשעה שאורח

חיים ויורה דעה עדיין לא למדו.

ובעניין זה יש לספר כי בתחילת שנה אחת, שאל

הגאון רבי משה לוי זצ"ל את תלמידיו החדשים

בישיבת "כסא רחמים", מה הם מעדיפים ללמוד,

איסור והיתר או נושא אחר? וציין כי הוא באופן אישי

היה מעדיף נושא אחר, שכן כבר לימד איסור והיתר

כמה וכמה פעמים בשנים האחרונות, אך הוא משאיר

את ההחלטה ביד התלמידים ללמוד במקום שלבם

חפץ.

נערכה הצבעה בין התלמידים, והרוב בחרו דווקא

באיסור והיתר. הגר"מ, הסכים בשמחה ולא נשמע

מפיו שום ערעור. וכך לימד איסור והיתר במשך שלש

השנים הבאות באותה התלהבות ובאותו מרץ, כאילו

היתה זה הפעם הראשונה שלימד נושא זה.

האדם נתבע לפי כוחו ויכולתו

"צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאישי"

אומר המדרש: בשעה שאמר לו הקב"ה "צו את בני" ואמרת להם את

קרבני לחמי לאישי", אמר משה: מי יוכל לספק קרבנות? אם אנו מקריבים

לפניו כל חיות יער ועורכים מוקד מכל עצי הלבנון אינו מספיק לו אמר לו

הקב"ה איני מבקש לפי כוחי אלא לפי יכולתכם! רבינו החפץ חיים זצ"ל

למד מכאן, שאין הקב"ה תובע מהאדם אלא לפי יכולתו, אין דורשים

מן האדם מה שלמעלה מכוחותיו, לא תובעים אותך מעבר לזה. אמנם

רוצים שתשקיע את מירב המאמצים כדי להגיע למירב ההישגים, אבל

רק הישגים כאלה שהם בגבול כוחותיך וכשרונותיך. הוא שאמר הכתוב

(קהלת ט-י) "כל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה". הקב"ה אינו דורש

ממך לעשות יותר מכוחך, אבל מה שבכוחך - עשה.

שח הצדיק ר' זושא מאניפולי: אם יאמרו לי בעולם האמת, זושא למה

לא היית כמו הבעש"ט, לא אתירא כלל! וכי איך אפשר להשוות אותי

לבעש"ט? האם היו לי את הכוחות שלו את הכשרונות שלו את הסייעתא

דשמיא שלו? אבל כשיאמרו לי, זושא למה לא היית זושא, מכך אני פוחד

וירא עד מאוד...

הבעש"ט גילה פעם באוזני תלמידיו שבכפר אחד יש יהודי שכוח התפילה

שלו שובר רקיעים הלכו התלמידים לכפר ההוא, ומשגילו את היהודי ההוא

לא האמינו למראה עיניהם. מראהו היה כ"כ פשוט, עד שלא יכלו להאמין

שהוא - הוא האדם שעליו התכוון רבם. חשבו התלמידים לעצמם, שאולי

דמותו הפשוטה אינה מסגירה את הרוח הגדולה השוכנת בקרבו, והמתינו

לזמן התפילה בביהכנ"ס הקטן של הכפר. אולם מה גדלה תדהמתם

כשעקבו אחריו בזמן התפילה, והנה בעת שהציבור החל להתפלל, לוקח

האיש את הסידור בידיו, ומוציא מפיו קולות של חיות בתחילה קול של

תרנגול ואח"כ קול של פרה וכן הלאה. לא ידעו התלמידים את נפשם

מרוב פליאה, ומיד לאחר התפילה ניגשו אליו ושאלוהו מה מעשיו ומה

פשר התפילה המוזרה שלו. השיב להם הכפרי: מעט ורעים היו שנות חיי

עד כה. אמי נפטרה בלידתי ואח"כ נפטר אבי, אני גדלתי כל שנותי בכפר

בין הפרות והתרנגולים ואיש לא לימד אותי קרוא - וכתוב. כיון שבכפר

שלי יש כמה יהודים שמתפללים, ותמיד קנאתי בהם על שהם מסוגלים

להתפלל מתוך הסידור, החלטתי יום אחד שגם אני אעמוד בתפילה לפני

ה' אולם מכיון שאינני יודע לקרוא מתוך הסידור, הרי כשאני מגיע לבית

הכנסת, אני צועק את קריאת התרנגול, ואח"כ מוציא מפי את קולותיה

של הפרה הגועה, ובשעה זו אני מתפלל לה' שיושיע את עמו ויגאל

אותו מן היסורים. הדברים יצאו מפיו של הכפרי בתמימות כה מופלאה,

עד שהתלמידים ירדו כבר לסוף דעתו של רבם, והבינו שיש בכוחה של

תמימות כזו לשבור רקיעים. הרי לנו כלל ברור ויסודי, שהקב"ה אינו דורש

מהאדם אלא רק מה שביכולתו לעשות.

בברכת שבת שלום,

רב בית הכנסת

סיפור השבוע

התפילות שקרעו שערי שמים

להשכיח שלום ולהביא רפואה לנפשם, מבקשת ומתעקשת שתיקח כעת את זכויותי אלה ותשתמש בהם בכדי לסייע ולהביא רפואה לבתי שזקוקה כעת לרחמיך המרובים...". אני אומרת שלוש עשרה מידות של רחמים שוב ושוב ועוד פרקי תהילים ושוב מליבי ומפי בוקעת זעקה שבעיני רוחי נשמעת מקצה העולם ועד קצהו.

"אני מתעקשת ריבונו של עולם! אני מתעקשת שתשלח לה רפואה שלמה מיד ולא בגלל שמגיע לי משהו אלא כי היא גם הבת שלך ואתה דואג לה לא פחות ממני וגם יש לך אוצר מתנות חיים ואני מבקשת שמשם תיתן, ולא לי, אלא לילדה. בידך הרפואה ואני מאמינה באמונה שלמה שאתה עכשיו יכול לרפא אותה וממש מתעקשת שתעשה זאת כי ברגעים אלה רק אתה יכול". שפתיי ממשיכות ורוחשות תפילה ומיתרי קולי ממשיכים להרעיד את אמות הסיפים בעוד הטלפון שוב מצלצל.

"תקשיבי, תירגעי קצת, היא נושמת קצת יותר טוב אבל נראה שהיא משותקת, אני אפילו לא מנסה להזיז אותה". אני נושמת לרווחה ואומרת לבעלי שיהיה בסדר, שאני פשוט יודעת זאת ואף מבקשת ממנו לבטל את האמבולנס בכדי שניקח אותה בעצמנו כי אני מגיעה בעוד מספר רגעים והאמבולנס גם ככה מתעכב. אנחנו מנתקים את השיחה ואני ממשיכה לזעוק אל הקב"ה בתחינה וזעקה, חשה איך דבריי היוצאים מן הלב ומתוך אמונה שלמה פועלים את פעולתם ושיש לתפילתי זו הכוח להפך הכל לטובה. כעבור מספר רגעים שוב מצלצל הטלפון ובעלי קורא בהתרגשות "זה נס! אני לא מאמין, ניסים!"

"איך היא מרגישה?" אני שואלת כשבליבי ידיעה ברורה וחד משמעית שתפילותיי נענו. "אני לא מבין, אני אומר לך... אני לא מבין את זה... היא הפסיקה לנשום, להגיב, לזוז, ולפתע היא התחילה להזיז עוד איבר ועוד איבר ופתאום היא פשוט קמה והתחילה ללכת כאילו כלום לא קרה". "זה בסדר נשמה, אני קורעת בעבורה שערי שמיים", בתוכי אני יודעת בתמימות ובפשטות שמי שנתן את המכה גם יכול לרפאה. בעלי שנשמע המום מהמעבר החד ומהשיפור הפתאומי במצב הילדה ממשיך למלמל "אבל את לא מבינה, את לא יודעת איך היא נפלה... את לא מבינה באיזה מצב היא הייתה לפני כמה רגעים... אני בכלל לא יכול להסביר לך... זה פשוט נס, אין לזה שום הסבר הגיוני".

"אני מבינה נשמה, אני יודעת. אני כבר מגיעה" אני מביטה אל השמיים שמתחילים להאפיר מפאת הלילה שמבקש לרדת ולהשרות שינה, והדממה המשתררת ברכב מפנה את מקומה אל קול חזק וברור הנשמע בתוכי ואומר לי "אין לך עוד מה לדאוג, הכל בסדר, תפילותיי נענו!"

"באמת?!" אני מבקשת לוודא שהקול איננו נובע מהרהורי ליבי אך שוב הוא נשמע, עמוק ובטוח, אומר לי: "את יכולה להפסיק לדאוג, הילדה בסדר, בתפילותייך ושועותך קרעת את רוע הגזרה".

אני מגיעה הביתה ורואה את הילדה מסתכלת ימינה ושואלה מראה לי ומצביעה על המקומות הכואבים רק עוד קצת וטורחת לציין שמקודם הם כאבו המון המון. איננו לוקחים סיכון ומיד פונים למרפאת החירום הסמוכה לביתנו. עם הגיענו, הרופא מביט בילדה ואומר "נראה שהיא בסדר, אתם יכולים לחזור הביתה" וליתר ביטחון נותן הפנייה למיון, בה ברור לי שלא אצטרך להשתמש.

אנו חוזרים הביתה והילדה שמתחילה לזוז יותר ויותר ואף לחייך מעט מבקשת לקרוא ביחד איתי תהילים ואנו קוראות מזמור לתודה שוב ושוב עד שלבסוף היא מבקשת שאכתוב מכתב תודה לקב"ה על שעשה לה נס ובזכותו מרגישה היא הרבה יותר טוב וגם שאתן לה אותו בכדי שהיא תוכל לצייר ולקשט, שיהיה לו יתברך מכתב יפה, מקושט ובעיקר - מעומק הלב. ברוך רופא חולים, ברוך הוא וברוך שמו. ברוך עושה ניסים לעמו, ברוך הוא וברוך שמו!

כשהחיים חולפים להם ביעף, רבות הן הפעמים בהן לוקחים אנו את מציאות חיינו כמובן מאליו וכלל לא מבינים עד כמה ההשגחה עלינו הינה מדוקדקת ומדוייקת עד לפרטים הקטנים ביותר ועד כמה יש בידינו להרעיד עולמות ולבטל גזרות. הריני מביאה בפניכם סיפור שאירע לי בימים אלה ממש וכל כולו פרסומא ניסא ושבח והודיה לקב"ה שהציל הצלה גמורה את בתי יקירתי בת החמש...

הטלפון מצלצל ואני עונה דרך הדיבורית של הרכב, בעלי מעברו השני של הקו שואל אותי לגבי איזושהו תשלום חשבון לא ברור, כאשר לפתע נשמעת צרחה אימוה ומקפיאת דם מעברו השני של הקו: לאאאאאאאאאא!!! לאאאאאאאאאא!!! מה קרה לך? קומי קומי!!! השם ישמור, קומי איך זה קרה? תדברי איתי! ריבונו של עולם, אני לא מאמין! אני לא מאמין, איך היא נפלה ככה... איך נפלת? תדברי איתי! את נפלת מלמעלה!!!

"מה קרה?! מה קורה שם??" אני שואגת בכל כוחי אל חלל הרכב ולבי כמעט יוצא ממקומו. "מה קורה? תדברי איתי!! אתה שומע אותי? מה קורה שם?" אך בעלי פשוט זרק את הטלפון מידו ונשמע כעת במרחק רב, מתוך חדר הילדים בו נפלה הילדה מהקומה השנייה של מיטת הקומותיים בחבטה עצומה ומזעזעת על הרצפה. אני מתחילה לזעוק פרקי תהילים בכל הכוח ובין פרק לפרק אני מתחננת לאותות חיים מבעלי, מבקשת שיעזור להרגיע אותי, שיגיד לי שהכל בסדר ושהיא נחבלה קצת אך זה ממש שום דבר.

"תקשיבי!" נשמע שוב קולו המבועת שמתווסף לחוויית פחד המוות בו אני מצויה מפאת חוסר האינפורמציה לגבי המתרחש בין כותלי ביתי ברגעי אימה אלה, "אני חייב להזמין אמבולנס תגיעי מיד היא לא נושמת!" מבלי לחשוב פעמיים ומתוך לחץ היסטרי אני מבצעת עבירת תנועה ולוקחת פנייה ימינה ברמזור המיועד לנסיעה ישר רק בכדי להתחבר לכביש שיוביל אותי חזרה הביתה שכן לו הייתי ממשיכה ישר, פניית הפרסה הבאה שלי הייתה מתאפשרת רק בעוד כעשרה קילומטרים מכאן! את הפנייה אני מבצעת כאשר מולי ממש, בתום פנייתי, עומדת משטרת תנועה שמחכה לעצור מכוניות לביקורת בעוד שוטר העומד סמוך לניידת מביט בי אך לא עושה דבר. אני נעצרת מיוזמתי בצד הדרך בכדי לקחת מספר נשימות ולהירגע בעוד השוטר ממשיך להביט בי אך אינו מפריע ואינו פונה אליי כלל וכלל!! נס מספר אחת! עוד מוסיף לנס העובדה כי הייתי הרכב היחיד על כביש זה שפנה כעת ימינה לכיוון השוטרים, ואפילו לא מהנתיב הנכון, דבר שעדיין לא גרם לשוטר שהמשיך להביט בי לבקש הסברים לפשר התנהגותי.

"תקומי, תדברי איתי! אני לא מאמין!!" אני ממשיכה לשמוע את קריאותיו של בעלי שבינתיים מזעיק אמבולנס דרך הקו הביתי. "מה עם הילדה? מה קורה איתה?" אני מזדעקת ומנסה לדלות פיסות מידע. "היא לא מגיבה, אני לא יודע מה קורה איתה, היא לא מגיבה ולא זזה, הזמנתי אמבולנס תגיעי מהר".

מרחק הנסיעה מהמקום בו אני נמצאת כעת ועד ביתי הינו מרחק של כעשרים דקות. מיד עם ניתוק הטלפון אני מתחילה לזעוק בקול גדול ובכל הכוח פרקי תהילים כאשר בין פרק לפרק אני קוראת למי שאמר "והיה עולם" ומתחננת לרפואת בתי. קריאותיי וזעקותיי בוקעות מעומק הלב ומרטיטות את הפח והזכוכיות מהם עשוי הרכב בו אני נוהגת ברגעים אלה, אך בעיקר חשה אני כי מרעידות הן את השמיים. ברגעים אלה אני נזכרת בכך שהגאולה התרחשה ויכולה להתרחש אך ורק כאשר שוועה ונאקה יוצאות מעומק הלב והנשמה, בוקעות את כל הרקיעים ומגיעות עד כיסא הכבוד.

אני יושבת לבדי, אני מנהיגה את הרכב בצורה המכאנית ביותר שאפשר להעלות על הדעת ומנהלת שיח גדוש באמונה ובקשה עם הקב"ה: "אני, שמשדתלת בכל מאודי בעבודתי לסייע לבניך,

פינת ההלכה - הלכות ריבית

להשאיר למשכיר מזרונים חדשים, במקום הישנים שנגנבו

שאלה: שכר דירה, ובדירה היו מזרונים השייכים למשכיר שהיכנס לשוכרים. לשוכר היו מזרונים חדשים משלו, ולכן לא השתמש במזרונים הישנים והמשתמשים של המשכיר, אלא הניחם באיזה מחסן והשתמש במזרונים שלו.

לאחר תקופת זמן יצא מהדירה, וכמובן רצה לקחת איתו את המזרונים שלו, ולהשאיר את המזרונים של המשכיר, אולם לא מצא את המזרונים של המשכיר במחסן, ואפי' אחר כמה חיפושים לא מצאם, לכן אמר למשכיר שבנתיים משאיר את המזרונים שלו שיוכלו השוכרים הבאים להשתמש בהם, ואם לאחר מכן ימצאו את המזרונים של המשכיר יחזירו לו את המזרונים שלו, ואם לא ימצאו, ישארו מזרונים אלו למשכיר במקום המזרונים שלו שנאבדו על ידו.

יש לדון האם יש בזה איסור רבית, שהרי המזרונים שלו הם יותר חדשים וטובים מהמזרונים של המשכיר, ונמצא מחזיר למשכיר מזרונים השווים יותר ממה שמחויב להחזיר לו.

תשובה: אין בזה חשש איסור.

סברת הדברים: ראשית כל, יש לדון אם תשלום זה נחשב כתשלום על הלואה או לא, כי באמת המשכיר לא נתן את המזרונים בתור הלואה, אלא בתור שכירות, דהרי מצד ההסכם השוכר היה אמור להשתמש במזרונים של המשכיר ולהחזיר את המזרונים בגמר השימוש, באופן זה שמחזירו בעין אינו נחשב הלואה אלא שאלה ושכירות שמוותר להחזיר יותר, אלא שכאן אחרי שלא נמצאו המזרונים הוא צריך לשלם מזרונים חדשים. וא"כ יש לדון מתי נעשה חיוב התשלום, דהרי רק עכשיו נודע לו שהמזרונים לא נמצאים ואפשר דרך עכשיו שנודע להם נהפך לחוב, וכיון שמשלם מיד אחר שנודע לו הרי אין כאן המתנת זמן של הלואה ומוותר לשלם יותר.

מאידך גיסא אפשר, דכיון שהמזרונים כבר נאבדו בתחילת השכירות נחשב כבר כחוב מאותו זמן ואף שלא ידעו מזה מ"מ הרי באמת כבר נאבד וא"כ יש כאן חוב של תקופה ארוכה ואסור לשלם על זה רבית.

ובאמת מסתבר כצד א', דכל זמן שהם חושבים שהמזרונים נמצאים כאן הרי זה עדיין בגדר שכירות, ורק כשנודע להם שהם חייבים לשלם נהפך לחוב וא"כ אין כאן הלואה והמתנת זמן וכיון שמשלם מיד אינו רבית.

מתוך ספר התשובות בהלכות ריבית - "ברית פנחס"

לשאלות בהלכות ריבית ניתן להתקשר ל- 02-50-15-920 • לשיעורים בהלכות ריבית ניתן להאזין ב"קו הריבית" - 0723705882

פרפראות לתורה

"תעצור כבר!", זעק הנוסע לנהג המונית כאשר הרכב התדרדר לתהום.

"אני מנסה", צועק הנהג. "אני לא מצליח".

"תעצור כבר", ממשיך הנוסע ההיסטרי.

"מה אתה לא מבין?", צועק הנהג בחזרה. "אי-א-פשר".

"את המונה!", ניחר גרונו של הנוסע. "תע-צור את ה-מונה"...

פסוקים מספר אחרי תחילת הפרשה מצווה הקב"ה את משה: "צורר את המדיינים והכיתם אותם, כי צוררים הם לכם בנכליהם על דבר פעור".

כזכור, בלעם, שלא הצליח לקלל את ישראל, העניק עצה לבלק להחטיאם על ידי פריצות. היו מן העם שנפלו בפיתוי, ומגפה פרצה בישראל. לבד מכך הייתה התרסה נוראה של זמרי בן סלוא, שנגדעה בקנאתו של פנחס והשיבה את חמתו של הקב"ה מעל בני ישראל. כעת מצווה השם למשה לקחת נקמה ממדיין: לצאת למלחמה.

יש להבין, שואל רבי מרדכי קמיניצקי: על דבר גשמי משיבים בדבר גשמי, אולם מה הקשר בין הנפילה הרוחנית שגרמו המדיינים לישראל לבין יציאה למלחמה נגדם. מוטב היה לקרוא עצרה, לקדש צום ולשוב בתשובה. אבל מלחמה!?

זמן קצר לפני מלחמת העולם השנייה, הצליחו לארגן משלוחים של ילדים מאירופה שישבה על חבית אבק שריפה העלולה להתלקח בכל רגע, לאנגליה. משלוחים אלו נודעו לאחר מכן בשם "קינדר-טרנספורט" (הובלת ילדים).

עסקני היהדות החרדית שקיבלו את הילדים בלונדון, ניסו לשכן אותם בבתי יראי השם, כדי שימשיכו לקבל חינוך יהודי כשר כפי שהיה בבית הוריהם. אלא שמספר המשפחות החרדיות שיכלו לאמץ ילד - מבחינה כלכלית - היה מועט מאוד. לעומת זאת, למשפחות החילוניות היהודיות שרצו לאמץ ילדים אלו - לא אבו העסקנים לשלוח אותם, שכן בבתים אלה יסורו לבטח מדרך אבות.

ראב"ד לונדון בעת ההיא, הגאון רבי יחזקאל אברמסקי, נטל על עצמו להשיג את המימון הדרוש לחינוכם של ילדים אלו ולא ימוצם בבתי משפחות שומרות תורה ומצוות. בין היתר, הוא התקשר לגביר גדול המתגורר בלונדון, יהודי, אבל רחוק משמירת תורה ומצוות. בשיחה הטלפונית איתו התחנן הרב: "בבקשה, מדובר כאן בעניין של פיקוח נפש! אנא -"

"כבוד הרב!" קטע אותו קול נזעם מעברה השני של השפופרת. "גדלתי בבית שומר תורה ומצוות. כשהייתי ילד קטן אחותי חלתה, אבא - שלא היה מעז לחלל שבת בשום מצב בעולם - שלח אותי בעיצומו של יום השבת להזעיק את הרופא, תוך שהוא מזרזני שהרב פסק שזהו 'פיקוח נפש'."

"פיקוח נפש", המשיך הגביר להטיף מוסר לאחד מגדולי הדור, "זה מצב של חולה אנוש. אתה לא יכול להשתמש במושג הזה בצורה זולה כפי מה שמתחשק לך. תסלח לי", מצא הגביר פתח להתחמק מבקשת הרב, "אבל אני לא יכול להמשיך לשוחח בנושא זה כשאתה לא מעניק את הערך הראוי למושגים שחיים ומוות תלויים בהם"...

ימים מספר חלפו. בליל שבת, בעיצומה של סעודת שבת בבית הגביר - ששומר מצוות לא היה אבל מסורת קיים - צלצל הטלפון. המשרתת הגויה העבירה את השפופרת לבעל הבית תוך שהיא מסבירה שזו שיחה דחופה מאוד.

"מדבר אברמסקי", נשמע הקול מעברו השני של הקו. פני הגביר החווירו.

"עכשיו אתה מאמין לי שמדובר בעניינים של חיים ומוות!?! אם אני מתקשר אליך בעיצומה של שבת עבור הילדים הללו - - -"

"סליחה כבוד הרב", מלמל העשיר הנוכח. "אתן לכם ככל שתבקשו"...

מלחמת מדיין - מבאר הרב קמיניצקי - לא נעשתה כפעולה גשמית שבאה כתגובה לנפילה רוחנית. הקב"ה לימד את בני ישראל מסר לדורות: אדם שרוחניותו מוטלת בסכנה, עליו לאזור את כלי מלחמתו ולצאת למלחמה על חייו!

לפי החשיבות שמעניק אדם לדברים, כך החיים נתפסים אצלו כחיי שעה או כחיי עולם. בכל תחומי החיים, החל ממאכל - כשרות לעומת היגינה; שידוכים - רוחניות לעומת בריאות; חינוך ילדים - ערכים לעומת נוחות, מקום מגורים - סביבה לעומת איכות, ועוד ועוד.

דברים מרבתינו מרנן ורבנן גדולי הדור זיע"א ויבדל"ח שליט"א בענינא דיומא

השידוך שניצל

סיפר הרב הגאון ר' ברוך שמואל גנוט: השבוע פגשתי אברך תלמיד חכם שגר לא רחוק מביתי. אני מכיר אותו ואת משפחתו מילדותי, כיון שיש לשנינו קרובים משותפים. כך שאני מכיר באופן אישי את כל פרטי האנשים עליהם נסוב הסיפור הבא, אותו סיפר לי האברך. וכך הוא סיפר:

"אני עושה שימוש-חכמים אצל הגר"א נבנצל שליט"א, רב העיר העתיקה. לאחר השהות אצל הגר"א שליט"א, הלכתי להתפלל בכותל המערבי. להפתעתי, פגשתי את אחי עומד ומתפלל בהתרגשות גדולה. 'מה אתה עושה פה? מה קרה?' שאלתי, ואחי סיפר: 'בתי נפגשה עם בחור מצוין מספר פגישות כנהוג, אני ישבתי עם ההורים לדבר על ענייני הממון, כספי הדירה והוצאות החתונה, הכל נראה מצוין, היינו קרובים לסגירת השידוך, ואז נזכרנו שלא בדקנו התאמה ב'דור ישרים'. התקשרנו לברר עם נתוני בתי והבחור והתוצאה היתה חד משמעית. לא להשתדך יחד בשום פנים ואופן. הדבר יביא לבעיות גנטיות חמורות ביותר ויש חשש גדול מאד שחלק מילדיהם שיוולדו בעתיד, יהיו חולים במחלה תורשתית. לכן הגעתי להתפלל בכותל המערבי, להעתיך בדמעות לסייעתא דשמיא, סיפר לי אחי".

"חלף שבוע והזוג והתארס, בשעה טובה ומוצלחת" ... ממשיך האברך ומספר לי: "נדהמתי וביקשתי מאחי שיספר לי מה קרה בהמשך, ואחי סיפר: 'הבחור פנה להרב חנניה צ'ולק עם תוצאות הבדיקות והרב צ'ולק פסק בנחרצות שלא להמשיך את השידוך בשום אופן. הרב צ'ולק הפנה אותו לגנטיקאי בתל אביב, שהודיע שהשידוך לא מתאים. בצר לו פנה הבחור לרשכבה"ג מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א ושטח את פרטי המקרה. מרן שליט"א אמר: 'תעשו בדיקה חוזרת'. נכדו של מרן שליט"א, שעמד לידו, הגיב: 'סבא, זאת בדיקת מחשב שאי אפשר לטעות בה. בדיקות 'דור ישרים' מבוצעות במעבדות באישור משרד הבריאות'.

"ומרן שליט"א פסק שוב: 'תעשו בדיקה חוזרת'. הבחור פנה לעשות כהוראת מרן, והוסבר לו שאין מושג של טעויות בבדיקות אלו, המבוצעות במעבדות באיכות הגבוהה ביותר, המוסמכות על ידי הרשות להסמכת מעבדות ומשרד הבריאות. המעבדות עוברות ביקורות קבועות ועומדות בסטנדרטים גבוהים ביותר. אך הבחור התעקש, אמר שכך הורה לו מרן שליט"א ושהוא מוכן לשלם על הבדיקה כמה ש"יידרש. הם בדקו שוב והיו בהלם מוחלט. 'אין לזה שום הסבר, אך התוצאות החדשות מוכיחות שאתם יכולים להשתדך ללא שום חשש' ... אמרו ב'דור ישרים".

(מתוך גליון דרשו, השבוע)

ניתן להצטרף לקבלת הגליון ע"י שליחת בקשה למייל - a086221800@gmail.com

פְּנִינֵי קֶדְשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

"בדין הוא שיטול שכרו" - משום שהקב"ה לא כעס באותם הימים

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי וגו' (במדבר כה, יא).
ובמדרש (במדבר רבה כא, א): "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו".

יש להקשות, הרי הלכה הוא בידוע ש"שכר מצוה בהאי עלמא
ליכא" (קידושין לט, ב), ואם כן איך אמרו חז"ל "בדין הוא שיטול שכרו"
בהאי עלמא.

ונראה לפרש בהקדם דברי כ"ק מרן מהר"י זי"ע על דברי רש"י:
"בקנאו את קנאתי בתוכם - בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף",
דהנה אמרו חז"ל (ברכות ה, א) "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר
הרע", וכח זה של "ירגיז" נמשך לאדם מאת הקב"ה, שהרי א-ל-
זועם בכל יום" (תהלים ז, יב), ומכעסו של הקב"ה נמשך כח ביד בני
א-ל חי להרגיז יצר טוב על יצר הרע.

אמנם, באותם ימים לא כעס הקב"ה, כמו שאמר בלעם (במדבר כג,
ח) "ומה אזעום לא זעם ה'", ולכאורה מנין ניתן לישראל הכח של
"ירגיז" בימים אלו. ויש לומר, שפינחס בן אלעזר - בקנאותו - מילא
כביכול את מקום כעסו של הקב"ה שלא כעס בימים אלו. וזהו:
"בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף". עד כאן.

והנה, הטעם ש"שכר מצוה בהאי עלמא ליכא" הוא בגלל ד"מי
הקדימני ואשלם" (איוב ג, מא), דהיינו, כי המצוות אינן מכוחו של
האדם, אלא מכח הקב"ה, וכמבואר במדרש (ויקרא רבה כז, ב) "מי
קילס לפני עד שלא נתתי לו נשמה?! מי עשה לי מעקה עד שלא
נתתי לו גג?! מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית?! וכן הלאה.

אולם, כאשר כעס פינחס על החוטאים, ומתוך כך קינא את קנאת
ה', היה הכעס מכוחו שלו, שהרי הקב"ה לא כעס באותם הימים,
ואם כן על מעשה זה לא שייך הסברא ד"מי הקדימני ואשלם", ולכן
"בדין הוא שיטול שכרו" בהאי עלמא.

(ליל שבת תשכח)

"אוי לאותה בושה" - כי בגלל הבושה לא נתמנו למנהיגי ישראל

קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו וגו' (במדבר
כז, יח).

איתא בגמרא (בבא בתרא עה, א): "זקנים שבאותו הדור אמרו, פני
משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בושה אוי
לה לאותה כלימה". ויש להבין פשר הבושה והכלימה שעליה אמרו
"אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה".

ונראה לפרש, דהנה איתא במדרש (במדבר רבה כא, יד), שהקב"ה
אמר למשה, "יהושע... היה משכים ומעריב בבית הועד שלך, הוא
היה מסדר את הספסלים, והוא פורס את המחצלאות, הואיל והוא
שרתך בכל כוחו, כדאי הוא שישמש את ישראל... 'קח לך את
יהושע בן נון".

והנה, הסיבה ששאר הזקנים לא סידרו את הספסלים בבית
המדרש, הוא, משום שהתביישו לעשות מלאכות אלו שאינן לפי
כבודם.

אולם, כאשר ראו שיהושע נבחר למנהיג, משום שהוא חס על
כבוד בית המדרש וסידר את הספסלים ללא בושה, עמדו כולם
ואמרו: "אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה" שהיינו בושים
ונכלמים לכבוד את בית המדרש ולפרוס את המחצלאות, שבגינה
לא זכינו להבחר למנהיגי ישראל.

(קידושא רבה תשסג)

שני כבשים - רמז על הקשר האיתן בין כנסת ישראל לשבת המלכה

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים וגו' (במדבר כח, ט).

יש לבאר הענין שהקריבו בשבת שני כבשים (עי' אור החיים ה'ק
ס), בהקדם דברי המדרש (פסיקתא רבתי פרשה כג): "אמרה שבת לפני
הקב"ה, לכולן יש זוג (יום ראשון ויום שני; שלישי ורביעי; חמישי ושישי), ולי
אין זוג, אמר לה הקב"ה, כנסת ישראל היא בן זוגך".

והנה בני ישראל בין האומות הם ככבשה בין שבעים זאבים (אסתר
רבה י, יא), וכמו כן השבת בין ימי המעשה היא גם כן ככבשה בין
הזאבים, לפי שהעולם הזה הוא עולם הקליפות (עץ חיים שער מב פרק
ד), והשבת מובדלת מהם ואין לה כל שייכות עמהם, כמו שאומרים
(בתפלת כגוונא): "כד עייל שבתא איהי אתייחדת ואתפרשת מסטרא
אחרא".

לכן מקריבים שני כבשים לרמז על הזיווג בשבת בין שני הכבשים -
כנסת ישראל ושבת המלכה.

(קידושא רבה תשסח)

פינחס יבשר את בשורת הגאולה

מאחר שהוא סלל את הדרך לגאולתן של ישראל

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם, ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי. לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" (במדבר כה, יא - יג). ובתרגום יונתן: "ואעבדיניה מלאך קיים וייחי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף יומיא" (פירושו: ואעשה אותו מלאך שחי לעולם, והוא יבשר לבני ישראל את בשורת הגאולה בהגיע זמן הקץ).

מהראוי להבין טעמא, מדוע דייקא פינחס יזכה לבשר את בשורת הגאולה לישראל?! ומדוע זכה לכך דייקא בגלל מעשה הקנאות שלו?!

ויש לומר, דהנה בתקופת הגלות צריכים בני ישראל למצוא מסילות לגאולה השלימה, וכן גם לגאולה בתוך גלותם כדי שיוכלו לשרוד בין גלי הים המאיימים להטביעם.

פינחס בן אלעזר הוא זה שסלל את הדרך לישראל לגאולה השלימה ולגאולה בתוך הגלות, כדלהלן:

הבדלה בין ישראל לעמים - מפתח לגאולה

עיקר סיבת הגליות היא בגין התערבות בני ישראל בתוך הגוים, כמו שכתוב (תהלים קו, לה-מא) "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם ויעבדו את עצביהם והיו להם למוקש... ויחר אף ה' בעמו ויתעב את נחלתו. ויתנם ביד גוים וימשלו בהם שונאיהם".

כאשר חטא זמרי בן סלוא עם כזבי בת צור, גרם ל"ויתערבו בגוים" באופן חמור ביותר, ופינחס במעשה קנאותו פעל להיפך להבדיל בין ישראל לעמים, ובוזה השפיע כח לישראל להיות מובדלים מן האומות בכל הדורות ובכל הגליות, וזה גופא יאה הגורם לגאולתם ופדות נפשם.

תפלה וצדקה - מפתח לגאולה בתוך הגלות

"ב'אמרי נועם'" (בפרשתנו אות ז) איתא דבר נפלא: "הנה כתיב (תהלים קמא, ב) 'תכון תפילתי קטורת לפניך משאת כפי', כי הקטורת היתה מבטלת מותנא (מוח), אמנם עתה בזמן שאין בית המקדש קיים נוכל לבטל כל הרעות על ידי התפלה, ובפרט בצירוף מצות צדקה אשר החיוב ליתן קודם התפלה (בבא בתרא י, א)... ובצירוף תפלה עם צדקה" בהתכללם יחד במספר הכולל עולה קטורת, וזהו 'תכון תפילתי קטורת לפניך', היינו, שהתפלה יש לה הכח כמו הקטורת, 'משאת כפי', רומז בצירוף צדקה הניתנת מיד ליד..."

"והנה אהרן היה מקטיר קטורת ומבטל המגפה, אבל פנחס פעל על ידי תפלה וצדקה, כמו שכתוב (תהלים קו, ל) 'ויעמוד פנחס ויפלא כו' ותחשב לו לצדקה, ודרשו חז"ל (ברכות כו, ב) 'אין עמידה אלא תפלה' כנודע. וזהו 'בא הכתוב ויחסו אחר אהרן', היינו, שהוא לימד לנו דרך, אפילו שהוא 'אחר אהרן', ואין לנו לא כהן ולא עובד עבודה להקטיר קטורת, עם כל זה לימד לנו גודל כח התפלה וצדקה כמו הקטורת. ועל כן נאמר לו 'ברית כהונת עולם', כי עבודתו הוא לעולמי עד אפילו בזמן החורבן".

נמצא שהוא הכין לנו עצה נפלאה של עבודת התפילה בצירוף מצות צדקה שבאמצעותן נוכל להנצל מגזירות רעות ולשרוד בגלות המר הזה.

מענה יובן היטב, כי מאחר שהוא סלל את הדרך לגאולת בני ישראל, הן לגאולה בתוך הגלות - על ידי תפילה וצדקה, והן לגאולה השלימה - על ידי התבדלות מן האומות, לפיכך בד"ן הוא שיהא הוא המבשר את בשורת הגאולה לבני ישראל. המורם מן האמור:

- א. הגאולה העתידה תהא על ידי שנתרחק מהגוים ומאלו החפצים להדמות לגוים, ונשמור על מסורת היהדות - המסורה לנו מדור דור - בכל העניינים.
- ב. הדרך להנצל מגזירות רעות בתוך הגלות היא אך ורק על ידי שילוב הכוחות של תפילה וצדקה המפלטות דרך עד לכסא הכבוד.
- ג. לכן נתמנה דייקא פינחס לבשר את בשורת הגאולה, כי הוא פעל להבדיל בין ישראל לעמים על ידי מעשה קנאותו, ובכך סלל את הדרך לגאולה העתידה, וכן הוא לימד אותנו דרך לבטל גזירות רעות בגלות על ידי תפילה וצדקה.

(קידושא רבה תשסב; ליל שבת תשעו)

בעניני ביאת המשיח

"משיח יבוא בהיסח הדעת"

כי לא יעלה בדעתו שיאמרו לו להתגלות לדור שפל כזה

פעם בדרכו של הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע תלפלת מנחה בבית המדרש בשבת קודש, עבר ליד ילדים ששיחקו ביניהם וזרקו אבנים זה על זה, ואבן אחת פגעה בשטריימל של הרה"ק זי"ע.

הרה"ק קרא להם והוכיחם, שאין זה יאה לילדי חמד כמותם לשחק ברחוב עם אבנים בשעה שהציבור כבר עומדים להתפלל מנחה.

לאחר מכן אמר לחסידיו:

דוד המלך אומר על זמן הגאולה (תהלים קכו, ב): "אז ימלא שחוק פינו ולשונונו רנה", וצריך להבין פשר הלשון "שחוק פינו". ואפשר לפרש, כי הנה בדורות עברו של תנאים ואמוראים וגאונים וראשונים ואחרונים מלאכי מעלה לא הגיע משיח, ואילו עתה יבוא משיח לערים כאלו, מזה גופא ימלא "שחוק" בעולם.

בדרך זו פירש את מאמר הגמרא (סנהדרין צג, א): "שלשה באין בהיסח הדעת, אלו הן, משיח, מציאה, ועקרב", ולכאורה יש להבין, בשלמא מציאה ועקרב באים בהיסח הדעת, אבל איך ניתן לומר שמשיח יבוא בהיסח הדעת, הרי "אחכה לו בכל יום שיבוא".

וביאר בקדשו, כי הנה ידוע שכמו שכלל ישראל מצפים לביאת המשיח, כך מצפה משיח צדקנו להתגלות לכלל ישראל בכל עידן ועידן, ובכל דור ודור שולחים אותו לראות את פני הדור אם הוא ראוי לקבל את פניו או לא, ולאחר שהוא משיב "הן" הוא ממתין לאות משמים כדי להתגלות, וכל עוד שלא ניתן האות סימנא מילתא הוא שעדיין לא הגיעה העת.

בעקבתא דמשיחא ישלח השי"ת את מלך המשיח לראות אם הדור ראוי לקבל פניו או לא, וכאשר יראה את פני הדור יחשוב לעצמו כי ברור ופשוט שלא יצוהו השי"ת להתגלות לדור שפל כזה, ואולם, בהגיע העת יצוהו השי"ת להתגלות, ואז יצטרך להתגלות על אף שלא העלה בדעתו כלל וכלל שיאמרו לו להתגלות דייקא לעיני דור כזה.

זהו הפירוש "משיח יבוא בהיסח הדעת", בהיסח דעתו של משיח, כי כשיראה את פני הדור יהיה בטוח שאינם ראויים להגאל, ושלא יצוהו השי"ת להתגלות לעיני דור כזה, ודייקא אז ישמע קול מבשר לבשרנו את בשורת הגאולה במהרה בימינו אמן. (ח' כסליו תשסב)

"והוא מחולל מפשעינו"

בנו של ה"מאור ושמש" זי"ע היה נוסע אל הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע בן הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע. פעם שהה אצלו כמה ימים, והמגיד מטריסק הזמינו לסעודת הלילה.

כידוע היתה דרכו של המגיד זי"ע למעט באכילה, וכשראהו בנו של ה"מאור ושמש" במיעוט אכילתו שאלו לפרש דבר. השיב המגיד: "אני אוכל מעט משום שאיני יכול לישון", שאלו: "ולמה אין הרבי יכול לישון", והשיבו: "כיון שאני שומע את קולו של מלך המשיח". שוב שאלו: "ומנין אתם יודעים שזהו קולו של מלך המשיח?".

אמר לו: "בוא ואספר לך. פעם יצאנו לדרך יחד עם אבינו הרה"ק ר' מרדכי זי"ע, עד שהגענו לאיזה פונדק, והיה שם מהומה גדולה מהגוים ששתו לשכרה והתהללו והשתוללו. בעל הפונדק הכיר את אבינו, ומחמת האנדרלמוסיא ששררה במקום המליץ לו להמשיך לפונדק אחר, אולם, אבינו התעקש להתאכסן דייקא בפונדק זה". "כאשר ראה זאת בעל הפונדק, סגר זזית אחת עם מחיצה, והכין שם כסא עבור אבינו, ואז ביקש אבינו שיביאו עוד כסא, וביקש מאתנו - בניו - שנסתובב מחוץ לפונדק, וכאשר נראה איזה עני, נכניס אותו אלינו. אכן, כך הוה, כעבור שעה קצרה הגיע למקום יהודי עני מדוכא ביסורים, ושאל אותנו, אם נמצא כאן ר' מאטלע מטשערנאביל, והשבנו לו 'הן', והנסנוהו לאבינו, וביקש שנצא החוצה, ולאחר זמן קצר קרא לנו אבינו, וביקש שנלוה את העני, ונסייע לו ללכת. ראינו שהוא סובל יסורים קשים, וכאשר העלינו אותו על העגלה שמענו אותו גונח בלחש, ונסע לדרכו".

"כששבנו אל אבינו, אמר לנו, אתם יודעים מי היה זקן זה, זה היה מלך המשיח, והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעוונותינו (ישעי' נג, ה).

הפטיר המגיד זי"ע: "אני שמעתי את קולו של מלך המשיח, ואתם שואלים אותי מנין אני יודע שזהו קולו של מלך המשיח!?"

(כ' אייר תשסו)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

לעילוי נשמת העסקן הדגול הרה"ח ר' אברהם יהודה ב"ר ישעיה עקיבא פיינר ז"ל

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת חיה סאסא ע"ה בת הרה"ח ר' אברהם ז"ל נפטרה י' סיון תשע"ט אשת הרה"ח ר' יעקב נחום לאנג שליט"א

לעילוי נשמת הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה שוורץ

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לצני: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת יז' תמוז התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:29	20:20	21:15
19:27	20:18	21:12
19:30	20:21	21:15
19:27	20:18	21:12

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

גאווה בלי סיבה

קבוצת שוורים חרשה בשדה. והנה עלתה מן הביצה צפרדע ירוקה. עמדה הצפרדע ואמרה: "בוקר טוב, אם רוצים אתם עצה טובה, דעו לכם, כי אין חכמה כמוני בביצה. אם מישוהו מכם חולה או חלש, תרופה יש בידי לכל המחלות. כל פצע או מכה ארפא ברגע אחד" שמע השור ואמר: "אם כן רבה חכמתך, אולי תרפאי קודם את עצמך... כה רזה וחלושה את..." שמעה הצפרדע ושבה אל הביצה בבושה ובכלימה...

יחסו של הרב מנושה מנחם זצ"ל לילדים היה הפלא ופלא. סיפר רבי אברהם מוצא מקרה שהיה עד לו: בבית הכנסת השתובבו כמה ילדים, פתחו את החלון ומספר ספרי קודש נפלו על הרצפה. כשנכנסו, גער בהם הגבאי צדקה. רבנו הפסיק ואמר במתק לשונו: "די, **חזרו בתשובה**." רבנו היה מעביר שיעור בכל שבת בביהכ"ל והילד אברהם מוצא שהיה אז כבן 12, היה **מלווה** בכל שבת מביתו לשיעור ואף בדרכו חזרה. חשש אברהם שמא אין דעתו של רבנו נוחה מכך ולא רצה "לכפות" עצמו. בפעם הראשונה פנה ושאל: "האם מפריע לרב שאני מלווהו?" החזיר לו הרב שאלה: "האם יוסיף לך או לא יוסיף לך?" ענה הילד בתום לבבו: "יוסיף לי." אמר לו רבנו: "אם כן, אז בוא!" וכך זכה לילך עימו **תקופה ארוכה**. מובן שרבנו לא פסק מדברי תורה אף בדרך, והיה הולך ומסביר לנער הצמא את מהלך השיעור, **בפשטות ובנהירות**, כמתאים לגילו.

בדרך לימודו שם רבנו חיים סנואי

זצ"ל את הדגש על כך שלימודו יהיה לשמה, ולא על מנת להתרברב או להתגדל ח"ו, הוא סלד **מפלפולי סרק** ושאף להבין את התורה לאמיתותה. ביטוי לכך אנו מוצאים בעמדתו הנכונת, עת פתח בתפילה ותחנונים לפני בורא העולם, שיחוס וירחם עליו ויזכהו לאמיתת של תורה ולחדש בה חידושים אמיתיים, ובמיוחד שלא יפול ברשת הגאווה.

לגר שבא להלל הוקו ובקשהו

"למדני התורה כולה על רגל אחת" - השיבו הלל: "מה דעלך סאני להכרך לא תעביד". ומדוע לא השיבו **כרבי עקיבא** שהיה אומר, "ואהבת לרעך כמוך" - זו כל התורה כולה?" כי מדרגה שכזו, גוי אינו מסוגל להבין...

מה רבה ועצומה זכותו של המקיים מצווה- ואפילו אם הוא נער צעיר!

וכך נמצא כתוב בכתב ידו: "ויהי רצון מלפני ה' אלוקי שתצילני מכל מכשול ומכל תקלה, וזכני אבי להבין ולהשכיל **ולדעת ולהרות** וגם לחדש חידושים בכל ספרי תורות (תורה) שכתבת ותורה שבע"פ" ותצילני מכל שררות וגאות אכ"ר."

רבי יצחק מסקווידה זצ"ל

הסב פעם אחת על שולחנו של אחיו, רבי יוחנן מרחמיסטריווקה זצ"ל. רבי יוחנן הגיש לפניו יין, באמר: "זה יין מארץ-ישראל". למרבה הפתעה סירב רבי יצחק לשותת מהיין. שאל רבי יוחנן את אחיו **לפשר סירובו**. השיב רבי יצחק: "בטוח אני שייך מארץ-ישראל הוא משובח ביותר, אבל אני איני מבין בטיבם של יינות, וייתכן שהיין לא ימצא-חן בעיניי, ונמצאתי מוציא דיבה על הארץ ועל פירותיה". נענה רבי יוחנן: "ידעתי שאחי יצחק נושא בקרבו אוצר של **יראת שמים**, אך לא ידעתי עד היכן היא מגעת".

מ"י שיש בו שכל שהיא התורה וגם הוא טוב במידות טובות

הכל מתפארים בו, כמ"ש (יומא פ"ו). "אשרי אדם שלימדו תורה..." אבל מדרך של הבוגדים אם יש בהם קצת תורה, הם הולכים **בעוות ובחזק** ומשתררים בתורתם. שכל טוב ייתן חן ודרך בוגדים איתן".

כלל חשוב- אין נתנים לאדם שום דבר בלא תפילה

הבחיינה אימו של הגאון רבנו יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף" זצ"ל, כי מלמדו של בנה נוטה אחר דעות חינוכיות זרות, ואינו מצייט לגדולי ישראל. נטלה את בנה והוציאה אותו מהכיתה.

אחר החלה להפיש תלמוד תורה אחר, אך איש לא הסכים לקבלו במצעה השנה. מה עשתה האם הצדקנית? שכרה בעבורו מלמד פרטי בכסף רב, ובלבד **שילמד בעתה**. עד סוף ימיו הכיר הרב טובה לאימו על שהתאמצה להניק לו חינוך טהור!

נקודה למהשגחה

מכונית בוהקת עצרה בהריקת בלמים בפתח הבית הבודד 'יכול להיות שהוא כאן', לחש איש לבוש שחורים למיקרופון קטן שהוצמד לדש בגדו. 'חסל אותו!' נשמעה פקודה ברורה באוזניה, 'האיש הזה לא יכול להיות יותר. הוא ראה יותר מדי!'. האיש השחור הושיט את ידו לנרתיק העור שבחגורת מכנסיו ונכנס לתוך הבית. שעתיים לפני כן... איש קטן ומבוהל רץ במעלה הגבעה, הוא מתקרב לבית הקטן, מתבונן מסביב ורואה את הבית הבודד שבקצה. **שלט מוחד** לוכד את עיניו. 'האיש שלא שיקר מעולם' הוא בוודאי אדם הגון, חושב האיש לעצמו, מקווה למצוא שם מחסה. איש צנום בעל עיניים טובות ומשקפיים עגולות פותח לו את הדלת ושואל למבוקשו בחיוך נעים. 'אני מחפש מחסה... הם רודפים אחריי...!' האיש זו הצידה מפנה את חלל הבית ומאפשר לאיש להיכנס 'ברוך הבא בצל קורת'. 'הסתבכתי עם אנשים רעים' לחש האיש בבהלה, 'הם רודפים אחריי, אני חייב להתחבא אצלך'. 'תגיד, באמת לא שיקרת אף פעם?' השלט המזור שבחזק מטרד אותו. - 'אף פעם!' - 'לעולם גם לא תשקרי?' - 'נשבעתי לעצמי שלא אשקר לעולם. **לא אעבור על השבועה**'. הוא שתק רגע ואז הוסיף: '**האמת היא נר לרגלי**', היא אור החיים, בלעדיה אין לחיים משמעות'. הריקת מכונית נשמעת ודקה אחר כך מישוהו דופק בדלת... האיש ממרה להסתתר בתוך ארון הבגדים, הוא עוצר את נשימתו, שלא יגלו אותו. האיש בשחור לא מסתיר את מטרת בואו, ידו על ההדק: 'נכנס אליך מישוהו בשעה האחרונה?' בעל הבית **מהסס לרגע**. אבל השבועה שלו מנחה אותו. אמת ורק אמת 'כן, נכנס'. 'הוא עדיין כאן?' היסוס קל, והאמת מכריעה שוב: 'עדיין כאן!' כמה דקות אחר כך, המכונית השחורה יוצאת לדרכה ובתא המטען שלה גופתו של איש קטן שהסתבך עם אנשים רעים.

האיש שתלה על ביתו את השלט המזור היה עיקרון. היה לו ערך עליון. שאותו העמיד מעל לכל הערכים האחרים. האמת אבל ברור לנו **שהוא טעה** כשהסגיר את האיש. הסיבה לכך היא כי גם הערכים הנעלים ביותר. אם הם לא עומדים במקום הראוי להם. **מתוך הבנה** שיש ערכים גבוהים מהם. ימלים להוביל לעיוותים קשים. (העורך)

רבי צבי הרוש החסיד זצ"ל, כך קראו לו עוד בצעירותו בלומדו בישיבה ב"מאקס" וזאת בעקבות פרישותו והיבדלותו מענייני העוה"ז.

כבר בהיותו בחור בן 17 החל **בתעניות ובסיגופים**, בימי שני וחמישי בימי חודש אלול עד יום הכ"פ, בימי שני וחמישי של ימי השובבי"ם, ערב ראש חודש וכל יום שיש, ואעפ"כ לימוד תורתו ועבודת ה' שלו **לא נגרעו**, אלא עד רבא ככל שסיגף עצמו עלה ונתעלה בקדושה ובלימוד התורה.

כי התפילה היא כלימוד המוסר, וכשמ שמוסר מטרתו לקרב **את האדם לאמת**. כן היא מטרת התפלה לקבוע בלב האדם יסוד זה שאין **שום מקרה** בעולם, וכל מה שאדם מקבל בעולמו הוא רק מגזירת הבורא ית"ש.

הרב אברום פיש זצ"ל לא הרבה לשוחח אודות ימי נעוריו בפרט על אותה תקופה נוראה בזמן "השוואה", אמנם פעם שחה הרבנית עליה השלום בפני המקורבים בזמן מלחמת העולם השנייה עת אשר הגיעו הנאצים יימח שמם לעיירה בה התגוררנו **פרצו באכזריות** לבית משפחת פיש וציוו על הנמצאים שם לעמוד כששפניהם אל הקיר אותם רשעים ירו בהם ללא רחם ווידאו את הריגתם,

ברם משהתקרבו הללו אל הנער רבי אברום פיש מערכת החשמל קרסה והבית כולו החשיך **ונמלט** אותו צדיק דרך החלון וברח מעיניהם ששל חיות הטרף הללו.

בקי נפלא היה **האדמו"ר מלעלוב** זצ"ל בכל מכמני התורה, בקיאותו הייתה מדהימה בהיקפה. צנא מלא ספרא אשר כל רז לא אניס ליה, ומעשה נפלא היה אצל זקנו הגדול הרבי הקדוש רבי **משה מרדכי** מלעלוב זי"ע בשחר נעוריו, בעת שביקש לבחון אחד מבני משפחתו ושאלו איה מקומו של מאמר **מסוים במשניות**, מ שלא ידע הלה להשיב כהלכת, נענה הרה"ק ואמר, אם היו שואלים את זה את יענקל שלי בוודאי היה יודע להשיב, ומדי דברו הורה לקרוא לפניו את רבינו ושאלו למקורו של המאמר, ומיד ענה על אתר ואמר הלא הוא משנה **בשלהי עוקצין**, ומשראה את קורת רוחו של זקנו הגדול מבקיאותו חשש ליהרהר ונענה כמצטדק הלא ראיתי זאת עתה באומרי סדר מעמדות...

חובה על האדם להתבונן במאורעות הזמן מה ה' רוצה

רבנו החזון איש זצ"ל: ובענין של חיזוק המוסר, אשר זאת היא עיקר מטרתו אשר אני רואה לעיקר עבודת האדם כעת, אשר בלי **לימוד המוסר** הנה החושך "והטמטום" הולך ומתגבר, בכל עת ובכל שעה, ונאבדו כל ההרגשים שבאדם, ואדם בלי הרגש הוא כמת, ואין לו במה להשיב **אל לבו** ורחוק הוא מהכרת האמת וכ"ש מלידע את עצמו.

עשיר בא לבקר בבית משוגעים אמרו להם להיות בשקט ואחד מהם גייש לו פרה. וכך היה פיתאום משוגע אחד שואל את העשיר אני ניראה לך משוגע? לא אתה ניראה לי נורמלי. תדע לך שאנחנו נורמלים ואתה המשוגעים. אתה צודק עונה לו העשיר, **אבל מה לעשות שאנחנו הרוב.**

הגאון גורמת שינאת חינוס?

לכל דבר היה רבי **משה זאב כץ** זצ"ל קם במהירות ומקבל כאב ראש. שאלו פעם נכדו: הרי אתה יכול לקום בניחותא, ענה "אני רוצה **להרגיל** את הגוף שאני בעל הבית ולא הוא", כי הגוף הוא בסך הכל מכונית, **האדם הוא הנשמה...** על האכילה היו לו שלשה דברים להמליץ: לחשוב לפני אכילה ושתייה: מי ברא את האוכל, מה מברכים ולמי מברכים. והיה דורש להתאפק.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבו** שליט"א

העברה על תלמידות פנחס בן אלעזר זכה לאריכות ימים יתירה, שהרי פנחס הוא אליהו וכמו שמוכר בילקוט (שמעוני ריש פרשת פנחס, רמז תשע"א) וזה לשונו: פנחס הוא אליהו, אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה, אף לעתיד לבא אתה הוא שעתידי ליתן שלום ביני לבין בני שנאמר "הנה אנכי שלח לך את אליה הנביא וכו' והשיב לב אבות על אבות ועל בנים על אבותם" (מלאכי ג, כג-כד).

וזכה פנחס לכל זאת מפני שהעביר על מידותיו ושתק בשעה שהכלימוהו, וכדמצינו בדברי חז"ל (סוטה מג ע"א) שהיו השבטים מבזין אותו ואומרים, ראיתם בן פוטי זה, בן שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים יהרוג נשיא מישראל!

ומה ענה להם פנחס, לא השיב דבר! שתק והעביר על המידות, ולכן זכה וקיבל את כל אותם שנים של עשרים וארבע אלף איש מישראל שנספו במגיפה, וכמו שדרשו רבותינו (הגיגה ד ע"ב) על הפסוק **ויש נספה בלא משפט** (משלי יג, כג), פעמים שמלאך המוות לוקח אדם מן העולם קודם שהגיע עתו וזמנו להיפטר, ואת אותם שנים שהיה צריך לחיות נותנים במתנה לתלמיד החם שמעביר על מידותיו. וכיון שפנחס העביר על מידותיו ושתק, זכה לכל אותם שנים של הנספים במגיפה.

אולם אצל משה רבינו מצינו להיפך, כביכול, בגלל כמה מילים שאמר ולא הבלג על מידותיו מספיק (כפי דרגתו הגבוהה), שָׁמְעוּ נָא הַמְּרִים (במדבר כ, ז), נענש ולא נכנס לארץ על אף שוראי שישים ריבוא מישראל היו מוכנים לתת למשה רבינו מהימים והשנים שלהם כדי שיכנס עמהם לארץ, אך בגלל שהשיב תשובה והחסיר בהעברה על המידות, לא יכל לקבל שנים אלו. **ויסבינו נשְׁעַרָה מֵאָדָּם**, מלמד שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם סביביו כחוט השערה (יבמות ק"א ע"ב).

ומכללם של דברים למדנו עד כמה עריכים אנו לעבד את מידותינו ולהיות מהמעבירים על מידותיהם, שאין קץ לשכרם.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

"**כשעמדתי** לצאת פעם מבית רבי **שמחה זיסל** זצ"ל, והבחנתי כי מונחת בצד שקית אשפה מלאה, לקחתי אותה עימי בכדי לרוקנה בפח האשפה שלמטה.

אך בעומדי על פתח הבית **הרגישה הרבנית** ע"ה במעשי, ומיד עיכבה אותי מלעשות כן באומרה: "אני מחוננת מהבית שיש **לכבד כל בן תורה**, ואין זה מכבודו של בן תורה להוריד את האשפה מן הבית..."

האם את מכירה את הנאשם, גברת שורצבוים? שאל עורך הדין. בטח ענתה הזקנה, "אני מכירה אותו מאז שהיה פספוס. אף פעם לא הספיק לעשות צרות תמיד שיקר, גנב רימה..." רגע, רגע הפסיק אותה העורך דין אל תעני על שאלות שלא שאלו אותך כי אינך מכירה את התובע שלנו ...

"אני לא מכירה את יוסף התובע!?" בטח שאני מכירה אותו. הרי סילקו אותו מבית הספר בגיל 8. לפני שנה הוא לוהה מאה אלף דולר מהשותף שלו, ומאז הם מסוכסכים כי הוא מכחיש ...

בית המשפט צעק השופט, "חמש דקות הפסקה". הוא רץ ללשכתו כשהוא מרמז לעורך הדין לבוא אחריו. "אני מזוהר אותך", אמר השופט, חסר לך שתשאל אותה **אם היא מכירה אותי ...**

רישית תפוצה
hamaor.net@gmail.com

יום ההולדת הוא יום של חשבון נפש
שבו האדם יחשוב כמה זמן עבר משנות חייו ומה הספיק לעשות בהן ויזכור וינצל יותר את זמנו בעתיד.

תדיר היה מרן **הרב שך** זצ"ל דבוק בבוראו, וענג רב היה לראותו, האיך מדבר עם אביו שבשמים כדבר בן אל אביו, בכל יום היה מדליק נרות לכבוד צדיקים כאשר פיו היה ממלמל ומתפלל על צערן של ישראל בחן נפלא, וכפי אשר נשמע רבות מפיו במתיקות בזה הלשון: "בורא עולם קום מכסא דין ושב על כסא רהמים". בשעתו כיהן מרן הרב שך זצ"ל כר"מ בישיבת קלעצק, בראשותו של מרן הגאון רבי **אהרון קוטלר** זצ"ל, ורבי **יחזקאל** זצ"ל שימש שם כמשגיח. בצוק העיתים שקל רבי אהרון להעביר את ישיבתו לוולוז'ין, שם עמק שומם בניו הישיבה, לאחר סגירת הישיבה ע"י השלטונות. שלח רבי אהרון את מרן לשוחח על כך עם ראשי הישיבה דשם. הרעיון לא יצא לבסוף אל הפועל, ומרן שב לקלעצק. היה זה בערב שבת סמוך לשקיעת החמה **ובקושי הספיק** להכין עצמו לשבת. תיכף זירז צעדיו לביתו של המשגיח זצ"ל אשר נהג להשמיע שיחת מוסר בליל שבת, בביתו. כשנכנס מרן זצ"ל אל הבית, הייתה השיחה כבר בעיצומה, כשראהו המשגיח זצ"ל אמר: "עבד אברהם אנוכי". תמה מרן ותמהו הנוכחים. נענה המשגיח ואמר: "רבי לייזר (כך כינה את מרן זצ"ל) הגיע, הוא הגיע ממילוי שליחות מטעם ראש הישיבה. אספר לכם מה היה שם. הוא הגיע לאותו מקום ואמר: באתי לברר אם יש מקום להעביר לכאן את ישיבת קלעצק. שאלו: אתם ראש הישיבה? וכיון **ראיש אמת הוא**, אמר: לא. שאלו: אתם המשגיח? השיב: לא. שאלו: אם כן, מה תפקידכם? ואמר: אני ר"מ בישיבה אומר שיעור לבחורים וראש הישיבה שלחני...

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, שולמית חיה בת אסתר, טעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בונגיס, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רגיפה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורח מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה אייר, שמעון בן רינה, ייראל בן שמחה סבג, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא **מנן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

{ אז נדברו }

פרשת פנחס תשע"ט | גליון מספר: 427 | לסדר: "ונתת מהודך עליו"

ברוך הבא... ברוך הנימול לשמונה... פנחס בן אלעזר וכו'...

בחור יקר: היה זה לפני עשרים שנה בערך... פלוס מינוס... היית תינוק קטן קטן... בן שמונת ימים... חסר ישע... לא יכולת לזוז... ואז הגיע היום הגדול והנורא!!! היום שבו נכנסת בבריתו של אברהם אבינו... וזה היה יום הגדול ביותר בחיך!!! יום שהקב"ה הרעיף עליך כזו אהבה והסכים לתת לך אינספור מתנות וישועות... מה שתבקש תקבל... אבל מה אפשר לעשות... אתה היית אז כזה פספוס... לא הבנת מהחיים שלך... לא ידעת להעריך את זה...

אבא שלך ראה שזה המצב... הוא ראה שאתה קטן מידי להבין איזה השפעות אתה הולך לקבל... אז החליט לעשות חלוקת שלל... הוא נתן לסבא את הסנדקאות... ולסבא מהצד השני הוא נתן ברכות... והרב קיבל כסא של אליהו... בקיצור: כולם התחלקו ברווחים הרוחניים והגשמיים של המעמד הגדול... הסנדק קיבל עשירות... ומי שקיבל עמידה לברכות קיבל השפעות גדולות... והכסא של אליהו קיבל מפגש אישי עם אליהו הנביא... וברוך ה' כולם יצאו שמחים וטובי לב... כולם יצאו מרווחים מהסיפור הזה... כולם התיישבו לסעודת מצווה... ורק אתה נשארתי תינוק כאוב ובוכה... מה אפשר לעשות... דעה חסרת מה קניית... אתה כעת תינוק קטן... אתה לא מבין מהחיים שלך... אנחנו ישבנו לילה שלם בברית יצחק או בוואך נאכט ולמדנו את הזוהר ואת כל הסודות הנשגבים מה קורה בעולמות העליונים בבריתו של אברהם אבינו... אנחנו יודעים מה יש לנו לשמוח עם זה... אבל אתה??? אתה רק יודע לבכות... אז אמא תתן לך מוצץ... המוהל יתן לך קצת יין... ותמשיך לישון...

אבל מאז חלפו עשרים שנה!!!! וכעת אתה כבר בר דעת!!! ואתה שוב מוצא את עצמך לבד לבד **מול אותו מעמד נשגב בדיוק!!!!** אתה שוב עומד מול אותם רגעים נשגבים... אבל הפעם לשם שינוי אין חלוקת שלל!!! הפעם הכל מתחיל ונגמר בך... אתה מכובד בסנדקאות... אתה מכובד בברכות... אתה מקבל כסא של אליהו... **ואתה גם... גם... גם התינוק!!!!** וכעת כל פמליא של מעלה עוקבת בדריכות אחרי חלוקת הכיבודים... היצר הרע ניגש לתינוק הקטן שבך ומנסה להסית אותו... ליצר הרע יש כיבוד אחד ויחיד שהוא מפרגן לך... שתהיה התינוק!!! תהיה תינוק... תהיה נמוך... שפל... רדוד... וכמו שלפני עשרים שנה לא הבנת מהחיים שלך... כך גם עכשיו תמשיך לא להבין עניין... והיצר הרע רוצה שתבכה... אולי הרגע זה נראה לך טוב אבל בסופו של דבר הוא רוצה לסחוט ממך דמעות של כאב איפה שאף אחד לא רואה... **אבל הההלול... אתה כבר לא תינוק!!!** אתה כבר בחור בוגר!!! ויש לך דעת להסתכל ימינה ושמאלה ולראות שיש כעת עוד כמה כיבודים!!!! עוד כמה כיבודים קצת יותר מכובדים מלהיות התינוק... ויש לך כעת את ההזדמנות לזכות בכיבודים האלו... יש לך את ההזדמנות להיות הסנדק ולכפות את עצמך לפני מזבח ה' ולהפגין לקב"ה נאמנות... כן... יתכן שזה יהיה כרוך במלחמות עולם מול היצרים... יתכן שהרבה דם הנפש ישפך שם... אבל אז!!!!!! הקב"ה ירכון עליך וינשק אותך וילחש לך באוזן: ואומר לך בדמיך חיי ואומר לך **בדמיך חיי... כשהיית תינוק הדוד מצד האמא חטף אותך וזכה בברכות... הוא זכה בכוס של ברכה... אבל כעת זה הכיבוד הבלעדי שלך!!!** יהיו לך לבדך ואין לזרים איתך! אתה התינוק... אתה הסנדק... ואתה גם מקבל את כל הברכות... ברגעים הקשים האלו שאתה מתמודד מול ניסיונות של קדושה אתה מחזיק כוס של ישועות ויש לך אפשרות להמשיך ישועות על כל מי שאתה רוצה... **זו עת רצון עצומה בשמים!!!!** כן... כמו בברית יש מקומות שנוהגים לומר י"ג מידות של רחמים... כי מי שקצת יודע יש קשר מובהק בין י"ג מידות של רחמים לבין מילה שנכרתו עליה י"ג בריתות... הם מקבילים אחד לשני!!! וכשאתה שומר על י"ג בריתות של מילה אתה משחק בי"ג מידות של רחמים... איך אמר המגיד זיע"א משל נורא?? יהודי נמשל לתינוק קטן שיושב על הברכיים של אבא ומשחק לו בזקן הלבן... הזקן הלבן זה כידוע בחינה של י"ג מידות של רחמים גמורים... ואתה התינוק הקטן שהספקת לגדול ואתה כעת אווז חרב של התגברות איש חרבו על ירכו... ועם ההתגברות הזו אתה מקבל כח לטפס עד מקום ההשפעה הגבוה ביותר... ומקבל רשות למשון כביכול בבחינת הזקן... למשון רחמים אינסופיים מיי"ג מידות של רחמים... **ו... ו... ועם ישראל צריך המון המון רחמים...** כולנו מחכים לך שתמשון... תמשיך עלינו רחמים... אנא ממך... אל תרפה... אתה כעת מושך בחוטים הכי הכי עדינים... אתה נמצא מול השיבר הכי גבוה... אנא ממך.. תזכיר אותנו

אתה כמו הכה"ג ביום כיפור שעומד כעת ביציאה מקודש הקדשים ומתפלל על כלל ישראל... עיני כולם נשואות אליך. אף אחד לא עומד במקום כ"כ קרוב כמו שאתה עומד ברגעי התגברות

המשפטים האלו נשמעים אולי מרגשים... אבל לא רק... זה יסודות בפנימיות התורה שמבוארות להדיא... היום השמיני ללדתך היה מעמד הנחת אבן פינה!!! אבל כעת זה כבר חנוכת הבית!!! כעת עומד לפנינו אדם בשיעור קומה השלם שלו ומפגין נאמנות לקב"ה... כמה נחת רוח יש בכל העולמות כולם ברגעים אלו... אנא ממך... למען כלל ישראל... למען אבינו שבשמים שכ"כ הרבה ילדים אחרים יש לו בעולם שנשארו תינוקים... תן לו אותך... תן לו בן שעשועים אחד שהוא יוכל להתפאר בו מידי לילה לעיני כל הצדיקים בגן עדן והוא יוכל להצביע עליך ולומר... בני אתה... ישראל אשר בך אתפאר...

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש 34 (פינת דסלר מנ' דרייפוס) 0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א' קרית הרצוג.

גיליונות יחידים בירושלים: בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

ניתן לקנות את הספר "וימאן" העוסק בנושאי התמודדות בשמירת העיניים וענייני קדושה בכללות. בפלא': 0548446691

0527683095

כמו כן: ניתן להשיג את הספר "אהבתי" העוסק בענייני תפילה וקשר לה'... ניתן להשיג במוקדי המכירה של גיליון זה.

מאיזה ישיבה הגיע יהושע בן נון???

בפרשה אנחנו קוראים על זה שהקב"ה מינה את יהושע בן נון להיות איש על העדה לאחר משה רבינו...

ושמעתי מת"ח אחד שליט"א שהיקשה: יהושע בן נון הרי היה אחד מהמרגלים... והנה בתחילת פרשת שלח התורה אמרה על המרגלים ש"ראשי בני ישראל המה..." **אומר בעל הטורים: המה גימטריא חמישים!! מכאן שהמרגלים היו שרי חמישים...** זאת אומרת: שיהושע בן נון היה בסך הכל שר חמישים!!! לא פחות... אבל גם לא יותר.

זאת אומרת: מעל יהושע בן נון היו שרי מאות... שמעליהם היו שרי אלפים... כלומר: כשליהושע בן נון הייתה שאלה הלכתית... לא היה לו אפילו את הזכות לגשת למשה... הוא נאלץ ללכת לשר המאות... ש... ששר המאות הלך לשאול את שר האלפים... ו... ושר האלפים שאל את משה...

ויהושע בן נון הוא זה שנהיה מלך על ישראל???

וכי איך שר החמישים נהפך להיות שר על שר האלפים???

בא רק נמחיש את זה: תתאר לעצמך: במחנה ישראל יש הרבה בני כנסיות... יש בית כנסת של אלף איש בראשות הגאון הגדול הרב שליט"א... יש בית כנסת של כמה מאות איש בראשות הגאון הרב שליט"א... ו... ו... שם בקצה של השכונה יש חידר... שבשבת פותחים שתי כיתות ויש בו מקום רק לחמישים אנשים (ש שהקרוואן הזה באמצע השבוע שייך לחידר...) והרב שם זה הרב הגאון ר' יהושע בן נון... והנה ביום אחד בהיר... אותו הרב הגאון ר' יהושע נהיה גדול הדור... הרב של הרבנים של שרי אלפים???

איך יהושע בן נון עשה את זה? איך הוא הגיע רחוק כ"כ???

התשובה היא כך:

יהושע בן נון באמת היה רק שר חמישים!!! לא יותר!!! היו לו כוחות וכישורים כמו שיש לשר חמישים לא יותר!!! אבל הוא מיצה את השר חמישים שבו עד תום!! הוא עשה את כל מה שבו תמותה יכול לעשות בכוחות וכישורים של שר חמישים... **שר חמישים שממצה את כל החמישים שבו!!!**

שווה יותר משר אלפים שממצה 999 מהאלף שבו!!!

רגע... ומה אתה חושב??? שיהושע נשאר שר חמישים... פשוט שלא!!! יהושע עלה והתעלה עד יותר משר אלפים... ללמדך: שמי שממצה את שר חמישים שבו!!! מובטח לו שהקב"ה ירומם אותו למעלה למעלה יותר משר אלפים...

בחר יקר: אל תזלזל בכוחות שיש לך!!! כי מה שיש לך זה מה שהקב"ה רוצה... אם אתה מצידך תמצה את כוחותך עד הסוף... הקב"ה יתן לך צ'אנס למצות כוחות הרבה יותר גדולים... אבל גם עד אז... כעת!! בכוחות שלך אם רק תנצל אותם עד הסוף. אתה מבחר המין האנושי. בהצלחה.

אתה מרגיש סוף זמן...?? מרגיש ליאות? עייפות?? אל תברח...

קליפת "סוף זמן" בעיצומה... העייפות ניכרת... ודי... העסק מתחיל לחרוק... אני מרגיש כבר מיושב לגמרי... די... או שיגמר כבר הזמן או שאני אלך לחיזוק... מה עושים???

(אגב: הקביעה הזו שאמרת: היא לא חוק פרה אדומה... אם אתה לא מרגיש מיושב... לא חייבים... אשרך... אתה לא פורש מן הציבור... אני מדבר רק על מי שכבר ככה מרגיש) ובכן: אני רוצה לתת לך עצה טובה מהניסיון... **אתה רוצה להתרענן???** אתה מרגיש מיושב ומרגיש צורך להתחדש??

לא חייבים לצאת לבין הזמנים... לא חייבים להחליף מקום... לא צריך ללכת לישיבה אחרת... יש מספיק שינויים שאפשר לעשות אותם מתוך הישיבה... שאתה תרגיש שאתה נמצא לא באווירה אחרת אלא בכוכב אחר!!! באטמוספירה אחרת... רוצה?? קדימה...

תקשיב טוב טוב: מהיום בלילה... אתה מתחיל לקום כל בוקר בשעה 4.00... ברור???

העולם נקי!!! שקט!! כל המשועממים כבר ישנים... אפילו הגנבים כבר סיימו את תפקידם... אתה נוטל ידיום ככה המקדש ידו מן הכיור קודם עבודתך... ורץ לבית מדרש... מתחיל ללמוד סדר קצר... בסה"כ שעה!!!! עד חמש בערך!!! ואז אתה הולך למקווה ולתפילה... (אם אתה עובד... תקום כבר בשעה 3.30 ותספיק לעשות תיקון חצות מוקדם עוד לפני עלות השחר... ס"ס זה ימי בין המצרים ועל השעה הזו בפרט נאמר בשו"ע "שהתפילה שיתפלל באותן שעות על החורבן ועל הגלות רצויה" לא זיק לך גם לדבר עם ה' קצת על עצמך... זה בסדר... עכשיו אף אחד לא נמצא... אף אחד לא רואה אותך... אתה יכול לספר לה' על המבוכות האישיות שרק הוא צריך לדעת)... הלאה... הנץ בערך בין רבע לשש... בשש וחצי אתה כבר אחרי תפילה... כעת תשב ותלמד עוד שעה... ותקנה ארוחת בוקר על חשבון הברון!! מגיע לך!!!! (תבקש מההורים אם מסכימים לתת לזה תקציב) מגיע סדר א'... אבל אצלך זה כבר סדר ב'!!!! מכאן ואילך אני לא מתערב... הרי אתה בשלב מסוים תלך לישון... נו... בלאו הכי אתה ישן בימים האלו הרבה... מה שבטוח... אתה כבר לא תרגיש מיושב... השינוי הזה!!! הכמה שעות המיוחדות האלו שינו לך את היום... (אם בזכות זה בשעה 40.00 בערב אתה תהיה עייף... זה ההישג הכי גדול בעולם!!! הרב וולבה ז"ל אחז שבחור ישיבה עייף בלילה זה הדבר הכי מושלם בעולם...) נו... מוצא חן בעיניך?? לא מוצא חן?? אתה לא בנוי לשינויים כשעות???

אין בעיה... בא נעבור לנושא אחר לגמרי... עד היום ישבת מול הגמ' של הישיבה... מאוד רצית להיכנס לשוונג... הלוואי והיית מסיים את המסכת (כפי התכנית המקורית... ואם זה היה קורה בטח עכשיו לא היית מיושב כי היית בשיא הקדחתנות להספיק לגמור את המסכת) אבל לדאבוננו הרב זה לא קרה... ואתה כבר שבועיים אם לא יותר יושב ובוהה מול הגמ'...

אז זהו!!! אין ברירה!!! היות והגיע סוף זמן ואם לא תרענן את עצמך אתה לגמרי תייבש... תקשיב טוב... יש לי בשבילך רשימה ארוכה של רעיונות... הרעיון הראשון שאני מאוד ממליץ לך... אתה אולי לא יודע... אבל יש ד' חלקי שולחן ערוך!!!! ארבעה טורים!!!! מדובר בחלקי תורה שמעולם לא פגשת אותם... מושגים שלימים וסוגיות שלמות שמעולם לא דרכת בהם... ואתה כמו ע"ה גמור... אז קדימה... אני אתן לך כמה מסלולים... תפתח כעת שו"ע יו"ד סי' ר"מ... אתה כעת מתחיל ללמוד שולחן ערוך!! רק שו"ע ורמ"א בלי שום נושאי כלים... ועד סוף הזמן אתה מגיע עד סוף שו"ע יו"ד... ברור?? שים לב: סוף שו"ע יו"ד זה הלכות אבלות... שם אתה צריך לאחוז בתשעה באב... (כי הלכות אבלות אנחנו לא נוהגים ללמוד אלא רק בט"ב) אז קדימה... אתה מתחיל היום בסי' ר"מ הלכות כיבוד אב ואם... הלכות כבוד רבו ותלמיד חכם... הלכות מלמדים... זה היום הראשון!! חכה... עד כאן זה עוד מוכר... הלאה... למחרת אתה מתחיל הלכות ספר תורה, ומזוזה ושילוח הקן... הלאה... צדקה, מילה, ועבדים וגרים... למחרת אתה מתחיל הלכות ספר תורה, ומזוזה ושילוח הקן... הלאה... למחרת: אתה מתחיל חדש, ערלה, כלאי אילן כלאי הכרם, כלאי זרעים (כאן אני מקל לך... אם זה יהיה יותר מידי קשה... אתה יכול קצת לדלג לפי העניין) למחרת אנחנו ממשיכים כלאי בהמה, וכלאי בגדים-שעטנז ופדין ככור... למחרת: הלכות פטר חמור... הלכות חלה... למחרת: את הסימן הארוך של הלכות תרומות ומעשרות ומתנות עניים וראשית הגז... למחרת: הלכות מתנות עניים... ואז העסק מתחיל להיות קדורני... ומתחילים בהלכות נדיחי וחרם... ואז מגיע הלכות ביקור חולים ורפואה ונוטה למות וגוסס... וכאן אתה נעצר!!!! סטופ!!! אם הגעת לכאן ועדיין לא הגיע תשעה באב... תעצור פה ונעבור לחו"מ" (כי כאן מתחיל הלכות אבלות) אבל כמעט בטוח שלא תעמוד בהספק... עכ"פ מה אני בא לומר?? למה פרטתי לך את כל הסימנים וכל ההלכות?? תראה כמה הלכות יש ביו"ד שכל יהודי צריך לכה"פ לדעת אותם... (אני כוונה לא התחלתי מתחילת יו"ד... ששם הנושאים הם כבדים וצריך ללמוד בעיון...) כמה נושאים מגוונים יש שבינינו... אתה יכול להמשיך ללמוד בכלל כל החיים שלך... וגם בעוד ארבעים שנה אתה מעולם לא תדרוך שם... כן!!!! לך תעשה בירור... תברר כמה אנשים למדו את החצי השני של יו"ד... מעטים... והנה אתה כעת לא במיטבך... יש לך הזדמנות לשזוף את העין ולהכיר מושגים חדשים שהם מאוד קריטיים בשבילך... ורק לסיום: אני אגלה לך סוד!!!! פעם נפלה לי כריזה בראש... והחלטתי שאני מטייל כמו תייר בשו"ע או"ח... ורוצה בסה"כ לשזוף את העין... לעבור על הכל... קראתי ברפרוף את כל השו"ע... (תאמין לי שזה ארך לי לא יותר מחודש ימים) אבל דבר אחד למדתי רציני!!! את שמות הסימנים!! את המבנה של השו"ע... איפה זה הלכות ברכת הפירות, ואיפה זה הלכות מוקצה, ואיפה השמעת קול... פשוט שינגנת את הדרך הראשון של תוכן עניינים אין ספור פעמים... ואין לך מושג איזה תועלת הייתה לי מזה!!!! נהייתי מזה רופא משפחה!!! אתה יודע מה זה רופא משפחה?? רופא משפחה לא צריך לדעת הרבה... הוא צריך בסה"כ לדעת לאיפה להפנות... הוא צריך לדעת שהכאב בגרון שייך לאף אוזן גרון... וכאב ראש שייך לנרולוגיה... ורגלים שייכים לאורתופדיה ולשלוח הרופא המקצועי הנכון... זה הכל!!! אותו דבר אני... אני לא תלמיד חכם... אבל לפחות אני יודע איפה כל דבר נמצא... כששואלים אותי משהו... גם אם אני לא יודע מה הדין... אני לפחות יודע איפה לחפש... אני לא פותח שתי ידיים ואומר: אני לא מקומץ... אני כן מקומץ... אני אמנם לא יודע איפה הכתובת המדויקת... אבל לפחות את הכיוון... איפה זה אני יודע... מותר!!! מותר לדעת את הדברים הבסיסיים האלו... ובשביל מה יש לנו ימים עייפים אם לא בשביל זה... בשביל לשזוף את העיניים... וחכה... אמרתי לך רק יו"ד... לא אמרתי לך מה יש בחו"מ" זה כבר אני סומך עליך... ומה יש ברמב"ם... כן מותר לך לתפוס את אחד מהיד החזקה ולהתלבש עליו... ומה תגיד על חבר שלי שראה בימים האחרונים של הזמן שהוא כבר לא יעשה חיל... הוא החליט לתפוס כמה הקדמות חשובות של ספרים חשובים כמו ההקדמה לקצוה"ח או ההקדמה לשו"ת חתם סופר וכדו' שיש שם כ"כ הרבה יסודות חשובים שמתאימים אקרא את זה אם לא עכשיו... נתתי לך טעימה קטנה קטנה... אם זה מעניין אותך אני יכול להרחיב עוד המון המון... מה שבטוח... לא להיתקע!!!! תהיה ריאלי!!! כל זמן שאתה חושב שאתה יכול לשקם את השטייגן שלך מה טוב... אבל אם לא... אל תלך למיטה... יש תורה מספיק גדולה ומגוונת בתוך בית המדרש הישן...

אתה כבר עובד קשה... לפחות תרויח משהו...

אתה זוכר שסיפרתי כאן בעלון שבמוצאי הבחירות האחרונות הייתי ער כל הלילה בשביל לדעת את התוצאות... אז חכה... הסיפור לא נגמר... יש לסיפור הזה המשך מאוד יפה!!!! בבוקר... בשעה שבע בבוקר... אני רואה איזה מגיד שיעור יוצא מהבנין שלו... ומהקול שלו היה ניכר שהוא דווקא ישן טוב בלילה... ואז הוא ראה אותי... ושאל אותי בחצי פה: נו... תגיד לי... מה התוצאות של הבחירות?? יריתי לו במשפט אחד תוך כדי דיבור את ככלל התוצאות... כל מפלגה כמה קבלה ומי עבר ומי לא... הוא שמע... סבר וקיבל... עיבד את הנתונים במשך רבע דקה ובא להמשיך הלאה ללכת... אבל עצרתי אותה!!!!!! רגע רגע... אדוני... תעצור!!! אל תזלזל!!! שתדע לך: את המידע הזה שאתה כעת מקבל ממני במשפט אחד קצר על מגש של כסף... תדע לך שאני?? אני הזעתי על זה לילה שלם!!!! אתה ברבע דקה מקבל מידע שאני עבדתי עליו מאוד מאוד קשה... לילה שלם לא נרדמתי בשביל זה... תעריך!!!! (אתה מבין לבד שאמרת את זה בציניות מרירית ולא ברצינות) הוא חייך... צחקנו יחד... והוא המשיך הלאה...

בערב הוא פגש אותי... ואומר לי: אני חייב להגיד לך משהו!!!!

אתה זוכר את המשפט הזה שאמרת לי בבוקר?? בדיוק היום הלכתי לישיבה ואני רואה בחור מסתכל בשוטנשטיין... הוא לא הבין משהו בגמ'... ולא היה לו כח להתחיל לעיין ולנסות להבין לבד... הוא החליט לעשות קיצור דרך ולעיין בשוטנשטיין... ניגשתי לאותו בחור ואמרתי לו את אותו משפט בדיוק שאתה אמרת לי בבוקר!!!! אמרתי לאותו בחור: תדע לך!!! שאת התמצית תוס' שאתה כעת מעיין במתיבתא ומקבל אותו על מגש של כסף!!! תדע לך שהיו יהודים שהזיעו על התוס' הזה לילה שלם!!!! היו תלמידי חכמים שהתייגעו לילה שלם בשביל להבין לבד את מה שאתה כעת הבנת בפרפרוף קל מעל דפי המתיבתא...

אה... מה אתה אומר על ההשוואה המחרידה הזו???

אתה מסכים איתי שאותו אחד שהלך לישון במוצאי הבחירות... ובבוקר הוא קיבל את כל התוצאות במשפט אחד על מגש של כסף... אתה מסכים איתי שהוא הרבה יותר לעניין ממני שהייתי ער כל הלילה בשביל לקבל את אותה תוצאה?? נכון... אז הנה!!! **לאותו בחור יש את אותו שיקול!** בשביל מה לי להיות ער לילה שלם בשביל להבין פשט בתוס'... עדיף לקום בבוקר... ולפתוח תמצית הדף... ובמשפט אחד הוא יסביר לי את הכל על מגש של כסף... **אה... מה ההבדל???**

מה ההבדל ביני שלא נרדמתי לילה שלם בשביל תוצאות הבחירות...

לבין הרב אלישיב שלא נרדם לילה שלם בשביל להבין תוס'???

אז זהו!!!! שבדיוק!!!! בדיוק על הנקודה הזו נאמרה ההודאה:

אנו עמלים והם עמלים!!!! אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר!!! כשמדובר בענייני העולם הזה... בענייני החומר אין שכר על העמל!!!!! אותנו מעניין רק התוצאה... ואם פעם בן אדם היה צריך לזרוע לחרוש ולעמר לדוש ולזרות ולברור ולטחון ולרקד וללוש ולאפות... בשביל מה הוא עבד כ"כ קשה?? **בשביל התוצאה!!!!** בשביל שיהיה לו לחם לאכול!!!! אז אם אני מגיע לאותה תוצאה בדיוק בהרבה פחות מאמץ... זה נטו חסכון!!!! נטו רווח!!!! ממילא לא נותר לקידמה המודרנית אלא ללעוג ולבוז לפרמיטיביות של פעם!!!! **ובצדק!** כי אדם שפעם שאב מים בבאר... מה הוא רצה?? **הוא רצה תוצאה!** הוא רצה לשתות!!!! ואני את אותה תוצאה מקבל בשניה אחת בפתחת ברז אחד!!!! ממילא אני הרבה יותר מפותח ממנו!!!! **אני מגיע לאותה תוצאה בהרבה פחות עמל...** אדם שפעם רכב על חמור חמשה ימים מחיפה לירושלים... מה הוא רצה?? את היעד!!! להגיע כבר לירושלים!! ואם אני מגיע לאותו יעד תוך שעתים... אז אני עקפתי אותו בגדול... לא נותר לי אלא לצחוק על הפרמיטיביות של פעם... שאנחנו יותר מפותחים מהם...

כל זה כשמדובר בענייני החומר של העולם הזה!!!

אבל כשמדובר בעבודת ה'... כאן הקערה מתהפכת על פיה!!!!

בעבודת ה' עיקר השכר הוא לא על התוצאה!!! אלא דווקא על העמל והיגיעה!!! ממילא... **כאן זה ההיפך הגמור במאה שמונים מעלות!** אם רבי עקיבא איגר ישב לילה שלם ועמל עד שסוף סוף הוא הבין את התוס'... והנה בבוקר מגיע איזה ישיבוח וברפרוף קל במתיבתא הוא מקבל על מגש של כסף מה שלרעק"א ארך להבין לילה שלם... מי המפסיד הגדול?? הבחור ישיבה!!!! לא חבל... על התוס' הזה היית יכול לעשות קופה... היית יכול לעשות לילה שלם של עמל התורה שהיה לאבינו שבשמים כ"כ הרבה נחת רוח חוץ מזה שאין קץ למתן שכר של עמל התורה... אבל הפסדת... בחרת בקיצור דרך והפסדת שעות יקרות של משכורת...

בעבודת ה' אנחנו לא מחפשים לדלג על העמל!!! כי דווקא שם אנחנו מתבטאים... יגעת זה אנחנו... מצאת זה כבר רבש"ע... זה כבר תאמין...

נו... אם ככה: נשאלת השאלה: למה פעם הקב"ה ככה נתן לאנשים לעבוד כ"כ קשה?? הרי החשמל והמכונות כביסה והתנור והמקרר והברז מים... כל הטכנולוגיות האלו תמיד היו מוכנים בבית גזזי של הקב"ה... והקב"ה במשך חמשת אלפים שנה רואה אנשים מזיעים כ"כ... עובדים קשה כ"כ... שואבים מים והגב שלהם נשבר... משפשפים את הבגדים והידיים שלהם מתאדמות... עומדים בשדה תחת השמש הקופחת הזרעים וחורשים וקוצרים... והקב"ה נותן להם לעבוד קשה!!!!!! בו בזמן שהקב"ה כמו כלום יכול לפקוח להם את העיניים ולגלות להם

את כל השיטות המתקדמות ולהקל עליהם את החיים באופן כ"כ משמעותי?? **אז למה???** למה הקב"ה הסתיר את זה מהעולם במשך כל כך הרבה שנים. הרי סיכמנו. בענייני החומר העיקר זה התוצאה אז למה לעמול?? **השאלה היא עצומה!!!!** **התשובה היא עוד יותר נוראה:**

על זה!!! בדיוק על זה וכיוצ"ב נאמר: **אסתכל באורייתא וברא עלמא!!!** היות ובעבודת ה' העיקר זה העמל ולא התוצאה... אז כל העולם כולו נאלץ להיות משועבד לתקן הזה!!! כלומר: עקרונית היה אמור להיות שכל דבר בענייני העולם הזה ילך בקלות... והדבר היחיד שהיה אמור לא להגיע בקלות... זה רק תורה! ולמה?? כי שוב... בכל ענייני העולם הזה אין עניין בעמל אלא רק בתוצאה... אין עניין לשאוב מים אלא לשתות... אין עניין לכבס אלא שיהיה נקי... ממילא אין שום עניין שזה ילך קשה כי בשביל מה לעמול לחינם... והדבר היחיד שהיה אמור ללכת בקושי ובעמל... מה זה?? תורה!! כי תורה זה הדבר היחיד שיש כן עניין שיבא בעמל!!! **ככה לכאורה זה היה אמור להיות...** רק למה הקב"ה לא עשה את זה?? **אסתכל באורייתא וברא עלמא!!!!** לא יתכן שכל העולם כולו נברא בשביל התורה... ודווקא התורה תלך כ"כ קשה וכל העולם כולו יחגוג... לא יתכן שהשפחה תשב רגל על רגל והגבירה תעמול כ"כ קשה... לכן: היות והעולם צריך להיות מותאם לפי התורה!!! והיות ובתורה העיקר זה העמל!!!! אז אין ברירה... גם כל העולם נאלץ להיבאר בשביל העמל... ולכן **ככככככככככככ אדם לעמל נברא...** כולם... ללא יוצא מן הכלל נבראו בשביל לעמול... רק מה?? **אנו עמלים ומקבלים שכר!!! והם עמלים ואינם מקבלים שכר!!!** אם הם לא מקבלים שכר... אז למה הם עמלים?? כי אנחנו צריכים לעמול בתורה... ואם בתורה צריך לעמול... אז כל עלמא צריך לעמול... כולם צריכים להזיע כדי **שלא רק אנחנו** נזיע... ולכן במשך אלפי שנים כל העולם כולו עמל ועמל ועמל ועמל... במשך כל הדורות כל בן אדם קם בבוקר וידע שהוא צריך לעמול... וכעת לא נותר לו אלא לבחור: או עמל תורה או עמל של העולם הזה...

כל זה נכון ויפה עד לפני כמה שנים!!!! אבל צריך לדעת שבשנים האחרונות קרה דבר חדש!!!! כנראה שהגענו באמת לסוף סוף התיקון... **וכעת נפל דבר בעולם!!!!** תסתכל ימינה ושאלה ותראה... העמל הולך ונעלם... הולך ונמוג... הטכנולוגיה הציבה לעצמה מטרה אחת ויחידה: **מינימום מאמץ מקסימום הנאה!!!!** היום הכל הולך בקלות... בקלי קלות... אתה יכול לסחוט את המקסימום מהנתנות במינימום מאמץ... הכל נעשה בלחיצת כפתור אחת... והתורה?? ועבודת ה'?? **הם עדיין נשארו במתכונתם המקורית!!!! עמל ועמל ועמל!!!** פעם היה מכנה משותף בין העולם לעבודת ה'... אנו עמלים והם עמלים... ממילא היה לעובדי ה' הרבה יותר קל לבחור בעמל התורה... כי בלאו הכי אתה כבר צריך לעמול... בלאו הכי אתה צריך לקום בבוקר מוקדם ולהזיע... אז למה לא לבחור גבר בעמל תורה... **אבל היום נפל דבר...**

עזוב אותך בחור יקר... מה אכפת לך??? אני מרשה לך לצורך העניין להחזיק גם פלאפון... גם נגן... וגם מצלמה... (במידה והנהלת הישיבה מסיימה) בכיס הימני תשים את הפלאפון... בכיס השמאלי תשים את המצלמה ובכיס השלישי יהיה הנגן. מה זה כ"כ משנה אם הכל נמצא ב"קובץ מפרשים" אחד או בנפרד???? והבחור מסתכל עלי ככה בתמיהה ו... ו... ולא מבין... מה... כבוד הרב לא מבין מה ההבדל??? כשהכל נמצא בתוך הפלאפון... אז בלחיצת כפתור **אחת** אני מדבר עם החבר... בלחיצת כפתור **השניה** אני מחליף שיר... ובעוד לחיצת כפתור **שלישית** אני רואה תמונות... ואילו כשהנגן נמצא בכיס אחד והמצלמה בכיס אחר... אתה יודע מה שזה???? אני צריך להרים את היד שלי לאט לאט!!!! ואז להושיט אותה לכיוון הכיס... ואז כשהיד כבר נכנסת לתוך הכיס... כעת אני צריך לקפל את האצבעות שבכף היד כדי לתפוס את הנגן... ואז להוציא אותו... זה... זה... זה לא פשוט!!!! זה נורא קשה!! (והרי המשנה באהלות מונה שיש שלושים איברים רק בפיסת היד!!! זאת אומרת: אני צריך פה להפעיל מערכת של שלושים איברים! זה לא דבר שהולך ברגל...) **זו לא בדיחה!!! הלוואי וזה היה מצחיק... זה ממש ממש מטרד!!!!** אם הטכנולוגיה של היום הצליחה להביא אותנו לכזו התנוונות... שהכל חייב להגיע בלחיצת כפתור אחת בלי צורך להושיט יד ורגל ימינה ושמאלה... ואילו כשזה מגיע לעבודת ה'... כאן נדרש מאותו מאובן להתנער ולהתחיל לעמול בתורה... **זה לא פשוט!!! לא פשוט בכלל בכלל!!!** לא... אסור לזלזל!!!! זה רק מוכיח לנו עד כמה הקב"ה סומך על הדור שלנו יותר מכל דור אחר... הקב"ה מצפה מבחור ישיבה בן דורנו שלמרות שכל דבר בעיני העולם הזה הולך לו בלחיצת כפתור... אבל בעבודת ה' הקב"ה סומך עליו שהוא יבין שכאן אני מצפה ממך להתבטא!! לעבוד ולעמול ולהזיע!!!! זו המפה!!! זה מה שהקב"ה דורש מאיתנו... אין ברירה... וחייבים לקלוט את זה ומהר!!! כי אם אתה לא תזדרז לקלוט את זה... יום אחד אתה תראה בדיוק כמו אותו אוטיסט עם הפיצוחים... שלא נותר לי אלא להגיד לו תודה באדיבות... כי אין סיכוי שהוא יבין עניין... אנחנו צריכים לדעת שבעבודת ה' הטקטיקה היא עמל!!!!!!

הבחירות מתקרבות וחבל לעמול... התוצאות של הבחירות יהיו אותו דבר בין אם תדבר עליהם יומם ולילה ובין אם תתעניין בזה בבוקר שאחרי... אבל עמל התורה??? כל יום של עמל... כל סדר א' אפילו שלא עשית בו חיל... זה השקעה אמיתית!!!! זה נחת רוח לפניו! ואל תקל ראש בזה... אם בזמן קיץ האחרון השתדלת ללמוד... השתדלת לעמול בתורה ולא עשית חיל... אל תקח ללב... אל תרגיש לא טוב... כי העיקר זה עמל... העיקר זה הפיצוח... העיקר זה הבירור של האוכל מתוך הפסולת... העיקר בלימוד התורה זה הליטוש והזיכרון של הנשמה מתוך הגוף... זה דבר שפועל בשמיים גם אם אתה לא רואה את זה...

לתוך השיניים שלי וראה איך שאני נלחם עם איזה קליפה ולאחר המאבק יוצא איזה גרעין ונכנס לתוך הפה שלי... נו... אז למה לא לעזור ולפצח אותו במקומי???

נו... בבקשה... הרי שלך לפניך... אתה מוזמן להסביר לו במקומי!!!!!!

אתה יכול להסביר את זה??? לא!!!!!!

לך תסביר לכן אדם שכל הקקקנייטש של הפיצוחים זה רק הבוייר אוכל מתוך פסולת... זה המאבק... זה ההתעסקות... הפיצוח... לך תסביר לכן אדם שזו הנקודה!!!! אי אפשר להסביר את זה למי שלא בעניין...

אז תדע לך: לא נעים להגיד לך... אבל אתה לא רחוק ממנו!!!! שלא באשמתך... הטכנולוגיה המפנקת של דורנו הצליחה לדכא תכונות הכי בסיסיות בנפש הנוער... שאותו בחור הנמרץ שכל כולו שש אלי קרב ומחכה לאתגרים רוחניים... אותו בחור שאמור לעמוד כל הזמן בעמדת זינוק... תן לי איזה סוגיה להוציא עליה את כל המרץ נעורים שלי... הרי הפינוק הנוראי שהטכנולוגיה שיתקה אותנו... הצליחה לדכא את הטבע הבסיסי הזה!!!! והיום אנחנו נמצאים כבר ממש על הגבול... שאנחנו כמעט מאבדים קשר עין עם התכונה הזו!!!! כמו שהבחורצ'ק הזה שלא מבין מה העניין בעצם הפיצוח של הגרעינים... אתה מסתכל עליו שהוא קצת... קצת... קצת אוטיסט... **כך... אתה צודק!!! הוא פשוט לא קולט עניין!!!** תדע לך שאנחנו כבר אוחזים פסיעה אחת לפני שגם אנחנו נהיה כאלו... אנחנו די קרובים לאוטיזם מהסוג הזה!!!! אין לך ברירה אלא לקפוץ ולנתר הרגע הזה מהמיטה... ולהחליט: היו לא תהיה... דבר ראשון... בתור עזרה ראשונה... תפוס כסא... תשים אותו במרכז החדר... ותעשה סביבו שלושים רונדלים אבל בריצה... ותכריז: אני בחור!!!! אני צעיר!!!! אני חייב אתגרים!!! אני רוצה לרוץ לאיזשהו מקום!!!! אחרי שגמרת את הרונדלים... ועכשיו אתה מזיע כמו שצריך... כעת רוץ. לבית מדרש... תבקש את הראש ישיבה בדחיפות... הכי בדחיפות שיש... תפנה אליו כולך מתנשם ומתנשף... כך... הראש ישיבה... אני צריך איזה אתגר בעבודת ה'... על מה להסתער...

אין ברירה!!!!!! פעם העולם החיצון שיתף פעולה עם התכונה הזו...

הבחורי ישיבה של פוניבז לפני שבעים שנה... גם אם הם פזלו החוצה... מה הם ראו מול העיניים??? הם ראו את הנחישות של השומר הצעיר... ואת המעדר של החלוצים... ואת האש בעיניים של מתנדבי אצל ולחי... אבל היום?? אתה מסתכל ימינה ושמאלה... מה אתה רואה??? עולם הדממה... כולם יושבים מאובנים... מחפשים מקסימום הנאות במינימום מאמץ... ורק אני פה בבית המדרש צריך להזיז את עצמי...

אולי כאן ההזדמנות לענות על אחת השאלות שהכי הכי מציקות לבחורי ישיבה של היום... השאלה הנצחית: **מה הבעיה בפלאפון שיש בו נגן ומצלמה?? מה הבעיה???** עכשיו אני צפוני... אני באמת לא מבין מה הבעיה ולמה אסרו את זה... אבל אחרי הכל... יש לי ראש ישר של מושבניק... ואני עונה בחזרה בשאלה:

אנו עמלים והם **אינם** עמלים!!! העולם הנהנתני של היום דוגל **בלא לעמול** ומי שרוצה לבחור בתורה. צריך לעשות עבודה כפולה ומכופלת!!! הוא צריך לתלוש את עצמו מהפינוק של העולם ולעשות סוויצ' בראש ולקלוט ההלל... **כאן עמלים!!!!** כאן זה לא כמו כל המקומות האחרים בעולם. בכל המקומות יושבים עם מכשיר ומעבירים את האצבע. **וכאן זה לא!!!! לא עובד!!! לא בבית ספרנו!!!!** כאן צריך עמל!!!!

וזה לא פשוט בכלל... פעם הקב"ה לא דרש מאיתנו את התובענות הזו... פעם הקב"ה תבע מנכסכולם לעמול... ואחרי שבלאו הכי כולם עמלים... אז למה לא לעמול בתורה ולקבל שכר... אבל היום???

היום בחור ישיבה יכול לשבת בפנימיה עם הנגן ולבהות... ונדרש ממנו להחליף דיסק ולהבין שיש כזה מילה עתיקה בלטינית שקוראים לה **עמל!** מיום ליום זה נראה שהמושג ששמו "עמל" נדחק לפינה והוא בסכנת הכחדה... היום כשאתה מדבר עם בחור על **עמל** הוא מסתכל עליך בעיניים של הבן התם ששואלות: למה?? למה לעבוד קשה?? הוא לא מבין... למען ה'... **למה לעבוד קשה... והוא באמת לא מבין!!!!**

ואני אגלה לך סוד: מאוד מאוד מאוד קשה להסביר את זה!!!! מאוד קשה להסביר מה העניין לעמול... זו אחת התשובות שהכי קשה לענות עליהם... רוצה שאני אתן לך דוגמא עד כמה קשה להסביר למה לעמול... אז אתן לך דוגמא קלאסית... לשבר את האוזן... תקיש ממנה:

כשהייתי בחור... מנהגי בקודש היה מידי ערב שבת לקנות גרעינים לבנים. כך... הגרעינים של הצול"ם (כידוע: יש חלוקה ברורה: גרעיני אבטיח זה של המודרנים... גרעינים לבנים זה של הצול"ם... וגרעינים שחורים זה של הצי'קאבערס וכל מי שאינו יודע שבטו...) והנה... היה לי קשר עם בחור אחד שהוא לא היה לגמרי מן הישוב... דא עקא... שחוץ מזה הוא גם היה בעל חסד גדול... והוא ראה כל פעם איך שאני עובד קשה לפצח את הגרעינים... לבו נצבט בקרבו איך ששעה שלימה אני נאבק עם איזה מאה גרם גרעינים... והוא החליט להקל עלי... יום ששי אחד קניתי גרעינים לבנים לכבוד שבת והלכתי ללמוד... והוא החליט להפתיע אותי... הוא לקח את הגרעינים ופיצח לי אותם אחד אחד (אל תשאל אותי איך...!!!!) והנה... לקראת שבת הוא מגיש לי בשמחה גרעיני דלעת קלופים... והוא עוד מסביר לי: ראיתי כמה קשה לך לפצח אותם... אז פיצחתי לך את כולם... שילך לך בקלות!!!! אני מסתכל וחשכו עיני!!!! **הרסת לי** את כל הפיצוחים!!!! מה זה גרעינים קלופים... גרעינים קלופים זה טוב למטבח... לתיבול של הסלט... אבל בשבילי?? בשבילי ישיבוחר?? אני צריך את הפיצוח...

הוא הסתכל עלי בעיני עגל והוא לא הצליח להבין מה הבעיה... מה אתה רוצה... בסה"כ עזרתי לך... עשיתי לך בורר פסולת מתוך אוכל...

נו... בבקשה!!!!!! אתה יכול בבקשה להסביר לו מה הבעיה???

הרי הוא כ"כ צודק... הוא הסתכל בשכל הישר

"למען לא נבוש..."

מושגים בסיסיים בהלכה.

"הלכות קנאות..."

הלכות-וקנאות זה תרתי דסתרי!!! בקנאות לא שייך הלכה!! כל המושג של קנאות זה הלכה ואין מורין כן... קנאות היא תמיד יציאה מחוץ לקוי ההלכה... נכון... מה זה כן קנאות זה לא שייך להלכה... אבל מה זה לא!!! מה לא קנאות זה כן הלכה...

או זהו: בחור יקר: אני רוצה להגיד לך דבר מאוד מקומם: אתה לא יכול להיות קנאי!!!! לא לא לא!!! לא רבתי!!! אפילו לא בצחוק... אל תדמיין לרגע שאתה אוהו במדרגה של קנאות...

ומה ההוכחה הכי פשוטה שאתה לא אוהו במדרגה של קנאות???

שאתה כעת מאוד מאוד מאוד כועס עלי!!! אתה מאוד כועס עלי שאמרת שאין לך רשות להיות קנאי... אתה כועס עלי כאילו לקחתי לך את השטעלע... אז זהו!!! שקנאות זה לא שטעלע...

הנה לך... פנחס פתאום מופיע לאחר 38 שנה במדבר ומקנא קנאת ה'... סליחה: איפה פנחס היה בחטא העגל?? איפה הוא היה בחטא המרגלים? איפה הוא היה במתאוונים... בקברות התאוה?? למה בכל שאר המקומות הוא לא קנא קנאת ה'?? אני לא יודע מה התשובה... דבר אחד ברור: שקנאות זה לא משהו שגשגף!!! וגם הקנאי הגדול ביותר לא תמיד הוציא את הקנאות מהמגורה... כי בשביל לקנאות קנאת ה' צריך להיות אחראי במאה אחוז שזה לשם שמים!!!! וגם הקנאי הגדול ביותר לא תמיד יכול להיות מושבע במאת האחוזים שזה רצון ה'!!!

אני רוצה שתביין: אם אתה עושה מצוות ולומד שלא לשם שמים... אין בזה שום בעיה... כי סוף אתה עושה משהו חיובי... אבל קנאות?? אמר זה לא נטו לשם שמים!!!! אז זהו... ההשתת המידות הכי גדולה... ולכן קנאות זה שחור לבן!!! זה כמו יבום!! אי אפשר לעשות כזה דבר אם אתה לא לגמרי לגמרי לשם שמים... על בלעם חז"ל שואלים בגיחוך: אם דעת בהמתו לא הוה ידע דעת עליון הוה ידע?? כתוב כאן שאדם צריך קודם להכיר את "דעת בהמתו" ורק אח"כ הוא יכול לדעת דעת עליון!!! בשביל לקנאות קנאת ה'... אתה צריך להכיר טוב את נפש בהמתך... לזהות את התגודות לב הכי דקות ועדינות שלך... איזה נגיעה מודגגת שם... ואיזה קול בוקע שם... בשביל זה צריך שלושים ושמונה שנה לחיות ברור דעה וללמוד מוסר ורק אז פנחס מעזי להשתמש עם רגש הקנאות... וא"כ בסדר... אני ואתה רחוקים מזה כרחוק מזה ממערב...

אתה רוצה בכל זאת לקנאות קנאת ה' כבר עכשיו ואין לך כח לחכות כ"כ הרבה שנים?? אין בעיה!! תקח נושא חיובי ותשקיע בו!! עלון אז נדברו מלא באינספור נגיעות... אבל כל זמן שהחוק מדבר חיובי... אין בו בעיה... ברגע שאתה לוקח את האות לידים... קח בחשבון שאם טעית... אז טעית בנגננדול!!! אם טעית... אז לא רק שלא צדקת... אלא מתברר ששירתת בנאמנות את המידות המגוננות שלך ועברת על כל העבירות החמורות ביותר של בין אדם לחבירו... יש לך כזה בטחון עצמי... שאתה כ"כ מכיר נפש בהמתך ואתה יודע שאין פה קרטוב של נגיעה וכולך בלתי לה' לבדו???

אני אומר לך שלא!!! ואתה נעלב ממני!! ומהעלבון שלך זועק עד כמה אתה ננוע!! זועק ממך עד כמה אתה עושה על זה קריירה...

ב"ה יש מספיק מקומות להתבטא... אם אתה רוצה לקנאות קנאת ה'... תתפוס בחור בישיבה הלש אופי שכולם יורדים עליו ותעמוד לצידו... תגבה אותו... תלחם בשבילו... תרד לפנימיה ותעיר בחורים לק"ש... (ככה גם אתה לכה"פ תתעורר...) תרד לפנימיה בערב שבת לפני השקיעה ותזכיר למעשנים שהצום מתחיל ועוד חמש דקות זה ספק סקילה... תעשה את זה!!! כשתגמור לעשות את זה... תחזור אלי... אני און לך עוד כמה רעיונות כאלו משעממים ולא פופולריים ורק כשתגמור אותם תתחיל לשקול ביצועי קנאות מרהיבים יותר... ודו"ק...

ב"ה הסתיים הרישום... ארבעים בחורים "ערכיים" ש-ערכם עלי!!!

ב"ה הרישום לישיבה החדשה הסתיים בהצלחה לא נורמלית... הצלחנו לסגור רישום עם ארבעים בחורים מצוינים מהשורה הראשונה שאף רשם לא מצליח להבין מה משך אותם לישיבה שלנו... הרשמים רבו עליהם... משכו אותם לפה ולשם... ניסו ללכלך על הישיבה החדשה והטריה שלנו... אבל שום דבר לא עזר להם!!! בסופו של דבר הרישום הצליח באופן מעורר השתאות... ר' מרדכי הראש ישיבה הטרי מחייך לעצמו בשקט... אף אחד לא יודע מה הסוד הצבאי שלי... רק אני יודע מאיפה הגיעה ההצלחה המסחררת... כן... כשרציתי לפתוח את הישיבה ניגשו אלי כל המבינים למיניהם ולחשו לי שחייבים לשכור רשם!!! ולשלם לו טבין ותקילין על כל בחור שהוא מכניס לי לישיבה... ישנתי על זה לילה... ופתאום תפסתי את הראש... רגע... אני מעדיף שהרש"ע יהיה הרשם שלי!!! במקום לשלם לרשם... אני מעדיף לשלם לרבש"ע... קמתי בבוקר... טבלתי במקווה... לבשתי כובע וחליפה והכרזתי בכובד ראש: רבש"ע בעזה"ש ערך הבחורים שירשמו לשיעור א' שלי--- עלי!!!!!! כך אמרתי... ויצאנו לדרך... וכפיו... הרשם האישי והבלעדי של הישיבה שלנו עשה את העבודה עוד יותר טוב מכולם... והנה... כעת אנחנו סוגרים רישום נקי "ערכי" עם עשרים ושלושה בחורים בני עליה ערכיים... ובהזדמנות הראשונה אני תופס את הרגלים ונוטע לשלם לרשם כפי שהתחייבתי...

כן... התחייבתי את ערכו של כל בחור טוב שיתקבל לישיבה!!! תחשוב... כל בחור בגיל 16 הערך שלו עשרים שקלים!!! תכפיל את זה בארבעים בחורים זה 800 שקלים בשקל הקודש!!! זה אמנם סכום גדול של כסף... אבל לפי מה שהבנתי... זה עדיין פחות ממה שהרשמים מקבלים... ואל תשכח... שכאן אני זוכה לתת את זה לבדק הבית... לאבא שבשמים... לכתובת המתוקה ביותר שיכולה להיות... אני לא נותן "דמים" אלא ערכיים!!! זה ערך!! זה נקי!!! (זה לא השוואות של דמים בין בחורים שנמכרים מסחרת עבד המחירון שלהם נקבע לפי רשם טוב וצבע שער אלא ערך טהור הקצוב בתורה שמעריך ונותן לכל אחד פוטנציאל שווה) ר' מרדכי הגיע מרוגש מאוד להר הבית... מצוייד עם 800 שקל כסף ועם ארבעים שקיות קטנות שהרבנית עיצבה עם סרט וצלופן... הוא התיישב בכובד ראש תחת אחת הגזוזטאות בהר הבית והוציא את הרשימה של הבחורים לפי א' ב'... כן... הבחור הראשון ברשימה שלמה איצקוביץ... ר' מרדכי כעת הכניס את ידו והוציא עשרים סלעים כסף והכניס לתוך השקית המיוחדת של שלמה איצקוביץ... והתחיל לבכות... אבא שבשמים... ערך שלמה איצקוביץ עלי!!! תודה לך שהפקדת בידי את הנשמה הטהורה הזו... אנא ה'... תזכה אותי לגדל אותו לתורה... להעמיד בפניו את הערך האמיתי שלו... תן לו חשק בלימוד ותן לי את הלב שומע להכיל אותו... הלאה... עוברים לבחור הבא ברשימה... אות ב'... חיים בזוגלו... שוב ר' מרדכי מכניס את ידו ומוציא עשרים סלעים כסף ומכניס לתוך השקית המיוחדת והמוקדשת לחיים בזוגלו... שוב ר' מרדכי נושא את ידיו לכיוון ההיכל... "שמע קול תחנוני... בנשאי ידי אל דביר קדשך..." אנא ה'... תן לי את הלב מבין ללכת ברוחו של חייםקה... שיהיה לו חשק בלימוד... ושאלוהי ה' יתן... תודה ה' שנתת לי את הבחור הזה... הנה אני משלם את ערכו... ואנא מסך... שאני בעצמי אדע להעריך אותו... שאני אדע לזהות את נקודת האישיות שלו ואצליח למצא מסילות ללבבו... וכך יושב ר' מרדכי במשך ארבע שעות רצופות... ונושא תחינה ובקשה מעומק לב על כל אחד מהבחורים בנפרד... כן... אני הולך לחנך אותם!! קבלתי את הנשמות האלו כפקדונות מאבא שבשמים!! אני בא כעת לשלם את ערכם!!! ובמקביל... אני גם מתפלל עליהם... הגיע ר"ח אלול... ור' מרדכי מסר שיעור פתיחה... בחורים יקרים: תדעו לכם... כולכם אהובים... כולכם ברורים... כולכם קדושים... התחייבתי את הערך שלכם והערך של כולכם היה אותו ערך קצוב!!! התפללתי עליכם... תרמתי עליכם לבדק הבית... הערך שלכם כבר נמצא בבדק הבית!!!! אבא שבשמים כבר מעריך אתכם... הוא בעצמו נתן לי אתכם במתנה... כעת כל מה שנתן לכם זה רק להעריך את עצמכם ולהתחיל לעסוק בתורה ולעשות נחת רוח לאבינו שבשמים... כעת בואו... בואו ביחד נתחיל מסכת יומא ובעזה"ש כולנו יחד נעלה בעוד 40 יום ליום כיפור בבית המקדש... ואולי נצליח מרחוק לראות את המחנה החדשה מזהב פרויים (זהב אדום שדומה לדם פרים) שהחליטו השנה לחדש אותה לכהן גדול שאיתה הוא יכנס עם קטורת לפני ולפנים... וזה ילקח ממנום בדק הבית בין הייתר מהערך שלכם. מ-800 שקל כסף שנתתי במיוחד עבורכם...

ומה אתה חושב... רק ר' מרדכי חשב על הרעיון של ערכיים?? לא!!! יש עוד כמה שחשבו על הרעיון הזה... כן... בימים אלו יש בהרבה חידרים את המעמד המרגש של "מסיבת חומש" (או "חומש סעודה") והילדים מתחילים ללמוד חומש ויקרא!!!! יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים!! אז לפני כמה שנים הוחלט בחידר שלנו שאת המעמד המרטיט הזה נעשה לא פחות ולא יותר בבית המקדש!!! יבואו טהורים ויפגשו את הטהרה בעצמה... ההורים הוזמנו... הנהלת החידר מימנה מצידה כמה זבחי שלמים עבור הורי התלמידים לשמחה של מצוה ויצאנו לדרך... ההורים כ"כ התרגשו מעצם הרעיון העוצמתי... שההורים מיזמתם החליטו לתרום כל אחד ערך בני עלי!!! אבל לא!!! לא כל ההורים!!! כי אל תשכח שחלק מהילדים כבר הגיעו לגיל חמש וחלק לא... זה מאוד מאוד משונה!!! כי עד גיל חמש הערך הוא חמשה שקלים ומגיל חמש ואילך זה קופץ לעשרים שקלים!!! אז רק ההורים לילדים שעדיין לא הגיעו לגיל חמש... הם קיבלו ע"ע ערך בני עלי להשלמת השמחה... (בשנה לאח"כ כבר למדנו לקח... וכל ילד שהתקרב היום הולדת שלו... הגיע הודעה להורים שאם הם רוצים... שעכשיו כבר יתחייבו את ערכו!!! כי אח"כ זה קופץ לעשרים כסף...) והגענו לבית המקדש... וכל הילדים טבלו באותו בוקר במקווה... ואז באו הטהורים ונכנסו עם הכתרים לבית המקדש ופנו הישר ללשכה של הגזבר באימה וביראה... ולא!!! תתפלא לשמוע!! הגזבר לא חילק מסתקים!!! הילדים לא עמדו עם יד מושטת לקבל משהו!!! אדרבה ואדרבה... היד של הגזבר הייתה מושטת וכל אחד מהילדים ניגש בתורו עם חמשה שקלים כסף דמי ערכו... והגיש אותם לגזבר לרומם בית אלוקינו... עין לא נשארה יבישה... יענקי שלנו הטהור זוכה כבר עכשיו לתת את ערכו הטהור לבדק הבית... אנא ה'... תזכה אותנו שזה הקטן גדול יהיה... שיענקי שלנו יזכה לגדול בתורה וביראת שמים... ושיזכה להאריך ימים ולהיות שתול בבית ה' ולזכות לפרוח בחצרות בית אלוקינו... יענקי חזר הבייתה מרוגש מאוד עמוס בחוויות רוחניות... והוא סיפר לשושי הקטנה בעיניים בורקות... כן... אני הייתי יחד עם אבא ואמא בבית המקדש ונתתי מתנה לה'... נתתי לה' חמש כסף... אחד שמים שלוש ארבע חמש... שושי הלכה לאמא והתחילה לבכות... למה רק יענקי?? גם אני רוצה לתת מתנה לה'... אבא חיך: אבל שושי... מה אפשר לעשות... את כבר ילדה גדולה... את בת חמש... והערך שלך הוא כבר יקר... זה כבר עשר שקלים!!! שושי לא יתרה... היא לקחה את הקלמר של השנה שעברה והתחילה להניח שם כסף... כל פעם שנתנו לה שקל היא שמה שם... אבא הביטיח שאם היא נותנת חמש... הוא נותן עוד חמש מציג... ושושי כבר מתקדמת... וכנראה שלקראת מסיבת סידור שלה... אמא תקח אותה לבית המקדש וגם היא תתן את הערך שלה!! אבל לשושי יש עוד כמה תכניות... אני קיבלה מסבתא צמיד מידי יפה... שהיא החליטה שריא נותנת אותו לה'... ובעז"ה כשנגיע לבית המקדש... אמא תקח את שושי ללשכת הכלים... ותרים אותה... ושושי תשלשל את הצמיד בתוך הקופה... מתנה לה'...

חִמְשָׁה דְּבָרִים אֲרָעוּ לְאַבוֹתֵינוּ
בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוֹז

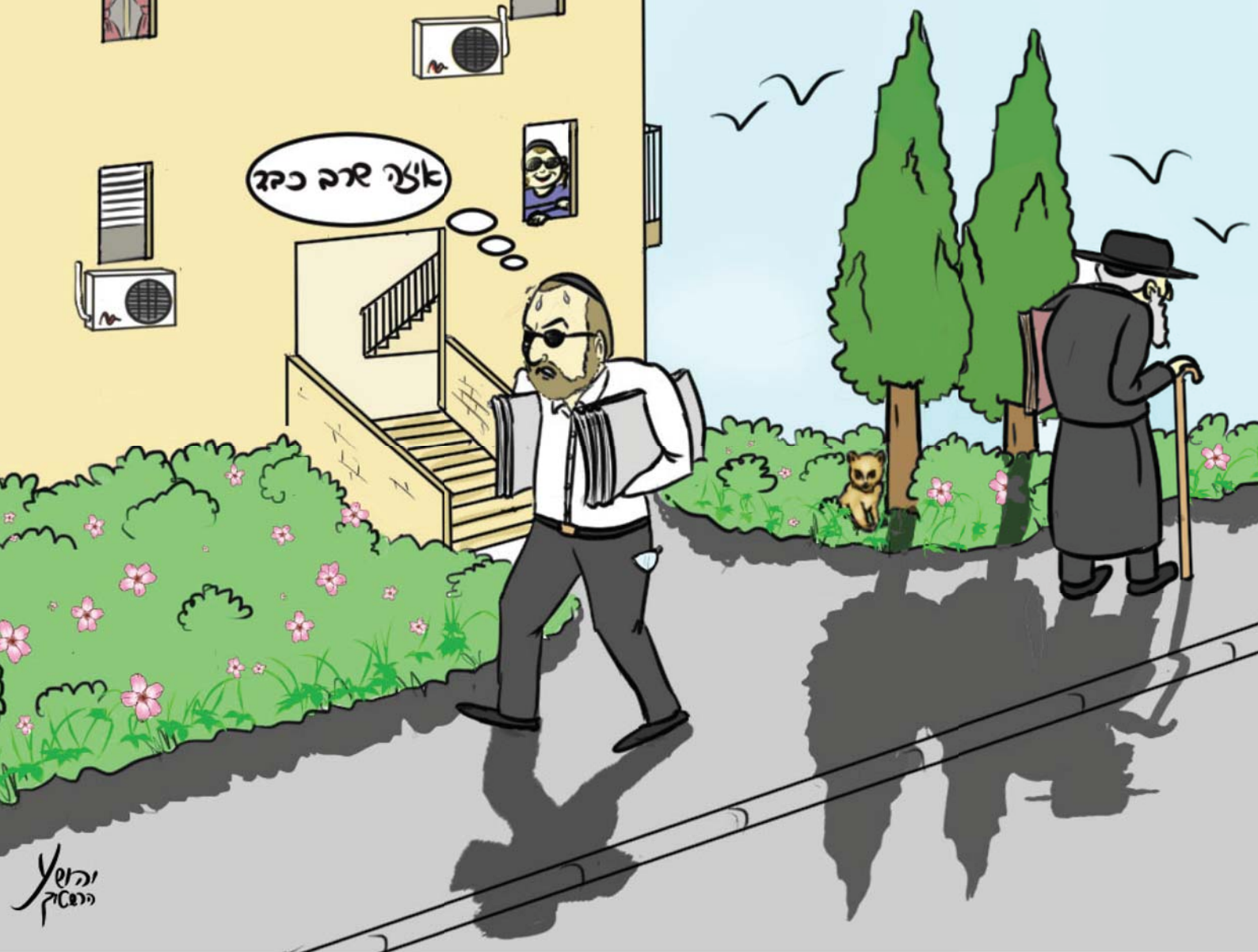
הַעֲמַד צֶלֶם בַּהֵיכַל

וְהוֹ בְּהֵיכַל קִדְשׁוֹ הֵם מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ

**בידינו לתקן!
לנהוג כבוד בהיכל.**

מכבדים את מעמד התפילה
וקריאת התורה, ונמנעים
מלדבר כל שיחת חולין
מתחילה ועד סוף.

כאלו בחור שרוב מתיק ושמל יוקדת
לא צריך לצאת מהבית
 כדי להדמיס

שולחים את הקבצים

באימייל: g5337722@gmail.com

ומקבלים את החומר המודפס

עם שליח עד לפתח הבית

* עלות משלוח 30 ש"ח

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00